

รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการ แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

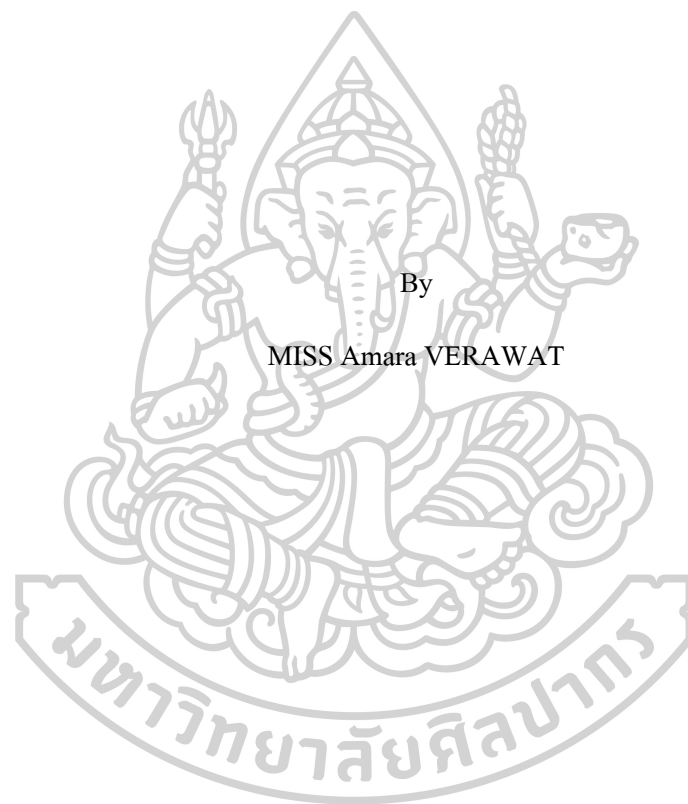
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการ แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

CREATIVE TOURISM MODEL AND STRATEGIES IN WORLD HERITAGE
CITY OF PHRANAKORN SRI AYUDHAYA PROVINCE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy (Management)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2017
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

55604812 : การจัดการ แบบ 2.1 ปรัชญาคุณภูมิบัณฑิต

คำสำคัญ : มรดกโลก, การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์, การพัฒนาอย่างยั่งยืน

นางสาว อมรา วีระวัฒน์: รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร. นรินทร์ สังข์รักษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ร่วมกับการวิจัยเชิงนโยบาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการณ์และความต้องการในด้านรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2) ศึกษาาร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 3) ศึกษาาร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 4) นำเสนอและรับรองรูปแบบและกลยุทธ์ โดยการประชุมเชิงนโยบายในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นตัวแทนทั้งจากภาครัฐ เอกชน ชุมชน และนักท่องเที่ยว โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 30 คน และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบใช้วิธี EDFR ร่างยุทธศาสตร์จำนวน 20 คน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ SWOT, TOWS Matrix, PESTEL Analysis, 7S Model การวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และการประชุมเชิงนโยบายกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สถิติที่ใช้ มีชฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) และการวิเคราะห์แบบอุปนัย

ผลการวิจัยพบว่า 1. เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความโดดเด่นในด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม และ สถาปัตยกรรม และความชาญฉลาดของชุมชนโบราณในการเลือกที่ตั้งชุมชนในบริเวณที่มีแม่น้ำสามสายมาบรรจบกัน แม้จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีต้นทุนด้านการท่องเที่ยวสูง แต่กลับยังพบปัญหาด้านสังคมอื่นๆ เช่น อัตราการเกิดของประชากรใหม่ลดลงอย่างต่อเนื่อง อัตราส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นทุกปี ประชากรจากถิ่นอื่นย้ายเข้ามาในพื้นที่ สำหรับด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น พบปัญหาหมอกพิษจากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ และปัญหาการบริหารจัดการน้ำทั้งในภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมเป็นประเด็นสำคัญ 2. ได้รูปแบบที่เรียกว่า HERITAGES Model และกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาประกอบไปด้วย กลยุทธ์ที่ 1) การสร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และวัฒนธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กลยุทธ์ที่ 2) การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กลยุทธ์ที่ 3) การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กลยุทธ์ที่ 4) การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ที่ 5) การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และกลยุทธ์ที่ 6) การพัฒนาคุณภาพของที่พักเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 3. ผลการนำเสนอและรับรองรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ รูปแบบและกลยุทธ์ทั้งหมดได้ผ่านมติในที่ประชุมเชิงนโยบายจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมีเงื่อนไขในการใช้ “HERITAGES Model” คือ รูปแบบเป็นเพียงแบบจำลอง ซึ่งต้องนำไปจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ (Action Plan) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ในเชิงรูปธรรมอย่างมั่นคงและยั่งยืน

ต่อไป ทั้งนี้ ความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกขึ้นอยู่กับบูรณาการการทำงานของภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ในส่วนของการบังคับใช้กฎหมายควรมีความยุติธรรมและยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทของสถานการณ์ในพื้นที่ และถึงแม้การดำเนินการด้านระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศนั้นมีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลก ควรมีการอบรมการใช้งานระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศให้แก่บุคลากรด้านการท่องเที่ยว มีการตรวจสอบข้อมูลที่นำเข้าหรือเผยแพร่ผ่านระบบสารสนเทศดังกล่าว และมีการกำหนดระดับการเข้าถึงข้อมูลเพื่อรักษาข้อมูลให้ปลอดภัยและสามารถนำไปใช้อย่างถูกต้องตรงกับวัตถุประสงค์

55604812 : Major (Management)

Keyword : World Heritage City, Creative Tourism, Sustainable Tourism

MISS AMARA VERAWAT : CREATIVE TOURISM MODEL AND STRATEGIES
IN WORLD HERITAGE CITY OF PHRANAKORN SRI AYUDHAYA PROVINCE THESIS
ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR NARIN SUNGRUGSA, Ph.D.

Research on Creative Tourism Model and Strategies in World Heritage City of Phranakorn Sri Ayudhaya Province is Research and Development in conjunction with policy research. This research was aimed to 1) study the situation and analyze needs of creative tourism; 2) develop the model of creative tourism; 3) develop the strategy of creative tourism; 4) present and certify the model and strategy in the policy meeting on Creative Tourism in World Heritage City of Phranakorn Sri Ayudhaya Province. Data was collected from interviews with stakeholders; representatives from the public and private sectors; communities and tourists. It used purposive selections with a total of 30 in-depth interviewees and 20 expert reviewers using EDFR technique. Tools used include: SWOT Analysis, TOWS Matrix, PESTEL Analysis, 7s Model, Document Analysis, Expert Seminar, conducting policy meetings with stakeholders, collecting and analyzing data by using both quantitative and qualitative methods. Statistic used include: Median, Interquartile Range, and inductive analysis.

The research found that, according to the situation and needs for Creative Tourism; World Heritage City of Phranakorn Sri Ayudhaya Province features prominently in the history, art, culture, architecture, and in the wisdom of the ancient community in the choice of a community location in the area where three rivers met; which is ideal for creation of creative tourism. However, there are social, natural resources, and environmental problems that might affect Creative Tourism in the area.

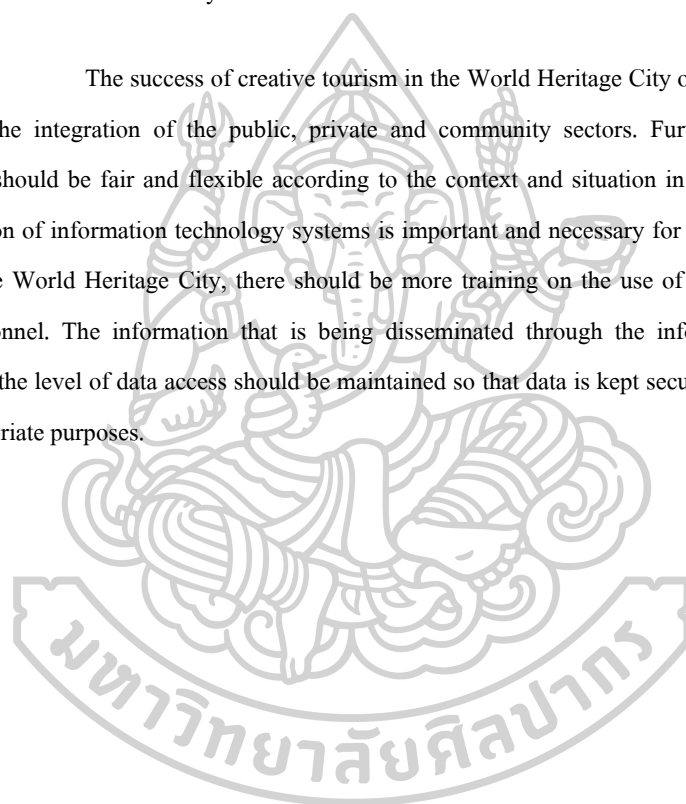
Regarding the Creative Tourism model, the “HERITAGES” model were created. The model was composed of H – Horizontal; E – Effort; R – Reality; I – Identity; T – Technology; A (s) – Attractions, Activities, Accessibility, Accommodation, Amenities and Awareness; G – Good service; and E – Efficiency.

Strategies of Creative Tourism in the World Heritage City of Phranakorn Sri Ayudhaya province include: 1) Creating a model for the development of culture and economic knowledge based on history, Identity, and culture to be a sustainable tourism destination; 2) Developing elements that are conducive to creative tourism; 3) Promoting and developing communication and marketing for creative tourism; 4) Developing programs to enhance the capacity and effectiveness of tourism personnel to support the creative

tourism; 5) Supporting the development of information technology and information systems for creative tourism; and 6) Developing quality accommodation for creative tourism.

For the results of presenting and certifying the model and strategies of creative tourism in the World Heritage City of Phranakhon Sri Ayutthaya; the consensus was reached by the stakeholders at the policy meeting. The terms "HERITAGEs Model" are modeled as a prototype model. To be able to implement the model, it must be translated into an Action Plan for creative tourism in the World Heritage City of Phra Nakhon Sri Ayudhaya Province for the community to exchange learning, and to develop creativity in a concrete, stable and sustainable way.

The success of creative tourism in the World Heritage City of Phranakhon Sri Ayudhaya depends on the integration of the public, private and community sectors. Furthermore, the issue of law enforcement should be fair and flexible according to the context and situation in the area. And although the implementation of information technology systems is important and necessary for the management of creative tourism in the World Heritage City, there should be more training on the use of information technology for tourism personnel. The information that is being disseminated through the information system should be checked; and the level of data access should be maintained so that data is kept secure and can be properly used for the appropriate purposes.

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ได้ เพราะได้รับความกรุณาและการเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากรองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ ถึงัรัชชาและรองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ต่อผู้วิจัย รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนต์สินี บุญมีศรีสง่า ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. พจนา บุญคุ้ม ผู้ทรงคุณวุฒิ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชีระวัฒน์ จันทิก กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย ส่งผลให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณในความกรุณาของทุกท่านเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิรานุช โสภาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพะ ระวี วิจารณ์รุ่งสัจด์ อาจารย์ ดร. จันทิมา บรรจงประเสริฐ อาจารย์ ดร. ติปปนันท์ นวลละออง และคุณมณฑล เงินหิรัญ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย สำหรับการ ทำวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์หลักสูตรปริญญาปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ แนะนำสั่งสอนและมอบประสบการณ์อันมีค่าแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ขอขอบพระคุณเจ้าของหนังสือ วารสาร เอกสารและวิทยานิพนธ์ทุกเล่ม ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ที่เสียสละเวลา ให้ความร่วมมือและช่วยให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เป็นอย่างดีในระหว่างการเก็บข้อมูล ทำให้คุษฎีนิพนธ์มีคุณค่าความน่าเชื่อถือทางวิชาการมากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ หลักสูตรปริญญาปรัชญาคุษฎีบัณฑิตทุกคนที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนะนำและให้กำลังใจตลอดมา ขอกราบขอบคุณครอบครัววีระวัฒน์ และครอบครัวงามคณะที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจที่สำคัญมาโดยตลอด ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัย จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี คุณค่าหรือประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่อบรม สั่งสอน แนะนำ ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

อมรา วีระวัฒน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. คำถามของการวิจัย	6
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
4. ขอบเขตของการวิจัย.....	7
5. ขั้นตอนการศึกษา.....	8
6. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
7. ประโยชน์ที่ได้รับ	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
1. แนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย การวางแผน และ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว	12
2. แนวคิดเกี่ยวกับมรดกโลก.....	17
3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	37
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	48
5. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	58
6. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงอนาคต	66

7. แนวคิด เรื่อง SWOT Analysis, TOWS Martrix, 7's Model, PESTEL Analysis.....	76
8. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดอยุธยา.....	83
9. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	91
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	92
ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพการณ์และวิเคราะห์ความต้องการในด้านการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	93
วัตถุประสงค์.....	97
วิธีการ 97	
กลุ่มเป้าหมาย/เอกสาร.....	97
เครื่องมือ/สถิติ.....	97
1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการ แนวทางการพัฒนา ความคาดหวัง แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก	97
2. ศึกษาสภาพปัจจุบันของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเมืองมรดกโลก จังหวัด พระนครศรีอยุธยา.....	97
สัมภาษณ์เชิงลึก.....	97
(In-depth Interview).....	97
จำนวน 30 คน.....	97
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เมืองมรดกโลก จังหวัด พระนครศรีอยุธยา.....	97
แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้การวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis).....	97
3 การวิเคราะห์ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก.....	97
วิเคราะห์ SWOT Analysis, 7'S Model, PESTEL Analysis, TOWS Matrix.....	97
เอกสารนโยบาย แผนงาน ยุทธศาสตร์และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	97

แบบวิเคราะห์ SWOT Analysis, 7’S Model, PESTEL Analysis, TOWS Matrix ใช้ การวิเคราะห์เนื้อหา.....	97
ขั้นตอนที่ 2 การร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	98
ขั้นตอนที่ 3 การร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	99
ขั้นตอนที่ 4 การประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum) เพื่อนำเสนอนโยบาย (Policy Meeting) เพื่อจัดทำรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา.....	103
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	106
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการณ์และความต้องการในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา.....	106
แนวคิด 7’S Analysis	127
ผลกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์.....	127
แนวคิด PESTEL Analysis.....	128
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก.....	128
จุดแข็ง (Strengths).....	131
จุดอ่อน (Weaknesses).....	131
โอกาส (Opportunities).....	132
อุปสรรค (Threats).....	132
จุดแข็ง (Strengths).....	133
จุดอ่อน (Weaknesses).....	133
โอกาส (Opportunities).....	134
อุปสรรค (Threats).....	134
3. พระนครศรีอยุธยาอยู่ใกล้กรุงเทพฯสามารถเดินทางได้สะดวก สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ หลายทางทั้งทางบกและทางน้ำ.....	143

4. เป็นจังหวัดที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี	143
3. การขาดการวางผังเมืองอย่างเป็นระบบก่อให้เกิดความทับซ้อนกันระหว่างโบราณสถานและชุมชนเมือง ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการบริหารจัดการพื้นที่หลายด้าน เช่น มีการต่อเติมร้านค้าและตัดแปลงเป็นที่อยู่อาศัยในบริเวณมรดกโลก มีการตั้งร้านค้าริมทางมีผลเสียต่อด้านกายภาพทัศนียภาพและความปลอดภัยในพื้นที่	144
4. คุณภาพและมาตรฐานของที่พักในจังหวัดส่วนมากยังมีสภาพค่อนข้างเก่า และเสื่อมโทรมไม่ค่อยได้รับการดูแลเท่าที่ควร	144
ส่วนที่ 3 ผลการร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	155
วิสัยทัศน์.....	161
มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน	161
พันธกิจ	161
1. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างเหมาะสมเป็นไปตามบริบทของพื้นที่และตามหลักสากล ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ.....	161
กลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	162
กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	172
กลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	172
กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	173
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	173
กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	174
กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	174

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	176
กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	176
กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	177
กลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	177
กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	178
กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของที่พักรับรองการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	178
1. สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบนพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม เพื่อให้เห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	180
2. ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาบนพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม ให้เป็นแหล่งรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัด	180
กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	186
กลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัต ลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	186
1. สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบนพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม เพื่อให้เห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	186
2. ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาบนพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม ให้เป็นแหล่งรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัด	186
กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	187
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	187
กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	188

กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	188
กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	190
กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	190
กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	191
กลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	191
กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	192
กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของที่พักรับรองการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	192
1. สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม เพื่อให้เห็นความสำคัญของการ จัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	193
2. ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาบนพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม ให้เป็นแหล่งรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัด	193
ส่วนที่ 4 ผลการประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum) โดยการจัดประชุมเชิง นโยบาย (Policy Meeting) เพื่อรับรองรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมือง มรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	199
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	205
สรุปผลการศึกษา	206
อภิปรายผล.....	230
ข้อเสนอแนะ	240
รายการอ้างอิง	243
ภาคผนวก.....	264
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	265
ภาคผนวก ข เครื่องมือวิจัย.....	294

ภาคผนวก ค	320
ภาพประกอบการประชุม	320
ประวัติผู้เขียน	328

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 การกระจายตัวของแหล่งมรดกโลก ในปี 2560	18
ตารางที่ 3 ตารางการเปรียบเทียบความเชื่อและวิธีการเกี่ยวกับอนาคต	75
ตารางที่ 4 TOWS Matrix สำหรับการกำหนดกลยุทธ์.....	79
ตารางที่ 5 สรุปแนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์จากวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	90
ตารางที่ 6 สรุปขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพการณ์และความต้องการรูปแบบและกลยุทธ์การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	97
ตารางที่ 7 สรุปขั้นตอนที่ 2 การสังเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัด พระนครศรีอยุธยา.....	99
ตารางที่ 8 สรุปขั้นตอนที่ 3 การร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก.....	102
ตารางที่ 9 สรุปขั้นตอนที่ 4 การประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญาเพื่อรับรองรูปแบบและกลยุทธ์.....	105
ตารางที่ 10 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ รายงานประจำปี 2560	107
ตารางที่ 11 สรุปข้อมูลผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. 2559	108
ตารางที่ 12 สรุปข้อมูลผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. 2559	108
ตารางที่ 13 สรุปข้อมูลผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. 2559	109
ตารางที่ 14 ผลกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	127
ตารางที่ 15 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ตามแนวคิด PESTEL Analysis	128
ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา.....	131
ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา.....	133
ตารางที่ 18 สรุปผลการวิเคราะห์กลยุทธ์จาก TOWS Matrix.....	138

ตารางที่ 19 ผลการให้ค่าน้ำหนักและจัดอันดับความสำคัญสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านสภาพแวดล้อมภายใน.....	143
ตารางที่ 20 ผลการให้ค่าน้ำหนักและจัดอันดับความสำคัญสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก	145
ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ตำแหน่งทางกลยุทธ์เพื่อกำหนดรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	146
ตารางที่ 22 องค์ประกอบและที่มาขององค์ประกอบรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดก โลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	147
ตารางที่ 23 การประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ประเด็นวิสัยทัศน์ พันธกิจของการร่างกลยุทธ์ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	161
ตารางที่ 24 การประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนว ทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 1	162
ตารางที่ 25 การประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนว ทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 2	163
ตารางที่ 26 การประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนว ทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 3	165
ตารางที่ 27 การประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนว ทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 4	167
ตารางที่ 28 การประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนว ทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 5	168
ตารางที่ 29 การประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนว ทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 6	169
ตารางที่ 30 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของการร่างรูปแบบและกลยุทธ์การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	171
ตารางที่ 31 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และ แนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 1	172

ตารางที่ 32 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และ แนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 2	173
ตารางที่ 33 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนว ทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 3	174
ตารางที่ 34 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนว ทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 4	176
ตารางที่ 35 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนว ทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 5	177
ตารางที่ 36 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนว ทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 6	178
ตารางที่ 37 ตารางเปรียบเทียบแบบสอบถามเดิมและแบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง	179
ตารางที่ 38 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของการร่างรูปแบบและกลยุทธ์การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รอบที่ 2	185
ตารางที่ 39 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และ แนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 1	186
ตารางที่ 40 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และ แนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 2	187
ตารางที่ 41 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนว ทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 3	188
ตารางที่ 42 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนว ทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 4	190
ตารางที่ 43 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนว ทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 5	191
ตารางที่ 44 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนว ทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 6	192
ตารางที่ 45 แสดงความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างผล EDFR รอบที่ 1 และ 2 เกี่ยวกับกลยุทธ์การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	193

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 สรุปขั้นตอนการวิจัย	9
แผนภูมิที่ 2 กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์	15
แผนภูมิที่ 3 พัฒนาการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	50
แผนภูมิที่ 4 การเปลี่ยนแปลงจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	51
แผนภูมิที่ 5 รูปแบบจำลองการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์.....	54
แผนภูมิที่ 6 ขั้นตอนการวิจัยแบบ EDFR	74
แผนภูมิที่ 7 SWOT Analysis	77
แผนภูมิที่ 8 แบบจำลองของMcKinsey 7-S Framework.....	80
แผนภูมิที่ 9 แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	85
แผนภูมิที่ 10 กรอบแนวคิดการวิจัย	91
แผนภูมิที่ 11 สรุปขั้นตอนการวิจัย.....	93
แผนภูมิที่ 12 ขั้นตอนการสร้างแนวทางการสัมภาษณ์ระดับลึกเกี่ยวกับรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	95
แผนภูมิที่ 13 ตำแหน่งทางกลยุทธ์เพื่อการพัฒนา รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	147
แผนภูมิที่ 14 (ร่าง) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	154
แผนภูมิที่ 15 กลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	204

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ปี พ.ศ. 2555 – 2559 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวนั้นมียุทธศาสตร์ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างยั่งยืนและมีคุณภาพด้วยการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในประเทศ ส่งเสริมการลงทุนที่ยั่งยืนและการสร้างความสมดุลของการเติบโตในทุกมิติ ทั้ง สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการลงทุนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน การปรับโครงสร้างภาคบริการ ให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มกับสาขาบริการที่มีศักยภาพ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม(คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

ที่ผ่านมาแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 มีสาระเกี่ยวกับการท่องเที่ยวสำคัญดังนี้ 1) การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจที่มีศักยภาพสู่ธุรกิจเชิงสร้างสรรค์ 2) ขยายฐานการผลิตและการตลาดของภาคธุรกิจบริการที่มีศักยภาพออกสู่ตลาดต่างประเทศทั้งตลาดเดิมและตลาดใหม่ 3) พัฒนาปัจจัยแวดล้อมในภาคบริการในประเทศเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ทั้งนี้รวมถึงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลภาคบริการโดยรวมของประเทศ และการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ และสิทธิประโยชน์ให้เอื้อต่อการลงทุน 4) พัฒนาและพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ส่งเสริมกิจการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน 5) จัดการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 6) เสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการรายย่อยและบุคลากรภาครัฐ เพื่อร่วมกันพัฒนาและเชื่อมโยงกับสาขาการผลิตและบริการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตามแนวทางการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ จึงได้มีการประกาศแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559 เพื่อให้ประเทศไทยคงความเป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวของภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกอย่างต่อเนื่อง โดยประกาศวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในระดับโลก สามารถสร้างรายได้โดยคำนึงถึงความเป็นธรรม สมดุล และยั่งยืน” ดังนั้นจะเห็นได้ว่ารัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนด้านการจัดการการท่องเที่ยว โดยเน้นทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมรวมทั้งเรื่องของการดูแล พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแต่ละพื้นที่อย่างสมดุลและยั่งยืนโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน (คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

ทั้งนี้เมื่อหมดระยะเวลาของแผนพัฒนาฉบับที่ 11 รัฐบาลได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาฉบับที่ 12 ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศจำนวน 10 ด้าน ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่

ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคงและยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข โดยแผนพัฒนาฉบับที่ 12 ยังคงมีความต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฉบับที่ 11 ในเรื่องการน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ประเทศไทยจะเป็นประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม เป็นศูนย์กลางด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ของภูมิภาคสู่ความเป็นชาติการค้าและบริการ (Trading and Service Nation) เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย แหล่งอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และมินิวัดกรรมสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีเป้าหมายใหม่มุ่งเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” สร้างความมั่นคงของชาติพัฒนาคนทุกวัยให้เป็น คนดี คนเก่ง มีศักยภาพ และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทั้งในภาคการผลิตและภาคบริการเพื่อสร้างความเข้มแข็ง มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมนำไปสู่การสร้างสังคมที่พึงปรารถนา รวมถึงมีจิตอนุรักษ์รักษา ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องและเหมาะสม (คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

แผนพัฒนาฉบับที่ 12 มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) หรือที่คนมักได้ยินทั่วไปว่า “ไทยแลนด์ 4.0” (Thailand 4.0) เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยการผลิตต้นประเทศจากที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง ซึ่งเกิดในยุคประเทศไทย 1.0 2.0 และ 3.0 โดยในยุคประเทศไทย 4.0 นี้ เศรษฐกิจจะถูกขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ เปลี่ยนจากสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม เน้นจากภาคการผลิตไปสู่ภาคการบริการมากขึ้น ใช้กลไกการขับเคลื่อนด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้แผนประเทศไทย 4.0 มุ่งเน้นวิจัยและพัฒนาแล้วต่อยอดในกลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมายทั้งหมด 5 กลุ่มซึ่งประเทศไทยมีความได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน (Competitive Advantage) โดยกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับด้านการท่องเที่ยว คือ กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ทุนวัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง ซึ่งรวมไปถึงนวัตกรรมการออกแบบอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสภาพแวดล้อม รวมทั้งมีการใช้เทคโนโลยีการท่องเที่ยว (Traveltech) เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น แอปพลิเคชัน ZipEvent สำหรับข้อมูลอีเวนต์ทั่วไทย แอปพลิเคชัน LocalAlike สำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยชุมชนเพื่อชุมชน แอปพลิเคชัน GoYuppy เพื่อหาเพื่อนร่วมทริป หรือไกด์ท้องถิ่น และแอปพลิเคชัน theTripPacker เพื่อแชร์เรื่องราวประทับใจเที่ยวเมืองไทย เป็นต้น (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2559; กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพและบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เป็นกลไกที่ดีสำหรับการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากการท่องเที่ยวนำมาซึ่งรายได้ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ (Ursache, 2015) การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดการจ้างงานกว่า 2 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 6-7 ของแรงงานทั้งระบบ รวมทั้งยังช่วยกระจายรายได้และการจ้างงานให้กับชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยวยังมีส่วนสำคัญที่ช่วยชดเชยการขาดดุลการค้าในช่วงที่การส่งออกสินค้าของไทยมีแนวโน้มชะลอลงตามภาวะเศรษฐกิจโลก การท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เป็นการช่วยกระจายความเจริญจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาค นอกจากนี้การ

ท่องเที่ยวยังมีส่วนทำให้รัฐบาลมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางด้านการคมนาคม และโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวอีกด้วย โดยในปี พ.ศ. 2559 (มกราคม – ธันวาคม 2559) ประเทศไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวประมาณ 2,155,188.96 ล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) และด้วยเหตุนี้รัฐบาลหลายๆประเทศรวมทั้งประเทศไทยจึงเล็งเห็นว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นโอกาสที่จะสามารถนำมาซึ่งรายได้เพื่อนำมาพัฒนาประเทศ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558)

ประเทศไทยตั้งอยู่ในศูนย์กลางการคมนาคมของประเทศต่างๆ ในเอเชีย มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานน่าเรียนรู้ มีวิถีการดำรงชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค ทำให้ประเทศไทยมีเสน่ห์น่าสัมผัสต่อนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) นอกจากนี้สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าประทับใจและควรค่าแก่การศึกษา คือ แหล่งมรดกโลก โดยเมื่อพื้นที่ใดๆได้รับการยอมรับให้เป็น "แหล่งมรดกโลก" แล้ว ไม่ว่าจะตั้งอยู่ในขอบเขตดินแดนของประเทศใดถือว่าเป็นมรดกของมนุษยชาติทั้งปวง (ศูนย์ข้อมูลมรดกโลก, 2558) มรดกโลกถือว่าเป็นมรดกอันทรงคุณค่าที่มนุษย์ได้รับจากอดีต และได้ใช้และก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในปัจจุบัน โดยจะถือเป็นพันธกรณีในการทำนุบำรุง อนุรักษ์เพื่อมอบส่งมอบให้ชนรุ่นต่อไปในอนาคต แหล่งมรดกโลกสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ มรดกโลกทางวัฒนธรรม (World Cultural Heritage) และมรดกโลกทางธรรมชาติ (World Natural Heritage) ทั้งนี้ตามมติการประชุมของคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญครั้งที่ 41 ที่เมืองคราฟู ประเทศสาธารณรัฐโปแลนด์ เมื่อเดือนกรกฎาคม ปี 2560 องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้ประกาศรายชื่อมรดกโลก (World Heritage) ใหม่เข้าสู่บัญชีมรดกโลกจำนวนทั้งสิ้น 21 แห่ง ประกอบด้วยมรดกโลกทางวัฒนธรรม 18 แห่ง มรดกโลกทางธรรมชาติ 3 แห่ง และยังมีประกาศส่วนขยายเพิ่มเติมอาณาเขตพื้นที่มรดกโลกอีก 5 แห่ง (UNESCO, 2560) หากนับรวมมรดกโลกใหม่ที่ประกาศเพิ่มในปีนี้ จนถึงปัจจุบัน มีมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติรวมกันทั้งหมด 1,073 แห่ง เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม 814 แห่ง มรดกโลกทางธรรมชาติ 224 แห่ง ตลอดจนที่เป็นมรดกทั้งแบบผสมผสานคือทางธรรมชาติและวัฒนธรรม 35 แห่ง อยู่ใน 167 ประเทศ โดยประเทศไทยมีมรดกโลกทั้งสิ้น 5 แห่ง โดยแบ่งเป็น มรดกโลกทางวัฒนธรรมจำนวน 3 แห่ง คือ นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองปวิวาร เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัย แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง และแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติจำนวน 2 แห่ง คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่น้ำแคว-ห้วยขาแข้ง และป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่น้ำ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทย เป็นเขตเศรษฐกิจและเขตอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดมูลค่าสูงเป็นอันดับ 4 ของประเทศรองจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร ชลบุรี ระยอง และสมุทรปราการตามลำดับ (สำนักงานคลัง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2560) จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวสูง มีความได้เปรียบในด้านการเดินทางที่มีความสะดวกสบาย ระยะทางใกล้กรุงเทพฯ โดยห่างจากกรุงเทพฯไปทางทิศเหนือราว 80 กิโลเมตร เป็นอดีตราชธานีที่ยาวนานถึง 417 ปี เป็นดินแดนที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีเอกลักษณ์โดดเด่นทั้งด้านกายภาพ ประวัติศาสตร์และอารยธรรม โบราณสถานที่ยังคงเหลืออยู่เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความรุ่งเรืองในอดีต (กรมศิลปากร, 2559)

นอกจากนี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีสภาพทางภูมิศาสตร์เป็นเกาะมีแม่น้ำสามสายล้อมรอบ ตั้งอยู่ห่างจากอ่าวไทยไม่มากนัก ทำให้ในอดีตกรุงศรีอยุธยาเป็นศูนย์กลางการค้ากับชาวต่างประเทศ และถือว่าเป็น "เมืองท่าตอนใน" เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของภูมิภาค มีสินค้ากว่า 40 ชนิดจากสงครามและบรรณาการ ด้วยการคมนาคมขนส่งสายหลักเป็นการคมนาคมทางน้ำ และสภาพภูมิประเทศที่ล้อมรอบไปด้วยน้ำ จึงทำให้ชาวตะวันตกขนานนามกรุงศรีอยุธยาว่า "เวนิสแห่งตะวันออก" (กัปทาล จัปาลี, 2559) ด้วยเหตุผลทั้งหมดนี้เองทำให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งเชิงประวัติศาสตร์และเชิงวัฒนธรรมและศาสนาอยู่เป็นจำนวนมากโดยเฉพาะวัดและวัง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558) เช่น พิพิธภัณฑสถานเจ้าสามพระยา พระราชวังหลวง พิพิธภัณฑสถานวังจันทร์เกษม วัดพระศรีสรรเพชญ์ วัดพระมงคลบพิตร วัดใหญ่ชัยมงคล วัดพนัญเชิงวรวิหาร หมู่บ้านญี่ปุ่น วังข้าง(แลเพียด) วัดพระรามและบึงพระราม เป็นต้น (วัลลภ คล่องพิทยาพงษ์, สันติราชย์ เลิศมณี และสรารุติ ศรีเพ็ชรชัย, 2554)

สำหรับสถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น การเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดมีอัตราเติบโตเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา คือในปี พ.ศ. 2559 จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีรายได้จากการท่องเที่ยวทั้งสิ้น 15,309.69 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จำนวน 14,485.17 ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.69 ในปี พ.ศ. 2558 เป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี โดยพระนครศรีอยุธยาใช้ความเป็น "เมืองมรดกโลก" เป็นจุดขายการท่องเที่ยวที่ช่วยดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ (กรมการท่องเที่ยว, 2559; การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2559) จากจำนวนรายได้จากการท่องเที่ยวนี้เอง ทำให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาพัฒนาแผนพัฒนายุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดที่มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ร่วม และประเด็นยุทธศาสตร์ดังนี้ "อยุธยา นครประวัติศาสตร์ นำเที่ยว นำอยู่ ก้าวสู่สากล" โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจำนวน 1 ข้อ คือ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวและบริการสู่มาตรฐานสากล ถึงแม้ว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มีการจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแล้ว แต่แผนฯยังไม่ครอบคลุมรายละเอียดในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลก (สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแผนพัฒนาจังหวัดระยะ 4 ปี พ.ศ. 2557-2560)

พื้นที่มรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองบริวาร ประกอบด้วยพื้นที่จำนวน 1,810 ไร่ตามที่กรมศิลปากรได้ประกาศพื้นที่โบราณสถานเมื่อปีพ.ศ. 2519 โดยในพื้นที่นี้ประกอบด้วยโบราณสถานที่สำคัญ คือ พระราชวังโบราณ วัดมหาธาตุ วัดพระศรีสรรเพชญ์ วัดราชบูรณะ วัดพระราม และ วิหารพระมงคลบพิตร (กรมศิลปากร, 2559) ทั้งนี้เหตุผลที่ได้รับการขึ้นชื่อเป็นมรดกโลกนั้นมาจากเอกลักษณ์ของผังเมืองที่มีแม่น้ำล้อมรอบและด้านสถาปัตยกรรมของอยุธยา (กัปทาล จัปาลี, 2559) การมีภาพลักษณ์เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจว่าแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม และศาสนาเท่านั้น และด้วยระยะทางที่ค่อนข้างใกล้กับจังหวัดกรุงเทพฯ จึงทำให้นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะกลุ่มประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรมและศาสนาเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเป็นแบบเข้าไปเย็นกลับและมีความหนาแน่นเฉพาะวันหยุดสุดสัปดาห์เท่านั้น (ชินิษฐา คำจันทร์แก้ว, 2560) แต่ในความเป็นจริงแล้วจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีกิจกรรมท่องเที่ยว

หลายชนิดที่สามารถนำเสนอให้นักท่องเที่ยวและสามารถพัฒนาต่อไปเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามความสนใจได้ เช่น การสารพัดโบราณ เครื่องปั้นจิ๋ว ตุ๊กตาชาววังจิ๋ว มีดอรัญญิก ปลาตะเพียนสาน ผ้าขาวม้า (การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2559) สำหรับผู้ที่สนใจทางด้านอาหาร อยุธยาเป็นอยู่ช้าวอน้ำมาแต่โบราณ จึงเป็นแหล่งอาหารและขนมพื้นเมือง เช่น ข้าวตังหน้าตั้ง แกงรัฐจวน ขนมบุหลันต้นเมฆ ขนมไทยประเภททองหยิบ ทองหยอด และโรตีสายไหม (เพชรรุ่ง เทียนปวีโรจน์, 2560) และมีกิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น กิจกรรมไหว้พระ 9 วัด การล่องเรือชมทัศนียภาพของเกาะเมือง โฮมสเตย์ (Home Stay) ในชุมชนมุสลิมเพื่อเรียนรู้การทำโรตีสายไหม โฮมสเตย์ (Home Stay) ในเพนียดหลวงเพื่อเรียนรู้การอยู่ร่วมกันของควาญและช้าง (วันสิทธ์ กระจ่างวี, 2560, ลายทองเหรียญ มีพันธ์, 2560) เป็นต้น แต่ตามการศึกษาในปี 2012 ของ Huang, C.H. และคณะ เรื่อง Does World Heritage list really induce more tourists? Evidence from Macau ได้กล่าวไว้ว่า มีความเชื่อทั่วไปว่าการขึ้นทะเบียนในรายการมรดกโลกจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวมากขึ้น แต่จากผลการศึกษากลับระบุว่า การขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกไม่มีผลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นมีผลการท่องเที่ยวระยะสั้น จึงจำเป็นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาต้องหันกลับมาพิจารณาในเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวนี้อีกครั้งว่าจังหวัดจะยังคงใช้มรดกโลกเป็นจุดขายหลักหรือไม่

การลงสำรวจพื้นที่ในเบื้องต้นพบว่า การดูแลจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกค่อนข้างมีปัญหา ดังนี้ 1) เมื่อมีการประกาศพื้นที่เป็นแหล่งมรดกโลก คนในพื้นที่เขตมรดกโลกรู้สึกที่ตนเองถูกกีดกันออกจากพื้นที่และไม่มีสิทธิในเขตมรดกโลกมากขึ้น ทำให้เกิดความไม่พอใจและคัดค้านการดำเนินการใดๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตของคนในพื้นที่ (เรียงทองบาท มีพันธ์, 2560) ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกันกับการศึกษาเรื่อง Tourism development and resistance in China โดย Cornet, C. (2015) มีผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าชาวบ้านมีปฏิกิริยาตอบสนองที่หลากหลายต่อการละเมิดสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียมากขึ้นโดยเฉพาะกิจการท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองกับจำนวนนักท่องเที่ยว กลุ่มชุมชนและกลุ่มชนกลุ่มน้อยที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมมีส่วนร่วมในการผลิตการทำซ้ำและการเปลี่ยนแปลงสังคมที่พวกเขาอาศัยอยู่รูปแบบการตอบสนองของเจ้าบ้านต่อการท่องเที่ยวจะต้องมีการศึกษากรณีศึกษาอย่างละเอียดละเอียดถี่ถ้วน การมีปฏิกิริยาตอบสนองนี้เองแสดงให้เห็นว่าบริบททางสังคมวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ การเมืองและเศรษฐกิจที่มีอยู่เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการพัฒนาการท่องเที่ยว 2) ปัญหาด้านการจัดการพื้นที่ระหว่างเขตอุตสาหกรรมและเขตโบราณสถานของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ การประกาศเขตมรดกโลกเป็นพื้นที่ 1,810 ไร่ทางซีกตะวันตกของเกาะเมือง แต่กรมศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียนเกาะเมืองทั้งหมดเป็นโบราณสถาน ซีกตะวันออกของเกาะเมืองจึงนับเป็นโบราณสถานด้วย ทำให้การดูแลจัดการพื้นที่มีความแตกต่างกัน (สยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์, 2554) และ 3) หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดูแลพื้นที่ไม่ได้มีเฉพาะกรมศิลปากรเท่านั้น ยังมีหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นเจ้าของพื้นที่ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีจุดประสงค์ในการใช้พื้นที่ที่แตกต่างกันไป (ชนิษฐา คำจันทร์แก้ว, 2560) และเนื่องจากในพื้นที่มรดกโลกไม่มีประธานหลักในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่แน่นอนทำให้ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ค่อนข้างสับสน (สุกัญญา เบาลีนิด, 2560) ถึงแม้จะมีความพยายามในการพัฒนาต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีจำนวนมาก เช่น การจัดระเบียบ

ในพื้นที่ด้านต่างๆ มาตรการอำนวยความสะดวกสบายต่างๆ (อิสระพงค์ แทนศิริ, 2560) จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นทำให้การท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกอาจมีสถานะที่ไม่สร้างสรรค์และไม่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง Relationship between tourism and cultural heritage management: evidence from Hong Kong ของ McKercher, B และคณะ (2005) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวและการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมนั้นมักมีความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยราบรื่นนัก คือด้านการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมมักมีหน้าที่ในการจัดหาและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ในขณะที่ด้านการท่องเที่ยวมักมีบทบาทในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการขาย จากลักษณะความสัมพันธ์ของทั้งสองด้านนี้เอง มุมมองทั้งสองด้านจึงขัดแย้งกันซึ่งสะท้อนถึงความแตกต่างกันที่มีความขัดแย้งกัน ดังนั้นความร่วมมือในการดำเนินการจึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก

จากการลงสำรวจพื้นที่เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเบื้องต้น ทำให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของแหล่งมรดกโลกว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ น่าประทับใจ และน่าศึกษา ควรค่าแก่การดำรงไว้ให้แก่ชนรุ่นหลังต่อไป การศึกษาเรื่องรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะทำให้ทราบข้อมูลสภาพการณ์ ความต้องการด้านการท่องเที่ยวในเชิงวิชาการ และประเด็นปัญหาเชิงยุทธศาสตร์ที่จำเป็น ซึ่งหน่วยงานภาครัฐที่ปฏิบัติงานและดูแลรับผิดชอบงานด้านการท่องเที่ยว สามารถนำไปใช้ในการกำหนดรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวและสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังได้รูปแบบและกลยุทธ์ที่ได้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำ ตรวจสอบและจัดทำเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของจังหวัดเอง และได้นำผลการวิจัยไปกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกทั้งในภาครัฐและเอกชนต่อไป เพื่อให้เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยายังคงเป็นพื้นที่ที่น่าท่องเที่ยว น่าศึกษา และควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้อย่างยั่งยืน โดยผู้วิจัยมีคำถามของการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

2. คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเป็นแนวทางในการหาคำตอบดังนี้

1. สภาพการณ์และความต้องการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกของจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา มีลักษณะเป็นอย่างไร มีประเด็นที่เป็นปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง

2. รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรเป็นอย่างไร

3. กลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรเป็นอย่างไรประกอบด้วยอะไรบ้าง

4. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นด้วยอย่างไรต่อรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ศึกษาสภาพการณ์และวิเคราะห์ความต้องการในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
2. จัดทำรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก
3. จัดทำกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก
4. นำเสนอและรับรองรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกผ่านการจัดประชุมนโยบาย (Policy Meeting)

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development: R&D) และการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) โดยมีขอบเขตการวิจัย ประกอบด้วย

4.1 ขอบเขตพื้นที่ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพการณ์และความต้องการในเรื่องรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาเป็นบริเวณเมืองมรดกโลกและชุมชนใกล้เคียงของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัย “รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ศึกษาข้อมูลนโยบาย แผน และยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวประเทศไทย แผนนโยบายการท่องเที่ยวแนวคิดเกี่ยวกับมรดกโลก แนวคิดทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลทั่วไปของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยได้ศึกษาแนวคิดดังต่อไปนี้

- 1) นโยบาย แผน และยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559; กระทรวงอุตสาหกรรม, 2559; กรมศิลปากร, 2559)
- 2) แนวคิดเกี่ยวกับมรดกโลก (องค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO), 2558; ศูนย์ข้อมูลมรดกโลก กระทรวงวัฒนธรรม, 2558; Bourdeau, L. et al., 2015; Lamprakos, M., 2015)
- 3) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว (ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, 2551; ราณี อีสชัยกุล และชัชพล ทรงสุนทรวงศ์, 2555; บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2555; World Tourism Organization, 2015; กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)
- 4) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (นรินทร์ สังข์รักษา, สมบูรณ์ ยืนยงสุวรรณ และ สุภาภรณ์ พรหมฤาษี, 2557; องค์การบริหารพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน,

2558; ปิรันธ์ ชินโชติ และ ธีระวัฒน์ จันทิก, 2559; มณีรัตน์ สุขเกษม และ พิทักษ์ ศิริวงศ์, 2560; Greg Richard and Julie Wilson, 2006; Richards, G., 2010)

5) แนวคิดและรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, 2554; กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2556; ธีระ สิ้นเดชารักษ์ และ นาฬิกาอติภักดิ์ แสงสนิท, 2556; องค์การบริหารพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2558)

6) แนวคิดด้านทฤษฎีการวิจัยเชิงอนาคต (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2552; ชาย โพธิสิตา, 2552; บุญมี พันธุ์ไทย, 2553; ศิริพงศ์ รักใหม่, 2553; Glen, J.C., 2010)

7) แนวคิดเรื่อง SWOT Analysis, TOWS Matrix, 7's Model, PESTEL Analysis (เอกชัย บุญยาริษฐาน, 2553; จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2546; เอกกมล เอี่ยมศรี, 2555; บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ, 2556; Kinicki, A. and Williams, 2009)

8) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2559; กำพล จำปาพันธ์, 2559; สำนักงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2559)

4.3 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) และใช้การสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) การสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) จากภาครัฐ นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก

4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2558 – เดือนพฤษภาคม 2561

5. ขั้นตอนการศึกษา

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ผู้วิจัยสามารถกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

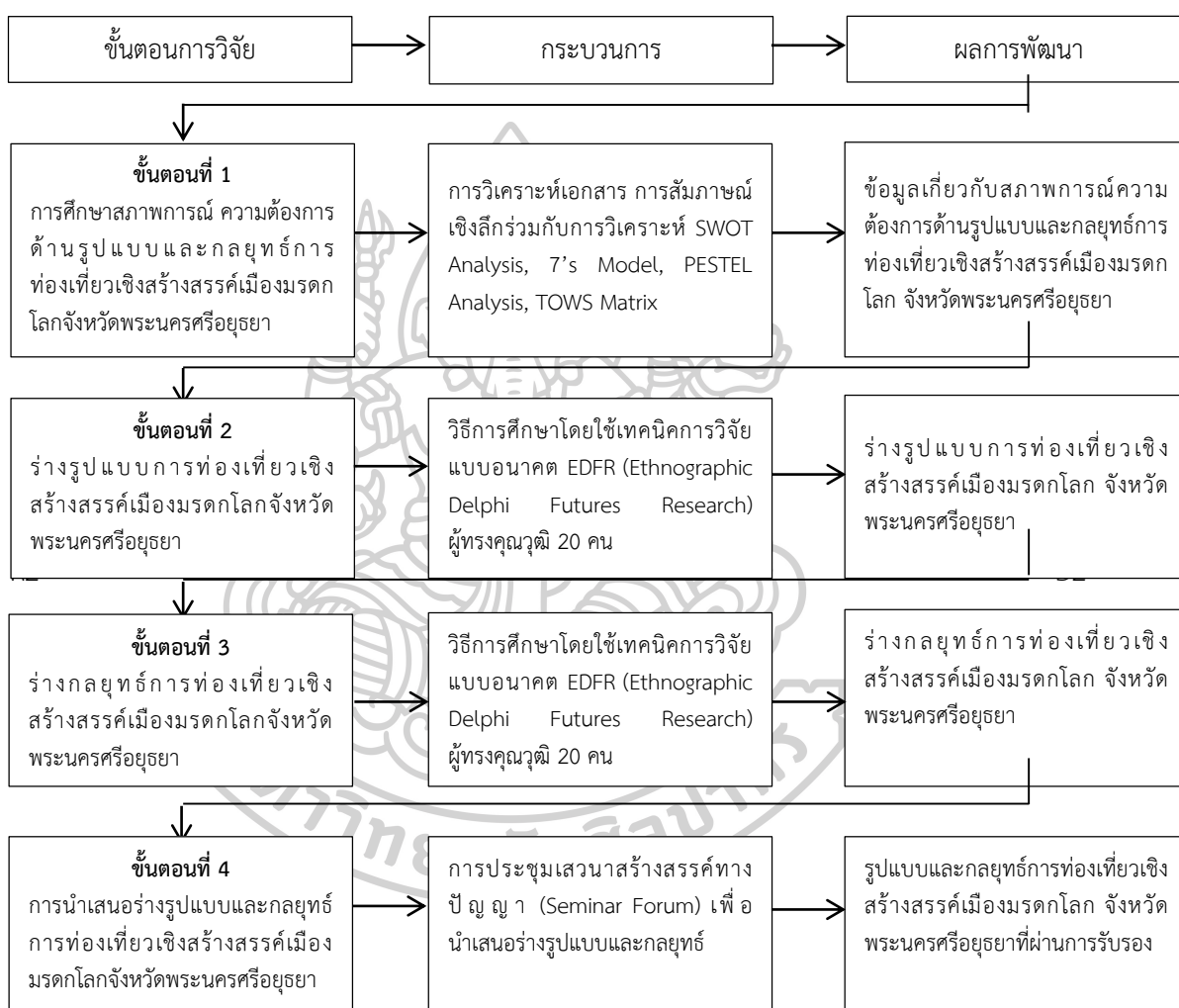
5.1 ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพการณ์ ความต้องการด้านรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

5.2 ขั้นตอนที่ 2 การร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้คือเทคนิคการวิจัยแบบอนาคต EDR (Ethnographic Delphi Futures Research) ทั้ง 2 ครั้ง จากภาครัฐ นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรวม 20 คน

5.3 ขั้นตอนที่ 3 การร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้คือ ใช้เทคนิคการวิจัยแบบอนาคต EDR

(Ethnographic Delphi Futures Research) ทั้ง 2 ครั้ง จากภาครัฐ นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรวม 20 คน

5.4 ขั้นตอนที่ 4 การประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum) เพื่อนำเสนอร่างรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการนำเสนอนโยบาย (Policy Meeting) โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่ประกอบไปด้วยภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคองค์กรท้องถิ่น และภาควิชาการ จำนวน 30 คน

แผนภูมิที่ 1 สรุปขั้นตอนการวิจัย

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หมายถึงแบบจำลองที่ประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบ กระบวนการ และผลที่ได้ตามลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยวในเมืองมรดกโลกซึ่งอาจจะเป็นในรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ การท่องเที่ยวในแหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม หรือ การท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ

กลยุทธ์การท่องเที่ยว หมายถึง วิธีดำเนินการหรือแนวทางในการกำหนดเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้บรรลุผลตามกลยุทธ์ โครงการและกิจกรรม เพื่อให้มีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การจัดวิธีการหรือขั้นตอนการท่องเที่ยวในบริเวณเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์การมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน โดยมีรากฐานจากประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนเป็นสิ่งที่ทำกันอยู่เป็นปกติของผู้คนในชุมชนนั้นๆ และใช้ความรู้ที่ได้รับมาให้เป็นประโยชน์ ได้พัฒนาหรือได้ใช้ศักยภาพหรือความสามารถโดยเฉพาะ

เมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา หมายถึง นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองบริวาร เป็นมรดกทางวัฒนธรรมในเขตเกาะเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

PESTEL Analysis หมายถึง การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก โดยมีการวิเคราะห์ P = Policy (ด้านนโยบาย), E = Economy (ด้านเศรษฐกิจ), S = Socio-Cultural ด้านสังคมและวัฒนธรรม, T = Technology (ด้านเทคโนโลยี), E = Environment (ด้านสิ่งแวดล้อม) และ L = Legal (ด้านกฎหมาย)

HERITAGE(s) Model หมายถึง แบบจำลองรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบไปด้วย H- Horizontal (กระบวนการทำงานเชิงราบในพื้นที่), E- Effort (ความพยายาม ความมุ่งมั่น), R - Reality (ความเป็นจริง), I - Identity (อัตลักษณ์ของพื้นที่), T- Technology (การพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีและสารสนเทศ), A(s) – Attraction, Activities, Accessibility, Accommodation, Amenities, Awareness (แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม ความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ที่พักแรม สิ่งอำนวยความสะดวก การรับรู้), G – Good service (การให้บริการที่ดี), และ E – Efficiency (ประสิทธิภาพ) โดยกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่โดดเด่น ได้แก่ การทำโรตีสายไหม แสดงลิเกฮูลู นั่งรถตุ๊กหน้ากบ ปั่นจักรยานชมโบราณสถาน ทำอาหารไทยโบราณ การเรียนรู้วัฒนธรรมอาหารมุสลิม ทำขนมไทยประเภททองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง ทำงานหัตถกรรมในท้องถิ่นเช่นสานพัดใบลาน ปั่นเครื่องปั้นจิว ปั่นตุ๊กตาชาววังจิว ตีมีดอรัญญิก สานปลาตะเพียน ทอผ้าขาวม้า โฮมสเตย์ (Home Stay) เพลิดเพลินเพื่อเรียนรู้การอยู่ร่วมกันของควายและช้าง การตกบาตรริมน้ำในบรรยากาศเมืองโบราณตามความต้องการและความสนใจของนักท่องเที่ยว

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

7.1 ประโยชน์ทางด้านวิชาการ การวิจัยเรื่องนี้สามารถก่อให้เกิดแนวคิดวิธีการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ในพื้นที่มรดกโลกทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการนำไปใช้เป็นตัวอย่างกรณีศึกษาเพื่อดำเนินการศึกษาวิจัยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่มรดกโลกอื่นๆที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้ อีกทั้งยังก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำผลการศึกษานั้นมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาชุมชนที่มีลักษณะใกล้เคียงกันอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

7.2 ประโยชน์ต่อพื้นที่เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทำให้คนในพื้นที่ทราบถึงข้อมูลสภาพการณ์ ความต้องการด้านการท่องเที่ยวในเชิงวิชาการ และแสดงให้เห็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวไปในทิศทางเดียวกัน โดยการนำศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม

ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้วในพื้นที่มาพัฒนาและสร้างมูลค่าทางการท่องเที่ยวให้มากขึ้น กระตุ้นให้เกิดความเชื่อมโยงและร่วมกันทำงานร่วมกันในการพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน ทั้งนี้ยังสามารถเป็นตัวอย่างหรือแนวปฏิบัติที่ดีให้กับพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นๆในประเทศไทยได้อีกด้วย

7.3 ประโยชน์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ทราบถึงรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของเมืองมรดกโลกที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชนและชุมชนในการจัดทำร่าง ตรวจสอบและจัดทำ และสามารถนำรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้งในภาครัฐและเอกชนต่อไป โดยสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกัน เพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกต่อไปในอนาคต

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและแนวทางในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย การวางแผน และยุทธศาสตร์
2. แนวคิดเกี่ยวกับมรดกโลก
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
6. แนวคิดและทฤษฎีการวิจัยเชิงอนาคต
7. แนวคิด เรื่อง SWOT Analysis, TOWS Matrix, 7's Model, PESTEL Analysis
8. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
9. กรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย การวางแผน และ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

คำว่า “นโยบาย” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 หมายถึง “หลักและวิธีปฏิบัติซึ่งจะถือเป็นแนวดำเนินการ” หรือความหมายอีกนัยหนึ่งก็คือทิศทางหรือเป้าหมายในการดำเนินงานขององค์กรซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงานขององค์กร”นั่นเอง ส่วนคำว่าแผนงาน นั้น หมายถึง “แผนที่วางไว้เป็นแนวในการดำเนินการ” หากแปลความหมายโดยใช้ควบคู่กัน คำว่านโยบายและแผนงาน จึงหมายถึง “แนวทางหรือวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามนโยบายที่กำหนดไว้” ดังนั้น คำว่า “นโยบายและการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ” จึงหมายความว่า “การกำหนดทิศทางหรือเป้าหมาย ในการดำเนินงานขององค์กรซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารขององค์กรและการจัดทำวิธีหรือแนวทางในการทำงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามนโยบายที่กำหนดไว้”

การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดพันธกิจ (Mission) เป้าหมาย (Goal) และแผนงาน (Plans) เพื่อให้องค์กรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่ประสงค์ ดังนั้นกระบวนการ- วางแผนจึงประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การกำหนดพันธกิจ 2) การกำหนดเป้าหมาย และ 3) การกำหนดแผนงาน (Bartol, K & Martin, D. 1998 : 191) ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องดำเนินการให้ครบถ้วนทั้งสามขั้นตอน จากนั้นจึงนำแผนงานไปสื่อสารให้สมาชิกในองค์กรเข้าใจในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตามในการบริหารจัดการทั่วไป หากผู้บริหารมุ่งที่การปฏิบัติตามแผนงานจนละเลยเป้าหมายขององค์กร อาจส่งผลให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายหลักที่กำหนดไว้ได้ จึงถือว่าการบริหารจัดการลักษณะนี้ไม่ได้ดำเนินการครบถ้วนตามกระบวนการวางแผน (สาคร สุขศรีวงศ์

, 2550) ข้อพึงระวัง คือ ควรมีเวลาในการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ และการตัดสินใจวางแผนในช่วงเวลาจำกัดอาจจะได้แผนที่ประสิทธิภาพไม่ดึ้นัก (Kinicki, A. and Williams B., 2009)

ส่วนแนวคิดด้านการวางแผนกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ (Strategic Planning) เป็นการวางแผนนำมาใช้ เพื่อกำหนดแผนการทำงานด้านต่าง ๆ ในระยะยาวที่สอดคล้องกับสถานการณ์ หรือสภาพแวดล้อมโดยให้ความสำคัญกับการก้าวไปในอนาคต มีการพิจารณาความสามารถขององค์กร และวิเคราะห์ปัจจัยที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่อองค์กรในอนาคต เพื่อบอกทิศทาง การดำเนินการ และแนวทางปฏิบัติที่จะบรรลุตามเป้าหมายต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. 2554 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2554) ให้คำจำกัดความของกลยุทธ์ว่าหมายถึง การรบที่มีเล่ห์เหลี่ยม และวิธีการต่อสู้ที่ต้องใช้อุบายต่าง ๆ หรือมีเล่ห์เหลี่ยมในการต่อสู้ ส่วนกลยุทธ์ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Strategy มีที่มาจากรากศัพท์ภาษากรีกว่า Strategia มีความหมายว่า ศาสตร์และศิลป์ในการบังคับบัญชากองทัพ หรือความเป็นแม่ทัพ ซึ่งปัจจุบันการดำเนินธุรกิจก็ไม่ได้ต่างไปจากการทำสงครามที่ผู้บริหารระดับสูงเปรียบเสมือนแม่ทัพ ที่ต้องเข้าใจสถานการณ์สงครามและข้อมูลต่าง ๆ ของศัตรู และสามารถวางแผนและนำกองทัพให้ได้ชัยชนะในการรบหรือการแข่งขันทางธุรกิจแต่ละครั้ง (จินตนา บุญบังการ และณัฐพันธ์ เชนนันท์. 2544 : 12-13) เพราะการที่เรารู้ทุกอย่างของข้าศึกและรู้ตัวเราเองด้วยจะทำให้เราสามารถตัดสินใจได้ว่าจะรบต่อไปหรือไม่ เปรียบเสมือนการทำธุรกิจ เราควรรู้ว่าตัวเราเป็นอย่างไรและเรากำลังแข่งกับใคร ในสภาวะการณ์แบบไหน เรามีความสามารถในการแข่งขันกับคู่ต่อสู้มากน้อยแค่ไหน หรือเราควรเตรียมพร้อมองค์กรของเราอย่างไรเพื่อให้องค์กรสามารถอยู่รอดต่อไป นั่นทียา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร (2551) ได้อธิบายไว้ว่า กลยุทธ์ จะอธิบายถึงวิธีการที่องค์กรจะดำเนินตามวัตถุประสงค์ขององค์กรภายใต้อุปสรรคและโอกาส ภายในสภาพแวดล้อมภายนอกและทรัพยากร และความสามารถภายในองค์กรกลยุทธ์จะให้ความเข้าใจพื้นฐานว่าองค์กรจะแข่งขันอย่างไร ตัวกำหนดกลยุทธ์องค์กรนั้นมีอยู่ 3 ประการ คือ สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพแวดล้อมภายใน และวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับการให้คำจำกัดความโดยบุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ (2556) ว่าหมายถึงวิธีการที่องค์กรเลือกเพื่อจะดำเนินการจากจุดที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไปยังจุดหมายปลายทางในอนาคตที่องค์กรกำหนดไว้ กระบวนการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจเป็นกระบวนการวางแผนระยะยาวขององค์กรธุรกิจ ที่ต้องมีการประเมินสถานการณ์แวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างเหมาะสมเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน จากนั้นจึงพิจารณาพัฒนาทางเลือกที่ดีที่สุดในการเปลี่ยนแปลงองค์กรจากจุดปัจจุบันไปสู่ตำแหน่งที่องค์กรต้องการในอนาคต และ Evans, N. (2015) ได้กล่าวเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์ไว้ว่า การวางแผนยุทธศาสตร์เป็นกระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อตัดสินใจในส่วนของวิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กร นอกจากนี้การวางแผนยุทธศาสตร์ยังใช้ในการพัฒนาในส่วนของเป้าหมายรวมขององค์กรอีกด้วย การวางแผนยุทธศาสตร์เป็นกิจกรรมที่มีขั้นตอนที่เชื่อมโยงและสัมพันธ์กับการจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยเริ่มจากการประเมินจุดหมายพื้นฐานและธรรมชาติขององค์กรด้วยการศึกษาอนาคต และกำหนดความคาดหวังโดยใช้หลักการ SWOT ต่อไปจึงสร้างยุทธศาสตร์ทางเลือกด้วยการประเมินคัดเลือก และกำหนดพื้นที่ของผลลัพธ์ที่สำคัญ เพื่อเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดซึ่งอาจมากกว่าหนึ่งทางเลือก

สำหรับขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ อาจสรุปได้ดังนี้คือ (ดำรง วัฒนา. 2548 : 47)

1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

2) การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เพื่อระบุสภาพในอนาคตและการดำเนินงานที่ต้องการจะสร้างให้เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจะบอกความคาดหวังและความปรารถนาที่อยากจะให้เกิดอะไรขึ้นตามเจตนารมณ์ที่มุ่งมั่นไว้

3) พันธกิจ (Mission) ที่แสดงถึงขอบข่ายหรือวิธีการในการดำเนินงานของหน่วยงานที่จะปฏิบัติให้สำเร็จตามวิสัยทัศน์

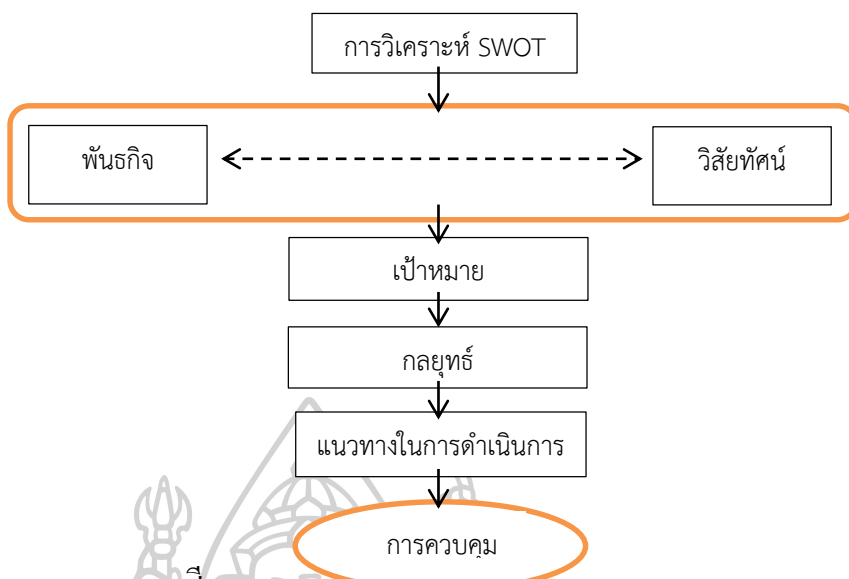
4) ยุทธศาสตร์ เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ในการกำหนดทิศทางขององค์กร

5) การกำหนดกลยุทธ์ (Tactic) เป็นแนวทางหรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำองค์กรไปสู่การบรรลุผลตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

6) การแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ต้องอาศัยแผนปฏิบัติการเป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับส่วนงานต่าง ๆ ที่เป็นไปอย่างสอดคล้องประสานกันทั้งในด้านทิศทางและจังหวะเวลา โดยมีองค์ประกอบดังนี้คือ ชื่อกลยุทธ์/แผนงานวัตถุประสงค์ที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ ชื่อโครงการ/งาน/กิจกรรมต่าง ๆ เป้าหมายหรือตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ ระยะเวลาในการดำเนินการ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินโครงการให้บรรลุผลสำเร็จ และงบประมาณ

การจัดการเชิงยุทธศาสตร์นั้นมี “ยุทธศาสตร์” เป็นวิธีการจัดการกับทรัพยากรที่ตนเองมี ไม่ว่าจะป็นวัตถุดิบ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ คน หรือแม้แต่ทรัพยากรทางการเงินเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่ง “ผลลัพธ์” แล้วจึงวางแนวทางเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่ตนเองต้องการ ผู้บริหารสามารถพัฒนาแนวทางขึ้นมาได้หลากหลาย หากแต่มีเพียงไม่กี่แนวทางเท่านั้นที่ทำให้บรรลุถึงผลลัพธ์ที่ตนเองต้องการ คือ ยุทธศาสตร์นั่นเอง เพราะฉะนั้นความรู้หรือไม่รู้ในด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์อาจเป็นปัจจัยที่จะตัดสินว่ากิจการนั้นจะประสบความสำเร็จหรือไม่ก็ได้ (บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ, 2556) Kinicki, K. และ Williams, B. (2009) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเชิงกลยุทธ์นั้นไม่ได้เหมาะกับองค์กรที่มีขนาดใหญ่เท่านั้น องค์กรที่มีขนาดเล็กอาจได้ประโยชน์จากการจัดการเชิงกลยุทธ์เช่นกัน และช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเริ่มกระบวนการจัดการกลยุทธ์มักเป็นช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ที่องค์กรมักถูกผลักดันให้ทำอะไรเพื่อรับกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางบวกและทางลบ

ทั้งนี้กระบวนการจัดการเชิงยุทธศาสตร์ มีรูปแบบคล้ายคลึงกับการจัดการตามวัตถุประสงค์ (Management by Objectives – MBO) โดยมีความแตกต่างตรงที่ “วัตถุประสงค์” นั้นได้รับการทบทวน ตรวจสอบ วิเคราะห์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปในแต่ละช่วงเวลาขององค์กร ขั้นตอนที่สำคัญเป็นอันดับแรก ก็คือ การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกของธุรกิจ/อุตสาหกรรมหรือองค์กรเอง (Bartol, K.M. and Martin, D.C., 1998; บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ, 2556) หลังจากการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกเรียบร้อยแล้ว (SWOT Analysis) ขั้นตอนในการร่างยุทธศาสตร์จะรวมไปถึงการตั้งวัตถุประสงค์ (Strategic Objectives) การนำเอายุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ (Implementation) แล้วทำการประเมิน (Evaluation and Control) (Parnell, J. A. (2014)

แผนภูมิที่ 2 กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์

ที่มา: บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ. (2556). การจัดการเชิงยุทธศาสตร์สำหรับ CEO : Strategic Management. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : พี.เพรส

สืบเนื่องจากแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติจึงได้มีการประกาศแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทยซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ประเทศไทยคงความเป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวของภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกอย่างต่อเนื่อง โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ดังนี้ “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในระดับโลก สามารถสร้างและกระจายรายได้โดยคำนึงถึงความเป็นธรรม สมดุล และยั่งยืน” มีเป้าประสงค์ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศ มีการสร้างและกระจายรายได้โดยคำนึงถึง ความสมดุล และยั่งยืน และกำหนดยุทธศาสตร์ออกเป็น 5 ยุทธศาสตร์ (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2544) คือ 1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว 2. การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน 3. การพัฒนาสินค้า บริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว 4. การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว และ 5. การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ยุทธศาสตร์ทั้ง 5 มีความน่าสนใจเนื่องจาก 1) โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยวช่วยแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดในด้านการท่องเที่ยวที่อาจส่งผลให้ศักยภาพการท่องเที่ยวของประเทศไทยลดลง 2) การท่องเที่ยวในลักษณะเดิมเน้นการเพิ่มจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ จึงก่อให้เกิดปัญหา 3 ด้านหลักในแหล่งท่องเที่ยว คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม การคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวประกอบกับการนำการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาใช้พัฒนาการท่องเที่ยว โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของไทย และ 3) การพัฒนา

คุณภาพและมาตรฐานของปัจจัยการส่งเสริมการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นโรงแรม สปา ศักยภาพของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว หรือประเภทของการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ ที่ช่วยให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยไม่แพ้ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน หรือชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้รัฐควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวกลับคืนลงสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพราะในระยะยาวแล้วผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวไม่เฉพาะในด้านบวกหรือลบก็คือชุมชนท้องถิ่นนั่นเอง ชุมชนควรได้มีส่วนร่วมรับรู้และตัดสินใจการดำเนินการใดๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อชุมชนไม่ว่าในด้านบวกหรือลบ การให้ความรู้ด้านการจัดการภูมิทัศน์และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนากลไกในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวจึงเป็นเรื่องจำเป็น เพื่อให้ชุมชนได้ใช้เป็นแนวทางในการบูรณาการการทำงานร่วมกับภาครัฐต่อไป (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2544)

เมื่อแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) หมดระยะลงแล้ว คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ท.ท.ช.) ได้สรุปผลการดำเนินงานในระยะเวลาที่ผ่านมาโดยสรุปว่าการท่องเที่ยวไทยประสบความสำเร็จในด้านการเพิ่มจำนวนและรายได้จากการท่องเที่ยว แต่ยังคงประสบปัญหาและอุปสรรค และมีสภาพและบริบทต่างๆ ที่ส่งผลต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย ไม่ว่าจะเป็นสภาวะการณ์การเมืองของประเทศ นโยบายของรัฐ การปรับตัวของภาคเอกชน สภาวะการแข่งขันในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สภาวะเศรษฐกิจของโลก หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความคาดหวังของนักท่องเที่ยว จึงได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) ขึ้น โดยแผนฯ นี้มุ่งหวังให้ประเทศไทยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่มีอยู่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพชั้นนำของโลกบนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ข้อในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวฉบับที่ 2 มีความต่อเนื่องมาจากแผนฉบับแรก และมีการเพิ่มมิติในด้านความเป็นไทย เน้นพัฒนาการตลาดเฉพาะกลุ่มเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างของนักท่องเที่ยว และยังส่งเสริมความร่วมมือในการบริหารจัดการท่องเที่ยวจากองค์กร หน่วยงานราชการ ทั้งในและระหว่างประเทศ จากยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ด้านของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้เห็นได้ว่ากระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬามีความเข้าใจต่อจุดเด่นของประเทศในด้านศิลปะและวัฒนธรรมจึงมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวตามวิถีไทยมากขึ้น นอกจากนี้ปัจจัยในด้านการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวยังถูกนำมาพิจารณาอีกด้วย จึงมีการพัฒนาใช้เทคโนโลยีการท่องเที่ยว (Traveltech) เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น แอปพลิเคชัน ZipEvent สำหรับข้อมูลอีเวนท์ทั่วไทย แอปพลิเคชัน LocalAlike สำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยชุมชนเพื่อชุมชน แอปพลิเคชัน GoYuppy เพื่อหาเพื่อนร่วมทริป หรือไกด์ท้องถิ่น และแอปพลิเคชัน theTripPacker เพื่อแชร์เรื่องราวประทับใจเที่ยวเมืองไทย เพื่อให้ตอบรับกับยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) หรือที่คนทั่วไปมักจะได้ยิน “ไทยแลนด์ 4.0” (Thailand 4.0) หรือ “ประเทศไทย 4.0” ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่ต้องการจะผลักดันประเทศจากรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศรายได้สูง เศรษฐกิจจะถูกขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ เปลี่ยนจากสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม จากภาคการผลิตไปสู่ภาคบริการมากขึ้น ใช้กลไกการขับเคลื่อนด้วยการสร้างการมี

ส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน แผนประเทศไทย 4.0 มุ่งเน้นวิจัยและพัฒนาแล้วต่อยอดในกลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมายทั้งหมด 5 กลุ่มซึ่งประเทศไทยมีความได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน (Competitive Advantage) โดยกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับด้านการท่องเที่ยว คือ กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ทิวทัศน์วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง ซึ่งรวมไปถึงนวัตกรรมการออกแบบอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสภาพแวดล้อม (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2559; กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบาย แผน และยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่สามารถก่อให้เกิดผลทั้งด้านบวกและด้านลบทั้งต่อประเทศและชุมชน การวางนโยบาย แผน และยุทธศาสตร์จึงควรกระทำด้วยความรอบคอบและรอบด้าน โดยการเริ่มจากการรวบรวมวิเคราะห์และทบทวนปัจจัยทั้งภายในและภายนอกของพื้นที่ท่องเที่ยวจากผู้ปฏิบัติงานและสถานการณ์จริงในพื้นที่ เพื่อให้ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของพื้นที่ และโอกาสหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเพื่อให้เข้าใจบริบทของการท่องเที่ยวทั้งในระดับประเทศและในระดับท้องถิ่นของเมืองมรดกโลก และใช้เป็นกรอบทิศทางในการจัดทำรูปแบบการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกได้อย่างเหมาะสม จึงจะสามารถนำมาพัฒนาเป็นพันธกิจและวิสัยทัศน์ และดำเนินการต่อด้านเป้าหมาย กลยุทธ์ และแปลงไปเป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อไปยังพันธกิจและวิสัยทัศน์ที่ต้องการได้ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงการติดตามควบคุมตามแผนปฏิบัติการอีกด้วย โดยความร่วมมือและการร่วมปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติงานของทั้งสามฝ่ายไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และ ชุมชนในพื้นที่ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันความสำเร็จของนโยบายนั้นๆ ทั้งนี้การร่วมกันทำงานควรเป็นไปในเชิงราบ เพื่อให้ทุกฝ่ายมีสิทธิในการรับรู้และร่วมตัดสินใจการดำเนินการใดๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อพื้นที่ ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” อาจมีส่วนช่วยกระตุ้นและฟื้นฟูภาคการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยอาศัยความร่วมมือทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และชุมชน ทั้งนี้จะช่วยลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนของหน่วยงานภาครัฐในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เพื่อปรับปรุงแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานโดยนำไปแปลงเป็นนโยบายและแผนปฏิบัติการในหน่วยงาน/องค์กรของตนได้อีกด้วย

2. แนวคิดเกี่ยวกับมรดกโลก

ในอดีตก่อนที่จะมีอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดลอม สถานการณ์ของแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติในโลกตกอยู่ในภาวะที่ได้รับการคุกคาม ทั้งนี้นอกจากสภาพการเสื่อมโทรมตามธรรมชาติแล้ว ยังมีสาเหตุมาจากปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจอีกด้วย เช่น การเข้าใช้งานพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติจนเกินกว่าขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity) ของพื้นที่ ส่งผลให้เกิดการทำลายและความเสื่อม

โหมมต่อมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติ (อนุชา เล็กสกุลดิถก, 2560) ถือว่าเป็นอันตรรายต่อมรดกของมวลมนุษยชาติเป็นอย่างดี

ตั้งนั้นเพื่อให้สามารถรักษาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติไว้ได้อย่างยั่งยืน ทางองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ องค์การยูเนสโก (UNESCO) จึงได้อาศัยธรรมนูญยูเนสโกภายใต้ข้อบัญญัติที่ให้องค์การมีภารกิจหน้าที่ในการบำรุงรักษา เพิ่มพูนและเผยแพร่ความรู้ในการอนุรักษ์และคุ้มครองมรดกโลก โดยเสนอแนะให้ประชาคมนานาชาติร่วมมือกันจัดทำอนุสัญญาะหว่างประเทศในการประชุมใหญ่องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ครั้งที่ 17 ณ กรุงปารีส ที่ประชุมเห็นสมควรให้ก่อตั้งระบบการดำเนินงานในรูปแบบของอนุสัญญาะหว่างประเทศ และมีมติรับรอง **อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ** (The World Heritage Convention) (UNESCO, 1972) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือะหว่างประเทศในการคุ้มครองและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ ให้ดำรงคุณค่าความโดดเด่นเป็นมรดกของมวลมนุษยชาติทั้งในปัจจุบันและในอนาคตต่อไป (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556) อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติจึงมีความสำคัญในการปกป้องคุ้มครองและรักษาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติของรัฐภาคีสมาชิกเพื่อนำไปสู่การขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก จากสถิติปี พ.ศ. 2560 พบการกระจายตัวของแหล่งมรดกโลกดังนี้

ภูมิภาค	มรดกโลกทางวัฒนธรรม	มรดกโลกทางธรรมชาติ	มรดกโลกแบบผสม	รวม	ร้อยละ	รัฐภาคีที่มีแหล่งมรดกโลก
แอฟริกา	51	37	5	93	8.67	35
รัฐอาหรับ	74	5	3	82	7.64	18
เอเชียแปซิฟิก	177	64	12	253	23.58	36
ยุโรป และ อเมริกาเหนือ	434	62	10	506	47.16	50
ละตินอเมริกาและแคริบเบียน	96	38	5	139	12.95	28
รวม	832	206	35	1073	100	167

ตารางที่ 1 การกระจายตัวของแหล่งมรดกโลก ในปี 2560

ที่มา: <http://whc.unesco.org/en/list/stat>

จากตารางที่ 1 จะพบว่ากรกระจายตัวของแหล่งมรดกโลกส่วนใหญ่จะอยู่ในทวีปยุโรปและอเมริกาเหนือ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วน 47.16% ของจำนวนแหล่งมรดกโลกทั้งหมดในปี 2560 รองลงมา คือ แหล่งมรดกโลกในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก 23.58% ละตินอเมริกาและแคริบเบียน 12.95% แอฟริกาที่มี 8.67% และแหล่งมรดกโลกในรัฐอาหรับ 7.64%

2.1 การขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือองค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้กล่าวถึงหลักการในการพิจารณาและยกย่องเมืองใดเมืองหนึ่งให้เป็นมรดกโลกตามเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนเป็นเมืองมรดกโลกได้นั้น ต้องได้รับการพิจารณาตามหลักการและเงื่อนไขตาม

กระบวนการพิจารณาจากคณะกรรมการที่แต่งตั้งจากองค์การยูเนสโก (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556; UNESCO, 1972, UNESCO et al, 2011)

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ หรือเรียกสั้นๆ ว่า “อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก” (The World Heritage Convention) ได้รับการรับรองโดยที่ประชุมใหญ่องค์การยูเนสโก เป็นความตกลงระหว่างรัฐภาคี (States Parties) ในการยอมรับและให้ความร่วมมือในการดำเนินการต่างๆ เพื่อการคุ้มครองและอนุรักษ์แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติทั้งที่มีอยู่ในประเทศตนและประเทศอื่นให้ดำรงอยู่เป็นมรดกของมนุษยชาติตลอดไป โดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการคุ้มครองและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติให้ดำรงคุณค่าความโดดเด่นเป็นมรดกของมวลมนุษยชาติทั้งในปัจจุบันและอนาคตตลอดไป (ศูนย์ข้อมูลมรดกโลก กระทรวงวัฒนธรรม, 2558) ทั้งนี้เมื่อแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมหรือทางธรรมชาติใดๆ ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก แหล่งมรดกโลกนั้นจะได้รับการคุ้มครองระหว่างประเทศ รวมทั้งจะได้รับการจัดสรรเงินกองทุนระหว่างประเทศถ้าประเทศภาคีที่แหล่งมรดกโลกตั้งอยู่นั้นยื่นคำร้องขอเงินช่วยเหลือ ยูเนสโกได้มีการจัดสรรเงินไว้ประมาณ 2 ล้านเหรียญสหรัฐทุกปีไว้เพื่อใช้ดำเนินการต่างๆ เช่น การจัดหาทุนวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาแหล่งมรดกโลก และจัดสรรเงินช่วยเหลือแบบให้เปล่า นอกจากนี้ยังมีการจัดสรรเงินครั้งล้านเหรียญเพื่อสงเคราะห์ในยามฉุกเฉินด้วย ซึ่งมักจะมีความจำเป็นในกรณีของภัยพิบัติทางธรรมชาติ ประเทศภาคีต่างๆ จึงมีความกระตือรือร้นที่จะได้รับตราสัญลักษณ์มรดกโลก(สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556; UNESCO, 1972; UNESCO World Heritage Centre, 2012)

อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกนั้นมีจุดเริ่มต้นมาจากแนวความคิดใหม่ที่ไม่เคยปรากฏ คือ เป็นอนุสัญญาที่คำนึงถึงการอนุรักษ์ทั้งมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติในฐานะที่ทั้งสองสิ่งเป็นองค์ประกอบของกันและกัน ในอดีตธรรมชาติและวัฒนธรรมถูกมองว่าเป็นองค์ประกอบที่แยกจากกัน มนุษย์พยายามเอาชนะธรรมชาติเพื่อการอยู่รอด ในขณะที่วัฒนธรรมเป็นสัญลักษณ์ด้านนามธรรม โดยในความเป็นจริงธรรมชาติและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยกัน ดังนั้นสาระสำคัญของอนุสัญญาจึงกำหนดให้มีการพิจารณามรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติในฐานะที่เป็นองค์ประกอบร่วมกัน คือ 1) ให้ความคุ้มครอง สงวนรักษา อนุรักษ์ และให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการอนุรักษ์มรดกโลกมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติให้คงอยู่แก่คนรุ่นต่อไป 2) ส่งบัญชีรายชื่อมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติในประเทศตนและเอกสารแสดงรายละเอียด ที่ตั้ง ความสำคัญ ให้คณะกรรมการมรดกโลกพิจารณาขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก 3) ทำรายชื่อแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติที่กำลังอยู่ในสถานะที่จะต้องรีบดำเนินการคุ้มครองอย่างเร่งด่วนเสนอต่อคณะกรรมการมรดกโลก เพื่อขอความช่วยเหลือทั้งในรูปของเงินหรือผู้เชี่ยวชาญ 4) รายงานรายละเอียดการดำเนินงานและความช่วยเหลือที่ได้รับเป็นประจำตามระยะเวลาที่กำหนด(สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556; UNESCO et al, 2011; UNESCO World Heritage Centre, 2012)

การคุ้มครองทั้งมรดกทางวัฒนธรรมและชาตินั้น อนุสัญญาฯ กำหนดให้รัฐภาคีตระหนักถึงความสัมพันธ์และการรักษาความสมดุลระหว่างระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม และระบุหน้าที่ของรัฐหรือรัฐภาคีสมาชิกในการแสวงหาและกำหนดสถานที่

ที่เข้าข่ายเพื่อการอนุรักษ์ปกป้อง อนุสัญญาฯระบุไว้ว่าหน่วยงานของรัฐควรตกลงกันเพื่อหลีกเลี่ยง “การกระทำอันจงใจทำลายมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ” (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556; UNESCO, 1972; UNESCO et al, 2011; UNESCO World Heritage Centre, 2012)

ทั้งนี้องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก (UNESCO) ได้อธิบายคำว่ามรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) ไว้ในการประชุมสามัญ ที่จัดขึ้น ณ กรุงปารีส ในปี ค.ศ. 1972 หรือตรงกับปี พ.ศ. 2515 ว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้ (ศูนย์ข้อมูลมรดกโลก กระทรวงวัฒนธรรม; UNESCO World Heritage Centre, 2012; UNESCO et al, 2011)

1) อนุสรณ์สถาน (Monument) อันรวมไปถึง ผลงานทางสถาปัตยกรรม ผลงานปฏิมากรรม หรือจิตรกรรม ส่วนประกอบหรือโครงสร้างของโบราณคดีธรรมชาติ จารึก ถ้ำที่อยู่อาศัย และร่องรอย ซึ่งมีคุณค่าโดดเด่นในระดับสากลทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์

2) กลุ่มอาคาร (Groups of Building) อันรวมไปถึง กลุ่มของอาคารไม่ว่าจะแยกจากกันหรือเชื่อมต่อกันโดยลักษณะทางสถาปัตยกรรม โดยความสอดคล้องกลมกลืน หรือโดยสภาพทางภูมิทัศน์ ซึ่งมีคุณค่าโดดเด่นในระดับสากลทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์

3) แหล่งอันรวมไปถึงผลงานที่เกิดจากมนุษย์ (Sites) หรือผลที่เกิดจากมนุษย์และธรรมชาติและบริเวณอันรวมไปถึงแหล่งโบราณคดีซึ่งมีคุณค่าโดดเด่นในระดับสากลทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์

สำหรับหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนแหล่งมรดกโลกจะต้องมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน (World Heritage Criteria) 2 เกณฑ์หลักๆ คือ หลักเกณฑ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Criteria) และ หลักเกณฑ์ทางธรรมชาติ (Natural Criteria) โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกมรดกโลกทางวัฒนธรรม (Cultural Criteria) ดังต่อไปนี้ (UNESCO, 1972; UNESCO World Heritage Centre, 2012; UNESCO et al, 2012; ศูนย์ข้อมูลมรดกโลก กระทรวงวัฒนธรรม)

1) เป็นตัวแทนในการแสดงผลงานชิ้นเอกที่จัดทำขึ้นด้วยการสร้างสรรค์อันชาญฉลาดของมนุษย์

2) เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลยิ่ง ผลักดันให้เกิดการพัฒนาสืบต่อมาในด้านการออกแบบทางสถาปัตยกรรม อนุสรณ์สถาน ประติมากรรม สวน และ ภูมิทัศน์ ตลอดจนการพัฒนาศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง หรือการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ซึ่งได้เกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือบนพื้นที่ใดๆของโลกซึ่งทรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม

3) เป็นสิ่งที่ยืนยันถึงหลักฐานของวัฒนธรรมหรืออารยธรรมที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน หรือว่าที่หายสูญไปแล้ว

4) เป็นตัวอย่างอันโดดเด่นของประเภทของสิ่งก่อสร้างอันเป็นตัวแทนของการพัฒนาทางด้านวัฒนธรรม สังคม ศิลปกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อุตสาหกรรม ในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ

5) เป็นตัวอย่างอันโดดเด่นของวัฒนธรรมมนุษย์ขนบธรรมเนียมประเพณีแห่งสถาปัตยกรรม วิธีการก่อสร้าง หรือ การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ซึ่งเสื่อมสลายได้ง่ายจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมตามกาลเวลา

6) มีความคิดหรือความเชื่อที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเหตุการณ์ หรือมีความโดดเด่นยิ่งในประวัติศาสตร์

จากการพิจารณาตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกมรดกโลกทั้ง 6 ข้อ จะเห็นได้ว่ามรดกโลกทางวัฒนธรรมไม่จำเป็นจะต้องเป็นถาวรวัตถุ หรือเป็นโบราณสถาน หรือเป็นของโบราณที่สามารถจับต้องได้เท่านั้นหากแต่ยังรวมถึงมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความเป็นนามธรรมได้อีกด้วย ทั้งนี้สายันต์ ไพระชาญจิตร (2550) ยังระบุไว้ว่าทรัพยากรทางวัฒนธรรมในปัจจุบัน อาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ ทรัพยากรทางโบราณคดี (Archaeological resources), ภูมิปัญญาท้องถิ่น (homegrown /indigenous wisdom) และ ศิลปวัฒนธรรม หรือ ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่แสดงออก (expressive culture) เช่น ดนตรี ศิลปะ วรรณกรรม เป็นต้น โดยฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2554) ได้กล่าวไว้ว่า “วัฒนธรรม” มีความหมายที่หลากหลายขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้ให้คำจำกัดความ เช่น นักพฤติกรรมศาสตร์ นักปฏิบัติ นักมานุษยวิทยา นักสัญลักษณ์ ล้วนมีแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยสรุปวัฒนธรรมจะเป็นการรวบรวมความเชื่อ อุดมคติ ประเพณี คุณธรรม จริยธรรม ภาษาทั้งวจนภาษา อวัจนภาษา หรือศิลปกรรม มีถ่ายทอดสืบต่อกันมาในสังคมใดสังคมหนึ่งจนเป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นนั้นๆ วัฒนธรรมมีโครงสร้าง ระบบ และรูปแบบที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับกัน

นอกจากเกณฑ์มาตรฐานในการพิจารณามรดกทางวัฒนธรรมทั้ง 6 ข้อที่กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีเกณฑ์การพิจารณาที่สำคัญอีก 2 ประการ ที่แหล่งมรดกโลกที่ได้รับการนำเสนอชื่อจะเป็นต้องมี คือ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556; UNESCO, 1972; UNESCO, 2005; UNESCO et al. 2012)

1) การพิสูจน์ความเป็นของแท้ดั้งเดิม (Test of Authenticity) ต้องมีการพิสูจน์ว่า แหล่งมรดกโลกนั้นเป็นของแท้ดั้งเดิม ไม่ใช่การทำของใหม่เลียนแบบของที่อื่น การพิสูจน์ความเป็นของแท้ดั้งเดิมนั้นอ้างอิงจากเอกสารของนารา (The Nara Document on Authenticity) (ICOMOS, 1994) เน้นถึงความสำคัญของการพิจารณาค่านิยมทางวัฒนธรรมและสังคม การเคารพวัฒนธรรมอื่น ค่านิยมอื่น และการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมและไม่มีตัวตนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมรดกของทุกวัฒนธรรม ซึ่งถูกนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น รูปทรง แนวคิดในการออกแบบ วัสดุ การใช้ งาน ประโยชน์ใช้สอย ประเพณีและเทคนิค สถานที่ตั้ง และสภาพโดยรอบ แต่อย่างไรก็ดีกระบวนการประเมินคุณค่าแบบสากล (Universal Value) อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งกับเจ้าของพื้นที่ได้ ดังการศึกษาในเรื่อง World heritage and the contradictions of ‘universal’ value โดย Hazel Tucker and Elizabeth Carnegie (2014) ซึ่งได้ทำการศึกษาโกเรเมในประเทศตุรกี (Goreme, Turkey) ซึ่งเป็นแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม เป็นโบสถ์อยู่ภายในถ้ำไบเซนไทน์ในภาคกลางของประเทศตุรกี ปัญหาเกิดจากการตีความภาพจิตรกรรมรอบฝาผนังภายในโบสถ์ไบเซนไทน์ บทความได้ชี้ให้เห็นถึงความตึงเครียดระหว่างมรดกโลกและชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวกับการไม่เขียนรูปสัญลักษณ์ในศาสนาอิสลาม การตีความภาพจิตรกรรมเขียนสีบนปูนเปียก (Fresco) ให้กับนักท่องเที่ยว อันเนื่องมาจากการเลือกที่จะตีความตามหลักสากลของยูเนสโก (UNESCO) แทนที่จะเลือกอธิบายตามวัฒนธรรมท้องถิ่น

ทั้งนี้ในการตรวจสอบระดับความเป็นแท้ของมรดกสิ่งก่อสร้าง อาจแบ่งออกได้เป็น 1) ความเป็นของแท้ของการออกแบบ รวมความถึงลักษณะหรือองค์ประกอบที่แสดงถึงการออกแบบทาง

ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม วิศวกรรม และประโยชน์การใช้สอย 2) ความเป็นแท้ของวัสดุ ได้แก่วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างอาคาร ให้ตรวจสอบว่ายังมีส่วนที่เป็นวัสดุเดิมมากน้อยเพียงใด และ 3) ความเป็นของแท้ของฝีมือช่าง ทั้งในส่วนของงานก่อสร้างและการตกแต่ง แสดงถึงเทคนิควิธีการของช่างที่ใช้ในการก่อสร้าง ประดับประดา ตลอดจนการอนุรักษ์ ให้ตรวจสอบว่าฝีมือช่างของแท้ยังคงเห็นได้อยู่หรือไม่ ในปริมาณมากน้อยเพียงใด (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556; UNESCO, 1972; UNESCO, 2005; UNESCO et al. 2011)

2) การเก็บรักษามรดกโลกทางวัฒนธรรมนั้นต้องเป็นไปเพื่อการอนุรักษ์ไว้ให้สิ่งคมนั้นๆและคนรุ่นหลัง มรดกโลกนั้นต้องได้รับการคุ้มครองพอสมควรจากรัฐภาคนั้น โดยต้องมีความตั้งใจจริง (Political Will) ในการเก็บรักษา การจัดสรรงบประมาณ การจัดตั้งระบบบริหารโดยมีมาตรการทางกฎหมายมารองรับเพื่อดำเนินการให้มรดกทางวัฒนธรรมนั้นได้รับการคุ้มครองให้คงอยู่ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556; UNESCO, 1972; UNESCO, 2005; UNESCO et al. 2011)

นอกจากมาตรการทางกฎหมายแล้ว ยังมีองค์ประกอบอื่นๆที่มีความสำคัญในการยืนยันว่ามรดกทางวัฒนธรรมนั้นๆจะได้รับการดูแลคุ้มครองอย่างยั่งยืน นั่นคือ การมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Public Participation) เพราะประชาชนหรือชาวเมืองคือผู้ที่ทำให้เกิดการอนุรักษ์เมืองสามารถเป็นไปได้อย่างยั่งยืน การมีส่วนร่วมนี้จะต้องเกิดจากความเข้าใจถึงความสำคัญในการเก็บรักษามรดกทางวัฒนธรรมของเมือง ชาวเมืองจะต้องพอใจที่จะสืบทอดวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ซึ่งในแง่หนึ่งอาจจะทำให้ชาวเมืองถูกกลืนโดยการพัฒนาด้วยแนวทางสมัยใหม่ (Modern Development) เช่น การห้ามสร้างอาคารสูงในเขตเมืองเก่า คนท้องถิ่นต้องสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการแต่งกาย วิถีชีวิต และวัฒนธรรมต่างๆในย่านเมืองเก่าให้เหมือนกับชีวิตในอดีตให้มากที่สุด ความเปลี่ยนแปลงในยุคหลังต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตดั้งเดิมให้มากที่สุด หากประชาชนเห็นพ้องต้องกันที่จะดำรงไว้ซึ่งวิถีชีวิตดั้งเดิม และพร้อมใจกันที่จะอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดขึ้นใหม่ก็จะมี “น้ำหนัก” ให้คณะกรรมการมรดกโลกพิจารณาให้เมืองนั้นเป็นเมืองมรดกโลกง่ายขึ้น (UNESCO, 1972; Stovel, 2004; UNESCO et al, 2011)

ประเด็นในเรื่องการเก็บรักษามรดกทางวัฒนธรรมนั้น มรดกโลกแต่ละแห่งควรจะเป็นการเก็บรักษาจากฐานความคิดที่เห็นคุณค่าของสิ่งเหล่านั้นเพื่อให้คงอยู่ต่อไปชั่วลูกชั่วหลาน มิใช่การอนุรักษ์เพื่อหวังผลทางการท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก การอนุรักษ์จะต้องอยู่บนพื้นฐานของความรู้ดั้งเดิม ความเข้าใจที่ถูกต้องในการดำเนินงานให้เป็นอย่างถูกต้องเหมาะสม ในขณะที่การอนุรักษ์เพื่อจุดประสงค์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอาจจะเป็นการอนุรักษ์ที่ผิดเพี้ยนไปจากสิ่งทีควรจะเป็น การพิจารณาของคณะกรรมการมรดกโลกนั้นพิจารณาในแง่ของการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนอย่างต่อเนื่องและเป็นการดำเนินไปในวิถีชีวิตปกติธรรมดา มิใช่ที่เข้าไปเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อมิให้แนวทางในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) และวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) ผิดเพี้ยนไปจากความหมายและรูปแบบทีควรจะเป็น เพราะในท้ายที่สุดก็จะมีกรนำเสนอกิจกรรมหรือเทศกาลใหม่ขึ้นมาซึ่งแตกต่างจากรากเหง้าเดิมของสังคมนั้นๆจะเป็นสาเหตุให้เมืองนั้นๆขาดคุณค่าตามเงื่อนไขการพิจารณาตาม

อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกได้ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556; UNESCO, 1972; UNESCO et al. 2012)

การขึ้นทะเบียนมรดกโลกมีกระบวนการ คือ ประเทศภาคีสมาชิกจะจัดเตรียมรายชื่อของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติที่ตั้งอยู่ในพรมแดนของตน และรวบรวมเพิ่มเอกสารที่สมบูรณ์ประกอบด้วยคำชี้แจงเหตุผลและคุณลักษณะที่ทรงคุณค่าโดดเด่นของแหล่งมรดกแต่ละแห่ง โดยในการยื่นคำร้อง ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องมีหลักฐานแสดงว่าจะปฏิบัติตามพันธกรณี เช่น มีการออกกฎหมายคุ้มครองแหล่งมรดก มีการจัดเตรียมบุคลากรไว้เพื่อดูแลมรดก และมีการจัดสรรทุนไว้เป็นต้น (UNESCO, 1972; สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556; Stovel, 2004; UNESCO et al. 2012)

เพิ่มเอกสารจะถูกส่งไปที่ศูนย์มรดกโลก ณ สำนักงานองค์การยูเนสโก และส่งต่อไปยังสหภาพเพื่อการสงวนรักษาระดับโลก (International Union for Conservation of Nature: IUCN) และ/หรือสภาระหว่างชาติว่าด้วยโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี (International Council on Monuments and Sites: ICOMOS) เพื่อรับการประเมิน องค์กรเอกชนเหล่านี้จะส่งผู้เชี่ยวชาญออกตรวจสอบและพิจารณามาตรการที่จำเป็นในการปกป้องแหล่งมรดกนั้น ผู้โดยผู้เชี่ยวชาญจะส่งรายงานไปยังสำนักงานคณะกรรมการบริหารมรดกโลก และคณะกรรมการ 7 คนของสำนักงานฯ จะทำการตรวจสอบเพิ่มเอกสารและตรวจสอบว่าแหล่งมรดกที่เสนอชื่อเพื่อขอขึ้นทะเบียนในบัญชีรายชื่อแหล่งมรดกโลกนั้นมีคุณสมบัติและถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯหรือไม่ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556; UNESCO, 1972)

ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่าการพิจารณาสถานที่ใดๆ ขึ้นเป็นแหล่งมรดกโลกนั้นมีกฎเกณฑ์ที่ค่อนข้างเข้มงวด แหล่งมรดกโลกจะต้องผ่านเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างน้อยหนึ่งข้อ นอกจากนี้ยังมีหลักการในการพิจารณาในเรื่องความเป็นของแท้ดั้งเดิม และยังมีองค์ประกอบด้านอื่นๆ ที่องค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ต้องพิจารณาเพื่อให้มั่นใจได้ว่าแหล่งมรดกโลกนั้นๆ จะได้รับการดูแลรักษาเป็นอย่างดี และที่สำคัญที่สุดคือชุมชนโดยรอบแหล่งมรดกโลกนั้นๆ จะต้องมีความรักและภาคภูมิใจในสิ่งที่พวกเขามี จะต้องอาศัยความพยายาม ความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าเพื่อให้มรดกชิ้นนี้ยังคงยืนหยัดไปได้อย่างยั่งยืน พวกเขาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจถึงความสำคัญของมรดกโลก วิธีดูแลรักษามรดกโลก เพื่อให้ชุมชนสามารถอยู่ร่วมกับมรดกโลกได้ ทั้งนี้ การดูแลรักษามรดกโลกควรเป็นไปเพื่อการดูแลรักษาอย่างแท้จริงเพื่อจะส่งต่อมรดกนี้สู่รุ่นต่อไป มิใช่เพื่อการหวังผลทางการท่องเที่ยวถึงแม้ว่าการท่องเที่ยวจะนำมาซึ่งรายได้เพื่อนำมาใช้ในการดูแลรักษามรดกโลกก็ตาม

2.2 การบริหารจัดการอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก

ในการพิจารณาว่าสถานที่ใดสมควรได้รับยกย่องให้เป็นมรดกโลกหรือไม่นั้น คณะกรรมการมรดกโลก (World Heritage Committee) เป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสมและตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ โดยคณะกรรมการมรดกโลกเป็นคณะกรรมการที่มีการเลือกตั้งมาจากประเทศภาคีสมาชิกรวม 21 คน มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 6 ปี ภารกิจหลักของคณะอนุกรรมการชุดนี้มี 8 ประการ คือ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556;

UNESCO, 1972) 1) พิจารณาตัดสินการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติในบัญชีรายชื่อแหล่งมรดกโลก โดยบัญชีนี้รัฐบาลของภาคีสมาชิกแต่ละประเทศจะเสนอขึ้นมาโดยผ่านการกลั่นกรองจากคณะกรรมการประเทศนั้นๆ ไปขึ้นตอนหนึ่งแล้ว 2) พิจารณาการดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระเบียบปฏิบัติที่ระบุไว้ในอนุสัญญาฯ 3) พิจารณาคำร้องขอความช่วยเหลือนานาชาติที่รัฐภาคีเสนอมา โดยประเทศที่มีทุนทรัพย์ บุคลากร และเทคโนโลยีต้องให้ความช่วยเหลือในกรณีที่เร่งด่วนและจำเป็น 4) ติดตามตรวจสอบผลงานให้รัฐภาคีดำเนินการเพื่อการปกป้องคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติของตนตามเงื่อนไขที่ระบุในอนุสัญญาฯ 5) บริหารจัดการกองทุนมรดกโลก (World Heritage Fund) เพื่อช่วยเหลือมรดกโลกที่กำลังเผชิญสภาวะอันตราย 6) สนับสนุนรัฐภาคีเกี่ยวกับกิจกรรมการสร้างความตระหนักของประชาชนในการอนุรักษ์มรดกโลก 7) ส่งเสริมให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของพวกเขา 8) ส่งเสริมให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของโลก

ทั้งนี้องค์ประกอบของกระบวนการทำงานเพื่อขึ้นบัญชีและคุ้มครองมรดกโลก ประกอบไปด้วย (UNESCO, 1972; UNESCO, 1976; UNESCO et al, 2012)

1) การประชุมสามัญของประเทศภาคีสมาชิกเพื่อขึ้นบัญชีมรดกโลกและคุ้มครองมรดกโลก (Convention concerning the Protection of World Cultural Heritage and Natural Heritage) ซึ่งจะมีการจัดประชุมทุกๆ 2 ปี เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการมรดกโลก

2) คณะกรรมการมรดกโลก (World Heritage Committee) ประกอบด้วยคณะกรรมการ 21 คน เลือกตั้งมาจากประเทศภาคีสมาชิก โดยเลือกในการประชุมสามัญ และมีวาระการทำงาน 6 ปี และมีการจัดประชุมทุกปี

3) คณะกรรมการบริหารหรือคณะกรรมการกลางของคณะกรรมการมรดกโลก มีสมาชิก 7 คน เลือกมาจากคณะกรรมการ 21 คน เพื่อจัดเตรียมข้อมูลในการตัดสินใจ

4) คณะกรรมการที่ปรึกษาองค์การระดับนานาชาติ 3 องค์การประกอบด้วย

4.1) สภาระหว่างชาติว่าด้วยโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี (The International Council on Monuments and Sites: ICOMOS)

4.2) สหภาพเพื่อการสงวนรักษาระดับโลก (The World Conservation Union: IUCN)

4.3) ศูนย์นานาชาติเพื่อการศึกษาด้านการสงวนรักษาและการบูรณะฟื้นฟูสมบัติทางวัฒนธรรม (The International Center for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property : ICCROM)

5) ศูนย์มรดกโลก (The UNESCO World Heritage Center) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นกองเลขานุการที่องค์การยูเนสโกก่อตั้งขึ้น มีหน้าที่ประสานงานเกี่ยวกับมรดกโลกให้แก่ภาคีสมาชิก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา โดยมีภารกิจที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก มีหน้าที่จัดประชุมตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ และช่วยเหลือประเทศภาคีสมาชิก (ตามที่ได้รับคำร้องขอ) เพื่อเตรียมการนำเสนอเข้าสู่รายชื่อมรดกโลกโดยให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคและร่วมรายงานสถานภาพ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือยามฉุกเฉินแก่แหล่งมรดกโลกที่ได้รับการคุกคาม

นอกจากนั้น ศูนย์มรดกโลกยังจัดการสัมมนาเชิงเทคนิคและพัฒนาสื่อการสอนแก่ครูและสาธารณชน ให้มีการตระหนักถึงมรดกโลกอีกด้วย

6) กองทุนมรดกโลก (World Heritage Fund) กองทุนนี้สามารถนำไปใช้เพื่อสนับสนุนความช่วยเหลือและความร่วมมือเชิงเทคนิคหลากหลายรูปแบบ เช่น ให้ผู้เชี่ยวชาญศึกษาและพิจารณาและแก้ไขต้นเหตุของการเสื่อมสลายของแหล่งมรดกโลก หรือวางแผนเพื่อหามาตรการในการอนุรักษ์ หรือฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญท้องถิ่นในการอนุรักษ์ หรือ เทคนิคในการซ่อมแซม หรืออาจจะเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นแก่การคุ้มครองอุทยานเป็นต้น (UNESCO, 1972; UNESCO, 1976; UNESCO et al, 2012)

ส่วนรายได้ของกองทุนมรดกโลกนั้นมาจากเงินบริจาคร้อยละ 1 ของเงินที่ภาคีสมาชิกอนุสัญญาบริจาคให้แก่ยูเนสโก รวมทั้งเงินบริจาคอื่นๆจากสถาบันต่างๆรวมทั้งปัจเจกบุคคล หรือรายได้จากการหาทุนที่องค์กรในประเทศและต่างประเทศจัดกิจกรรมขึ้น

แต่ทว่ายังมีความเข้าใจผิดในเรื่องของการได้รับเลือกเป็นมรดกโลก เช่น การได้รับเลือกเป็นมรดกโลกของแหล่งวัฒนธรรมและธรรมชาติจะทำให้สถานที่นั้นๆปลอดภัยจากการถูกคุกคามและได้รับความคุ้มครองจากนานาชาติ แต่ในความเป็นจริงแล้วหน้าที่ในการคุ้มครอง สงวนรักษา ส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติให้คงอยู่ตลอดไปเพื่อชนรุ่นหลังนั้นเป็นของประเทศผู้เป็นเจ้าของมรดกมิใช่ของประเทศอื่นหรือของคณะกรรมการมรดกโลก ความช่วยเหลือจากคณะกรรมการมรดกโลกนั้นเป็นเพียงการสนับสนุนให้ประเทศภาคีสมาชิกในอนุสัญญาฯสร้างความพยายามที่จะสงวนรักษาและบ่งชี้มรดกของชาติตน เช่น ให้ความช่วยเหลือในการจัดเตรียมรายชื่อสมบัติทางวัฒนธรรมและธรรมชาติที่จะเสนอเข้าบัญชีมรดกโลก ความช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยพิบัติอย่างไม่คาดฝันซึ่งจะคุกคามต่อสภาพความเป็นมรดกโลก เช่น แผ่นดินไหว ภูเขาไฟถล่ม อุทกภัย เป็นต้น (มรดกโลกที่อยู่ในสถานการณ์เช่นนี้จะถูกเสนอให้ขึ้นบัญชีมรดกโลกที่อยู่ในอันตราย) ความช่วยเหลือในการจัดการฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ของประเทศ ฯลฯ ความช่วยเหลือต่างๆเหล่านี้เป็นไปได้หลายรูปแบบ เช่น เงิน อุปกรณ์ หรือผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำแนะนำต่างๆทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรร้องขอจากประเทศภาคีสมาชิก (UNESCO, 1972; UNESCO et al, 2012)

นอกจากเกณฑ์ต่างๆที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกเป็นมรดกโลก ซึ่งเป็นการวัดคุณสมบัติของแหล่งวัฒนธรรมและธรรมชาติที่แต่ละประเทศเสนอมา ยังมีข้อพิจารณาเพิ่มเติมอีกว่าสถานที่เหล่านั้นจะต้องได้รับการคุ้มครองทั้งทางกฎหมายและการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพในการอนุรักษ์และการสงวนรักษา เช่น พื้นที่ที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ มีมาตรการในการปกป้องรักษาให้คงความสมบูรณ์ปลอดภัยจากนักท่องเที่ยวที่มาเข้าชมหรือไม่ ซึ่งมาตรการเหล่านี้จะต้องนำเสนอเป็นรายงานเพื่อขอขึ้นบัญชีเป็นมรดกโลกด้วย เมื่อได้รับการคัดเลือกให้เป็นมรดกโลกแล้ว ประเทศภาคีสมาชิกจึงมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการที่ได้นำเสนอต่อคณะกรรมการมรดกโลก แต่อย่างไรก็ดี คณะกรรมการมรดกโลกไม่มีสิทธิ์ที่จะบังคับให้ประเทศภาคีสมาชิกปฏิบัติ คณะกรรมการมรดกโลกสามารถเสนอคำแนะนำและข้อคิดเห็นเท่านั้น หรือในกรณีที่ย่ำแย่ที่สุดก็คือการที่คณะกรรมการมรดกโลกจะถอนชื่อมรดกทางวัฒนธรรมหรือทางธรรมชาตินั้นๆออกจากบัญชีมรดกโลก ในกรณีที่แหล่งมรดกโลกนั้นได้สูญเสียคุณลักษณะอันเป็นที่ยอมรับเมื่อคราวพิจารณารับเข้าเป็นมรดกโลกแล้ว (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556; UNESCO, 1972, UNESCO, 1976)

ดังนั้นหากมีความเสียหายใดๆ เกิดขึ้นแก่แหล่งมรดกต่างๆ ทั้งที่ได้รับการพิจารณาหรืออยู่ระหว่างการพิจารณาให้เข้าในบัญชีรายชื่อแหล่งมรดกโลก ประเทศภาคีที่เป็นเจ้าของจะต้องแจ้งให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ ทราบโดยทันที เมื่อเลขานุการฯ ได้รับแจ้งถึงความเสียหายที่มีต่อแหล่งมรดกนั้นๆ (ไม่ว่าจะโดยทราบจากประเทศภาคี หรือจากแหล่งข้อมูลใดก็ตาม) ก็จะตรวจสอบข้อเท็จจริงต่างๆ กับประเทศภาคี และจะแจ้งให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม (ยกเว้นแต่มีความเห็นจากประธานฯ ว่า ไม่ควรดำเนินการพิจารณาต่อไป รวมทั้งขอความเห็นจากองค์การที่ปรึกษาต่างๆ คือ ICOMOS และ IUCN และ ICCROM (The International Center for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property in Rome) เพื่อ อ ม อ บ ให้คณะกรรมการพิจารณาต่อไป

โดยสรุปในส่วนของการทำงานการบริหารจัดการอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกนั้น ประกอบด้วยคณะกรรมการมรดกโลกซึ่งเป็นคณะกรรมการที่มีการเลือกตั้งมาจากประเทศภาคีสมาชิก รวม 21 คน มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 6 ปี โดยมีภารกิจหลักในการพิจารณาตัดสินการขึ้นทะเบียนมรดกโลกทั้งทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติในบัญชีรายชื่อแหล่งมรดกโลก พิจารณาการดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวกับมรดกโลก รวมทั้งการซ่อมบำรุง ดูแล รักษา มรดกโลกทั้งทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ ทั้งนี้รวมถึงการพิจารณาให้ความช่วยเหลือเป็นการเร่งด่วนและจำเป็นในกรณีที่มีการร้องขอจากภาคีสมาชิกทั้งในรูปของทุนทรัพย์ บุคลากร และเทคโนโลยี นอกจากนี้คณะกรรมการมรดกโลกยังมีภารกิจหลักในการบริหารจัดการกองทุนมรดกโลกอีกด้วย โดยรายได้ของกองทุนมรดกโลกนั้นมาจากเงินบริจาคร้อยละ 1 ของเงินที่ภาคีสมาชิกอนุสัญญาต้องบริจาคให้แก่ยูเนสโก และนอกจากภารกิจหลักแล้ว คณะกรรมการมรดกโลกยังมีหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลและความเห็นของคณะกรรมการในเขตมรดกโลกของประเทศภาคีสมาชิก และพิจารณาออกเสียงโดยถือตามเสียง 2 ใน 3 ของที่ประชุมเพื่อพิจารณาคัดชื่อแหล่งมรดกโลกนั้นๆ ออก แต่ก่อนที่จะพิจารณาออกเสียงนี้แหล่งมรดกโลกนั้นๆ จะต้องได้รับการบรรจุชื่อลงในบัญชีมรดกโลกที่อยู่ในความเสี่ยงเสียก่อน และคณะกรรมการมรดกโลกจะต้องเปิดโอกาสให้ประเทศภาคีนั้นๆ ได้ให้เหตุผลและตอบคำถามต่างๆ ร่วม จึงเห็นได้ว่าถึงแม้คณะกรรมการมรดกโลกจะมีหน้าที่ในการติดตามการดูแลรักษาแหล่งมรดกโลกทั้งทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ แต่ปัญหาในการดำเนินการของคณะกรรมการมรดกโลกนั้นก็คือการที่คณะมรดกโลกไม่มีสิทธิ์ที่จะบังคับให้ประเทศภาคีสมาชิกปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ใดๆ โดยคณะกรรมการมรดกโลกจะมีหนังสือคู่มือในการบริหารจัดการมรดกโลกในด้านต่างๆ ให้กับคณะกรรมการในภาคีสมาชิก และคณะกรรมการมรดกโลกสามารถเสนอคำแนะนำและข้อคิดเห็นเท่านั้น

2.3 ผลจากการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก

อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก เกิดขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมการระบุแหล่ง การปกป้อง คุ้มครอง การอนุรักษ์ การนำเสนอ และการสืบทอดแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติทั่วโลกที่มีคุณค่าโดดเด่นต่อมนุษยชาติ โดยมีบัญชีมรดกโลกเป็นเครื่องมือเพื่อยกย่องแหล่งมรดกที่มีความสำคัญเพียงพอที่ส่งคนนานาชาติควรได้รู้จัก เพราะมีคุณค่าทางธรรมชาติหรือทางประวัติศาสตร์ที่โดดเด่น ดังนั้นผลประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก จึงสามารถสรุปได้ดังนี้ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556) คือ 1) เป็นโอกาสให้

รัฐภาคีและชุมชนท้องถิ่นได้ประกาศคุณค่าแหล่งมรดกในฐานะที่เป็นสถานที่ทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของโลก 2) เป็นแหล่งสำคัญของพื้นที่คุ้มครองในระดับชาติ ทำให้ได้รับการยอมรับมากขึ้นและได้รับการปกป้องคุ้มครองที่ดีขึ้น 3) ก่อให้เกิดแรงกระตุ้นด้านความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อร่วมกันในการปกป้องคุ้มครองแหล่งมรดกโลก 4) เปิดโอกาสในการรวบรวมเงินทุนและการสนับสนุนทั้งจากผู้บริจาคและจากกองทุนมรดกโลก และ 5) มีการจัดหาเทคนิคและปฏิบัติการด้านการปกป้องคุ้มครองการอนุรักษ์ และการบริหารจัดการ ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ได้ทั้งกับแหล่งมรดกในระดับชาติและระดับท้องถิ่น (สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม, 2555)

ความช่วยเหลือระหว่างประเทศภายใต้อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกจะเป็นความช่วยเหลือทางการเงินแก่รัฐภาคีตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกเพื่อช่วยให้ประเทศเหล่านั้นปกป้องมรดกโลกทางวัฒนธรรมหรือทางธรรมชาติที่ตั้งอยู่ในอาณาเขตประเทศของตนโดยแหล่งมรดกนั้นจะต้องปรากฏอยู่ในบัญชีรายชื่อแหล่งมรดกโลก (The World Heritage List) บัญชีรายชื่อแหล่งมรดกโลกที่อยู่ในภาวะอันตราย (The List of World Heritage in Danger) หรือที่ปรากฏอยู่ในบัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของแต่ละประเทศ คณะกรรมการมรดกโลกหรือประธานคณะกรรมการมรดกโลก จะทำหน้าที่ในการจัดสรรความช่วยเหลือระหว่างประเทศผ่านทางกองทุนมรดกโลก (World Heritage Fund) โดยให้ความสำคัญต่อแหล่งที่มีความเสี่ยงมากที่สุดก่อน คำร้องขอรับการสนับสนุนจากกองทุนมรดกโลกภายใต้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศจะต้องเข้าเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งจากทั้งหมด 3 ข้อ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556; UNESCO, 1976; Stovel, 2004) ได้แก่ 1) *ความช่วยเหลือเร่งด่วน (Emergency Assistance)* เพื่อช่วยในการศึกษาค้นคว้า หรือภัยคุกคามที่สามารถส่งผลกระทบต่อแหล่งที่ระบุอยู่ในบัญชีรายชื่อแหล่งมรดกโลก ที่ต้องเผชิญกับอันตรายอย่างใหญ่หลวงหรือตกอยู่ภายใต้สภาวะที่เกิดอันตรายฉุกเฉิน อันเนื่องมาจากปรากฏการณ์ที่ไม่คาดฝัน (เช่น ดินถล่ม ไปใหม่เป็นบริเวณกว้าง น้ำท่วม หรือหายนะที่เกิดจากมนุษย์) ความช่วยเหลือประเภทนี้ไม่ได้ครอบคลุมถึงอันตรายหรือผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นจากความเสื่อมโทรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มลพิษ หรือ การชะล้าง 2) *การอนุรักษ์และการจัดการ (Conservation and Management)* ซึ่งประกอบด้วย 2.1) *ความช่วยเหลือทางเทคนิค (Technical Cooperation)* โดยการให้ความช่วยเหลืออุปกรณ์หรือผู้เชี่ยวชาญในการอนุรักษ์ จัดการ ตลอดจนนำเสนอเกี่ยวกับแหล่งมรดกแต่ละแหล่งให้ปรากฏอยู่ในบัญชีรายชื่อแหล่งมรดกโลก ตัวอย่างเช่น งานด้านการอนุรักษ์ การเตรียมการหรือปรับปรุงแผนการจัดการ หรือการเตรียมการเพื่อรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น 2.2) *การให้ความช่วยเหลือ แนะนำเกี่ยวกับการฝึกอบรมและการวิจัย (Training and Research Assistance)* เพื่อสนับสนุนการฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่และผู้เชี่ยวชาญแต่ละระดับในงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการระบุคุณลักษณะ (Identification) การติดตาม (Monitoring) การอนุรักษ์ (Conservation) การจัดการ (Management) และการนำเสนอเกี่ยวกับแหล่งมรดกโลก โดยมุ่งเน้นให้น้ำหนักความสำคัญไปที่การฝึกอบรมเป็นกลุ่ม นอกจากนี้ยังสามารถร้องขอการสนับสนุนเพื่อการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อแหล่งมรดกโลกได้ด้วย 2.3) *การให้ความช่วยเหลือเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ (Promotional and Educational Assistance)* เพื่อเพิ่มความตระหนักและพัฒนาสื่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจอันดีต่ออนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก และบัญชีรายชื่อแหล่งมรดกโลก และ 3) *ความช่วยเหลือด้านการเตรียมการ (Preparatory*

Assistance) เพื่อใช้ในการเตรียมการและปรับปรุงบัญชีรายชื่อเบื้องต้นให้มีความทันสมัย ตลอดจนจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่ได้รับการบรรจุไว้ในบัญชีรายชื่อเบื้องต้นของชาติ หรือการเตรียมคำร้องเพื่อขอความช่วยเหลือด้านการอนุรักษ์และการจัดการ

ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงประโยชน์ในการที่แหล่งใดๆจะถูกประกาศเป็นแหล่งมรดกโลกแล้วก็ยังมีข้อดีอยู่มาก หากจะมองถึงผลเสียจากการประกาศแหล่งมรดกโลกอาจมีเพียงประเด็นเดียว คือ การสูญเสียโอกาสในการพัฒนาพื้นที่แหล่งมรดกโลกดังกล่าว เพราะเมื่อประกาศแล้วการพัฒนาพื้นที่จะต้องเป็นการพัฒนาในเชิงอนุรักษ์ มิใช่การพัฒนาเพื่อตอบสนองผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเข้มข้น ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งอุตสาหกรรม การพัฒนาเพื่อเป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ฯลฯ ซึ่งการพัฒนาดังที่กล่าวมานี้ จะไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างกลมกลืนกับการอนุรักษ์และคุ้มครองแหล่งมรดกที่ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556) แต่อย่างไรก็ดีจากการศึกษาเรื่อง “The Rise and Fall (?) of Hoi An, a UNESCO World Heritage Site in Vietnam” โดย Nir Avieli (2015) พบว่าชื่อ “มรดกโลก” ของยูเนสโก เป็นเครื่องหมายที่สำคัญเป็นอย่างมากในการบ่งบอกถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ แต่นักสังคมศาสตร์มักไม่ค่อยศึกษาผลกระทบของการเป็นมรดกโลก โดยเฉพาะในมิติที่เกี่ยวกับสถานที่ด้านที่เกี่ยวข้องประสิทธิภาพของโครงการหรือผลกระทบเชิงลบของการเป็นแหล่งมรดกโลก งานวิจัยภาคสนามจึงได้ถูกดำเนินการขึ้นบริเวณมรดกโลกฮอยอันในประเทศเวียดนาม ซึ่งได้ถูกแต่งตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1998 โดยมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงของการปฏิบัติกระบวนการและผลของการถูกระบุสถานะเป็นมรดกโลก รวมทั้งผลกระทบจากสถานะที่ได้รับที่มีต่อชีวิตของคนในท้องถิ่น ผลวิจัยพบว่ามรดกโลกล้มเหลวในปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมในแหล่งมรดกโลกที่อยู่ในประเทศที่กำลังพัฒนา และแทบจะไม่ปกป้องมรดกที่เป็นวัสดุและอาจก่อให้เกิดการทำลายพื้นที่ที่มีจุดมุ่งหมายที่จะปกป้อง โดยผลจากการวิจัยยังพบปัญหาที่มักจะพบในเขตมรดกโลกต่างๆ ดังนี้ มรดกโลกมักจะมุ่งเน้นไปยังเรื่องราวในประวัติศาสตร์และมีแนวโน้มที่จะไม่สนใจในเรื่องปัจจุบัน โบราณสถานและเรื่องเล่าประวัติศาสตร์ของพวกเขาจะได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมในขณะที่ประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาไม่นานจะไม่ได้รับการเหลียวแล เช่นเดียวกับลูกหลานของผู้ที่สร้างอนุสาวรีย์เหล่านั้นและการดำเนินต่อไปของมรดกเหล่านั้นในยุคสมัยปัจจุบัน มรดกโลกจะไม่ให้ความสนใจทั้งทางด้านอุดมการณ์ หรือกายภาพ ที่เลวร้ายไปกว่านั้นคือการถูกตราว่าเป็นตัวก่อความรำคาญ นอกจากนี้ยูเนสโกยังให้ความสำคัญในการ “อนุรักษ์” และ “ประเพณี” และยิ่งผลให้มีความพยายามที่จะสร้างแหล่งมรดกโลกที่คงที่และไม่มีเวลา หรือ “แช่แข็งในเวลา” เช่นเดียวกับบรรณกรรมที่ใช้ส่งเสริมการขายที่มักจะอธิบายลักษณะแหล่งมรดกโลกนั้น แต่ในความเป็นจริงแหล่งมรดกโลกไม่สามารถที่จะหยุดนิ่ง ไม่เปลี่ยนแปลงตามท้องถื่นการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) จินตนาการได้

มรดกโลกมีแนวโน้มที่จะกำหนดลักษณะเป็นอาณานิคมหรือการประเมินบุคคลอื่นหรือวัฒนธรรมอื่นตามแนวความคิดของคนผิวขาว ไม่ว่าจะเป็นวนิชัยทัศน์ของประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมตัวอย่างที่เห็นชัด เช่น การเลือกเมืองอาณานิคมเลวูกา (Levuka) ในประเทศฟีจีเป็นมรดกโลกแทนที่เมืองอื่นๆที่พลเมืองฟีจีเห็นว่ามีค่าสำคัญทางประวัติศาสตร์ของเขา หรือการส่งเสริมภาพลักษณ์โรแมนติกของคีร์กีซสถานว่าเป็นดินแดนแห่งคนพเนจร และ คนเลี้ยงแกะ โดยไม่คำนึงถึงองค์ประกอบ

ทางวัฒนธรรมที่สำคัญอื่นๆสำหรับคนในท้องถิ่นนั้นๆ นั่นคือ มรดกโลกมักจะจัดลำดับความสำคัญ”สากล” ก่อน “ท้องถิ่น” และ “ระดับชาติ” ซึ่งไม่น่าแปลกใจนักเนื่องจากความคิดของมรดกโลกคือการรักษาและป้องกันสิ่งที่ถือว่าเป็นมรดกร่วมกันของมนุษยชาติ แต่วิธีนี้ยังหมายถึงว่าคุณสมบัติท้องถิ่นและระดับชาติที่โดดเด่นที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่นจะถูกกลืน (Avieli, N., 2015) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง “Rethinking Tourism in Asia” โดย Tim Winter (2007) ได้ทำการศึกษาและตรวจสอบความคืบหน้าล่าสุดของมรดกโลกนครวัด ประเทศกัมพูชา ว่างานวิจัยจำนวนมากยังคงเข้าใจ “โลกาภิวัตน์” ในแง่ของตะวันตก ส่งผลให้มุมมองของผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจถูกมองในมุมกว้างอันเป็นผลมาจากการบริโภคความเชื่อของแผนแม่บทตะวันตกในเรื่องการท่องเที่ยว จากกรณีของนครวัดชี้ให้เห็นว่าการท่องเที่ยวมรดกโลกในปัจจุบันยังคงยึดนโยบายตะวันตกเป็นศูนย์กลางเป็นสำคัญ ทั้งลักษณะโครงสร้างองค์กรและเทคโนโลยีที่ใช้การเกิดของสังคมและโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่มุ่งส่งเสริมตลาดเอเชียในระดับภูมิภาคที่สำคัญก่อให้เกิดคำถามเกี่ยวกับความถูกต้องของนโยบายและการกำกับดูแลภูมิทัศน์เมืองและมรดกทางวัฒนธรรมในเอเชีย

มรดกโลกมีแนวโน้มที่จะมุ่งเน้นสิ่งที่จับต้องได้เช่นซากโบราณสถานหรือโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมและอาคารหรือในจุดสนใจทางธรรมชาติ สิ่งที่จับต้องได้และอาคารสถานที่เหล่านี้ง่ายต่อการกำหนดวิเคราะห์หาจำนวน ฯลฯ ทำให้การรักษาและป้องกันง่าย ในขณะที่การดำรงอยู่ของมนุษย์และวัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถไหลไปมาได้และมีความเป็นพลวัต เช่น ผู้คน วิถีชีวิตมักจะถูกกลืน และ แหล่งมรดกหลายแห่งใช้นโยบายการบริหารลักษณะจากบนลงล่าง ซึ่งการบริหารแบบนี้โดยมากไม่เพียงแต่จะละลายเสียง ความคิดเห็นและความต้องการของผู้คนในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังรวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ เช่น หน่วยงานในระดับภูมิภาคและระดับชาติองค์กรไม่แสวงหากำไรเอกชนและบุคคลอื่นๆ ในความเป็นจริงแล้ว ผู้ที่เสนอรายชื่อเพื่อให้ยูเนสโกคัดสรรให้เป็นมรดกโลกนั้นเป็นประเทศที่เป็นเจ้าของแหล่งมรดกโลกนั้นๆ แต่ดูเหมือนว่าตัวแทนยูเนสโกมักจะแทรกแซงในกระบวนการดังกล่าว (Avieli, N., 2015)

การศึกษาในเรื่องผลกระทบของมรดกโลกกับชุมชนท้องถิ่น จากเรื่อง The Impact of World Heritage site designation on local communities – A case study of Ogimachi, Shirakawa-mura, Japan” โดย Takamitsu Jimura (2011) พบว่าการได้รับแต่งตั้งเป็นมรดกโลกได้ส่งผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อชุมชนท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ภายในและรอบหมู่บ้านโอกิมาจิหรือหมู่บ้านหลังคาโบราณชิราคาวะโกะ คือ 1) อุตสาหกรรมในท้องถิ่นจากส่วนผสมของการเกษตร, การก่อสร้างและการป่าไม้ลดลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว 2) มีนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในท้องถิ่นเพิ่มขึ้นส่งผลในทางบวกต่อความภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่น แต่ในทางกลับกันกลับทำให้คนในท้องถิ่นอ่อนแอลงทั้งทางความรู้สึกและจิตวิญญาณ ส่งผลให้เกิดการแบ่งแยกระหว่างตัวมรดกโลกและพื้นที่โดยรอบ นอกจากนี้ระดับของการอนุรักษ์ดูเหมือนจะลดลงหลังจากการได้รับการแต่งตั้งเป็นมรดกโลกอีกด้วย จากการศึกษาเรื่องผลกระทบของมรดกโลกกับชุมชนท้องถิ่นพบว่า มี 3 ปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น คือ

1) ปัจจัยในเรื่องของขนาดและจังหวะในการพัฒนาการท่องเที่ยวตั้งแต่ได้รับการแต่งตั้งเป็นมรดกโลก โดยรวมแล้วการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตนี้พัฒนาไปอย่างรวดเร็วและมีขนาดใหญ่มาก

ซึ่งส่งผลทั้งทางบวกและทางลบ การพัฒนาการท่องเที่ยวนี้รวมถึงจำนวนที่เพิ่มขึ้นของธุรกิจ ความหลากหลายของธุรกิจที่เข้ามารองรับการท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยว สาเหตุหนึ่งเบื้องหลังการขยายตัวอย่างรวดเร็วของการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับการยกย่องจากรัฐบาลท้องถิ่นและชุมชนว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีเสถียรภาพมากกว่าและเปราะบางน้อยกว่าอุตสาหกรรมในอดีต

2) ปัจจัยในเรื่องระดับของความน่าดึงดูดใจของสถานะมรดกโลกสำหรับนักท่องเที่ยวในประเทศ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้ามาเยี่ยมชมภายในและรอบๆมรดกโลกหมู่บ้านโอกิม่าเป็นนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น คนญี่ปุ่นมักจะนิยมสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ได้รับการยอมรับที่มีชื่อเสียง เพราะฉะนั้นมันจึงเป็นเหตุผลที่พวกเขาชอบมาเยี่ยมชมสถานที่ที่รู้จักกันดีเมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ หรือพูดอีกนัยหนึ่งคือ มรดกโลกเป็นตราสินค้าที่น่าสนใจที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น ดังนั้นจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือนหมู่บ้านโอกิม่า ได้เพิ่มขึ้นอย่างมาก ตั้งแต่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นมรดกโลก ซึ่งการเข้ามาของนักท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบทั้งในเชิงบวกและลบต่อชุมชนท้องถิ่น

3) ปัจจัยในเรื่องของทัศนคติของผู้คนในท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและสถานะของมรดกโลกคนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจความสำคัญของสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพแวดล้อมของบ้านไร่กัสโชซุคุริ และความหมายของสถานะการเป็นแหล่งมรดกโลก กลุ่มอนุรักษ์ในหมู่บ้านหลังคาโบราณชิราคาเวะโกะต้องใช้ความพยายามมากขึ้นเพื่อสร้างความตระหนักของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับความสำคัญของสภาพแวดล้อมของบ้าน นอกจากนี้ คำว่า “ของแท้” ในบริบทของญี่ปุ่นและความต้องการความสะดวกสบายในชีวิตประจำวันของชาวบ้านในพื้นที่ควรได้รับการพิจารณา ซึ่งปัจจัยที่สามนี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงลบในชุมชนท้องถิ่นภายในและรอบๆมรดกโลกอีกด้วย

ดังนั้นนอกจากแผนการอนุรักษ์ที่เหมาะสมของมรดกโลกหมู่บ้านโอกิม่าแล้ว หมู่บ้านโอกิม่าจำเป็นต้องมีการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวที่มีรายละเอียดในการพัฒนาท่องเที่ยวในลักษณะที่ยั่งยืน การอนุรักษ์บ้านไร่กัสโชซุคุริและสภาพแวดล้อมของพวกเขาเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับความสำเร็จในฐานะที่เป็นสถานที่ที่ผู้คนอยู่อาศัย แหล่งมรดกโลกและสถานที่ท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นกลุ่มอนุรักษ์และสมาคมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านหลังคาโบราณชิราคาเวะโกะต้องทำงานใกล้ชิดร่วมกันมากขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ทำทนายนี้ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาเรื่อง “Managing for sustainable tourism: a review of six cultural World Heritage Sites” โดย Christine Landorf (2009) ได้ทำการศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งมรดกโลก จำนวน 6 แห่งด้วยกัน ทั้งนี้ได้มีการตั้งข้อสังเกตว่าโดยสถานะ แหล่งมรดกโลกไม่จำเป็นต้องเชื่อมโยงกับการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยว แต่แหล่งมรดกโลกจำเป็นต้องพัฒนาและดำเนินการวางแผนการจัดการเพื่อลดผลกระทบของการท่องเที่ยว ซึ่งมีความสำคัญต่อการอนุรักษ์แหล่งมรดกโลก จากการสำรวจแนวคิดของการท่องเที่ยวมรดกโลกอย่างยั่งยืนได้ระบุถึงหลักการสำคัญ 2 ประการ คือ ขั้นตอนการวางแผนระยะยาวแบบองค์รวมและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในขั้นตอนการวางแผนพัฒนา ซึ่งผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่ามรดกโลกไม่กระตุ้นหรือรื้อนในการวางแผนและการจัดการการพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติทางเศรษฐกิจและสังคมใน

ลักษณะเดียวกับที่พวกเขาจัดการมรดกความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมปัจจัยสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการวางแผนและขอบเขตของการวิเคราะห์สถานการณ์ ในขณะที่การจัดการมรดกโลกทั้งหกแห่งให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของเจ้าของพื้นที่ทั้งภาครัฐบาลและหน่วยงานที่ไม่ใช่รัฐบาลทั้งในขั้นตอนการวางแผนและการจัดการอย่างต่อเนื่อง แต่ขาดการปรึกษาชุมชนในระดับรากหญ้าอีกด้วย ซึ่งในกรณีนี้สอดคล้องกับการศึกษา “แนวทางการพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาทเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลก” โดย ดลฤทัย โกวรรณะกุล (2550) ได้ศึกษาฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท โดยศึกษาเกณฑ์การเป็นมรดกโลกและนำเสนอแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาทเพื่อรองรับการเป็นมรดกโลก จากผลการศึกษาพบว่า การที่จะพัฒนาเป็นแหล่งมรดกโลกได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในระดับนานาชาติ ระดับชาติ และระดับท้องถิ่นเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาแหล่งมรดกโลกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ในการจัดการทรัพยากรในเมืองมรดกโลก ปัญหาที่ยังคงมีอยู่ในแทบทุกแหล่งมรดกโลก คือ โครงสร้างในการบริหารจัดการ และความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังเช่นการศึกษาในเรื่อง Resource Management at World Heritage Sites in China โดย Mingming Su และ Bin Li (2012) ระบุว่าปัญหาโครงสร้างในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกของจีนเกิดจากการที่มีหน่วยงานรัฐบาลหลายหน่วยงานซ้ำซ้อนกัน นักวิชาการจึงได้เสนอให้ตั้งกระทรวงขึ้นมาเพื่อบริหารจัดการมรดกโลกของจีนเป็นการเฉพาะ ส่วนปัญหาความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นั้น คณะผู้วิจัยเน้นเฉพาะประชากรท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญที่สุด ประชากรท้องถิ่นมีความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม อีกทั้งประสบการณ์และความสามารถในการจัดการเรื่องราวปัญหาในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การมีส่วนร่วมของชุมชนมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ควรมีการจัดตั้งระบบการแบ่งปันผลประโยชน์เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมและให้แน่ใจว่าการกระจายของผลประโยชน์นั้นเป็นธรรม

จากการศึกษาเรื่อง Urban World Heritage Sites and the problem of authenticity ของ Pendlebury, J. และคณะ (2009) ยังคงยืนยันในเรื่องปัญหาของการจัดตั้งพื้นที่มรดกโลกในเขตเมืองดังนี้ จำนวนของแหล่งมรดกโลกที่ได้รับการแต่งตั้งได้แพร่กระจายไปทั่วโลกในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ทั้งนี้การเพิ่มจำนวนของแหล่งมรดกโลกได้ขยายไปยังพื้นที่ที่ต่างๆในเขตเมืองมากขึ้น ความท้าทายเกิดขึ้นเนื่องจากกระบวนการในการแต่งตั้งแหล่งมรดกโลก การประเมิน และการจัดการวัตถุอนุรักษ์ในบริบทของระบบที่มีพลวัตและความเป็นเมืองที่แตกต่างกัน มิติที่มักแสดงความเห็นกัน คือ ความตึงเครียดระหว่างการอนุรักษ์แบบดั้งเดิมและการที่แหล่งมรดกโลกกลายเป็นสินค้าการท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าอาจมีความเป็นไปได้ในเรื่องความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลระหว่างประเทศ (UNESCO) และผู้มีอำนาจตัดสินใจในท้องถิ่น (รัฐบาลท้องถิ่น) โดยคณะผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างสถานการณ์ในสหราชอาณาจักรที่เป็นบทบาทของรัฐบาลแห่งชาติ ในฐานะที่รัฐบาลสหราชอาณาจักรเป็นผู้รับผิดชอบไม่เพียงแต่การนำเสนอเอกสารเพื่อรับการพิจารณาจากคณะกรรมการมรดกโลก ทั้งนี้รวมถึงการดำเนินการประชุมและการรายงานกลับไปยังยูเนสโกอีกด้วย

ส่วนการวิจัยเรื่อง “Developing a strategy for the Angkor World Heritage Site” โดย Jonathan Wager (1995) ได้ศึกษาการพัฒนาเมืองนครวัดและได้แนะนำหลักการการพัฒนา

อย่างยั่งยืนของ (ZEMP – Zoning and environmental Management Plan) 10 ข้อ ดังนี้ คือ 1) การพัฒนาใดๆไม่ควรทำให้ทรัพยากรของแหล่งนั้นๆด้อยค่าลง 2) เป้าหมายสูงสุด คือ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมระบบนิเวศและความหลากหลายทางเศรษฐกิจ 3) การอนุรักษ์ทางโบราณคดีและสิ่งแวดล้อมสามารถเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ 4) กิจกรรมการพัฒนาจะต้องอยู่บนพื้นฐานของระบบคุณค่าของท้องถิ่น 5) ผลประโยชน์ระยะสั้นไม่ควรมีความสำคัญไปมากกว่าผลกระทบในระยะยาว 6) ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจต้องมีการกระจายอย่างเท่าเทียมกัน 7) นักพัฒนาต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายจากผลกระทบด้านลบทั้งหมด 8) การพัฒนาจะต้องดำเนินการภายในกรอบการกำกับดูแลตามกฎหมาย 9) การแบ่งเขตระหว่างเขตอนุรักษ์เป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุความเข้ากันได้ของทรัพยากร 10) การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นกระบวนการตั้งนั้น แผนดำเนินการต้องอยู่ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์

นอกจากนี้ Wager (1995) ยังนำเสนอหลักการการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก ดังนี้ 1) แผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว 2) หลักการพื้นฐานของแผนพัฒนาท่องเที่ยวใดๆ คือการอนุรักษ์และการท่องเที่ยวได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน 3) ส่วนหนึ่งของรายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวควรจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ 4) ข้อพิจารณาในการเลือกตัวเลือกในการพัฒนาที่ท่องเที่ยว คือ ผลประโยชน์ระยะยาวของผู้คนที่อาศัยและทำงานอยู่ในชุมชนที่เป็นเจ้าของพื้นที่ 5) ควรมีการให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยวเพื่อทำให้นักท่องเที่ยวเคารพและเข้าใจวิถีชีวิตวัฒนธรรมประวัติศาสตร์และศาสนาของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ มันเป็นเรื่องยากที่จะรักษาความสมดุลระหว่างกิจกรรมการท่องเที่ยว และบทบาทในการอนุรักษ์แหล่งมรดกโลก โดยภาวะนี้มักจะสร้างความตึงเครียดหรือความขัดแย้งระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวนมาก

Azni Mohd Dian, Nuraisyah Chua Abdullah (2013) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Public Participation in Heritage sites Conservation in Malaysia: Issues and challenges และได้สรุปเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการอนุรักษ์มรดกโลกว่า ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แหล่งมรดกขึ้นอยู่กับอำนาจที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ มีปัจจัยต่างๆที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเพื่อให้แน่ใจว่าประชาชนที่จะมีบทบาทสำคัญในกระบวนการตัดสินใจที่มีผลต่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนเปิดโอกาสให้ประชาชนที่จะแบ่งปันมุมมองของพวกเขาและมีอิทธิพลต่อผลของขั้นตอนการวางแผนและการอนุรักษ์คู่มืออ่อนแอ ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจการตัดสินใจแบบกว้างๆของข้าราชการในการกำหนดแหล่งมรดกโลกและสิทธิที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับกรอบกฎหมายที่ชัดเจนและครอบคลุมเพื่อเสริมสร้างการปฏิบัติตามและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งมรดกที่จะเข้ามาอีกครั้ง

ทั้งนี้นอกจากจะมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนแล้ว ยังมีการศึกษาความสัมพันธ์ด้านอื่นๆอีกด้วย จากการศึกษาเรื่อง Relationship between tourism and cultural heritage management: evidence from Hong Kong โดย Bob Mckercher และคณะ (2005) ซึ่งเป็นงานวิจัยเพื่อศึกษาเรื่องธรรมชาติความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวและการจัดการมรดกทาง

วัฒนธรรมในบริเวณเขตเมืองของฮ่องกง โดยในอดีตทฤษฎีความขัดแย้งได้ถูกนำมาใช้เพื่ออธิบายความสัมพันธ์นี้ แต่จากการศึกษาพบว่าทฤษฎีความขัดแย้งอาจนำมาใช้อธิบายความสัมพันธ์นี้ไม่ได้ทั้งหมด โดยคณะผู้วิจัยได้นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวและการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมทั้งหมด 7 กรณี และเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ 5 ประการ มีรายละเอียดดังนี้ คือ 1) วิวัฒนาการของการท่องเที่ยวและการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นอิสระจากกัน 2) สมดุลอำนาจทางการเมืองระหว่างผู้มีส่วนได้เสีย 3) ความหลากหลายของผู้มีส่วนได้เสียที่มีระดับความรู้ที่แตกต่างกัน 4) ความหลากหลายของสินทรัพย์ภายใต้มรดกทางวัฒนธรรม และ 5) วิธีในการใช้มรดกทางศิลปวัฒนธรรมที่มีความเข้มข้นแตกต่างกัน

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวและการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมทั้งหมด 7 กรณี คือ 1) **การปฏิเสศ** มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในช่วงเริ่มต้นของวงจรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวเริ่มที่จะเข้าเยี่ยมชมทรัพย์สินมรดกทางวัฒนธรรม หรือสินทรัพย์เหล่านี้เริ่มที่จะได้รับการส่งเสริมทางการตลาด แต่ผู้จัดการสินทรัพย์ทางวัฒนธรรมจะปฏิเสธการเข้ามาของการท่องเที่ยวเยี่ยมชมที่เพิ่มขึ้นอาจจะเริ่มต้นตามธรรมชาติ แต่ก็มีแนวโน้มที่จะเกิดจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหรือสื่อด้านการท่องเที่ยว 2) **ความคาดหวังที่ไม่สมจริง** - ความสัมพันธ์ของความคาดหวังที่ไม่สมจริงจะพบได้ค่อนข้างบ่อยในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสามารถสร้างขึ้นโดยทั้งภาคการท่องเที่ยวหรือผู้จัดการมรดกทางวัฒนธรรมนั้นๆ หรือผู้มีส่วนได้เสียทั้งอาจมีความคาดหวังที่ไม่สมจริงของภาพลักษณ์ทางการตลาดของสินทรัพย์ทางวัฒนธรรมนั้นๆ หรือผลประโยชน์ที่การท่องเที่ยวจะนำมา 3) **ความสัมพันธ์แบบคู่ขนาน** - เกิดขึ้นเมื่อแต่ละภาคส่วนมีบทบาทที่ชัดเจนในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยปกติภาคการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมที่มีหน้าที่ในการเป็นเจ้าของและการจัดการทรัพย์สินแบบวันต่อวัน ในขณะที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวรับหน้าที่ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบทบาทการตลาด 4) **ความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง** - จากการทบทวนวรรณกรรมจำนวนมาก จะพบว่ามีความสัมพันธ์แบบขัดแย้งเป็นตัวอย่างมากมาย โดยเฉพาะวิธีการใช้การท่องเที่ยวมากเกินไปและไม่เหมาะสมได้นำไปสู่การล่มสลายของมรดกทางวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ ความสัมพันธ์แบบนี้เป็นความสัมพันธ์แบบที่คนส่วนใหญ่เชื่อว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวและการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม 5) **ความสัมพันธ์แบบการจัดการร่วม** เป็นกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขความขัดแย้งลงได้ บุคคลที่สามจึงกำหนดแนวทางการเพื่อแก้ไขข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ความสัมพันธ์แบบการจัดการร่วมส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่เจ้าของทรัพย์สินสาธารณะหรือสินทรัพย์ที่เป็นเจ้าของโดยผู้ดูแลแบบดั้งเดิมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเข้มข้น คุกคามความสมบูรณ์ทางวัฒนธรรมของตน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวอาจจะไม่สามารถปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการของพวกเขาเพราะการเปลี่ยนแปลงจะทำให้การลงทุนของพวกเขามีความเสี่ยง 6) **ความสัมพันธ์แบบหุ้นส่วน** หุ้นส่วนที่แท้จริงเป็นของหายากและมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในกรณีที่แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหรือมรดกทางวัฒนธรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประสบการณ์ของผู้เข้าชมที่มีคุณภาพ และ 7) **ความสัมพันธ์แบบวัตถุประสงค์ข้าม** ความสัมพันธ์แบบนี้เป็นผลมาจากการที่การท่องเที่ยวได้ถูกนำมาใช้เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงอาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์หรือแหล่งมรดกเพื่อเป็นวิธีในการอนุรักษ์ อย่างไรก็ตามในการทำเช่นนั้นค่ามรดกทางวัฒนธรรมที่ไม่มีตัวตนของสินทรัพย์ที่มีจะหายไป การท่องเที่ยวจึง

เปรียบเสมือนดาบสองคมที่แท้จริง โดยนัยหนึ่งการท่องเที่ยวช่วยในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นอย่างแข็งขัน แต่ในทางกลับกันการท่องเที่ยวเพื่อผลประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวมากเกินไปก่อให้เกิดการทำลายมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่ามากขึ้น

นอกจากนี้ความสัมพันธ์ลักษณะต่างๆนี้ได้มีวรรณกรรมมากมายที่ให้ความสนใจและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมรดกโลกและการท่องเที่ยว เช่น การศึกษาเรื่อง Using historical heritage as a factor in tourism development โดย Gulnara Ismagilova และคณะ (2015) ได้กล่าวไว้ว่ามรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาของการท่องเที่ยวภายในประเทศรัสเซีย การใช้มรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมสำหรับเขตต่างๆในรัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวกลายเป็นหนึ่งในโอกาสที่ทำให้เศรษฐกิจฟื้นตัวทั้งทางสังคมและวัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเป็นสินทรัพย์ที่สำคัญของเมืองที่ก่อให้เกิดผลกำไรอย่างมีนัยสำคัญและมีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของเขา โดยปรับระดับตามความผันผวนของฤดูกาลท่องเที่ยวและการเปิดโอกาสให้กับผู้ว่างงาน มรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมีบทบาทอย่างมากในสังคม ช่วยฟื้นฟูคุณค่าทางวัฒนธรรมท้องถิ่น พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของชาติ

อย่างไรก็ดี การท่องเที่ยวมีผลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบเช่นกัน ดังเช่นในการศึกษา เรื่อง Tourism development of World Heritage Sites in China: A geographic perspective โดย Mimi Li, Bihu Wu และ Liping Cai (2008) ว่า เป็นเรื่องที่มีการยอมรับกันโดยทั่วไปว่ามีความขัดแย้งระหว่างการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและการพัฒนาการท่องเที่ยวความขัดแย้งนี้จะเห็นเด่นชัดขึ้นในประเทศกำลังพัฒนาที่มีการใช้ประโยชน์มรดกโลกอย่างแพร่หลายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวการวิจัยครั้งนี้อยู่ที่ประเด็นของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในสถานที่เหล่านั้น ในการศึกษาได้ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการตรวจสอบของการกระจายทางภูมิศาสตร์ของมรดกโลกและความสัมพันธ์เชิงพื้นที่กับเมืองแหล่งท่องเที่ยวอื่น ภัยคุกคาม 3 ประการที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ที่อาจทำให้มรดกโลกไม่ได้รับการคุ้มครองเท่าที่ควร คือ ความกดดันด้านประชากร นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น และการขาดการสนับสนุนทางการเงินในการอนุรักษ์มรดกโลก

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของ Mara Ursache (2015) เรื่อง Tourism – significant driver shaping a destinations heritage ได้กล่าวไว้ว่าการท่องเที่ยวเป็นปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่ซับซ้อนและไม่ต้องสงสัยเลยว่าการท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญในการสร้างสังคมที่เราอาศัยอยู่ การท่องเที่ยวได้กลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการฟื้นฟูเศรษฐกิจและการพัฒนาและเพื่อเสริมสร้างและรักษาแหล่งมรดกของพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นมรดกที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ ที่สามารถเคลื่อนย้ายได้หรือเคลื่อนย้ายไม่ได้ หรือจิตวิญญาณของแหล่งมรดกนั้นๆ การท่องเที่ยวเป็นผู้สนับสนุนการเจริญเติบโตของพื้นที่ที่แหล่งมรดกนั้นอยู่ การวิจัยนี้ได้วิเคราะห์ถึงวิธีการที่การท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงกับรูปแบบการพัฒนาที่ยั่งยืนกับแหล่งมรดกเพื่อพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว การวิเคราะห์เชิงคุณภาพบ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยวเป็นปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เฉพาะเจาะจงและซับซ้อนของอารยธรรมสมัยใหม่ที่ยึดโยงชีวิตในสังคมสมัยใหม่อย่างมั่นคง คนในสังคมได้รับอิทธิพลจากวิวัฒนาการของการท่องเที่ยว โดยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับชาติและนานาชาติ การท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกอาจจะเป็นกลยุทธ์การฟื้นฟูเศรษฐกิจที่น่าสนใจสำหรับรัฐในยุโรปตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาแสดงให้เห็น

อย่างต่อเนื่องว่านักท่องเที่ยวมรดกโลกมีอัตราการพักแรมสูงกว่า และมีการใช้จ่ายเงินมากกว่า นักท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ ทั้งนี้ด้วยความตระหนักถึงบทบาทของมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของประเทศในยุโรปตะวันออกเฉียงใต้ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการเสริมสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาคและระดับโลกและเป็นขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในเรื่อง Sustaining local community economy through tourism: Melaka UNESCO world heritage city โดย Syakir Amir และคณะ (2015)

การได้รับการแต่งตั้งเป็นแหล่งมรดกโลกก่อให้เกิดคำถามมากมาย เช่น ในการศึกษาเรื่อง Does World Heritage list really induce more tourists? Evidence from Macau โดย Chia-Hui Huang, Jen-Ruey Tsaur และ Chih-Hai Yang (2012) ว่าเป็นที่เชื่อกันโดยทั่วไปว่าการอยู่ในรายชื่อมรดกโลกจะทำให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามสมมติฐานนี้ยังไม่ได้รับการยืนยันอย่างเป็นทางการตามวรรณกรรมที่มีอยู่ เพื่อเติมช่องว่างนี้ผู้วิจัยได้ประเมินผลกระทบของการรับรองสถานะมรดกโลกที่ "ศูนย์ประวัติศาสตร์ของมาเก๊า" ในปี 2005 โดยวัดจากจำนวนผู้เข้าชมศูนย์ประวัติศาสตร์แห่งนี้ เพื่อระบุถึงผลกระทบที่แท้จริงของการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ในการทำงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้พบข้อจำกัดในเรื่องนโยบายเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวชาวจีนแผ่นดินใหญ่ ผู้วิจัยจึงได้ตัดจำนวนนักท่องเที่ยวจีนแผ่นดินใหญ่ออกจากการวิจัย และจากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการขึ้นทะเบียนไม่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากอาจจะมี การเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวในระยะสั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวชาวเอเชียเท่านั้น

2 ปีต่อจากนั้น Lisa Yong Yeu Moy และ Charuwan Phongpanichchanan (2014) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Does the status of a UNESCO World Heritage City make a destination more attractive to Mainland Chinese Tourists? และได้พบว่าสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นโอกาสที่ดีในการใช้รัฐมะละกาซึ่งเป็นเมืองมรดกโลกเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวจีน โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อเสนอแนะต่อรัฐมะละกา ดังนี้ **ประการแรก** สำหรับแหล่งมรดกโลกเอง ที่พักควรมุ่งเน้นการพัฒนาเกี่ยวกับการพักแบบโฮมสเตย์ (homestay); สำหรับการรับประทานอาหารมุ่งเน้นไปที่อาหารท้องถิ่น และมุ่งเน้นการรักษาทัศนียภาพของมะละกา **ประการที่สอง** สำหรับการโฆษณาและส่งเสริมการขาย ควรเน้นการสร้างการรับรู้ในหมู่นักท่องเที่ยวชาวจีนเกี่ยวกับมรดกโลกยูเนสโก เช่นเดียวกับการส่งเสริมความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับมะละกาและเอกลักษณ์ในเชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรม โดยเฉพาะมรดกทางวัฒนธรรมเช่นมรดกวัฒนธรรมเปอร์านากัน และควรเน้นเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเจ้าหญิงจากประเทศจีน เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมกับหมู่นักท่องเที่ยวชาวจีน **ประการที่สาม** สำหรับกลุ่มเป้าหมายของนักท่องเที่ยวชาวจีน ควรมุ่งเน้นไปที่ชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 21-40 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ต และมีแนวโน้มที่จะค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมากกว่าแหล่งข้อมูลจากบริษัทท่องเที่ยว ดังนั้นการโฆษณาและโปรโมชั่นต่างๆควรอยู่ในรูปสื่อออนไลน์ ซึ่งจะสามารถเข้าถึงคนกลุ่มนี้ได้ดีกว่า **ประการที่สี่** สำหรับการตอบสนองต่อความคาดหวังของนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อมะละกา ควรจะให้ความเคารพกับนักท่องเที่ยวชาวจีนและให้บริการการต้อนรับที่ดีแก่พวกเขา **ประการที่ห้า** ผลกระทบเชิงลบที่เป็นอุปสรรคต่อนักท่องเที่ยวชาวจีนที่จะมาเยี่ยมชมมะละกา คือ การเลือกปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยวชาวจีน; สภาพความปลอดภัย ความไม่สะดวกของการขนส่ง

ทั้งนี้การศึกษาเกี่ยวกับแหล่งมรดกโลก นอกจากจำเป็นจะต้องศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยว และการเป็นมรดกโลกแล้ว ความเข้าใจในพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในแหล่งมรดกโลกก็เป็นสิ่งจำเป็น ดังการศึกษาเรื่อง Understanding Cultural Heritage Visitor Behavior: The Case of Melaka as World Heritage City โดย Carol Boon Chui Teo และคณะ (2014) ผลการวิจัยในการศึกษานี้พบรูปแบบและลักษณะของผู้เข้าชมเมืองมรดกโลกหลายรูปแบบ โดยมีฉากหลังของมะละกาเป็นเมืองมรดกโลก ปัจจัยเรื่องวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ ความสำคัญทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศ ประสบการณ์จริง และความสามารถในรักษาอนุรักษ์ และการจัดการมรดกโลก เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์การท่องเที่ยวที่น่าจดจำโดยนักท่องเที่ยวมรดกโลก

ประสบการณ์การท่องเที่ยวที่น่าจดจำนั้นถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้เข้าชมจะแสวงหาเมื่อเข้าแหล่งมรดกโลก เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี และคนพื้นเมือง ร่วมกับการเป็นส่วนหนึ่งของบรรยากาศที่แท้จริง ล้วนเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ที่น่าจดจำอย่างแท้จริง การทำความเข้าใจเกี่ยวกับประสบการณ์การท่องเที่ยว จะช่วยให้ผู้กำหนดนโยบายในเรื่องการกำหนดแบบแผนการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมทรัพย์สินมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 1) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ จะแสดงพฤติกรรมความสำนึกรับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการอนุรักษ์และการอยู่อาศัยที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและแสดงความเคารพต่อมรดกทางวัฒนธรรม 2) นักท่องเที่ยวที่มีความหลงใหลในวัฒนธรรม เป็นนักท่องเที่ยวที่มีความกังวลเกี่ยวกับการดูแลรักษามรดกทางวัฒนธรรม เป็นผู้ที่เชื่อมั่นในการเป็นส่วนหนึ่งของการแบ่งปันมรดกทางวัฒนธรรมและรักษาการแบ่งปันมรดกทางวัฒนธรรม ผลการวิจัยนี้สนับสนุนมุมมองที่ว่านักท่องเที่ยวมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมมากขึ้นเท่าใด พวกเขาจะยิ่งแสดงความสนใจมากขึ้นเท่านั้น ผ่านการแสดงพฤติกรรมในการเรียนรู้, ความรู้สึกมีส่วนร่วมทางอารมณ์และการเชื่อมต่อกับมรดกของพวกเขา อย่างไรก็ตามหลักฐานการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นกลุ่มที่มีความหลากหลายอย่างมาก ทั้งทัศนคติที่แตกต่าง ความต้องการและความคาดหวัง ผลการวิจัยยังกล่าวถึงความตั้งใจของนักท่องเที่ยวที่จะจ่ายราคาที่สูงขึ้น เพื่อเยี่ยมชมสถานที่ ว่านักท่องเที่ยวจะดูแลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมีความเต็มใจที่จะจ่ายสำหรับการปฏิบัติที่ยั่งยืนแม้ว่าพวกเขาจะไม่แยแสต่อผู้ที่ควรจะเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินมาตรการที่ยั่งยืนและความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจของมรดกโดยไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางการเงิน (Carol Boon Chui Teo และคณะ, 2014)

โดยสรุปอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกเกิดจากแนวคิดที่ว่าพื้นที่สำคัญทั้งทางวัฒนธรรมและธรรมชาติได้รับการคุกคามอย่างหนัก พื้นที่เหล่านี้อาจถูกทำลายลงได้จากสาเหตุทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม และการท่องเที่ยวก็ถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกิดการคุกคามในพื้นที่เหล่านี้ขึ้น องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือองค์การยูเนสโกจึงจัดให้มีการประชุมและรับรองอนุสัญญาดังกล่าวขึ้น มีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในการคุ้มครองและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ มรดกโลกนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ มรดกโลกทางวัฒนธรรมและมรดกโลกทางธรรมชาติ ทั้งนี้มรดกโลกทางวัฒนธรรมไม่จำเป็นจะต้องเป็นถาวรวัตถุหรือโบราณสถานหรือสิ่งที่ยึดต้องได้เท่านั้น แต่ทรัพยากรทาง

วัฒนธรรมที่เป็นการแสดงออก เช่น ดนตรี ศิลปะ วรรณกรรมก็สามารถเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมได้เช่นกัน การขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกได้นั้นจะต้องได้รับการรับรองจากคณะกรรมการที่แต่งตั้งจากยูเนสโกเท่านั้น โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณามรดกโลกทางวัฒนธรรม 6 ข้อ และมีเกณฑ์ในการพิจารณาเพิ่มเติม 2 ประการคือ 1) การพิสูจน์ความเป็นของแท้ดั้งเดิมทั้งทางการออกแบบ วัสดุ และฝีมือช่าง และ 2) ความพยายามของรัฐภาคีในการเก็บรักษามรดกโลก ซึ่งนอกจากจะเกี่ยวข้องกับการเก็บรักษา การทำนุบำรุง การจัดสรรงบประมาณและบุคลากร และมาตรการทางกฎหมายมารองรับการคุ้มครองมรดกโลก และปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพิจารณา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตมรดกโลก เนื่องจากการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกชุมชนในพื้นที่อาจถูกลิดรอนสิทธิต่างๆตามอนุสัญญา ชุมชนต้องพอใจและยินดีที่จะสืบทอดวิถีชีวิต อัตลักษณ์และวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมให้เหมือนกับชีวิตในอดีตให้มากที่สุด และรวมถึงสิทธิในการพัฒนาพื้นที่ของชุมชนได้ ชุมชนจำเป็นต้องรับทราบ เข้าใจและยอมรับในข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้น จริงอยู่ว่าการคุ้มครองและอนุรักษ์แหล่งมรดกโลกนั้นไม่สามารถสำเร็จลงได้จากการทำงานของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ทุกฝ่ายจะต้องมีการสื่อสารกัน มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนของพื้นที่มรดกโลกนั้นๆ แต่ชุมชนจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการก่อให้เกิดการคุ้มครองและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติอย่างยั่งยืน ประชาชนในเมืองมรดกโลกจะต้องมีความรักและภาคภูมิใจในสิ่งที่พวกเขามี ต้องอาศัยความพยายาม ความมุ่งมั่นในการดูแลปกป้องมรดกโลกเพื่อให้มรดกโลกยืนหยัดไปได้อย่างยั่งยืน การคุ้มครองและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติจะต้องอยู่บนรากฐานที่เห็นคุณค่าของมรดกโลกนั้นเพื่อให้คงอยู่ต่อไป มิใช่เพื่อการหวังผลทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ หากแหล่งมรดกโลกใดๆได้รับความเสียหายจนสูญเสียลักษณะที่ชัดเจนของตัวเอง หรือได้รับการบุกรุกทำลาย แหล่งมรดกโลกนั้นอาจจะถูกพิจารณาตัดชื่อออกจากบัญชีรายชื่อมรดกโลกได้ ดังนั้นในการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ในเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับมรดกโลก เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจมรดกโลก ความสำคัญของมรดกโลก ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก บริบท ความต้องการ ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ รวมทั้งงานวิจัยต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมื่อ มรดกโลกได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งการวิจัยนี้อาจจะมีส่วนช่วยกระตุ้นและฟื้นฟูภาคการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยอาศัยความร่วมมือทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ปัจจุบันการท่องเที่ยวได้ทวีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมความเข้าใจอันดีในระดับนานาชาติ เนื่องจากการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ในหลายอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมและต้องมีการพึ่งพาอาศัยอย่างแยกจากกัน มิได้ (Cooper, C., et al., 2000) องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organisation: UNWTO)

แห่งองค์การสหประชาชาติ (UNWTO, 2015) ได้กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่าหมายถึง การเดินทางใดๆก็ตามที่เป็นการเดินทางที่เป็นไปตามเงื่อนไขสากล 3 ประการ คือ 1) เป็นการเดินทาง จากสถานที่อยู่อาศัยเป็นประจำไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวไม่เกิน 1 ปีติดต่อกัน 2) การเดินทางนั้นผู้เดินทางกระทำด้วยความสมัครใจ และ 3) การเดินทางเพื่อวัตถุประสงค์ใดก็ตามที่ไม่ใช่ การเดินทางเพื่อไปประกอบอาชีพ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวนั้นมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการคือ คนหรือนักท่องเที่ยว (ซึ่งอาจจะเป็นคนในท้องถิ่นหรือต่างถิ่นก็ได้ รวมถึงนักท่องเที่ยว ประเภทที่ค้างคืน และไม่ค้างคืน) สถานที่ (ทั้งนี้รวมถึงสภาพทางกายภาพต่างๆที่เกี่ยวข้อง) และเวลา (เป็นระยะเวลาชั่วคราว ไม่ถาวร) และที่สำคัญคือ การท่องเที่ยวจะต้องเป็นการเดินทางโดยสมัครใจใน ทั้งนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) ได้ให้คำจำกัดความการท่องเที่ยวไว้ดังนี้ การท่องเที่ยวคือ การเดินทางเพื่อผ่อนคลายความเครียด แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่โดยมีเงื่อนไขว่าการเดินทาง นั้นเป็นการเดินทางชั่วคราว และผู้เดินทางนั้นจะต้องไม่ถูกบังคับให้เดินทาง ดังนั้นการท่องเที่ยวจึง ควรเป็นความต้องการของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้การท่องเที่ยวนั้นอาจมีจุดประสงค์ที่แตกต่างกันไป เช่นเพื่อ ผ่อนคลายความเครียด เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อเยี่ยมญาติ เพื่อการติดต่อธุรกิจ จึงนับได้ว่าเป็น กิจกรรมการท่องเที่ยวได้เช่นกัน การท่องเที่ยวเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ของคนไปยังประเทศหรือสถานที่ต่างจากสิ่งแวดล้อมเดิม ของพวกเขาเพื่อภารกิจส่วนบุคคลหรือธุรกิจ / เพื่ออาชีพ คนเหล่านี้จะเรียกว่าผู้เข้าชม (ซึ่งอาจเป็นได้ ทั้งนักท่องเที่ยวหรือนักทัศนาจร หรือคนที่อาศัยอยู่ในถิ่นที่อยู่ของตนหรือนอกพื้นที่ของตน)

เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นการเดินทางโดยสมัครใจเป็นการชั่วคราวซึ่งอาจจะมีวัตถุประสงค์ หรือไม่มีก็ได้แต่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการเดินทางจึงอาจแบ่ง ออกได้เป็น 1) การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนในวันหยุด (Holiday and leisure) 2) การท่องเที่ยวเพื่อ เยี่ยมญาติ (Visiting friends and relatives) 3) การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Education and training) 4) การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและการรักษา (Health and medical care) 5) การท่องเที่ยว เพื่อการศาสนาและการแสวงบุญ (Religion and pilgrimages) 6) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business) 7) การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาและความบันเทิง (Sport and recreation) และ 8) การ ท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ (Historical and special interest) (Yorke, F., 2013; Page, S., 2015) การคัดแยกนักเดินทางโดยการใช่วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวจะช่วยให้เรา สามารถคัดแยกนักเดินทางออกตามประเภทได้ชัดเจนขึ้น มีประโยชน์สำหรับการกำหนดรูปแบบการ ใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยว และช่วยในการระบุความต้องการด้านการท่องเที่ยวสำหรับการวางแผน การตลาดและการส่งเสริมการขาย (Yorke, F., 2013)

องค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) ได้มีการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวออกเป็น 3 รูปแบบ หลัก (UNWTO, 2008) คือ 1) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (natural based tourism) ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (marine ecotourism) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (geo-tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agro-tourism) การท่องเที่ยว เชิงดาราศาสตร์ (astrological tourism) 2) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (cultural based tourism) ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (historical tourism) การท่องเที่ยวชม วัฒนธรรมและประเพณี (cultural and tradition tourism) การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชนบท (rural

tourism) และ 3) การท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (special interest tourism) ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (health tourism) การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (edu-meditation tourism) การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย (ethic tourism) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (sports tourism) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (adventure tourism) การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ (home stay and farm stay) การท่องเที่ยวพำนักยาว (long stay) การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (incentive travel) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม (MICE tourism) การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน (mixed tourism) นอกจากนี้รูปแบบของการท่องเที่ยวยังสามารถแบ่งออกไปได้อีกหลายรูปแบบ เช่น การแบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์ทางการท่องเที่ยว การแบ่งตามวัตถุประสงค์การเดินทาง การแบ่งตามลักษณะการเดินทาง การแบ่งตามการตลาด การแบ่งตามการจัดการ เช่น การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548; UNWTO, 2015)

รูปแบบการของการท่องเที่ยว ยังสามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ การท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism) และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Tourism) (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2555; ปิรันธ์ ชินโชติ และ ธีระวัฒน์ จันทิก, 2559) โดยการท่องเที่ยวทั้งสองประเภทนี้เกิดจากเมื่อเศรษฐกิจของโลกเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดกลุ่มคนที่มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีค่านิยมของสังคมว่าการท่องเที่ยวคือการให้รางวัลกับชีวิต ทั้งนี้การท่องเที่ยวภายในประเทศ นิยมใช้รถยนต์เป็นพาหนะในการท่องเที่ยว และเมื่อจุดหมายใดไม่สามารถขับรถไปถึงได้ นักท่องเที่ยวจึงมักเดินทางโดยการใช้เครื่องบินหรือรถไฟจากประเทศที่ตนอาศัยอยู่ไปยังอีกประเทศหนึ่ง จึงเกิดการท่องเที่ยวระหว่างประเทศขึ้น โดยพบว่านักท่องเที่ยวแบบระหว่างประเทศนั้นมักเป็นกลุ่มคนที่มีรายได้ระดับปานกลาง มีตำแหน่งและค่าตอบแทนที่ค่อนข้างดี เพียงพอสำหรับใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เมื่อเป็นการเดินทางจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งการท่องเที่ยวระหว่างประเทศจึงสามารถแบ่งออกได้เป็นอีก 2 ประเภท คือ การที่นักท่องเที่ยวเดินทางออกจากประเทศของตนเองออกไปยังต่างประเทศ เรียกว่า Outbound Tour หรือ การที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาจากประเทศอื่นๆเข้ามายังประเทศเจ้าบ้าน จึงเรียกว่า Inbound Tour นั่นเอง

นอกจากนี้รูปแบบการท่องเที่ยวยังสามารถแบ่งออกได้ตามลักษณะของกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural Based Tourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ มีความเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ตัวอย่างกิจกรรมที่อาจจะเป็น การเดินป่า (Hiking/trekking) กิจกรรมดูนก (Bird watching) การเที่ยวสำรวจถ้ำ (Cave Exploring) หรืออาจเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับน้ำ เช่น การดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น (Snorkel Skin Diving) หรือเป็นการดำน้ำลึก (Scuba diving) เป็นต้น โดยถ้าเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติทางทะเล ระบบนิเวศทางทะเล จะเรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marin Ecotourism) นอกจากนี้ยังมีการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติอื่นๆอีก เช่น การท่องเที่ยวเชิงภูมิศาสตร์ (Geo-tourism) จะหมายถึงการท่องเที่ยวที่สนับสนุนหรือส่งเสริมลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่โดดเด่นของสถานที่ซึ่ง ได้แก่ สภาพแวดล้อมมรดกความงามวัฒนธรรมและความผาสุกของผู้อยู่อาศัย (National Geographic Society) การศึกษาธรรมชาติของหิน ซากฟอสซิล เป็นต้น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro Tourism) จะเป็นการ

ท่องเที่ยวในเขตพื้นที่เกษตร สวนผัก สวนผลไม้ สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ หรือ การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological tourism) เพื่อติดตามชมปรากฏการณ์ต่างๆทางดาราศาสตร์ เช่น เมื่อเกิดสุริยุปราคา จันทรุปราคา ฝนดาวตก เป็นต้น (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548; UNWTO, 2015)

รูปแบบการท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมอีกรูปแบบ คือ การท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism) เป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและมีคุณค่าทางโบราณคดี ประวัติศาสตร์ หรือเป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่น มีคุณค่าทางศิลปะ สถาปัตยกรรม หรือวัฒนธรรม การท่องเที่ยวในรูปแบบนี้นักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่น ก่อให้เกิดจิตสำนึกในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่มีค่าโดยที่ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ตัวอย่างการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ เช่น การท่องเที่ยวชมงานวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) เพื่อชมงานประเพณีต่างๆซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นๆ การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (Rural tourism) คือ การเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในหมู่บ้าน ชมและมีส่วนร่วมในประสบการณ์วิถีชีวิตของชาวบ้านในชนบท (นรินทร์ สังข์รักษาและคณะ, 2557)

นอกจากนี้ความหลากหลายของความสนใจของนักท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวอีกแบบหนึ่งซึ่งเป็นการจัดหมวดหมู่การท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษของนักท่องเที่ยว (Special Interest Tourism) นั่นเอง รูปแบบการท่องเที่ยวแบบนี้มีตัวอย่างเช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) เพื่อการส่งเสริมสุขภาพ หรือ ฟื้นฟูสุขภาพของนักท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวประเภทนี้อาจถูกจัดเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและความงาม (Health and Beauty and Spa Tourism) การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-Meditation Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย (Athnic Tourism) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Tourism) การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ (Home Stay and Farm Stay) การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Long Stay) ซึ่งมักเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาใช้ชีวิตหลังเกษียณจากการทำงาน โดยมักจะอยู่ที่ใดที่หนึ่งเป็นเวลานานๆ ประมาณ 1 เดือนขึ้นไป (Cooper, C., et al., 2000; บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

เมื่อประเทศใดหรือพื้นที่ใดมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ก็จะมีกิจกรรมท่องเที่ยวต่างๆ เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ธุรกิจแหล่งท่องเที่ยว ที่พักแรม การขนส่ง ร้านอาหาร การนำเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก ธุรกิจต่างๆเหล่านี้เมื่อเรียกรวมกันจึงเรียกอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนั่นเอง (Cooper, C., et al., 2000; บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว นับเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้เข้าสู่ประเทศสูงเป็นอันดับต้นๆ ดังจะเห็นได้จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยปีพ.ศ. 2559 มีจำนวนทั้งสิ้น 265,387,106 จากจำนวนนักท่องเที่ยว 249,074,211 คนในปีพ.ศ. 2558 เป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.55 และเมื่อพิจารณารายได้จากการท่องเที่ยว ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2559 ทั้งสิ้น 2,155,188.96 ล้านบาท จากรายได้ 1,857,010.98 ล้านบาทในปีพ.ศ. 2558 เป็นการเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 16.06 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) รัฐบาลจึงเล็งเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ดังนี้ 1) ความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งที่มาของ

เงินตราต่างประเทศ การลดปัญหาการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ การสร้างอาชีพและการจ้างงานในพื้นที่ท่องเที่ยว การกระจายรายได้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การกระตุ้นการผลิตสินค้า 2) ความสำคัญต่อสังคมและการเมือง เช่น ยกมาตรฐานการครองชีพให้คนในท้องถิ่น สร้างความเจริญทางสังคมให้กับท้องถิ่น อนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการศึกษา ลดปัญหาประชากรอพยพเข้าเขตเมือง กระตุ้นให้เกิดการประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรมมาเป็นของที่ระลึก สร้างความสามัคคีให้กับชุมชน (Page, S.J., 2011, มนัสสินี บุญมีศรีสง่า, 2558; สมจินต์ ชาญกระปี่ และนรินทร์ สังข์รักษา, 2560) แต่ก็ก่อให้เกิดผลประทบในด้านที่ไม่ดีได้เช่นกัน หากแต่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือประสานการทำงานก็จะสามารถหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขได้ ดังนี้ 1) ผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ เช่น ราคาและค่าครองชีพสูงขึ้น มีความเปลี่ยนแปลงลักษณะการจ้างงานและเปลี่ยนแปลงอาชีพของคนในพื้นที่ คุณภาพแรงงาน การแก่งแย่งผลประโยชน์ในพื้นที่จะรุนแรงขึ้น ผลประโยชน์อันเกิดจากการท่องเที่ยวอาจจะไม่ได้ตกไปสู่ท้องถิ่นเท่าที่ควร 2) ผลกระทบต่อสังคมและการเมือง เช่น ผลกระทบด้านความผูกพันในครอบครัวของแรงงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ความไม่เสมอภาคในสังคม การย้ายถิ่นฐานของแรงงานอาชญากรรม อุปนิสัยของประชาชนในพื้นที่ ปัญหาโสเภณีและการค้ามนุษย์ ความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมและประเพณี ศิลปกรรมท้องถิ่น และผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งผลกระทบทั้งหมดนี้จะส่งผลไปยังความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวซึ่งอาจจะตัดสินใจไม่กลับมาเยือนแหล่งท่องเที่ยววนั้นๆ อีกก็เป็นได้ (ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, 2551; ราณี อธิชัยกุล และ ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์, 2555; ปิรันธชินโชติ และ ธีระวัฒน์ จันทิก, 2559; กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ผสมผสานทั้งสินค้าและบริการ โดยมีลักษณะที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ ดังนี้ 1) เป็นอุตสาหกรรมที่จับต้องไม่ได้ แต่จะมีลักษณะของคุณค่าทางจิตใจจากการที่นักท่องเที่ยวได้รับบริการเรียบร้อยแล้ว 2) เป็นอุตสาหกรรมที่ไม่อาจจัดส่งให้ผู้ซื้อถึงที่ได้อีก 3) เป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการผลิตและจัดจำหน่าย 4) เป็นอุตสาหกรรมที่ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการผลิตได้ยาก 5) เป็นสินค้าอุตสาหกรรมที่มีลักษณะสูญเสียได้ง่ายไม่สามารถเก็บไว้ใช้ต่างเวลาได้ 6) เป็นอุตสาหกรรมที่มีอุปสงค์ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย และ 7) เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องมีการใช้แรงงาน ไม่สามารถใช้เครื่องจักรเข้าแทนที่ได้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2555; นิศศา ศิลปะเสรีรัฐ, 2560; อริสรา เสยานนท์, 2560) จากลักษณะพิเศษของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนี้เอง อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงมีองค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 4 องค์ประกอบด้วยกัน คือ 1) ทรัพยากรการท่องเที่ยว 2) การตลาดการท่องเที่ยว 3) นักท่องเที่ยว และ 4) ธุรกิจการท่องเที่ยว (Cooper, C., et al., 2000; Page, S.J., 2011; บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2555; นิศศา ศิลปะเสรีรัฐ, 2560; อริสรา เสยานนท์, 2560)

ทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นองค์ประกอบแรกของการก่อให้เกิดอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้าไปสู่แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ หรือระดับโลก ทรัพยากรการท่องเที่ยวนี้อาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นก็ได้ โดยสิ่งเหล่านั้นจะต้องมีความงดงามแปลกตา มีความสำคัญหรือมีคุณค่า รวมทั้งวิถีการดำเนินชีวิตอันดั้งเดิมที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมอันทรงคุณค่า และมีลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์นั้นๆ โดยเราสามารถแบ่ง

ทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภทหลัก คือ (1) ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (2) ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถานและโบราณวัตถุ และ (3) ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม โดยองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยวจะประกอบไปด้วย 1) สถานที่ท่องเที่ยว (Attractions) (ชนิษฐา บรมสาถิ และ รัฐพล สันสน, 2560) 2) เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว (Accessibility) 3) ที่พักแรม (Accommodation) 4) สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว (Amenities) 5) การรับรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง (Awareness) ไม่ว่าจะเป็นชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว ผู้ที่ติดต่อโดยตรงกับนักท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงร้านค้า ที่ทำการไปรษณีย์ และธุรกิจอื่นๆที่ติดต่อกับนักท่องเที่ยว ซึ่งไม่ใช่แค่โรงแรมและร้านอาหารเท่านั้น อาจรวมไปถึงหน่วยงานราชการและกลุ่มผู้ประกอบการเอกชนที่มีการติดต่อหรือให้บริการที่ดีกับนักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยววันนั้นและเดินทางกลับมาเที่ยวอีกครั้งเมื่อมีโอกาส (Tourism Western Australia, 2008; บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2555; นิคศา ศิลปะเสรีรัฐ, 2560; อริสรา เสยานนท์, 2560, ราณี อธิชัยกุล และ รชพร จันทร์สว่าง, 2560)

ส่วนในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยว Cherkaoui, A. S. and Cadiat, A.C. (2015) ได้นำเสนอแนวคิดการจัดโครงสร้างองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการของ McKinsey 7s Framework และเมื่อนำมาปรับใช้กับการจัดการการท่องเที่ยว (7-S Model) จึงมีรายละเอียดดังนี้

1. Strategy หมายถึงกลยุทธ์ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความผสมกลมกลืนระหว่างวัตถุประสงค์การจัดลำดับความสำคัญ การควบคุมและขอบเขตของกิจกรรมต่างๆของการท่องเที่ยว โดยการเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมที่สุดซึ่งต้องประกอบไปด้วยกลยุทธ์ในการวางแผนการดำเนินงานที่สามารถปฏิบัติได้และต้องเป็นไปตามนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งชาติด้วย เช่น บริษัทที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจะต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อที่จะสามารถหากกลยุทธ์ที่เหมาะสมที่นำไปสู่เป้าหมายนั้น

2. Structure หมายถึงโครงสร้างในองค์กรซึ่งควรจะเกี่ยวข้องกับการจัดลำดับชั้นและการแบ่งหน้าที่ให้เหมาะสมเพราะโครงสร้างที่ดีจะเป็นกุญแจที่สำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามโครงสร้างองค์กรยังขึ้นอยู่กับรูปแบบของ RASI ด้วยซึ่งหมายถึงความรับผิดชอบ (Responsibility) อำนาจหน้าที่ (Authority) การสนับสนุน (Support) และข่าวสารข้อมูล (Information)

3. System หมายถึง ระบบในการจัดการข้อมูล ระบบการดำเนินการ การเงิน การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การตลาด และ ระบบอื่นๆ ด้วย โดยทุกระบบต้องมีการประสานความร่วมมือกันและมีความสัมพันธ์กันในทุกชั้นตอน

4. Staff หมายถึงบุคลากรนับเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินการต่างๆสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะบุคคลที่ทำหน้าที่บริการนักท่องเที่ยวจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบโดยคัดสรรบุคคลที่มีความละเอียดรอบคอบ มีความผูกพันกับงาน มีความรับผิดชอบ ให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจ มีความจริงใจซื่อสัตย์ ทำงานดีประสบความสำเร็จ และสามารถทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจเป็นสำคัญ

5. Skill หรือทักษะในการทำงานทุกอย่างจะต้องอาศัยความชำนาญงาน จึงจะดีและมีประสิทธิภาพโดยขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 อย่าง คือ ความรู้ ทักษะและทัศนคติต่องาน ความรู้ในงานเป็น

สิ่งจำเป็นอันดับแรกในการที่จะทำให้การทำงานต่างๆมีประสิทธิภาพ ความรู้ไม่ได้หมายถึงเพียงแต่รู้ว่า จะทำอะไร แต่ต้องรู้ทุกอย่างว่าคืออะไร ที่ไหน อย่างไรและทำไม รวมทั้งเข้าใจและสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ได้ ดังนั้นผู้ที่ทำงานด้านการท่องเที่ยวควรจะมีทั้งความรู้และทักษะเฉพาะทางพิเศษ

6. Style ในการทำงานทุกอย่างต้องอาศัยความชำนาญ งานจึงจะมีประสิทธิภาพ โดยขึ้นอยู่กับ ปัจจัย 3 อย่าง คือ ความรู้ ทักษะ และ ทศนคติต่องาน Style หมายถึงการรวมตัวกันระหว่าง staff หรือ skill แต่ละคนจะมีรูปแบบในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน โดยปกติแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ 6.1) Autocratic Style หรือ Top Down style หมายถึงการสั่งการจากส่วนบนลงสู่ส่วนล่างหรือจาก ผู้บังคับบัญชาลงสู่ผู้ใต้บังคับบัญชา รูปแบบ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่พอใจเพราะไม่ชอบถูกสั่งให้ทำ ตาม แต่มักจะชอบจะชอบมีคหเทศก์ที่มีส่วนร่วมพูดคุยแนะนำมากกว่า และ 6.2) Democratic Style หรือ Bottom up style ซึ่งตรงกันข้ามกับรูปแบบแรก รูปแบบนี้จะเป็นการร่วมกันในการวางแผนการ จัดการได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายจึงมักจะประสบความสำเร็จในการจัดการ

7. Share การแบ่งปันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็น ความรู้ซึ่งนำไปสู่การจัดการการ ท่องเที่ยวได้ดีที่สุดนักท่องเที่ยวในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันในหลายๆด้าน การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์จะทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์มากมายที่เป็นประโยชน์ นับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ และจำเป็นโดยเฉพาะผู้ที่จะเริ่มทำธุรกิจทางการท่องเที่ยวได้นำข้อมูลต่างๆมาวางแผนเพื่อนำไปสู่ เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

3.1 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นโบราณสถาน

การท่องเที่ยวในเขตโบราณสถาน หรือ เมืองประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวในเขตโบราณสถาน หรือ เมืองประวัติศาสตร์ คือ การท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีหลักฐาน และร่องรอยทางกายภาพที่เหลืออยู่ ซึ่งอาจบ่งบอกถึงสภาพความเป็นมาและพัฒนาการของสิ่งมีชีวิตทั้งในยุคก่อนประวัติศาสตร์ และยุค ประวัติศาสตร์ ทั้งนี้รวมถึงวัตถุต่างๆที่มนุษย์สร้างหรือประดิษฐ์ขึ้นด้วย เช่น อุทยานประวัติศาสตร์ ซากอารยธรรม เมืองโบราณ แหล่งโบราณคดี พระราชวังโบราณ ศาสนสถาน ปราสาทหิน อนุสรณ์สถาน พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ ป้อมปราการ ฯลฯ (สายันต์ ไพรชาญจิตร์, 2548) การท่องเที่ยว ในเขตโบราณสถาน หรือ เมืองประวัติศาสตร์เป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน เนื่องจาก เขตต่างๆเหล่านี้มักได้รับการวางแผนในด้านการอนุรักษ์ทางประวัติศาสตร์และมีการพัฒนาให้เกิด กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การจัดแสดงแสงสีเสียง การจัดแสดงทางวัฒนธรรม การจัดการทรัพยากร การท่องเที่ยวที่เป็นโบราณสถาน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2554 : 218-222) มีแนวทางการ จัดการ 5 แนวทาง คือ

1. การจัดการให้เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยทั่วไปแล้ว นักท่องเที่ยวที่สนใจแหล่งท่องเที่ยวที่เป็น โบราณสถานคาดหวังว่าจะได้รับความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวตามสมควร ก่อนที่จะนึกถึง องค์ประกอบด้านอื่นๆ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่อยู่ต่างภูมิภาคและต่างวัฒนธรรม เพื่อเปรียบเทียบ ระยะเวลาทางประวัติศาสตร์ เพื่อทำความเข้าใจในวัฒนธรรมและความคิดของคนในสมัยเดียวกัน ในส่วน ของนักท่องเที่ยวท้องถิ่น การท่องเที่ยวในแหล่งโบราณสถานเป็นความภาคภูมิใจที่ได้เห็นความเจริญ พัฒนาการของประเทศตัวเอง การจัดการเรื่องของการให้ความรู้จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ แนว ทางการจัดการ ได้แก่

1.1 ข้อมูลของโบราณสถาน เพื่อศึกษาความเป็นมาของโบราณสถานตามหลักฐานที่มีอยู่ ความสำคัญของโบราณสถานในเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางสถาปัตยกรรม ลักษณะทางศิลปกรรม ภูมิปัญญา รวมทั้งความเชื่อของท้องถิ่นเกี่ยวกับโบราณสถาน เช่น ตำนาน นิทานท้องถิ่น เป็นต้น โดยจัดออกมาในรูปแบบของหนังสือ แผ่นพับ แผ่นป้าย โดยใช้ข้อความที่เข้าใจง่ายและควรแปลเป็น ภาษาต่างประเทศเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

1.2 การจัดให้มีศูนย์ข้อมูลที่แหล่งโบราณสถาน โบราณสถานบางแห่งมีลักษณะเป็นกลุ่ม โบราณสถาน เช่น พระราชวัง วัด หรือแหล่งที่อยู่อาศัย ซึ่งมีพื้นที่กว้างประกอบไปด้วย โบราณสถาน ที่มีความหลากหลายทั้งทางประวัติศาสตร์ รูปแบบสถาปัตยกรรม และศิลปกรรมดังนั้นควรจัดให้มี ศูนย์ข้อมูลบริการนักท่องเที่ยวในแหล่งโบราณสถาน เพื่อให้ความรู้ด้านภาพรวมของกลุ่มโบราณสถาน รวมทั้งแสดงความแตกต่างของแต่ละสมัย โดยจัดแสดงในลักษณะภาพถ่าย แผ่นผัง คำอธิบายที่ นักท่องเที่ยวสามารถหาความรู้ได้ด้วยตัวเองหรืออาจมีวิทยากรอธิบาย ศูนย์ข้อมูลอาจมีหนังสือนำชม โบราณสถาน ภาพถ่าย ของที่จำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ที่นั่งพักผ่อน ห้องสุขา บริการฝาก สิ่งของ และติดตามของหาย เป็นต้น

1.3 จัดให้มีวิทยากรนำชม วิทยากรนำชมควรเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับโบราณสถานแห่งนั้น อย่างดีเยี่ยม มีความรู้ในด้านการศึกษาเปรียบเทียบกับงานในภูมิภาคอื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อันเป็น พื้นฐานที่จำเป็นอย่างยิ่งในการให้ความเชื่อถือ

ทั้งนี้ Richards et. Al. (2007) ได้กล่าวถึงเส้นทางการท่องเที่ยวลักษณะนี้ว่ามีขอบเขตที่ กว้างมาก เพราะมีองค์ประกอบที่หลากหลาย ทั้งทางด้านรูปแบบการเดินทาง ตัวแหล่งท่องเที่ยวทั้งที่มี อยู่เดิมและแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่ โดยอาจจะเป็นระดับท้องถิ่น เช่น เส้นทางเทศกาลคูมาราที่ การัฐมัณฑุ ประเทศเนปาล (The Kumara Festival Route in Katmandu, Nepal) ระดับภูมิภาค เช่น ถนนสายโรแมนติกในประเทศเยอรมันนี (The Romantische Strasse) ระดับชาติ เช่น เส้นทาง จากเทือกเขาแอลป์สู่ทะเลบอลติกในประเทศเยอรมันนี (The route from the Alps to the Baltic Sea) หรือ ระดับนานาชาติ เช่น เส้นทางสายไหม (The Silk Road) ก็เป็นไปได้

2. การจัดการด้านภูมิทัศน์ ภูมิทัศน์ของแหล่งโบราณสถานเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการ ทรัพยากรอย่างหนึ่ง มีความสะอาดของสถานที่หรือขอบเขตของพื้นที่เป็นพื้นฐาน โดยมีแนวทางการ จัดการดังนี้

2.1 ปรับพื้นที่ให้เป็นไปตามลักษณะเดิม เพื่อไม่ให้เกิดพื้นที่ต่างระดับในขอบเขตที่ โบราณสถานตั้งอยู่ หรือหากเป็นโบราณสถาน que สร้างใกล้เคียงกันแต่ต่างสมัยทำให้ระดับผิวพื้นดิน ต่างกันต้องหาทางจัดการให้เกิดการเชื่อมต่อ โดยปรับพื้นที่ให้ลาดเท แทนการลดระดับเพื่อสะดวกแก่ การเดินระดับพื้นผิวควรปลูกหญ้าตัดเรียบ และดูแลสม่ำเสมอ ซึ่งยังสามารถช่วยอำนวยความสะดวก ให้นักท่องเที่ยวที่จำเป็นต้องนั่งรถเข็นสามารถเข้าถึงโบราณสถานนั้นๆได้อีกด้วย (Tourism for all)

2.2 ปลูกพันธุ์ไม้ในพื้นที่โบราณสถาน พันธุ์ไม้ที่ปลูกควรเป็นพื้นถิ่น มีการศึกษาถึงพันธุ์ไม้ที่ จะงอกงามแล้วไม่มีความเสี่ยงที่จะทำลายโบราณสถาน มีความสูงที่ไม่สูงเกินกว่าโบราณสถาน ปลูกใน ตำแหน่งที่สมควรสร้างไว้ในแบบแปลนสำหรับจัดภูมิทัศน์ ในกรณีที่มีต้นไม้ใหญ่มาแต่เดิม หากไม่เป็น อันตรายต่อตัวโบราณสถานควรรักษาไว้ การปลูกพันธุ์ไม้ในพื้นที่ต้องทำโดยรอบคอบ รูปแบบการ จัดทำต้องให้ความสำคัญต่อโบราณสถาน

3. การจัดการด้านบริการพื้นที่ คือ การจัดการด้านความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว แนวทางการจัดการด้านบริการได้แก่

3.1 ด้านการคมนาคม จัดการให้มีเส้นทางคมนาคมมายังโบราณสถานได้สะดวก รวมทั้งจัดการให้มีเส้นทางติดต่อไปยังโบราณสถานแห่งอื่นได้ ทำป้ายบอกเส้นทางไปยังแหล่งโบราณสถาน ทำเครื่องหมายสัญลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว และป้ายจราจรที่ชัดเจนมีขนาดตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้ Richards et. Al. (2007) ยังได้กล่าวถึงวิธีการเดินทางที่หลากหลายของนักท่องเที่ยว อาจจะเป็นการเดินทางท่องเที่ยวโดยการเดินเท้า การเดินทางท่องเที่ยวโดยการใช้บริการขนส่งสาธารณะ การเดินทางท่องเที่ยวโดยใช้รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ การเดินทางโดยใช้รถจักรยาน การเดินทางโดยการขี่ม้า หรือถ้าเป็นกรณีการชมทิวทัศน์ใต้ท้องทะเลอาจจะใช้เรือที่มีพื้นเป็นกระจกเป็นพาหนะในการเดินทาง

3.2 ด้านการอำนวยความสะดวก จัดการให้มีที่จอดรถ ที่สามารถรองรับรถขนส่งนักท่องเที่ยวขนาดใหญ่ได้ ที่จอดรถควรอยู่นอกขอบเขตโบราณสถานเพื่อไม่ให้โบราณสถานได้รับผลกระทบจากความสั่นสะเทือน และมลภาวะทางฝุ่นควันได้ จัดทำทางเดินเท้าไปยังแหล่งโบราณสถาน รวมทั้งแสงสว่าง ห้องสุขา ร้านขายของที่ระลึก ทั้งหมดที่ได้กล่าวมาต้องทำจากวัสดุที่มีความกลมกลืนกับโบราณสถาน ต้องไม่ใช่สิ่งทำให้เกิดลักษณะเด่นชมโบราณสถาน การออกแบบอาคารต้องให้มีความสูงน้อยกว่าโบราณสถาน อยู่ในตำแหน่งที่ไม่บังภูมิทัศน์ของโบราณสถาน ทั้งควรปลูกพันธุ์ไม้ท้องถิ่นตามแบบที่สร้างขึ้นเพื่อช่วยพรางลักษณะแปลกปลอมของอาคารที่ก่อสร้างใหม่ จัดการที่นึ่งพักผ่อน จัดหาที่ทิ้งขยะมูลฝอยตั้งตามตำแหน่งที่เหมาะสม จัดการเรื่องระบบน้ำในขอบเขตโบราณสถาน ทั้งนี้การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่ต้องวางสายหรือท่อ ควรวางใต้พื้นดินและต้องตรวจสอบให้มีความปลอดภัย

3.3 ด้านการพักผ่อน จัดให้มีการพักผ่อนในพื้นที่ใกล้เคียงกับโบราณสถาน หากมีศักยภาพในการจัดการได้ และท้องถิ่นนั้นเป็นสิ่งที่น่าสนใจควรแก่การพักผ่อน ซึ่งอาจจัดในรูปแบบของการพักรวมกับเจ้าของบ้าน (Home Stay) หรือในลักษณะของบ้านพัก (Guest House) ในรูปแบบที่ไม่ขัดต่อระเบียบและวัฒนธรรมของชุมชน ต้องเน้นเรื่องความสะดวก ปลอดภัยเป็นสำคัญด้วย

4. การจัดการด้านความปลอดภัย เป็นการสร้างความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว และเป็น การสร้างความปลอดภัยให้กับโบราณสถาน ทั้ง 2 ประเภทนี้ ควรทำควบคู่กันไป ควรคำนึงถึงตัวทรัพยากรด้านการจัดการความปลอดภัยเป็นสำคัญ ได้แก่

4.1 ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดความมั่นใจในการที่จะเข้าชมแหล่งโบราณสถาน การจัดการที่ควรทำได้แก่

การทำป้ายเตือนจุดอันตราย ได้แก่ ทางเดินต่างระดับ บันไดสูงชัน ถนนหรือทางลื่น ป้ายเตือนควรอยู่ในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นได้ง่าย แต่ไม่ควรให้มีลักษณะเด่น

การจัดบุคลากรเดินตรวจ โดยบุคลากรควรอบรมให้มีความสามารถในการช่วยเหลือเบื้องต้นด้วย นอกเหนือไปจากการดูแลความปลอดภัยตามปกติ

การจัดการให้มีการจำหน่ายอย่างเป็นธรรม สินค้าภายในแหล่งท่องเที่ยวเดียวกันควรมีราคาเท่ากัน ปิดราคาที่ตั้งสินค้าอย่างเปิดเผย สินค้ามีคุณภาพ ไม่จำหน่ายสินค้าที่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว ทั้งราคาและคุณภาพ

การจัดบริการติดตามของหาย สิ่งของที่นักท่องเที่ยวลืมหรือทำหาย ควรมีบริการให้ผู้ที่เป็นเจ้าของสามารถติดตามได้ โดยจัดให้มีห้องเก็บของเพื่อติดตามได้ง่าย

4.2 ความปลอดภัยของโบราณสถาน การนำโบราณสถานมาใช้เป็นทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวย่อมขัดกับวัตถุประสงค์หลักในอดีต นอกจากนี้โบราณสถานยังมีอายุยาวนาน วัสดุในการก่อสร้างย่อมเสื่อมสภาพไปตามธรรมชาติ เช่น ไม่สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ในจำนวนมาก เป็นต้น การรักษาความปลอดภัยของโบราณสถานจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก การจัดการที่ควรทำ ได้แก่

การควบคุมการใช้งาน หมายถึง การรับส่งนักท่องเที่ยวจำนวนมากในแต่ละครั้งนี้อาจทำให้โบราณสถานไม่สามารถรับภาระได้ เสื่อมสภาพหรือหักพังเร็วเกินควร ถือว่าเป็นตัวเร่งในการทำลายโบราณสถานด้วย การควบคุมอาจจำกัดจำนวนผู้เข้าชมแต่ละครั้ง หรือไม่อนุญาตให้เข้าชมภายในอาคารให้ชมได้แต่ภายนอกเท่านั้น

การควบคุมนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่ขาดจิตสำนึกคึกคะนอง ย่อมขาดความรับผิดชอบต่อทรัพย์สินส่วนรวม พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเสมอ ได้แก่ การปีนป่ายโบราณสถาน ชีดเขียนสลักเพิ่มเติม สกัตกะเทาะ ลบ ต่อเติม การถ่ายภาพในห้องจัดแสดงอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อโบราณวัตถุ เป็นต้น

การควบคุมสภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบเสริมให้โบราณสถานทรงคุณค่า และยืดอายุเวลาของโบราณสถานออกไปให้คนในอนาคตได้รับประโยชน์ในด้านการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งประโยชน์อื่นที่เอื้ออำนวย โดยทำหน้าที่ดังนี้ การป้องกันการบุกรุกพื้นที่การป้องกันการสิ้นสะท้อน การป้องกันมลภาวะทางเสียง การป้องกันมลภาวะทางสิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย

5. การจัดการให้ชุมชนมีส่วนร่วม ชุมชนที่โบราณสถานตั้งอยู่ถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากแหล่งท่องเที่ยวทั้งด้านบวกและด้านลบชุมชนจึงควรมีส่วนในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนด้วย เพื่อนำเอาข้อคิดเห็นและข้อจำกัดทางด้านต่างๆมาพิจารณาร่วมกันให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ทรัพยากรมีความยั่งยืน ปัญหาที่ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการแก้ไขที่เป็นพื้นฐาน คือ ปัญหาด้านผลกระทบ ได้แก่

5.1 ผลกระทบทางบวก ที่ชุมชนได้รับอันเกิดจากผลการท่องเที่ยวเป็นการมองในภาพรวม และมักจะเกิดกับผู้มีศักยภาพ มีความตื่นตัว มีสถานภาพสูงในชุมชนของตนมากกว่าที่จะได้รับทุกคนในทางพื้นฐาน ได้แก่

โอกาสในการค้า เป็นการค้าที่เกิดขึ้นภายในชุมชน เช่น สินค้าพื้นเมือง อาหารพื้นเมือง ผลผลิตจากหัตถกรรม ของที่ระลึก เป็นต้น

โอกาสในการรองรับนักท่องเที่ยว เป็นการรองรับในรูปแบบของการพักกับครอบครัว หรือในรูปของที่พักร

โอกาสในการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นโอกาสที่เกิดจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น เส้นทางคมนาคม พาหนะรับจ้างที่มีจำนวนมากขึ้น และอื่นๆที่เหมาะสมกับการพัฒนาแหล่งนั้นๆ

5.2 ผลกระทบทางลบ มักเกิดกับคนหนุ่มมากในชุมชน การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวไม่ได้ให้ชุมชนมีส่วนร่วมจึงเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชน ผลกระทบทางลบที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่

ความแออัดและมลภาวะ เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดภาวะความแออัดในชุมชน และมลภาวะทางด้านเสียงรถยนต์ เครื่องยนต์ ควีน และกลิ่นจากเครื่องยนต์ ทำให้เกิดความเครียดกับคนในชุมชน

การรุกร้าความเป็นส่วนตัว เป็นสภาวะทางจิตใจเมื่อนักท่องเที่ยวต้องการเรื่องราวทางวัฒนธรรมของชุมชน ทำให้มีผลต่อการรุกร้าความเป็นส่วนตัว เช่น การเข้าชมนบ้าน การถ่ายภาพกับสถานที่ส่วนบุคคล เป็นต้น

ความปลอดภัยในทรัพย์สิน ถ้าบุคคลที่เข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวมาหาผลประโยชน์โดยไม่สุจริต ก่อให้เกิดผลในเรื่องของความไม่ปลอดภัยในทรัพย์สินเกิดขึ้น

ผลกระทบทั้งสองด้านทั้งด้านบวก และด้านลบซึ่งเป็นพื้นฐานที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ควรได้รับการดูแล โดยจัดการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในเรื่องของปัญหา วิธีการแก้ปัญหา รวมทั้งความต้องการของชุมชน ความสะอาด ความเป็นระเบียบของชุมชน โดยยึดถือวิถีชีวิตที่ปฏิบัติอยู่เป็นหลัก เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีต่อกัน และเป็นแนวทางการจัดการที่ดีที่สุดกับแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวทุกแห่ง

โดยสรุปการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมการเดินทางของคนจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเป็นการชั่วคราวและสมัครใจ จึงสามารถแยกการท่องเที่ยวออกเป็น 3 มิติด้วยกัน คือ คน เวลา และสถานที่ การเดินทางท่องเที่ยวอาจมีจุดประสงค์ในการเดินทางที่แตกต่างกันในแต่ละครั้ง และอาจมีรูปแบบในการท่องเที่ยวหลายรูปแบบแล้วแต่ความสนใจของนักท่องเที่ยว เมื่อเกิดการเดินทางไปยังต่างถิ่น นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งที่จะเข้ามาอำนวยความสะดวก จึงก่อให้เกิดธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้องมากมายทั้งทางตรงและทางอ้อมจนกลายเป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น ภูมิภาคและระดับประเทศทั้งในด้านบวกและด้านลบ โดยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมท่องเที่ยวขึ้น ทั้งนี้องค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยวประกอบด้วย 1) สถานที่ท่องเที่ยว (Attractions) 2) เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว (Accessibility) 3) ที่พักแรม (Accommodation) 4) สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว (Amenities) 5) การรับรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้อง (Awareness) ที่มีการติดต่อหรือให้บริการที่ดีและมีประสิทธิภาพกับนักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยววันนั้นและเดินทางกลับมาเที่ยวอีกครั้งเมื่อมีโอกาส ส่วนในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนควรมีการกำหนดแนวทาง เป้าหมาย แผนปฏิบัติการ กรอบแนวความคิดอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้คณะทำงานสามารถทำงานไปในทิศทางเดียวกันเป็นคณะทำงานที่มีประสิทธิภาพ มีโครงสร้างอย่างเป็นระบบ มีบุคลากรที่มีทักษะ และรวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในทุกกระบวนการ เพราะการจัดการที่ดีและมีระบบจะป้องกันการสับสน ซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานไปด้วย โดยมีรูปแบบในการบริหารทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง ชุมชนทั้งภายในและภายนอกต้องร่วมกัน ทั้งนี้การจัดการการท่องเที่ยวสามารถนำแนวคิดการจัดโครงสร้างองค์กร 7s Model Framework มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาได้ ผลจากการศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยว ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำไปใช้สร้างเครื่องมือในการสังเคราะห์และวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรคในการพัฒนารูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนได้อย่างแท้จริง

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

แนวคิดในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้รับการกล่าวถึงโดยบุคคลและองค์กรหลากหลาย ความเป็นมาของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 (ค.ศ. 1993) เป็นต้นมา โดยในขณะนั้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังไม่มีนิยามและให้ความหมายที่ชัดเจน จนกระทั่ง Richards, G. and Raymond, C. (2000) ได้ร่วมกันบัญญัติศัพท์คำนี้และได้กำหนดนิยามไว้ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้พัฒนาศักยภาพผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้อย่างจริงจังสอดคล้องกับลักษณะของจุดหมายปลายทางที่ไปเยือน ก่อให้เกิดขึ้นมาจากรغبานดาลใจที่ได้จากประสบการณ์การท่องเที่ยว โดยเน้นกระบวนการที่ดึงเอาทักษะ ความเชี่ยวชาญ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี มานำเสนอในรูปแบบประสบการณ์การเรียนรู้ การพัฒนาตัวเอง และการเปลี่ยนแปลงจากภายในให้แก่นักท่องเที่ยว (Richards, G., 2010, Richards, G., 2011) สุดแดน วิสุทธิลักษณ์และคณะ (2556) ได้นำเสนอความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นลักษณะการท่องเที่ยวที่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของพื้นที่หรือเจ้าของวัฒนธรรม เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของพื้นที่การท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้ง ในส่วนองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก (UNESCO) ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินชีวิตของชุมชน โดยมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างกลมกลืนและสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีต่างๆ ในชุมชน ในเชิงของการเรียนรู้และการทดลอง เพื่อให้ได้มาซึ่งประสบการณ์จากสิ่งที่มีอยู่และเป็นอยู่จริงในชุมชน นอกจากนี้ชุมชนจะต้องสามารถใช้การจัดการท่องเที่ยวสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือในการรักษาความสมดุลระหว่างการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวภายในชุมชนและชุมชนจะได้รับผลประโยชน์ทั้งในรูปแบบที่เป็นผลประโยชน์ตอบแทนอิงตามระบอบทุนนิยมและในรูปแบบความยั่งยืนของการพัฒนาในชุมชน (UNESCO World Heritage, 2010) ส่วนองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของไทย องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) ยังได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนได้พัฒนาหรือได้ใช้ศักยภาพหรือความสามารถด้านแนวคิดสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยวเอง โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างมุ่งมั่นตั้งใจในวิถีทางและประสบการณ์เรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำกันอยู่เป็นประจำของผู้คนในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ โดยที่นักท่องเที่ยวอาสาเข้าไปทำหรือเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย โดยการสร้างสรรค์กิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่นผสมผสานกับแนวคิด จินตนาการของ

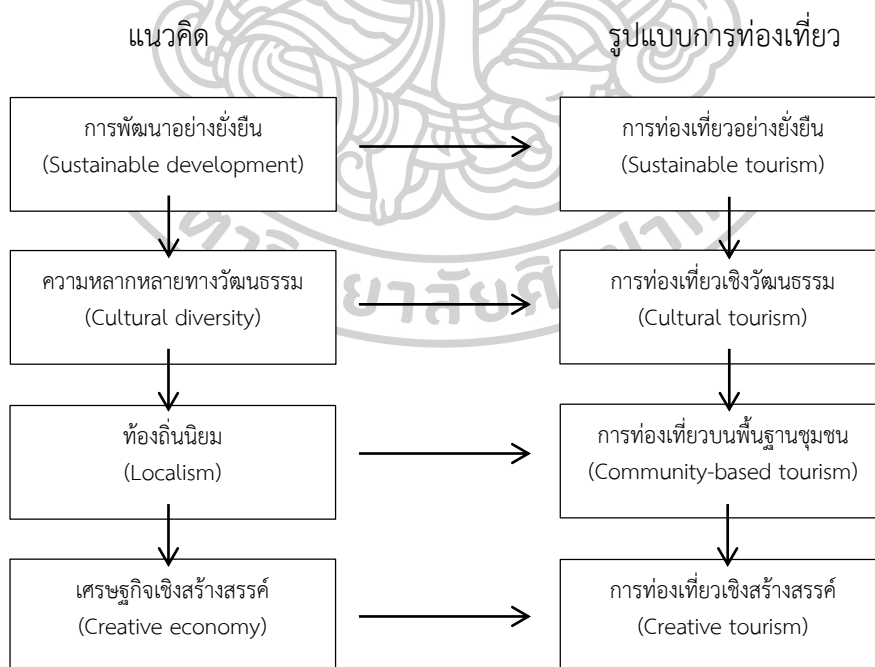
นักท่องเที่ยว สร้างสรรค์กิจกรรมขึ้นมาใหม่ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวมิใช่เป็นเพียงผู้ดูหรือผู้สังเกตการณ์ หรือไปปรากฏตัวในที่นั้นๆ แต่เป็นผู้มีปฏิสัมพันธ์หรือเป็นผู้มีส่วนในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับคนในท้องถิ่นนั้นๆ โดยถือว่าเป็นหน้าที่ของนักท่องเที่ยว ที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมรอบตัว และใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์เพื่อให้เกิดความชำนาญได้พัฒนาขึ้นกว่าเดิม (องค์การบริหารพื้นที่พิเศษองค์การบริหารมาชน, 2554) นอกจากนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยยังได้ให้คำจำกัดความเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต และเอกลักษณ์ของชุมชนหรือสถานที่นั้นๆ จากประสบการณ์ตรง หรือ ร่วมสร้างประสบการณ์ดีๆ กับเจ้าของวัฒนธรรม หรือมีปฏิสัมพันธ์กับคนในพื้นที่ ทั้งจากการ พูดคุย ทดลองทำ และการใช้ชีวิตร่วมกัน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558)

ดังนั้นจากนิยามข้างต้น แม้ว่านิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ใน ภาพรวมจะมีจุดเน้นที่แตกต่างกันบ้าง แต่ยังคงแสดงให้เห็นว่ามืองค์ประกอบร่วมในลักษณะที่คล้ายกัน ในบางประการ คือ ประสบการณ์จริงและมีส่วนร่วม (Participative, authentic experience) ของ นักท่องเที่ยว การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมกับเจ้าของพื้นที่ นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพและทักษะเชิงสร้างสรรค์ รวมถึงการ พบปะผู้คนในชุมชนเจ้าของวัฒนธรรม หรือสัมผัสกับวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยตรง ซึ่งนั่นหมายความว่า พื้นที่นั้นๆ หรือแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นๆ จะต้องมีความหลากหลายและโดดเด่นทั้งทางวัฒนธรรมหรือ ธรรมชาติ และตัวนักท่องเที่ยวเองได้มีโอกาสเลือกกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจ ซึ่งยิ่ง แสดงให้เห็นถึงลักษณะเด่นที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวลักษณะเช่นนี้ ก่อให้เกิดความเข้าใจอันลึกซึ้งระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของพื้นที่ ก่อให้เกิดความรักความเข้าใจต่อกัน และปรารถนาที่จะปกป้องพื้นที่นั้นๆ ต่อไป จึงนับได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการ ท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายของการท่องเที่ยวในรูปแบบที่สอดคล้องกับทิศทางการท่องเที่ยวของโลกใน ปัจจุบัน นักท่องเที่ยวมิได้ต้องการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจาก ลักษณะการท่องเที่ยวในยุคแรกๆ แต่นักท่องเที่ยวมีความประสงค์ที่จะใช้การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ การทำความเข้าใจพื้นที่ผ่านการเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่ที่ตนไปเยือนและมุ่งหวังที่จะเพิ่มพูน ศักยภาพของตนเองผ่านประสบการณ์ตรง มีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กับชุมชน

นอกเหนือจากนิยามและความหมายที่กำหนดโดยนักวิชาการและองค์การระหว่างประเทศ ข้างต้น Richards (2009) ยังได้อธิบายลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในมิติการผลิตและการ บริโภค โดยชี้ให้เห็นว่า ในมิติการผลิตนั้นมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปสู่การนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยว ที่หาชมได้ยาก ยังไม่ค่อยมีผู้ใดได้มีโอกาสไปเยี่ยมชม และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับ วัฒนธรรมชีวิตประจำวันของผู้คนในท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งมีความแตกต่างจากการผลิตสินค้าการ ท่องเที่ยวเดิมที่เน้นการนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวที่ “จำเป็นต้องไปชม” และมักมีความสัมพันธ์กับ วัฒนธรรมชั้นสูง (High culture) เช่น พระราชวัง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ โบราณสถาน อาคาร แสดงผลงานศิลปะ ประติมากรรม อนุสาวรีย์ เป็นต้น ส่วนในมิติของการบริโภคนั้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางหรือนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งมีความสนใจวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือวัฒนธรรม พื้นบ้านมากขึ้น อีกทั้งยังต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่ที่ตนได้ไปเยือนมากกว่าที่จะเป็นเพียง บุคคลภายนอก หรือผู้มาเยี่ยมชม หรือ ผู้สังเกตการณ์โดยไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในท้องถิ่นนั้นๆ เลย

ทั้งนี้ตามความหมายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ยังได้เพิ่มเติมเรื่องจำนวนของกลุ่มนักท่องเที่ยวด้วยว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นอาจเป็นกลุ่มใหญ่หรือเล็กก็ได้ หากแต่ต้องมีการบริหารจัดการที่ดีเยี่ยม นอกจากนี้ธุรกิจท่องเที่ยวควรมีการบริหารจัดการที่เป็นธรรม ไม่มุ่งหวังการทำกำไรแต่เพียงอย่างเดียว ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวก็ควรจะได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรมด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนให้ความร่วมมือในการดูแลรักษาสถานที่ท่องเที่ยววันๆต่อไป

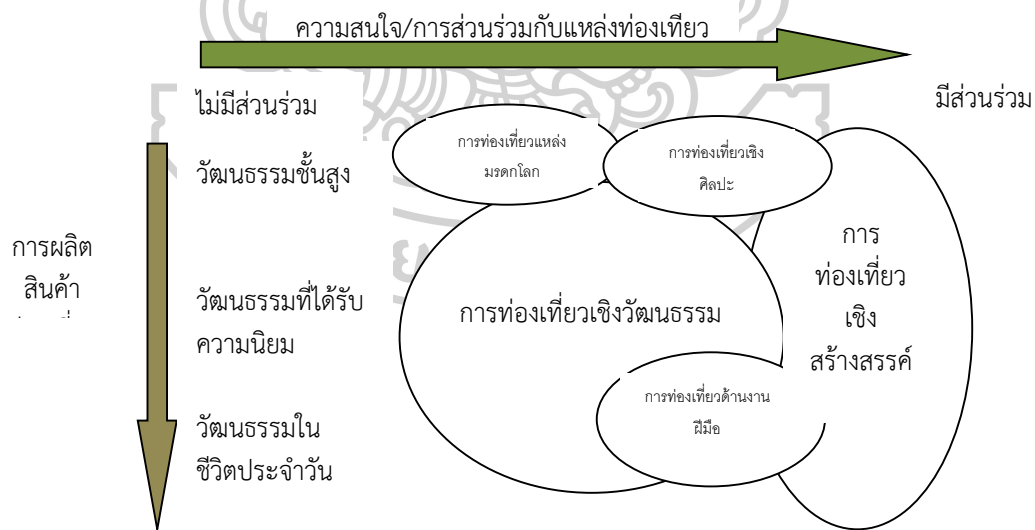
เหตุปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดแนวความคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการเลือกจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยวมากขึ้น โดยรูปแบบการท่องเที่ยวได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากยุคสมัยแรกๆที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวชายทะเล (Beach Tourism) เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและการแสวงหาความเพลิดเพลินเป็นหลักได้เปลี่ยนไปสู่ยุคของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจด้านวัฒนธรรมและชื่นชมพิพิธภัณฑสถานของท้องถิ่นที่ได้ไปเยือน และมาสู่ยุคปัจจุบันที่เป็นยุคแห่งการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) เนื่องจากในยุคนี้ นักเดินทางโหยหาจุดหมายปลายทางที่ให้โอกาสในการพบปะพูดคุยกับคนในท้องถิ่น สามารถเรียนรู้ซึมซับความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และมีปฏิสัมพันธ์กับสถานที่ วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และผู้คนเจ้าของพื้นที่ ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกเสมือนว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่นั้นๆได้ (สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ, 2556) ทั้งนี้จะสามารถสรุปพัฒนาการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 3 พัฒนาการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ที่มา: ศลิษา อีรานนท์ และประกาศิต โสภณจรัสกุล (2559)

ทั้งนี้ ฐิติวัจน์ เดชอุ่ม (2556) ได้เสนอปัจจัยที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 3 ประการ ดังนี้ คือ 1. กระแสโลกาภิวัตน์และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ 2. ความคิดเชิงสร้างสรรค์กับการกำหนดนโยบายสาธารณะ และ 3. การเปลี่ยนแปลงชนชั้นทางสังคมกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว ทั้งนี้ ประภัทร สุทธาเวส (2550) ยังกล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวที่ขึ้นอยู่กับการพัฒนา 2 ปัจจัยหลัก คือ โครงสร้างทางสังคม เช่น คุณภาพชีวิต ความตระหนักในสิ่งแวดล้อม มาตรฐานคุณภาพการบริการ และ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น นักท่องเที่ยวต้องการใช้เวลาให้น้อยที่สุดในการเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวต้องการความง่ายต่อการปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่ง นักท่องเที่ยวไม่มีเวลารอคอย นักท่องเที่ยวต้องการมีทางเลือกที่มากกว่าทางเดียวหรือแบบเดียว การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนี้เองที่ทำให้รูปแบบการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป และมีความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยวให้มีรูปแบบเฉพาะเจาะจงให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในแนวนั้นมากขึ้น ต้องมีการนำเสนอโอกาสสำหรับสร้างสรรค์ประสบการณ์ที่มีความเชื่อมโยงเข้ากับอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานที่นั้นๆ มากขึ้นมิใช่เป็นเพียงการนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวให้ผู้มาเยือนเพียงแค่อ่านชมแล้วจากไป การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทำให้เจ้าของพื้นที่ท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีความคิดสร้างสรรค์ในการค้นหา และนำเสนอทรัพย์สินหรือทรัพยากรทางวัฒนธรรมให้มีความน่าสนใจต่อนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน โดยการเชื่อมโยงวัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ และเปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนเข้าไปมีส่วนร่วมและสัมผัสกับวัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์ของสถานที่หรือชุมชนที่ไปเยือนโดยตรง และแม้เมื่อเดินทางกลับไปแล้ว ยังนำประสบการณ์และความประทับใจติดตัวกลับไปด้วย (นรินทร์ สังข์รักษา และ คณะ, 2557)

แผนภูมิที่ 4 การเปลี่ยนแปลงจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
ที่มา: Greg, R., 2009

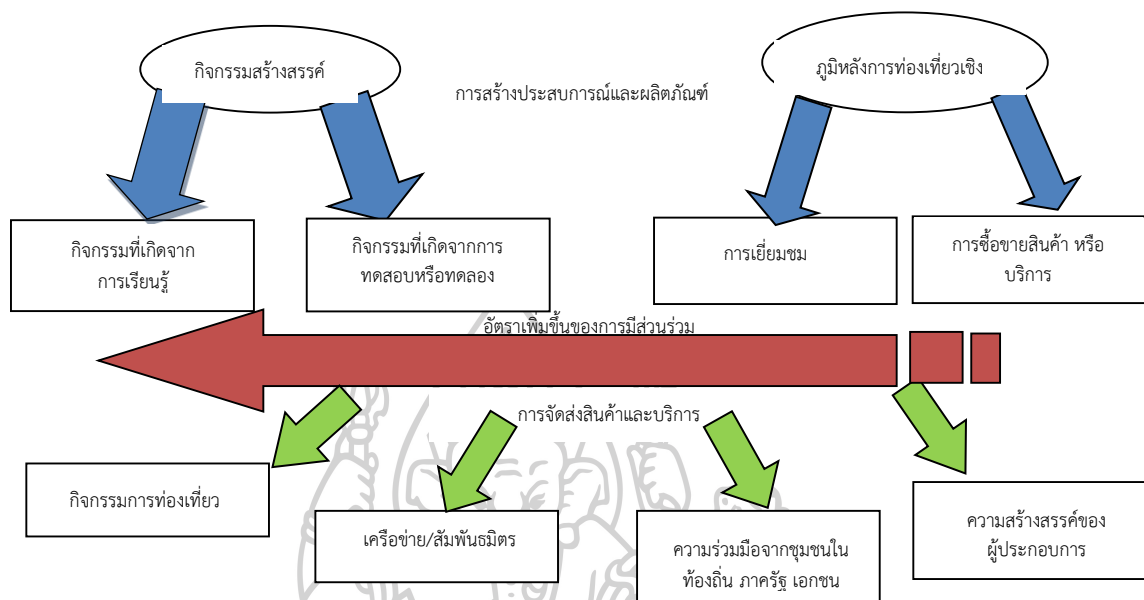
ลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงพอจะสรุปได้ดังนี้ 1) เป็นการท่องเที่ยวทั้งในแหล่งธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์โบราณคดี หรือ มีความเกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น โดยการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวจะต้องแสดงถึงความรับผิดชอบต่อทรัพยากรท่องเที่ยว คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อธรรมชาติ ชุมชน วัฒนธรรม ประเพณี หรือ วิถีชีวิตของคนในชุมชน 2) เน้นคุณค่า เอกลักษณ์ ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ โดยไม่ใช่เป็นการจัดแสดงเพื่อการท่องเที่ยว (staged authenticity) โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เป็นการเฉพาะ โดยการท่องเที่ยวจะต้องเกิดขึ้นจากความต้องการของชุมชน ทั้งนี้ทั้งภาครัฐ และเอกชน และทุกฝ่ายควรได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวต่างๆ อย่างสมดุล 3) เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสมีส่วนร่วม ได้เรียนรู้ สัมผัส หรือได้รับประสบการณ์จากแหล่งท่องเที่ยวตามความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548; Aronson, L., 2000; Liburd, J.J. and Edwards, D. (Eds.), 2010)

การท่องเที่ยวสร้างสรรค์นับได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่มีความแตกต่างจากการท่องเที่ยวรูปแบบเดิม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ถือเป็นกระบวนการทัศน์ใหม่ทางการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อกรอบแนวคิดและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในหลายประเทศทั่วโลก และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทานทางการท่องเที่ยว (ภูริวัจน์ เดชอุ่ม, 2556) เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นในเรื่องการเข้าถึงวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์โดยการให้ผู้มาเยือนได้มีประสบการณ์ที่มีอัตลักษณ์พิเศษและมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่แท้จริงของสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ โดยที่แต่เดิมการท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อเป็นการใช้เวลาในการพักผ่อนหย่อนใจ แสวงหาความสุขและความเพลิดเพลินที่ได้รับจากการท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ แต่ต่อมาการท่องเที่ยวได้เพิ่มรูปแบบให้มีการท่องเที่ยว เชิงประวัติศาสตร์หรือเชิงวัฒนธรรม โดยจะเน้นรูปแบบของการท่องเที่ยว ไปยังพิพิธภัณฑ์ หรือโบราณสถานต่างๆ แต่ก็ยังไม่มีมิติของการพัฒนาและสร้างความสมดุลในชุมชนโดยการใช้การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์นั่นเองซึ่งสอดคล้องกับลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ นักท่องเที่ยวเริ่มแสวงหาประสบการณ์ตรงจากการสัมผัสวัฒนธรรมการดำเนินชีวิต และศึกษาวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น ทำให้การท่องเที่ยวลักษณะนี้จำเป็นต้องผสมผสานองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมเข้ากับการวิวัฒนาการของเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตามที่ได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นับว่าเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างภาคการท่องเที่ยวและบริการเข้ากับอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ และยังมีความสัมพันธ์ที่เอื้อต่อกันอีกด้วย เพราะการท่องเที่ยวมีศักยภาพในการส่งเสริมสนับสนุนอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดงานเทศกาล นิทรรศการ การเยี่ยมชมมรดกทางวัฒนธรรม/ธรรมชาติ และในขณะเดียวกันอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ก็ได้ถูกบรรจุไว้ในสินค้าหลักของการท่องเที่ยวที่ใช้ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วย (ยุวดี นิรัตน์ตระกูล, 2554)

ในการส่งเสริมเศรษฐกิจผ่านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ องค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก (UNESCO) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศผ่านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งในการประชุมนานาชาติเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีสาระสำคัญ (UNESCO. 2549. อ้างถึงในการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2554 : ออนไลน์) ดังนี้ 1) พัฒนาและสร้างประชากรที่มีความคิดสร้างสรรค์และผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่เพิ่มขึ้น 2) สร้างงานใหม่ๆในภาคการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เช่น มัคคุเทศก์ งานด้านขนส่งช่างฝีมือของท้องถิ่น พนักงานต้อนรับ 3) การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 4) เสริมความแข็งแกร่งแก่นโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยภาครัฐต้องสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยผ่านการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการฝึกอบรมส่วนภาคเอกชนรับผิดชอบในการสนับสนุนตนเองให้ข้อมูลในเรื่องที่คลุมเครือและสร้างเครือข่ายของตนเองในประเด็นปัญหาที่มีร่วมกัน 5) มุ่งเป้าหมายที่คุณภาพไม่เพิ่มอุปสงค์โดยการลดราคา 6) หน่วยงานภาครัฐสามารถประสานงานกับหน่วยงานที่มีอยู่ในเมืองและสร้างประโยชน์ร่วมกันผ่านความคิดริเริ่มของภาครัฐและภาคเอกชน ส่งเสริมคุณภาพและความเป็นเลิศ 7) ใช้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อดึงดูดผู้คนที่สนใจในการปรับปรุงเมือง

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (2554) ได้นำเสนอเกณฑ์ในการพิจารณาว่าการท่องเที่ยวใดเป็นการท่องเที่ยวสร้างสรรค์หรือไม่ การท่องเที่ยว นั้นๆจะต้องเป็นความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่ได้เลียนแบบใครและเป็นต้นแบบอย่างแท้จริง (Originality) มีความเป็นของแท้ดั้งเดิม (Authenticity) มีการจินตนาการ (Imagination) และมีความจรรโลงใจ (Inspiration) ที่แสดงออกเป็นความคิดอย่างสร้างสรรค์ มีองค์ความรู้ (Knowledge) แฝงไว้ด้วยศิลปะ (Arts) และกลิ่นอายของวัฒนธรรมท้องถิ่น ก่อให้เกิดจากการฉลาดคิด (Ingenuity) กลายมาเป็นประดิษฐ์กรรม (Inventiveness) เป็นทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual assets) ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วม (Active participation) และเรียนรู้ประสบการณ์ (Learning experience) ในวิถีชีวิตประจำวันของผู้คนในชุมชน และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน (Interaction) นอกจากนี้นักท่องเที่ยวควรมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์และประสบการณ์กับชุมชนในท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันก็ได้รับความรู้ประสบการณ์ ช่วยเพิ่มความชำนาญให้แก่ักท่องเที่ยวด้วย

แผนภูมิที่ 5 รูปแบบจำลองการจัดการทองเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ที่มา: Richards, G. (2011)

แบบจำลองการจัดการทองเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับของการสร้างประสพการณ์และผลิตภัณ์ท์ และระดับของการจัดส่งสินค้าและบริการ (Richards, G., 2011)

1) ระดับของการสร้างประสพการณ์และผลิตภัณ์ท์ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ 1) กิจกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ และกิจกรรมที่เกิดจากการทดสอบหรือทดลองปฏิบัติ และ 2) ภูมิหลังที่นำสู่การทองเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ ทรัพยากรทางการทองเที่ยวที่มีอยู่ในแหล่งทองเที่ยวที่มีศักยภาพสามารถนำมาพัฒนาเป็นการทองเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้

2) ระดับของการจัดส่งสินค้าและบริการ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ คือ 1. การสร้างสรรค์ของผู้ประกอบการในการกำหนดรูปแบบการทองเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามลักษณะทรัพยากรที่ประภภูในท้องถิ่น 2. ความร่วมมือจากชุมชนในท้องถิ่นทั้งภาครัฐ และเอกชน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆในการนำเสนอสินค้าและบริการสู่ักทองเที่ยว 3. เครือข่ายหรือสัมพันธมิตรเพื่อเพิ่มศักยภาพในการส่งเสริมการทองเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 4. กิจกรรมการทองเที่ยวเชิงสร้างสรรค์รูปแบบต่างๆที่จะนำเสนอต่อักทองเที่ยว

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การเติบโตอย่างยั่งยืนของการทองเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ที่สำคัญคือ การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการทองเที่ยวและทรัพยากรการทองเที่ยวของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการทองเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละท้องถิ่น

ทั้งนี้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 กลุ่มหลักๆ ตามการจัดแบ่งขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) ได้ดังต่อไปนี้ 1) ประเภทมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) เป็นกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อันเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ สถาปัตยกรรม 2) ประเภทศิลปะ (Arts) เป็นกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานของศิลปวัฒนธรรม เช่น งานศิลปะต่างๆ งานศิลปะการแสดง 3) ประเภทวิถีชีวิต (Lifestyles) เป็นกลุ่มท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต การดำรงชีวิตหรือวิถีการทำมาหากินของคนในชุมชนท้องถิ่นหรือชาวพื้นเมือง ทั้งนี้อาจจะเป็นวิถีชีวิตแบบสังคมเมือง หรือ ในเขตชนบทก็ได้ 4) ประเภทสื่อ (Media) เป็นกลุ่มท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารกับกลุ่มคนกลุ่มใหญ่หรือสื่อสารกับนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เช่น งานสื่อสิ่งพิมพ์ งานสื่อดิจิทัลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการเป็นมาของต้นแบบ (Originality) ความเป็นของแท้ดั้งเดิม (Authenticity) ของแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่นั้นๆ และ 5) ประเภทการตอบสนองความต้องการของลูกค้า (Functional creation) เป็นกลุ่มท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการแตกต่าง (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2554)

สิ่งท้าทายสำหรับผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การสร้างมูลค่าและคุณค่าสำหรับศิลปะ วัฒนธรรมและวัตถุที่มีในท้องถิ่น และสามารถทำให้ผู้มาเยือนตระหนักถึงมูลค่าและคุณค่านั้นๆว่ามีความแตกต่างจากสินค้าและบริการทั่วไปอย่างไร ทั้งนี้เนื่องจากนักท่องเที่ยวมักไม่ประสงค์ที่จะจ่ายค่าสินค้าและบริการในราคาแพงขึ้น หากไม่ตระหนักถึงคุณค่าของสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์ ด้วยเหตุนี้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงมักถูกโยงเข้ากับการ “เล่าเรื่อง” ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อให้ผู้มาเยือนมีความเข้าใจในเอกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวที่นั่นมากขึ้น (ภัทรพงศ์ อินทรกำเนตและคณะ, 2553 : 31) ทั้งนี้ประเทศไทยเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศในโลกที่นับได้ว่าเป็นจุดหมายด้านการท่องเที่ยวของนานาชาติอย่างต่อเนื่อง จากลักษณะที่โดดเด่นของประเทศซึ่งมีประวัติศาสตร์โบราณคดี มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ มีความงดงามทางประเพณี วัฒนธรรม มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งพันธุ์พืชและสัตว์ที่น่าสนใจ นอกจากนี้คนไทยยังมีจิตใจโอบอ้อมอารีเต็มไปด้วยมิตรไมตรีทำให้ประเทศไทยมีศักยภาพสูงในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้จากหลากหลายมุมมองและหลากหลายกระบวนการ (นรินทร์ สังข์รักษาและคณะ, 2557)

ทองยุ่น บุตรโสภา (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาท่าด่านโฮมสเตย์ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก” พบว่าชุมชนมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และมีปัจจัยภายในของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนได้แก่การสร้างบรรยากาศให้เกิดความอบอุ่นแก่นักท่องเที่ยว ส่วนการบริการและโปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนซึ่งสามารถนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนอย่างยั่งยืน จึงเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แล้ว ความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ขึ้นอยู่กับสินค้าที่จับต้องไม่ได้และมีผลต่อความรู้สึกของนักท่องเที่ยว คือการบริการ รายการการท่องเที่ยว และ ประสบการณ์นั่นเอง แต่อย่างไรก็ดี ตามการศึกษาของธีระ สิ้นเดชาวัรกิจ และคณะ (2553)

ศึกษาวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ; การรับรู้ของนักท่องเที่ยว ความพร้อมของเจ้าของกิจกรรม และความเป็นไปได้ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะนำเสนอผลการสำรวจการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ความพร้อมของเจ้าของกิจการ และความเป็นไปได้ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย พบว่านักท่องเที่ยวยังมีความสนใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไม่มากนัก เจ้าของกิจกรรมมีศักยภาพด้วยต้นทุนของตัวเอง และมองในแง่เศรษฐกิจมากกว่าการอนุรักษ์ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทยอาจจะยังค่อนข้างใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวและเจ้าของกิจการในเมืองไทยก็เป็นได้ ซึ่งค่อนข้างขัดแย้งกับงานวิจัยของ Siow-KianTan และคณะ (2012) เพราะจากการศึกษาเรื่อง A Model of 'Creative Experience' in Creative Tourism ซึ่งศึกษาในเรื่องสาระสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในมุมมองของนักท่องเที่ยว และพบว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นได้รับสนใจเพิ่มขึ้น แต่แนวความคิดยังคงค่อนข้างคลุมเครือ นอกจากนี้การมี “ปฏิสัมพันธ์ภายนอก” และ “การสะท้อนจากภายใน” ก่อให้เกิดรูปแบบของประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดย “การปฏิสัมพันธ์ภายนอก” หมายถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ผู้คน และสินค้า /บริการ/ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว ส่วน “การสะท้อนจากภายในหมายถึงสติ/ความตระหนักในความต้องการ และความคิดสร้างสรรค์ มิติเหล่านี้มีผลกระทบต่อความเป็นตัวตนภายในของนักท่องเที่ยวโดยผ่านประสบการณ์นั้นๆ นอกจากนี้ยังมีสติ/การรับรู้จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับประสบการณ์การสร้างสรรคซึ่งมีความแตกต่างจากประสบการณ์ชนิดอื่นๆ

สำหรับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโดยผ่านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์นั้น ได้มีการศึกษาโดย Ummu Hani และคณะ (2012) ในการศึกษาเรื่อง Preserving Cultural Heritage through creative industry: A lesson from Saung Angklung Udjo วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้คือการแสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์สามารถประสบความสำเร็จในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมได้ วิธีวิจัยของการวิจัยนี้เป็นกรณีศึกษาที่ หมู่บ้านอังกะลุง ในเมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ประสบความสำเร็จในการรักษาอังกะลุงซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของอินโดนีเซีย มีการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในการรวบรวมข้อมูล จากการศึกษาพบว่ากุญแจสำคัญที่ทำให้หมู่บ้านอังกะลุงประสบความสำเร็จในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมโดยอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ คือ 1) **การฝึกอบรมและการศึกษาศิลปะ** - การฝึกอบรมและการศึกษาของศิลปะให้กับเด็กก่อให้เกิดความเป็นเจ้าของและความรักที่มีวัฒนธรรมของตนเอง การฝึกอบรมยังมีประโยชน์มากในการดูแลรักษาวรรณกรรมเพราะส่งเสริมให้รุ่นต่อไปที่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น 2) **ความร่วมมือกับรัฐบาลในการยอมรับในระดับสากลและโปรโมชัน** - หมู่บ้านอังกะลุงมีความสัมพันธ์ที่ดีกับรัฐบาลท้องถิ่นในแง่กฎหมาย หมู่บ้านอังกะลุงให้ความร่วมมือกับกระทรวงการต่างประเทศอินโดนีเซียในการกระจายสินค้าของพวกเขาและแนะนำวัฒนธรรมไปทั่วโลก 3) **ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา** - การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญดังนั้นควรมีการรวบรวมกลุ่มความสนใจและผู้มีความเชี่ยวชาญเข้าสู่ระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมีการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมในลักษณะสหวิทยาการเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน โดยเป็นความร่วมมือร่วมกันระหว่างมืออาชีพและนักวิชาการเพื่อจุดมุ่งหมายในการอนุรักษ์ 4) **ขยายกลยุทธ์การตลาด** - จุดเริ่มต้นของหมู่บ้านอังกะลุง เกิดจากการวางตลาดผลิตภัณฑ์ของตนโดยการกระจาย

นามบัตรในชื่อของหมู่บ้านไปยังถึงโรงแรมต่างๆในบับดุง เป้าหมายหลักคือนักท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่มาเยือนเมืองบับดุง และยังมีความร่วมมือกับตัวแทนการท่องเที่ยวทั้งหลายในเมืองบับดุงในการส่งเสริมการขายเกี่ยวกับศิลปะการแสดงอังกะลุงให้กับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ การสื่อสารแบบการพูดปากต่อปากของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติกลายเป็นกลยุทธ์การตลาดที่สำคัญในธุรกิจการท่องเที่ยวตลาดต่างประเทศ นอกจากนี้หมู่บ้านอังกะลุงยังได้รับความช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษาในเรื่องการตลาดผลิตภัณฑ์ของพวกเขาอีกด้วย และ 5) **ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในขั้นตอนการผลิต** การมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมหมู่บ้านอังกะลุง (Saung Angklung Udjo) โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนโดยรอบสร้างอังกะลุงที่เสร็จเพียงครั้งเดียวให้กับหมู่บ้านอังกะลุง หลังจากนั้นทางหมู่บ้านอังกะลุงจะผลิตอังกะลุงตามมาตรฐานที่วางไว้เพื่อให้อังกะลุงที่ได้มีมาตรฐานที่เท่าเทียมกัน นอกจากอังกะลุงแล้วของที่ระลึกที่ขายในหมู่บ้านอังกะลุงยังทำโดยชุมชนรอบ ด้วยวิธีนี้หมู่บ้านอังกะลุงได้ช่วยรัฐบาลในการพัฒนาชุมชนโดยรอบและยังถือว่าเป็นหนึ่งในกิจกรรมเพื่อสังคมของหมู่บ้านได้อีกด้วย หมู่บ้านอังกะลุงจะไม่มีทางประสบความสำเร็จได้เลย หากปราศจากความร่วมมือจากชุมชนโดยรอบเป็นสำคัญ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น การท่องเที่ยวสร้างสรรค์ หรือ Creative Tourism จึงเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่มุ่งไปสู่แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่จำเป็นต้องรักษาความสมดุลของเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำและสร้างกระบวนการกลุ่มในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน นักท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งในการให้ความสนใจในวิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของชุมชนในมิติที่ลึกมากขึ้น นักท่องเที่ยวจะสามารถเข้าใจในวัฒนธรรมอันมีเอกลักษณ์ของผู้คนและสถานที่นั้นๆ ผ่านการสัมผัสด้วยประสบการณ์ตรงจนเกิดเป็นการเรียนรู้ในการท่องเที่ยวแบบมีชีวิตและนำไปสู่ความหลากหลายในการท่องเที่ยวที่น่าประทับใจอีกรูปแบบหนึ่ง เพราะฉะนั้นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ประสบความสำเร็จ ก็คือชุมชนเจ้าของพื้นที่นั่นเอง ชุมชนจะต้องตระหนักในคุณค่า ความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมหรือธรรมชาติที่ตนเองมีอยู่ และพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักท่องเที่ยวในรูปแบบของการทำกิจกรรมร่วมกันจึงจะพอสรุปเป็นคุณสมบัติของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ดังนี้ 1) นักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านมีความผูกพันกัน 2) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ซึ่งก่อให้เกิด 3) ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของพื้นที่ท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้ง 4) ประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวเกิดจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมในพื้นที่ 5) มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าบ้าน 6) นักท่องเที่ยวมีฐานะเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าการเป็นผู้ชม 7) นักท่องเที่ยวได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพในเชิงสร้างสรรค์ของตนเองและในขณะเดียวกันเจ้าบ้านก็ได้รับโอกาสลักษณะนี้เช่นเดียวกัน 8) กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมนั้นเป็นสิ่งที่ทำกันอยู่เป็นปกติของผู้คนในชุมชนนั้นๆ ไม่ใช่สร้างขึ้นใหม่ เป็นประสบการณ์ที่แท้จริงในพื้นที่จริง 9) ทำให้เกิดความประทับใจ ความเข้าใจอันดีระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้าน และท้ายที่สุด คือ 10) เป็นการท่องเที่ยวที่ออกแบบเฉพาะเจาะจงตามความชอบหรือความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละคน (ยูวดี นิรัตน์ ตระกูล, 2554; ภัยมณี แก้วสง่า และ นิศาชล จำนงศรี, 2555; ภูริวัจน์ เดชอุ่ม, 2556; นรินทร์ สังข์รักษา, สมบูรณ์ ยืนยงสุวรรณ และ สุภาภรณ์ พรหมถาษี, 2557; ชีระ สินเดชารักษ์ และ นาฬิกอติภัค

แสงสนิท, 2558; ปิรันธ ชินโชติ และ อีระวัฒน์ จันทิก, 2559; คัชพล จันเพชร และพิทักษ์ ศิริวงศ์, 2560) ทั้งนี้การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงมีความสำคัญต่อการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อให้สามารถเข้าใจเกณฑ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และสามารถนำไปใช้ประกอบการจัดทำกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาต่อไป เพื่อให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวในแบบที่สามารถไปในทิศทางเดียวกับการอนุรักษ์มรดกโลก เป็นแหล่งเรียนรู้ของสังคมทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน

5. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นแนวความคิดที่เกิดมาจากแนวทางการพัฒนาแบบยั่งยืนที่ได้บรรจุอยู่ในแผนแม่บทของโลกเรียกว่า Agenda 21 หรือแผนปฏิบัติการ 21 เป็นแผนแม่บทของโลกที่กล่าวถึงการพัฒนาทุกประเภท ซึ่งเป็นต้นแบบการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งเป็นพันธกรณีของ 179 ประเทศในการปฏิบัติร่วมกันจากการประชุมนานาชาติ ด้านสิ่งแวดล้อมและพัฒนาแบบยั่งยืนขึ้น ณ เมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดาเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) หรือที่เรียกว่า Global '90 Conference จากผลของการประชุมครั้งนี้ทำให้เกิดหลักการของการพัฒนาแบบยั่งยืนขึ้น ต่อมามีการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ที่ นครริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อเดือนมิถุนายน 2535 ได้มีการลงนามรับรองเอกสารสำคัญโดยเฉพาะ “แผนปฏิบัติการ 21 หรือ Agenda 21” นับเป็นแผนแม่บทของโลกสำหรับการดำเนินงานที่จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงความสมดุลแบบยั่งยืนระหว่างประชากร การบริโภคและความสามารถในการดำรงสิ่งมีชีวิตของโลก รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีที่จะตอบสนองความต้องการของมนุษย์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ว่ามีจุดเริ่มต้นมาจากการที่ไม่มีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวหรือมีการวางแผนการท่องเที่ยวที่ไม่ถูกต้อง มีผลนำไปสู่การทำลายมรดกทางวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ และส่งผลต่อเนื่องให้เกิดผลกระทบต่างๆตามมาหลายประการ ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้นเกิดจากกระแสความคิดในเรื่องของผลกระทบของการท่องเที่ยว โดยมีแนวโน้ม 2 ประการคือ แนวโน้มเรื่องการอนุรักษ์ และ แนวโน้มเรื่องการท่องเที่ยวจากแนวโน้มสองประการนี้ส่งผลให้เกิดกระแสเรียกร้องการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นทิศทางใหม่ของการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนก็คือ การสนับสนุนค่านิยมที่มีการส่งเสริมให้มีมาตรฐานการบริโภคที่ไม่ฟุ่มเฟือย อยู่ในขอบขีดความสามารถของระบบนิเวศที่จะรองรับได้ คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก หรือมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เป็นการพัฒนาที่มีชุมชนเป็นพื้นฐาน (นพวรรณ ปิสิริกานต์, 2551; นรินทร์ สังข์รักษาและธีรศักดิ์ อุ่ณอารมณเลิศ, 2551; กาญจนา แสงลี้มสุวรรณ และ ศรีนยา แสงลี้มสุวรรณ; 2555; ขนิษฐา บรมสำลี และ รัฐพล สันสน, 2017)

เมื่อพิจารณาถึงการท่องเที่ยวทางเลือกต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวชุมชน ไม่ว่าจะรูปแบบหรือชื่อของการท่องเที่ยวเหล่านี้จะมีความแตกต่างกันอย่างไร หากพิจารณาอย่างถี่ถ้วนจะพบว่าสิ่งหนึ่งที่เหมือนกัน คือ เน้นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญในเรื่องการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและคำนึงถึงศักยภาพในการรองรับของระบบนิเวศและชุมชน (Carrying Capacity) รวมทั้งการมุ่งเน้นความยั่งยืนในประเด็นต่างๆ 4 ประเด็น คือ 1) ความยั่งยืนทางวัฒนธรรม (Cultural Sustainability) คือ การทำให้ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง เกิดความรัก ห่วงแหนงและก่อให้เกิดความต้องการดูแล รักษา และสืบทอดวัฒนธรรมชุมชนของตนสืบไป 2) ความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Sustainability) คือ การให้ความสำคัญต่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยรายได้ที่มาจากการท่องเที่ยวควรตกอยู่กับชุมชน 3) ความยั่งยืนทางการศึกษา (Educational Sustainability) คือ การมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชน นั่นคือนักท่องเที่ยวมีโอกาสได้เรียนรู้วัฒนธรรมใหม่จากชุมชน ได้เรียนรู้วิธีการปรับตัวให้เข้ากับชุมชนและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตน ส่วนชุมชนมีโอกาสได้เรียนรู้จากการท่องเที่ยว เช่น การวางแผน การทำงานร่วมกัน การประเมินผล การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ การเรียนรู้ลักษณะนี้จะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งมากขึ้น 4) ความยั่งยืนทางสังคม (Sociological Sustainability) เนื่องจากในการพัฒนาการท่องเที่ยวมีการรวมกลุ่มเรียนรู้และทำงานร่วมกันในการเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทำให้ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนมีความเหนียวแน่น แข็งแรง ลดปัญหาความขัดแย้งในชุมชนได้ (นพวรรณ ปิสิริกันต์, 2551; นรินทร์ สังข์รักษา และ อีรศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ, 2551; กาญจนา แสงลี้มสุวรรณ และ ศรันยา แสงลี้มสุวรรณ, 2555; สุนทร สุวรรณละออง, 2555; เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2558)

จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นแนวคิดที่มีประโยชน์อย่างมากต่อสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม และที่สำคัญความยั่งยืนที่เกิดขึ้นจากความสมดุลในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามบริบทของแต่ละชุมชนหรือสังคมนั้น จะทำให้ชุมชนหลังได้มีโอกาสได้รับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่คนรุ่นปัจจุบันได้รับจากคนรุ่นก่อนเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามพจนานุกรมไทยสำหรับเยาวชนเล่มที่ 27 เรื่องที่ 3 ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งได้มีการพูดถึงการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หรือ sustainable tourism มีหลักการที่สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน (sustainable development) คือ จะต้องมีการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ในระยะเวลายาวนาน และมีการกระจายผลประโยชน์ให้แก่คนส่วนใหญ่ รวมทั้งมีการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย เมื่อนำหลักการนี้มาปรับใช้กับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539) ยังกล่าวถึงจุดเน้นสำคัญที่สุดของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่าจะต้องเป็นการพัฒนาที่คำนึงถึงขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิต ที่มีต่อกระบวนการการท่องเที่ยว โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการและได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคอีกด้วย ในขณะที่บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542 : 7) ยังได้เพิ่มเติมในเรื่องของมิติเกี่ยวกับการจัดการจำนวนนักท่องเที่ยวว่า เป็นการท่องเที่ยวของคนกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดี

เยี่ยม เพื่อสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย โดยที่ธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุงลักษณะการทำธุรกิจให้มีผลกำไรอย่างเป็นธรรมต่อชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วม ให้ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเหมาะสมโดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยียนสม่ำเสมอเพียงพอ แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดหรือไม่มีเลยอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ Eber, S. (1992) ยังได้นำเสนอหลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ 10 ประการ คือ

1. อนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using Resource Sustainable) หมายถึง ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องมีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากรทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่อย่างตั้งเดิมอย่างเพียงพอหรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้อย่างประหยัดต้องคำนึงถึงต้นทุนอันเป็นคุณค่าและคุณภาพของธรรมชาติ ต้นทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญประกอบการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึงการสงวนรักษาคุณภาพของทรัพยากรให้มีคุณค่าต่อชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีมีความสุข รู้วิธีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ปรับปรุง บำรุงให้เกิดประโยชน์ได้นาน เพิ่มพูนและเสริมสร้างไว้ให้มากเพียงพอต่อการใช้เพื่อการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม การปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรนั้น ต้องคงความเป็นเอกลักษณ์อย่างตั้งเดิมไว้ให้มากที่สุด เกิดผลกระทบอันเป็นผลเสียน้อยที่สุด โดยการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านประยุกต์กับเทคโนโลยีแบบใหม่ การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด อย่างเหมาะสม และสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยาวนาน

2. ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดการก่อของเสีย (Reducing Over-Consumption and Waste) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องร่วมกันวางแผนกับผู้เกี่ยวข้องจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพหรือจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติมีคุณภาพเหมือนกัน หรือใช้ทดแทนกันได้ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก เช่น สิ่งก่อสร้างที่ใช้ไม้จากธรรมชาติ หากคิดให้ลดการใช้ไม้ลงโดยใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติคล้ายไม้สร้างเสริมประกอบ ก็เป็นการลดการใช้ไม้ หรือลดการตัดต้นไม้ลงได้ เป็นต้น

3. รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติสังคม และวัฒนธรรม (Maintain Diversity) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องวางแผนขยายฐานการท่องเที่ยว โดยการรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลาย เพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม โดยการเพิ่มคุณค่า และมาตรฐานการบริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาท่องเที่ยวในสถานที่นั้นนานขึ้น หรือกลับไปเที่ยวซ้ำอีก เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นน้ำตก อาจเพิ่มกิจกรรมการดูนก การปีนหน้าผา เป็นต้น หรือหมู่บ้านวัฒนธรรม และแหล่งโบราณคดี อาจเพิ่มกิจกรรมการนั่งเกวียนเทียมวัวหรือควาย การทำเส้นทางจักรยานให้นักท่องเที่ยวขี่ชมรอบหมู่บ้าน การเป็นอาสาสมัครโบราณคดีขุดค้น ขุดแต่งแหล่งโบราณคดีโดยมีนักโบราณคดีสอนหลักการเบื้องต้นให้ เป็นต้น

4. ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating Tourism into Planning) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่ทำงานตามแผนที่วางไว้ แต่ต้องประสานแผนการพัฒนา กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองท้องถิ่น (อบต. หรือเทศบาล) แผนพัฒนาของสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาของ

กระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนาการทำงานในสถานที่ท่องเที่ยวเดียวกันมี ศักยภาพเพิ่มขึ้น

5. ต้องนำการท่องเที่ยวขยายเศรษฐกิจในท้องถิ่น (Supporting Local Economy) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องประสานงานกับองค์กรปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยสรรหาความโดดเด่นของทรัพยากรในท้องถิ่น นำไปประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยวให้มากขึ้น เป็นการสร้างรายได้กระจายสู่ประชากรที่ประกอบการในท้องถิ่น เช่น การหาผลิตภัณฑ์ และกิจกรรมใหม่ๆในแต่ละตำบล อันเป็นนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน ก็เพื่อการขยายฐาน สร้างรายได้เสริมในท้องถิ่น

6. การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น (Involving Local Communities) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวควรร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบองค์รวม (Participation Approach) โดยเข้าร่วมทำในลักษณะหน่วยงานร่วมจัด เช่น เป็นหน่วยงานร่วมทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เป็นหน่วยงานร่วมวิเคราะห์ หรือร่วมแก้ปัญหาด้วยกัน เป็นหน่วยงานร่วมส่งเสริมการขายการท่องเที่ยวด้วยกัน ร่วมประเมินผลการท่องเที่ยวเป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องประสานเครือข่ายระหว่างองค์กรและท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นด้วย

7. หมั่นประชุม และปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน (Consulting Stakeholders and the Public) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องประสานกับพหุภาคี ได้แก่ ชุมชนหรือประชาคมในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันการศาสนา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่ เพื่อร่วมประชุมปรึกษาหารือ ทั้งการเพิ่มศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการตลาด โดยจัดการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน เป็นการลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่ต่างกัน เช่น การกำหนดราคาค่าบริการรถโดยสาร หรือรถรับจ้างในท้องถิ่น ควรเป็นราคารมาตรฐานเดียวกัน หรือการใช้ที่สาธารณะประโยชน์ การใช้น้ำดิบเพื่อบริโภคจากแหล่งเดียวกัน การจัดการขยะ การบำบัดน้ำเสีย

8. การพัฒนาบุคลากร (Training Staff) การให้ความรู้ การฝึกอบรม การส่งพนักงานดูงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พนักงานมีความรู้ มีแนวคิด และวิธีปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นับเป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์กร เป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการการท่องเที่ยว เช่น การฝึกอบรมพนักงานเสิร์ฟในร้านอาหารให้รู้วิธีการเสิร์ฟอาหารที่เป็นมาตรฐานสากล การฝึกแม่บ้านให้การต้อนรับแบบโฮมสเตย์

9. การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม (Marketing Tourism Responsibly) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องร่วมกับผู้เกี่ยวข้องจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ข่าวสารบริการการขาย ให้พร้อมมีเพียงพอต่อการเผยแพร่ ซึ่งอาจจัดทำในรูปแบบสื่อทัศนูปกรณ์แบบต่างๆ เช่น คู่มือการท่องเที่ยว คู่มือการตลาด การท่องเที่ยวที่เป็นเอกสาร แผ่นพับ หนังสือคู่มือ วิดีโอ แผ่นซีดีรอม เป็นต้น

10. ประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย (Undertaking Research) ความจำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มคุณค่า รวมถึงคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการจะต้องมีการประเมินผล การตรวจสอบผลกระทบ และการศึกษาวินิจฉัยอย่างสม่ำเสมอ โดยการสอบถามผู้ใช้บริการโดยตรง การสอบถามความเห็นจากใบประเมินผล หรือการวิจัยตลาดการท่องเที่ยว เพื่อทราบผลของการบริการนำมาปรับปรุงและแก้ไขการจัดการ การบริการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความประทับใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาหลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนข้างต้นจึงพอจะสรุปออกมาได้เป็น 3 มิติ ตามบุญเลิศ ตั้งจิตวัฒนา (2548) ดังนี้ 1) มิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น การเน้นวิธีการจัดทำโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติหรือวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว การจัดให้มีนิทรรศการ/แผ่นป้ายบรรยายตามบริเวณจุดต่างๆ การจัดให้มีเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางเดินป่าที่ทำให้ประสบการณ์การเรียนรู้ธรรมชาติหรือวัฒนธรรมแก่ผู้มาเยือนรวมถึงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถชี้แนะ และอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวพบเห็น เป็นต้น 2) มิติด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดให้นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจจะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรม เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการจัดให้มีสื่อความหมายธรรมชาติหรือวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านนักท่องเที่ยวให้ได้รับความพึงพอใจกลับไป 3) มิติด้านการสร้างควมมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดในการมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่น ด้วยการเปิดให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและช่วยให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การลงทุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็กการเป็นมัคคุเทศก์ การนำสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านมาขาย การจ้างงานในธุรกิจท่องเที่ยว เป็นต้น

Owen et al. (2000) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ให้ผลระยะยาวโดยคำนึงถึงแต่ละลักษณะของแต่ละพื้นที่และให้คนที่เป็นเจ้าของพื้นที่นั้นได้มีการร่วมตัดสินใจในการที่จะนำเอาการพัฒนาที่เข้ามาในพื้นที่ของตนและได้กล่าวถึงหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ดังนี้ 1. การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดประโยชน์ได้จริงแก่คนในชุมชนถึงนักท่องเที่ยวด้วย แต่ไม่ใช่ทางออกสำหรับการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจเสมอไป 2. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและวัฒนธรรมมีคุณภาพอยู่ในตัวของมันเองอยู่แล้วไม่ใช่เฉพาะจุดขายหนึ่งของการท่องเที่ยว 3. การพัฒนาการท่องเที่ยวจะเป็นไปอย่างรวดเร็วหรือเป็นไปอย่างช้าๆจะต้องพิจารณาถึงลักษณะของพื้นที่ ซึ่งประสบการณ์นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสุดที่ได้จากแหล่งท่องเที่ยวนั้นจะเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นว่าจะพัฒนาไปแบบช้าหรือเร็ว 4. ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของชุมชนเป็นสำคัญ 5. การพัฒนาการท่องเที่ยวควรจะให้ความสนใจต่อความต้องการและความปรารถนาของประชาชนในพื้นที่โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการปฏิบัติงาน ดังนั้นข้อควรคำนึงในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ควรจะคำนึงถึงความพร้อมของชุมชน ความต้องการของ

นักท่องเที่ยวนั้น ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก การมีส่วนร่วมของชุมชน และที่สำคัญคือ ชีตความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวนั้นเอง

ทั้งนี้ ธีระนุช โกศล และ โชคชัย สุทธาเวศ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” และได้เสนอว่าการเตรียมความพร้อมของไทยด้านการท่องเที่ยวเพื่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ควรหันมาให้ความสนใจการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์และการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของสังคมในปัจจุบันและอนาคต โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างชาญฉลาดเพื่อให้เกิดผลกระทบให้น้อยที่สุด และใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 5 ข้อดังนี้ 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว การสร้างเครือข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวทั่วประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค เพื่อเตรียมพร้อมประเทศให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ 2) การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวในลักษณะของกลุ่มการท่องเที่ยวเพื่อก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวรอง และยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานระดับสากล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีคุณภาพ มาตรฐาน และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยวได้ 3) การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นเผยแพร่ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวรับรู้และเข้าใจในภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน ในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อสร้างและพัฒนากลไกในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวมีเอกภาพ มีการบูรณาการร่วมกัน และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนยังเผชิญกับความท้าทายในหลายระดับ ไม่ว่าจะเป็นในระดับกลุ่มของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ผู้บริโภค ผู้กำกับดูแล โดยในระดับกลุ่มอุตสาหกรรมที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์จากการที่เป็นผู้ให้บริการและเงินทุนระยะสั้นมาเป็นการพัฒนาที่หวังผลระยะยาวซึ่งขัดกับการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนในสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ในระดับผู้บริโภคที่เป็นความท้าทายที่สำคัญคือวิธีการสร้างความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประชาชนจะต้องตระหนักในคุณค่าของการพัฒนาอย่างยั่งยืนและแสดงคุณค่าเหล่านี้ออกมาทางความต้องการในการเดินทางและท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในขั้นตอนนี้การยอมรับทางสังคมและการเรียนรู้ทางสังคมจะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่นเดียวกับสื่อและองค์กรพัฒนาเอกชนในการระดมการวิจารณ์อย่างไม่หยุดยั้งเรื่องการฟอกเขียว (Greenwashing) ซึ่งก็คือการที่องค์กรหรือสินค้าประเภทต่างๆพยายามจะทำให้ผู้บริโภคมีความเข้าใจผิดด้วยการโฆษณาสินค้าหรือองค์กรให้มีภาพลักษณ์ว่ารับผิดชอบต่อสังคมโดยการรักษาสิ่งแวดล้อม ทั้งๆที่ในความเป็นจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น

รวมทั้งการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมในการท่องเที่ยว (Liburd, J. J., 2010) และความท้าทายอีกประการหนึ่ง คือผู้กำกับ อันหมายถึงรัฐบาลในทุกระดับ เนื่องด้วยพวกเขามีเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกและสามารถนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ Bramwell (2005: 410) แสดงเครื่องมือทางนโยบาย 4 ประเภทของรัฐบาล คือ การให้ความสนับสนุนจากรัฐบาลต่อการเปลี่ยนแปลงในการทำงานอย่างความสมัครใจ แรงจูงใจทางการเงินของรัฐบาล การใช้จ่ายของรัฐบาล ในการดำเนินการโดยตรงจากหน่วยงานของรัฐ และการออกกฎระเบียบของรัฐบาลที่ได้รับการพิจารณาทางเลือกและผสมผสานอย่างมีศักยภาพ เครื่องมือรัฐบาลในการสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืนขึ้นอยู่กับ การมีจริยธรรมอุดมการณ์ทางการเมือง ความรู้ และปัญหาทางเศรษฐกิจที่มีบริบทที่เฉพาะเจาะจงและจะส่งผลกระทบต่อบทบาทของรัฐบาลที่ผลักดันการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Liburd, J. J., 2010)

จากการศึกษาของนพวรรณ ปิสิริกันต์ (2551 : 204-209) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กับการพัฒนาที่ยั่งยืน : กรณีศึกษา 3 ชุมชนบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับกลุ่มผลประโยชน์ภายใต้ นโยบายสาธารณะที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อเป็นกลไกไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนผลการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังไม่เกิดขึ้นในชุมชนบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เนื่องจากชุมชนมีส่วนร่วมน้อยมากและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวน้อยมาก โดยชุมชนบริเวณนี้ส่วนใหญ่มีรายได้หลักจากการทำเกษตรและการรับจ้างซึ่งผู้รับผลประโยชน์ส่วนใหญ่จะตกอยู่กับกลุ่มนายทุนที่เข้ามาซื้อที่ดินและทำกิจกรรมต่างๆ และพบว่าในปัจจุบันชุมชนเป็นเจ้าของที่ดินน้อยมากบางหมู่บ้านขายที่ดินให้กลุ่มนายทุนหมด มูลค่าทางเศรษฐกิจจึงเกิดจากการเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ความขัดแย้งของชุมชนกับกลุ่มผลประโยชน์มีน้อยส่วนใหญ่เอื้อประโยชน์กันมากกว่า ดังนั้นการที่จะให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและทรัพยากรธรรมชาติยังคงอยู่อย่างสมบูรณ์ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของนายทุนที่เข้ามาอยู่ใหม่ร่วมกับชุมชน โดยมีองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ประสานนำทีมการใช้องค์ความรู้ด้านการจัดการสมัยใหม่และใช้การวิจัยมาเป็นเครื่องนำทางการพัฒนาจึงจะเกิดความยั่งยืนได้ และตาม การศึกษาของวรวิทย์ เกิดสวัสดิ์ (2552:197-204) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วมวัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหารอำเภอพระพุทธบาทจังหวัดสระบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทการท่องเที่ยวพฤติกรรมความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่วัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหารและสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของวัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหารพบว่าวัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหารมีความโดดเด่นทางประวัติศาสตร์มีรอยเท้าพระพุทธบาทเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวมีกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวหนึ่งเดียวในโลกคือประเพณีตักบาตรดอกไม้มิเออลักษณะของท้องถิ่นคือดอกเข้าพรรษาและชุมชนไม้ตะพดรวมทั้งการเดินทางสะดวกอยู่ใกล้กรุงเทพฯ และสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงโดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พอใจในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก และปัญหาที่พบคือมีร้านค้าให้บริการน้อย ไม่มีป้ายบอกทางชัดเจนและแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม สำหรับยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมวัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหารอำเภอพระพุทธบาทจังหวัดสระบุรีมีวิสัยทัศน์คือ “ส่งเสริมและสืบสานประเพณีอันดีงามเพื่อความเป็นเลิศด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเศรษฐกิจที่เข้มแข็งของชุมชน” มีพันธกิจ 5 ข้อและมี 5 ประเด็น

ยุทธศาสตร์ได้แก่ 1) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยว 2) ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) ชุมชนเข้มแข็งมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน 4) ส่งเสริมการให้บริการและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว 5) การบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยผลการทดลองในยุทธศาสตร์ที่ 3 และ 4 ภายใต้โครงการอบรมและส่งเสริมการปลูกดอกเข้าพรรษาและโครงการส่งเสริมอาชีพพระยะสันสำหรับประชาชนหลักสูตรการนวดแผนไทยจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวยอมรับว่ายุทธศาสตร์ดังกล่าวมีความเหมาะสมและนำไปใช้ได้จริง

กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนี้ คือ ผลของการนำแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนมาปรับใช้กับการท่องเที่ยว มีจุดเน้นในเรื่องการรักษาสมดุลระหว่างสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม กับความจำเป็นในการบริโภคของประชากรและนักท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นๆทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการและได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาค การจัดรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติให้มีความหลากหลายเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมแต่ประเทศให้ยั่งยืน การบริหารจัดการที่มีคุณภาพและมาตรฐานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในท้องถิ่นต่างๆด้วยองค์ประกอบที่สำคัญคือเป็นการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบที่มีจิตสำนึกมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมระบบนิเวศ และวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นๆเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่สร้างความรู้และให้ความรู้และเป็นการจัดการท่องเที่ยว ที่ประชาชนในท้องถิ่นมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมจัดทำและได้รับผลประโยชน์อย่างเสมอภาคกันโดยเฉพาะการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นเป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมและศึกษาวัฒนธรรมประเพณีที่มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นซึ่งมีความน่าสนใจและมีอิทธิพลในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มาก จากแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ทำให้เห็นว่าการท่องเที่ยวต้องมุ่งเน้นคุณค่า และความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวพร้อมทั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดยให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสเรียนรู้ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม รวมทั้งคืนประโยชน์กลับสู่ท้องถิ่น การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายต้องตระหนัก มิเช่นนั้นจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลง และความท้าทายต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์จากการที่เป็นผู้ให้บริการและเงินทุนระยะสั้นมาเป็นการพัฒนาที่หวังผลระยะยาวซึ่งค่อนข้างขัดกับการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน 2) กลุ่มของผู้บริโภค ที่จะต้องมีการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ แสดงออกมาทางความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 3) กลุ่มผู้ควบคุมและกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่จะต้องมีความเชื่อมั่นในการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและสามารถนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน แต่เหนือสิ่งอื่นใดปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การมีส่วนร่วมที่ตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนของส่วนราชการ ผู้ประกอบการ และประชาชน ถ้าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียปฏิบัติตามระเบียบและหลักเกณฑ์ของรัฐ จะสามารถนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ ผลจากการศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทำให้ผู้วิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนารูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เป็น

ประโยชน์ต่อชุมชน และเพื่อให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม อีกทั้งยังเป็นข้อมูลสนับสนุนเบื้องต้นในงานที่ศึกษารูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อก่อให้เกิดรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืนอย่างแท้จริง

6. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงอนาคต

การวิจัย EDFR เป็นการวิจัยอนาคต (Futures Research) มีความเชื่อพื้นฐานที่ว่าอนาคตเป็นเรื่องที่สามารถศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ความเชื่อของมนุษย์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในอนาคต มนุษย์จึงสามารถสร้างอนาคตได้ ทั้งนี้จุดมุ่งหมายของการวิจัยในอนาคตมิใช่การทำนายที่ถูกต้อง แต่เป็นการสำรวจเพื่อ 1) บรรยายอนาคตในรูปแบบต่างๆที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็นของกลุ่มประชากรหรือองค์กรที่ศึกษา 2) ประเมินสถานการณ์ในปัจจุบันกับความรู้ต่างๆที่มีอยู่ในปัจจุบันกับอนาคตที่อาจเป็นไปได้ในแต่ละทาง 3) บ่งชี้ผลกระทบผลต่อเนื่องที่เป็นไปได้ของแต่ละแนวทางในอนาคต 4) ให้สัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าเกี่ยวกับอนาคตที่ไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้น และ 5) เข้าใจในเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงต่างๆตั้งแต่อดีต ปัจจุบันและอนาคต เป็นการศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ เพื่อที่จะหาทางทำแนวโน้มที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นและขจัดแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์ให้หมดไป หรือลดน้อยลง การวิจัยอนาคตจึงมีประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การตัดสินใจในการปฏิบัติที่จะนำไปสู่การสร้างอนาคตอันพึงประสงค์ (อังคินันท์ อินทรกำแหง, 2548; บุญมี พันธุ์ไทย, 2553)

Glenn, J.C. (2010) กล่าวถึงวิธีวิทยาการวิจัยอนาคตเป็นการสำรวจ สร้าง ทดสอบ วิสัยทัศน์ที่เป็นไปได้หรือที่พึงปรารถนาจะให้เกิด และการนำวิสัยทัศน์เชิงอนาคตมาใช้ในการกำหนดนโยบาย ยุทธวิธี แผนงาน ที่ต้องการให้เกิดมีโอกาสจะเป็นจริงมากขึ้น การศึกษาอนาคตเป็นการศึกษาความเปลี่ยนแปลงที่คิดว่าจะเกิดซึ่งอาศัยศาสตร์ที่เป็นพหุสาขาวิชามาช่วยทำนายหรือคาดการณ์ เป้าหมายของการวิจัยอนาคตมิใช่เพื่อพยากรณ์เรื่องอนาคต แต่ช่วยให้ตัดสินใจได้ดีขึ้น ช่วยพัฒนาหน่วยงาน/องค์กรให้สามารถอยู่รอดได้ในโลกอนาคต ทำให้เข้าใจโลกอนาคต การวิจัยแบบนี้ช่วยตัดสินใจเกี่ยวกับกำหนดนโยบายมากกว่าการศึกษาว่าสิ่งที่คาดการณ์ถูกหรือผิด ลักษณะสำคัญของการวิจัยอนาคตที่สำคัญ คือ การวิจัยที่เน้นการตัดสินใจเป็นสำคัญ (Decision - Centered) โดยช่วยอธิบายแรงผลักดัน/ความกดดันที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อการตัดสินใจที่ฉลาดมากขึ้นในการพัฒนาหน่วยงานหรือองค์กรไปสู่เป้าหมายในอนาคตที่กำหนดไว้อย่างชาญฉลาด และยังเป็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับประเด็นหรือคำถาม (Subject - Oriented or Question - Oriented) ที่สนใจศึกษา การใช้เทคนิคเดลฟายจะมีผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการ 3 กลุ่ม (สุวิมล ว่องวาณิช, 2538) ได้แก่ กลุ่มผู้ตัดสินใจซึ่งต้องการใช้ผลการทำเดลฟายในการวางแผนพัฒนางาน กลุ่มรับผิดชอบในกระบวนการเดลฟายเริ่มต้นด้วยการศึกษาคำถามที่ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจอยากทราบ จากนั้นจะเสาะหากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้คำตอบ การเก็บข้อมูลในรอบแรกจึงเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่จากคำถามปลายเปิดจากนั้นสร้างแบบสอบถามจากข้อมูลที่ได้จากรอบแรก แล้วส่งแบบสอบถามกลับไปให้ผู้ตอบกลุ่มเดิม วิเคราะห์ข้อมูลที่คืนมาแล้ว

สรุปผลการวิเคราะห์ส่งไปให้ผู้ตอบทราบในแบบสอบถามฉบับใหม่ที่มีคำถามเดิมให้ผู้ตอบมีโอกาส ทบทวนคำตอบของตนเองใหม่หลังจากที่ทราบความเห็นของคนส่วนใหญ่ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ กลับคืนมาใหม่แล้วสรุปผลไปให้ผู้ตอบทราบ มีการดำเนินการซ้ำแบบเดิมจนกว่าจะได้รับความ คิดเห็นที่สอดคล้องกัน

6.1. รูปแบบหรือเทคนิคของการวิจัยเชิงอนาคต (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2552)

6.1.1 การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis) หรือการสำรวจแนวโน้ม (Trend Extrapolation)

การวิเคราะห์แนวโน้มเป็นวิธีการที่นิยมนำมาใช้ในการวิจัยอนาคตวิธีการนี้ประกอบด้วย เทคนิคย่อยหลายเทคนิค ซึ่งส่วนใหญ่จะต้องอาศัยข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Data) เทคนิค หนึ่งที่มีมักจะมีการนำมาใช้คือการกำหนดจุดของแนวโน้ม (Spotting Trend) ในเรื่องต่างๆ และเริ่มสืบ สอบข้อมูลย้อนกลับไปในอดีต ตัวอย่างเช่น หากผู้ศึกษาวิจัยสังเกตพบว่า คนในสังคมมักจะรอให้ ตนเองมีอายุประมาณ 30 ปี จึงจะมีบุตร ผู้ศึกษาวิจัยก็จะกำหนดจุดสังเกตไว้ที่ประเด็นนี้ โดยกำหนด ว่าประชากรกำลังจะเลื่อนเวลาการมีบุตรออกไปเรื่อยๆ เมื่อผู้ศึกษาวิจัยกำหนดจุดอันเป็นประเด็น ศึกษาแล้ว ผู้ศึกษาวิจัยก็จะรวบรวมข้อมูลโดยย้อนกลับไ้ไปตรวจสอบข้อมูลในอดีต ได้แก่ค่าเฉลี่ย อายุของหญิงที่มีบุตรคนแรกในปีต่างๆ ย้อนกลับไปเรื่อยๆ การสำรวจข้อมูลด้วยการพิจารณาข้อมูล ย้อนจะทำให้ผู้ศึกษาวิจัยมองเห็นแบบแผนของอายุซึ่งมีลักษณะเป็นแนวโน้มลักษณะใดลักษณะหนึ่ง และ จากแบบแผนแนวโน้มที่ได้ผู้ศึกษาวิจัยก็จะสามารถใช้ทำนายแนวโน้มการมีบุตรของประชากรใน อนาคตได้ อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์แนวโน้มจะมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาวิจัยไม่เพียงแต่ จะต้องสำรวจแบบแผนของแนวโน้มที่เกิดขึ้นเท่านั้น แต่จะต้องสามารถบอกได้ด้วยว่า สาเหตุที่ทำให้ เกิดแนวโน้มเช่นนั้นคืออะไรคือสิ่งที่มีผลกระทบต่อแนวโน้มนั้น การวิเคราะห์สาเหตุจึงเข้ามามี บทบาทสำคัญในการวิเคราะห์แนวโน้มมากกว่าการใช้ข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ การวิเคราะห์แนวโน้มตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตย่อมเคยเกิดขึ้นแล้วในอดีต อดีตจึงเป็นเครื่องทำนายอนาคตที่มีประสิทธิภาพ

6.2 เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)

เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เป็นขบวนการที่จะเสาะแสวงหาความคิดเห็นที่เป็น อันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มคนที่เกี่ยวกับความเป็นไปในอนาคต ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเวลา ปริมาณ และ หรือสภาพที่ต้องการจะให้เป็น ทั้งนี้การเสาะแสวงหาความคิดเห็นด้วยการใช้แบบสอบถามแทนการ เรียกประชุมจึงไม่มีการเผชิญหน้ากันโดยตรงของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เช่นเดียวกับกับการระดมสมอง (Brain storming) ทำให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่และ อิสระ โดยไม่ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของผู้อื่น เทคนิคเดลฟายเป็นวิธีการที่จะทำให้ได้ข้อมูลจาก ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ต้องการวิจัยอย่างมีระบบ เนื่องจากบางครั้งการตัดสินใจใดๆ อาจไม่มีข้อมูลหรือไม่มีความรู้ที่ได้มีการพิสูจน์แล้ว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ความคิดเห็นของ

ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ มาช่วยพิจารณาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของเครื่องมือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ ซึ่งนำมาเป็นหลักฐานในการค้นหาและเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป ซึ่งโดยทั่วไปจะใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องตอบแบบสอบถามประมาณ 3-4 รอบ (Delbecq Van de Ven and Gustafson, 1975; Linstone, H. A. and Turoff, M., 1979; Monavari, S. M., Khorasani, N., and Mirsaeeed, S.S.G., 2013; Parraga, M.M., Gonzalez-Cancelas, N., and Soler-Flores, F., 2014) ลำดับขั้นตอนของการใช้เทคนิคเดลฟายประกอบไปด้วย

6.2.1 การวางกรอบการเก็บข้อมูล โดยการกำหนดคำถามสำหรับวาดกรอบการเก็บข้อมูล ผู้รับผิดชอบในกระบวนการเดลฟายต้องสอบถามความคิดเห็นจากผู้ตัดสินใจว่าต้องการนำข้อมูลไปทำอะไร การสร้างคำถามในรอบนี้ใช้เวลาประมาณ 3-4 ชั่วโมง หรือครึ่งวัน (Delbecq. Van de Ven and Gustafson, 1975)

6.2.2 การกำหนดผู้เชี่ยวชาญ ศึกษาข้อมูลและขนาดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลว่าที่เหมาะสมควรมีขนาดเท่าใด

6.2.3 การกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยการกำหนดผู้ให้ข้อมูลในเทคนิคเดลฟายต้องมีเงื่อนไขสำคัญ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการ มีข้อมูลเพียงพอที่จะแลกเปลี่ยน มีแรงจูงใจอยากเข้าร่วมในกระบวนการ และรู้สึกสนใจในผลที่ได้จากการสรุปรวมความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่ไม่สามารถหาได้จากที่อื่น

6.2.4 การกำหนดขนาดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล หลังจากกำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามเงื่อนไขแล้ว ก็ต้องตัดสินใจในเรื่องขนาดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ขนาดของกลุ่มที่เพียงพออยู่ระหว่าง 10-15 คน แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วย หากข้อมูลเป็นเอกภาพ คือ มีความคล้ายคลึงกันมาก จำนวนสมาชิกที่มากกว่า 30 คน จะให้ข้อมูลที่เป็นการคิดใหม่ ๆ มากขึ้น แต่หากต้องการได้รับสนับสนุนความคิดมากก็ใช้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลขนาดใหญ่ได้ แต่ต้องไม่ลืมว่าสมาชิกในกลุ่มยิ่งมากก็ยิ่งต้องใช้เวลาในการวิเคราะห์ข้อมูลมาก (Delbecq Van de Ven and Gustafson, 1975)

6.2.5 การเก็บข้อมูล โดยการเก็บข้อมูลสำหรับการใช้เทคนิคเดลฟายมีหลายรอบ ส่วนใหญ่จะไม่เกิน 4 รอบ แต่ละรอบมีการเตรียมข้อมูลการนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน การเก็บข้อมูลนั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 1 เป็นการรวบรวมข้อมูลกว้างๆจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้คำถามปลายเปิด ทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น การเก็บข้อมูลในรอบนี้ต้องมีการจัดทำจดหมายชี้แจงจุดมุ่งหมายของการเก็บข้อมูล ขอขอบคุณที่ผู้เชี่ยวชาญยอมสละเวลาให้ข้อมูล ถ้าเป็นไปได้ควรส่งแบบสอบถามรอบแรกไปยังผู้เชี่ยวชาญที่ตอบรับจะเข้าร่วมในกระบวนการทันทีเพื่อสร้างความประทับใจให้กับผู้ให้ข้อมูลและเป็นการกระตุ้นความกระตือรือร้นในการให้ข้อมูลกับสมาชิกในกระบวนการเดลฟาย

2) การเก็บข้อมูลรอบที่ 2 หลังจากได้คำตอบจากรอบแรกแล้ว ต้องวิเคราะห์เนื้อหาสรุปประเด็นความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด เพื่อนำไปให้สมาชิกในกลุ่มแสดงความคิดเห็นต่อ

ประเด็นต่างๆ ที่ปรากฏในข้อความทุกประเด็น ในขั้นตอนนี้มีการจัดทำแบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายปิดในรูปของมาตราประมาณค่าสำหรับเก็บข้อมูล ในรอบที่ 2 คำถามที่ใช้ในแบบสอบถามรอบที่ 2 นี้เป็นข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลในรอบแรก ต้องไม่นำเสนอแนวคิดของตนเองเพิ่มเข้าไปในแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่สองจะนำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลของกลุ่มแล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามสำหรับการเก็บข้อมูลรอบที่ 3

3) การเก็บข้อมูลรอบที่ 3 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากรอบที่ 2 มาสร้างเป็นแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลในรอบที่ 3 จุดมุ่งหมายของการเก็บข้อมูลในรอบนี้เพื่อตรวจสอบความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลซ้ำ ในรอบนี้ผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนจะได้รับข้อมูลย้อนกลับโดยมีข้อมูล 2 ส่วน ส่วนแรก เป็นข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของกลุ่มที่แสดงด้วยค่าสถิติ ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลที่เป็นคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นเจ้าของคำตอบแต่ละคน สำหรับการนำเสนอข้อมูลย้อนกลับส่วนแรกผู้เชี่ยวชาญทุกคนจะได้รับเหมือนกัน ส่วนข้อมูลส่วนที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญจะได้รับเฉพาะคำตอบของตนเองแบบสอบถามที่ส่งในรอบที่ 3 ของแต่ละคนจึงมีลักษณะไม่เหมือนกัน การเก็บข้อมูลในรอบนี้ต้องการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความคิดของตนเองใหม่ หลังจากที่ได้เห็นความคิดของกลุ่มจากข้อมูลส่วนที่ 1 หากยังคงยืนยันหรือไม่เปลี่ยนคำตอบจากรอบที่ 2 ก็สามารถให้เหตุผลประกอบได้ข้อมูลที่รับกลับคืนมาต้องวิเคราะห์และตรวจสอบระดับความสอดคล้องหรืออันตวมติของกลุ่มว่าสามารถยุติการเก็บข้อมูลได้หรือไม่ ผู้ศึกษาวิจัยก็สามารถยุติกระบวนการเดลฟายได้ในรอบที่ 3 แต่หากยังไม่พบอันตวมติก็ควรดำเนินการต่อไปในรอบที่ 4 โดยวิธีแบบเดียวกัน

4) การรายงานผล ขั้นตอนนี้เป็นการจัดทำรายงานผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากรอบสุดท้ายเพื่อเสนอกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้มีอำนาจในการตัดสินใจสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

การเลือกใช้เทคนิคเดลฟายในการเก็บข้อมูลมีประเด็นที่ผู้รับผิดชอบกระบวนการนี้ต้องพิจารณาและตัดสินใจ โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวนรอบที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การกำหนดเกณฑ์การยุติกระบวนการเดลฟาย คือ 1. ผู้เชี่ยวชาญ เนื่องจากเทคนิคเดลฟายเป็นการรวบรวมความคิดเห็นที่สอดคล้องต้องกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังนั้นผลการวิจัยจะมีความถูกต้องน่าเชื่อถือมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้เชี่ยวชาญและจำนวนผู้เชี่ยวชาญ การใช้เทคนิคนี้จึงควรเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้นๆ อย่างแท้จริงหรือเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบมีประสบการณ์ในประเด็นที่ศึกษา จากการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง (ศักดิ์ชัย บาลศิริ, 2543) สรุปได้ว่า นักวิชาการต่างเห็นพ้องกันว่าไม่มีการจำกัดจำนวนผู้เชี่ยวชาญสูงสุด แต่ขอให้มีความเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรเท่านั้น นอกจากนี้จำนวนผู้เชี่ยวชาญยังขึ้นอยู่กับระดับความเป็นเอกพันธ์ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 2. เครื่องมือที่ใช้เทคนิคเดลฟาย การเก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิคเดลฟายจะใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำคัญ รูปแบบของแบบสอบถามใช้ทั้ง 2 ประเภทคือ แบบสอบถามปลายเปิดและแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราประมาณค่า (โดยทั่วไปใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ) เทคนิคเดลฟายที่พัฒนามาแบบดั้งเดิม (Traditional Delphi Technique) จะเก็บข้อมูลรอบแรกโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ส่วนรอบต่อมาจะใช้ปลายปิด การเก็บข้อมูลในรอบแรกโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดมีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมความคิดเห็นกว้างๆจากผู้เชี่ยวชาญ สำหรับแบบสอบถามในรอบที่ 2 พัฒนามาจากคำตอบของแบบสอบถามในรอบแรก โดยนำความคิดเห็นทั้งหมดจากผู้เชี่ยวชาญมาสังเคราะห์ สร้าง

เป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราประมาณค่า แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจัดลำดับความสำคัญหรือ คาดการณ์แนวโน้มในแต่ละข้อมาคำนวณค่าสถิติ ประเด็นที่ต้องพิจารณาในการจัดทำแบบสอบถาม คือ การเลือกค่าสถิติที่ใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) หรือความถี่ ร้อยละ เป็นต้น 3. จำนวนรอบที่เหมาะสม การเก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิคเดลฟายสามารถดำเนินการได้หลายรอบจนกว่าจะได้คำตอบที่ สอดคล้องกันของสมาชิกในกลุ่ม จำนวนรอบที่เหมาะสมของเทคนิคเดลฟาย ขึ้นอยู่กับการได้ข้อสรุป ที่มีฉันทามติหรือจนกว่าสามารถให้เหตุผลได้ว่าทำไมจึงไม่สามารถได้ข้อสรุปที่มีฉันทามติ โดยปกติการ รวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคเดลฟายอย่างน้อยที่สุดจะต้องใช้ 2 รอบ แต่ไม่ควรเกิน 4 รอบ อย่างไรก็ตาม ผู้รับผิดชอบกระบวนการไม่สามารถคาดคะเนได้ล่วงหน้าว่าจะต้องใช้กระบวนการเก็บข้อมูล จำนวนกี่รอบ เนื่องจากขึ้นอยู่กับระดับฉันทามติของกลุ่มว่าจะสามารถบรรลุผลได้ในรอบใด

การให้ข้อมูลย้อนกลับในกระบวนการเดลฟาย มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้รับรู้ระดับ ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยสรุปรวมว่ามีความคิดเห็นอย่างไรต่อข้อความแต่ละข้อ ข้อมูล ย้อนกลับนี้ จะนำเสนอด้วยค่าสถิติ ค่าสถิติที่นำเสนอจะประกอบด้วยข้อมูล (โดยทั่วไปใช้มาตรา ประมาณค่า 5 ระดับ) เทคนิคเดลฟายที่พัฒนามาแบบดั้งเดิม จะเก็บข้อมูลรอบแรกโดยใช้ แบบสอบถามปลายเปิด ส่วนรอบต่อมาจะใช้แบบปลายปิด การเก็บข้อมูลในรอบแรกโดยใช้ แบบสอบถามปลายเปิดมีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมความคิดเห็นกว้างๆ จากผู้เชี่ยวชาญสำหรับ แบบสอบถามในรอบที่สองพัฒนามาจากคำตอบของแบบสอบถามในรอบแรก โดยนำความคิดเห็น ทั้งหมดจากผู้เชี่ยวชาญมาสังเคราะห์สร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราประมาณค่าแล้วส่งให้ ผู้เชี่ยวชาญจัดลำดับความสำคัญหรือ คาดการณ์แนวโน้มในแต่ละข้อการจัดทำแบบสอบถามในรอบที่ 3 นั้น จะมีการนำคำตอบของแต่ละข้อที่ได้รับจากแบบสอบถามรอบที่ 2 ทั้งหมดมาคำนวณค่าสถิติ ประเด็นที่ต้องพิจารณาในการจัดทำแบบสอบถาม คือ การเลือกค่าสถิติที่ใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) หรือ ความถี่ ร้อยละ เป็นต้น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก ประกอบด้วยค่าสถิติ 2 ส่วน คือค่าสถิติที่แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยสรุปรวมซึ่งอาจแสดงด้วยค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม หรือร้อยละเพื่อ แสดงความคิดของคนส่วนใหญ่ ค่าสถิติส่วนที่สองคือ ค่าสถิติที่แสดงการกระจายของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อแสดงระดับความสอดคล้องของความคิดของผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่พบบ่อย ได้แก่ ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ หรือการแจกแจงความถี่หรือร้อยละในแต่ละกลุ่มคำตอบ กลุ่มที่สอง เป็นตัวเลขที่แสดงคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่แล้ว เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความ สอดคล้องหรือความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนกับความคิดเห็นของกลุ่ม

จุมพล พูลภัทรชีวิน (2552) ได้นำเสนอว่าข้อดีของเทคนิคเดลฟาย คือ การไม่เปิดเผยชื่อ ของผู้ตอบ ทำให้ผู้ตอบมีอิสระภาพทางความคิดสามารถได้ความเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวนมาก ซึ่งอาจสูงเป็นร้อยเป็นพันได้ และการใช้วิธีการทางสถิติเพื่อประมวลผล เป็นการลดอคติ (Bias) ทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เหมาะสำหรับคำถามยากๆ ที่มีหลายมิติ ที่ต้องประเมินทั้งข้อเท็จจริง ทางวิทยาศาสตร์และคุณค่าทางสังคม หรือคำถามในเรื่องที่ยังขาดองค์ความรู้เพียงพอ เพื่อ หาคำตอบในขณะที่จำเป็นต้องมีการตัดสินใจ แต่เทคนิคเดลฟายยังมีข้อเสีย คือ ใช้เวลานานและการ

ลงทุนสูง จึงนิยมสำรวจเพียง 2 รอบ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เชี่ยวชาญผ่านแบบสำรวจไม่เข้มข้นเหมือน การเผชิญหน้าจึงถูกกล่าวหาว่าการสำรวจ ได้เพียงความเห็นเฉยๆ ซึ่งอาจไม่ใช่ความเห็นที่ดีที่สุด

6.3 ลักษณะของงานวิจัยอนาคตด้วย EDFR มีดังนี้ (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2548)

จุมพล พูลภัทรชีวิน (2548) กล่าวว่าการศึกษาวิจัยแบบเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เป็นเทคนิควิธีการวิจัยอนาคตที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายและความเชื่อ พื้นฐานของการวิจัยอนาคตมากที่สุดวิธีหนึ่งในปัจจุบัน ซึ่งเป็นเทคนิคการวิจัยที่รวมจุดเด่นหรือข้อดีของเทคนิค EFR และเทคนิค Delphi เข้าด้วยกัน การรวมข้อดีของสองเทคนิคดังกล่าวเป็นการผสมผสานระหว่างเทคนิค EFR และเทคนิค Delphi เข้าด้วยกันโดยหลักการเทคนิค EDFR คล้ายๆกับเทคนิค Delphi เพียงแต่มีการปรับปรุงวิธีให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมมากขึ้น โดยในรอบแรกของการวิจัยจะใช้การสัมภาษณ์แบบเทคนิค EFR ที่ปรับปรุงแล้ว หลังจากสัมภาษณ์ในรอบแรกผู้ศึกษาวิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แล้วสร้างเป็นเครื่องมือ ซึ่งมักจะเป็นแบบสอบถามแล้วส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบตามรูปแบบของเทคนิคเดลฟาย โดย Fowles (1978) กล่าวถึงเทคนิคเดลฟายสามารถดำเนินการได้ใน 10 ขั้นตอนคือการกำหนดทีมงานในการใช้เดลฟาย เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในกระบวนการเดลฟาย สร้างแบบสอบถามรอบแรก ทดสอบความเหมาะสมของแบบสอบถามไม่ให้ความคลุมเครือ ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูล วิเคราะห์คำตอบจากรอบสอง ซึ่งในขั้นตอนนี้สามารถทำซ้ำได้หลายรอบจนกว่าได้ฉันทามติ ขั้นตอนที่ห้าเป็นการจัดทำรายงานเพื่อนำเสนอข้อมูล

- 1) เป็นวิจัยที่เป็นพหุมิติ คือมีหลายเรื่องหลายปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกัน ปัญหาจะกระทบกันหมด นโยบายจำเป็นต้องมีลักษณะเป็น Multi - Dimensional ฉะนั้นการวัดก็จะเกิดความหนักใจเพราะมีหลายตัวแปร หลายปัญหา
- 2) เป็นการวิจัยที่มุ่งการพิจารณาข้อสรุปที่ใช้หลักเหตุผลที่สอดคล้องกับข้อมูล คือ มีลักษณะเป็น Inductive and Empirical เพราะการกำหนดนโยบายต้องมีที่มาและมีข้อมูลประจักษ์มาสนับสนุน
- 3) เน้นความต้องการของผู้บริโภคเป็นสำคัญ เพื่อลดปัญหาเรื่องการไม่ตอบสนองต่อผู้ใช้ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงผู้ใช้เป็นสำคัญ
- 4) เน้นตัวแปรที่เปลี่ยนแปลงได้เพราะนโยบายทุกอย่างต้องมีการจัดกระทำ (Manipulate) หากจัดกระทำไม่ได้ก็ไม่สามารถทำอย่างอื่นต่อไปได้
- 5) การวิจัยพวกนี้ต้องยอมรับคุณค่าและอำนาจในการตัดสินใจของผู้ศึกษาวิจัยจะบีบบังคับให้ตัดสินใจไม่ได้หน้าที่ผู้ศึกษาวิจัยคือให้เขาได้รับข้อมูล ผู้บริหารเขาจะตัดสินใจอย่างไรก็ได้คุณค่าของผู้ศึกษาวิจัยอยู่ที่ความชัดเจนของจุดยืนที่สนใจ และต้องยอมรับอคติของผู้ศึกษาวิจัยด้วย

6.3.1 ประเภทของการวิจัย (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2548)

ประเภทของการวิจัยที่สามารถใช้เทคนิคนี้ขึ้นกับเกณฑ์ที่ใช้โดยอาจมาจากแหล่งของนโยบาย หรือ เรื่องที่ศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังต่อไปนี้

ใช้แหล่งของนโยบาย แบ่งได้ 3 ประเภท คือ 1) เป็นนโยบายมาจากหัวหน้างาน นักวิจัยหาข้อมูลให้สอดคล้องกับนโยบายที่วางไว้เรียกว่า การวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Advocacy Research)

วิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่การตัดสินใจของนักบริหารมักจะเป็นประเพณี ถึงแม้ว่าผลที่ได้จะเป็นนโยบายที่ไม่ดีนัก แต่ก็ยังมีผู้นำมาใช้ 2) เป็นการวิจัยเรื่องใดๆ และไม่เกี่ยวกับนโยบาย แล้วนำมาคิดพิจารณากำหนดนโยบายโดยนักวิจัย คือ วิจัยเรื่องแล้วมาสมมติว่าน่าจะวิจัยเรื่องนั้นๆ เรียกว่า จินตนาการ คือ อาศัยจินตนาการกับผลการศึกษา เพื่อกำหนดนโยบาย 3) นโยบายเป็นผลจากการวิจัย ผู้ใช้ส่วนมากจะเป็นประเภทที่ 2 และมักกล่าวว่าทำออกมาได้มีระเบียบวิธี เช่น บอกว่าต้องการนโยบายจากผลการวิจัยไม่ตรงพวก Ethnographic, Delphi นี่คือเทคนิคการวิจัยที่สามารถสร้างนโยบายได้โดยไม่ต้องใช้จินตนาการ การมองงานวิจัยในประเพณีนี้ น่าสนใจมากกว่ามีแหล่งที่มาจากไหน

เรื่องที่ศึกษา แบ่งตามเรื่องที่ศึกษาได้เป็น 4 ประเภท คือ 1) ศึกษาตัวนโยบาย เช่น นโยบายการกระจายโอกาสทางการศึกษา ความเสมอภาค แผนพัฒนาอุดมศึกษาว่านโยบายมาจากแนวคิดใดสาระ และ Implication ของนโยบายนั้นเป็นอย่างไร และสามารถศึกษาวิเคราะห์ได้ว่าเน้นอะไร ต่อเนื่องอะไร แต่ผู้ศึกษาต้องมีความรู้พื้นฐานเพียงพอ 2) การวิเคราะห์เชิงความเหมาะสม และผลที่คาดหวังของนโยบายประเภทนี้ต้องมีการศึกษา วิเคราะห์ และมีการพิจารณาความเหมาะสม 3) ศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อดูว่านโยบายที่กำหนดไว้ มีการนำไปปฏิบัติอย่างไรบ้าง มีตัวแบบในการนำนโยบายไปปฏิบัติหลายแบบ เช่น การเอาการเมืองนำหลักวิชาทางการบริหาร นำรูปแบบของการนำไปใช้ เพื่อทราบว่าผลเป็นอย่างไรนั้นทำได้หลายวิธี เช่น นำรูปแบบดังกล่าวมาเป็นตัวนำในการศึกษา อาจศึกษารูปแบบในการนำนโยบายทางการศึกษาของไทยไปปฏิบัติ เพื่อดูว่ารูปแบบทางการเมืองหรือทางวิชาการสอดคล้องกับความเป็นจริงหรือไม่ 4) ศึกษานโยบายประเภทไม่มีใครศึกษาว่าผลของนโยบายที่เกิดขึ้นมากนัก Methodology ที่ใช้เป็นแบบ Evaluative Research เรื่องนโยบายเป็นเรื่องน่าสนใจมาก แต่มักไม่ได้รับกำลังใจในการศึกษาทั้ง ๆ ที่เมื่อศึกษาไปแล้วจะพบความคิดหลาย ๆ อย่าง แต่หากสามารถสรุปได้ว่า ในการวิจัยเชิงนโยบาย ต้องใช้วิธีการวิจัยหลาย ๆ แบบ เป็นพหุวิธี มักไม่มีวิธีวิจัยเดี่ยว ๆ ยกเว้นการศึกษาบางประเภท จึงมีวิธีเดี่ยวบ้าง แต่โดยส่วนใหญ่มักใช้หลายวิธี

6.3.2 ขั้นตอนการทำวิจัย EDFR

เทคนิคการวิจัย EDFR เป็นเทคนิควิจัยอนาคต โดยผสมผสานระหว่างเทคนิค EFR (Ethnographic Futures Research) กับเดลฟาย (Delphi) เข้าด้วยกัน ขั้นตอนของ EDFR คล้ายคลึงกับวิธีการเดลฟาย (Delphi) แต่มีการปรับปรุงวิธีให้มีความยืดหยุ่นและมีความเหมาะสมมากขึ้น ซึ่งอาจสรุปได้เป็นขั้นตอน ดังนี้ (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2548)

1. การกำหนดและเตรียมตัวกลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นส่วนสำคัญมาก เพราะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้ข้อมูลที่นำเชื่อถือ ผู้ศึกษาวิจัยต้องติดตามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นการส่วนตัว อธิบายจุดมุ่งหมายขั้นตอนต่างๆ ของการวิจัย เวลาที่ใช้โดยประมาณ และประโยชน์ของการวิจัย ย้ำถึงความจำเป็นและความสำคัญของผู้เชี่ยวชาญ

2. การสัมภาษณ์ (EDFR รอบที่ 1) ลักษณะการสัมภาษณ์และขั้นตอนคล้ายกับ EFR แต่ EDFR มีความยืดหยุ่นมากกว่า ผู้ศึกษาวิจัยสามารถที่จะเลือกรูปแบบการสัมภาษณ์รอบที่ 1 อาจยึดรูปแบบ EFR กล่าวคือเริ่มสัมภาษณ์จากภาพอนาคตทางที่ดี (Optimistic Realistic Scenario) ภาพ

อนาคตทางที่ไม่ดี (Pessimistic Realistic Scenario) ภาพอนาคตที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญคิดในหลายแง่มุม ซึ่งเป็นการมองในแง่บวกก่อน แล้วจึงพิจารณาในแง่ลบและความเป็นไปได้มากที่สุด นอกจากนี้การสัมภาษณ์แบบ EDFR มีความยืดหยุ่นมาก หากผู้ศึกษาวิจัยต้องการข้อมูลเพิ่มเติมก็สามารถสัมภาษณ์ในประเด็นต่างๆ ที่ต้องการได้โดยการผนวกเข้ากับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญลำดับต่อไป หรืออาจแบ่งการสัมภาษณ์เป็นช่วงๆ ก็สามารถทำได้

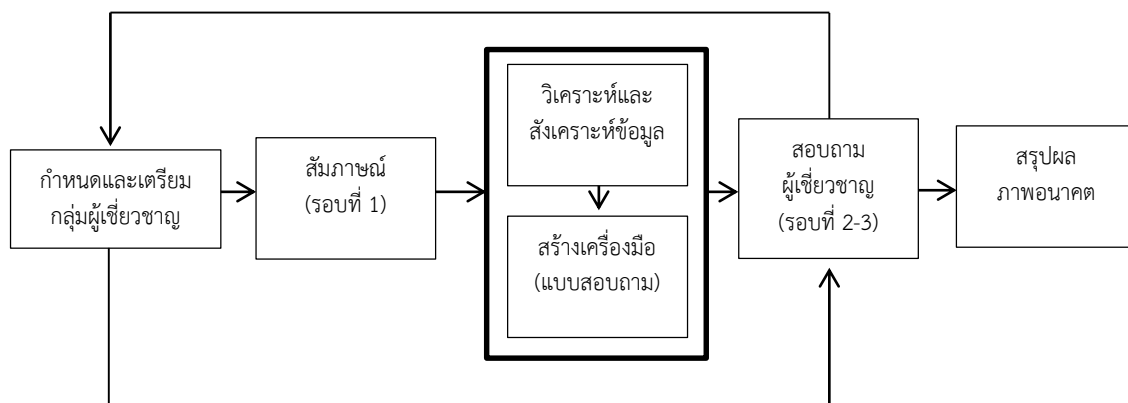
3. การวิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อเขียนแนวโน้มในแบบสอบถาม

4. การสร้างเครื่องมือ ถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญและยากที่สุดของการวิจัยด้วยเทคนิคนี้คือ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทุกคนมารวมกัน ตัดทอนข้อความที่ซ้ำกันหรือตัดส่วนที่เกินไปจากกรอบของการวิจัยที่กำหนดไว้ออกไป โดยการหาถ้อยคำที่ครอบคลุมข้อความทั้งหมด ทั้งนี้ผู้ศึกษาวิจัยต้องพยายามรักษาถ้อยคำของผู้ให้สัมภาษณ์ไว้ให้มากที่สุด การเขียนควรเป็นภาษาที่สั้นกะทัดรัด โดยพยายามรักษาความหมายเดิมของผู้เชี่ยวชาญให้มากที่สุด เขียนแนวโน้มเพียงประเด็นเดียวใน 1 ข้อ ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เชี่ยวชาญเกิดความสับสนในประเด็นนั้นๆ

5. ทำ EDFR รอบที่ 2 และรอบที่ 3 การนำแบบสอบถามไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน เพื่อจำแนกข้อมูลหาฉันทามติ (Consensus) ในการทำ EDFR รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะได้รับรู้ข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติ (Statistical Feedbacks) เป็นของกลุ่มโดยส่วนรวมโดยหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของกลุ่ม ผนวกด้วยคำตอบเดิมของตนเอง แล้วขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาตอบใหม่ จำนวนรอบของการทำวิจัย EDFR ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย งบประมาณ เวลา และกำลังคนของการวิจัย ทั้งนี้พิจารณาจากคำตอบที่ได้ว่ามีความเป็นเอกภาพแล้วหรือไม่ มีความเป็นแบบเดียวกันของคำตอบหรือมีฉันทามติ (Consensus) ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ครอบคลุมเรื่องที่ศึกษามากพอแล้วหรือยัง

6. เขียนภาพอนาคต การนำผลการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ผลตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งโดยทั่วไปถือตามเกณฑ์ที่มีแนวโน้มความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง กล่าวคือ ค่ามัธยฐาน (Median) ที่ 3.5 ขึ้นไป และพิจารณาความสอดคล้องของคำตอบ โดยพิจารณาจาก ค่าพิสัยควอไทล์ (Interquartile Range) (Q3-Q1) ไม่เกิน 1.5 การเขียนภาพอนาคตไม่เขียนเป็นวิชาการมากไป คือ คนทั่วไปอ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย

งานวิจัยอนาคตแบบ EDFR เป็นเทคนิคการวิจัยที่รวมเอาเทคนิค EFR และ Delphi เข้าด้วยกัน ขั้นตอนต่าง ๆ ของ EDFR คล้ายกับ Delphi โดยขั้นตอนแรกเป็นการสัมภาษณ์แบบ EFR และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วสร้างเป็นเครื่องมือ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นแบบสอบถามแล้วส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาฉันทามติ (Consensus) ซึ่งมักจะทำประมาณ 2-3 รอบ หลังจากนั้นนำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้มาก และมีความสอดคล้องทางความคิดระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อสรุปและเขียนเป็นภาพอนาคต

แผนภูมิที่ 6 ขั้นตอนการวิจัยแบบ EDFA
ที่มา : ศิริพงษ์ รักใหม่ (2553)

6.4 การเปรียบเทียบความเชื่อและวิธีการเกี่ยวกับอนาคต

จุมพล พูลภัทรชีวิน (2552) กล่าวว่า การศึกษา การคาดการณ์ หรือการทำนายอนาคตของนักอนาคตจะแตกต่างกันไปจากการทำนายของหมอดูโดยทั่วไป ถึงแม้ว่าคนทั้งสองกลุ่มจะทำนายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอนาคตเหมือนกันแต่ความเชื่อและวิธีการของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากตารางด้านล่าง

นักอนาคตนิยม	หมอดู
1. เชื่อว่าอนาคตเป็นสิ่งที่ศึกษาและควบคุมได้ เปลี่ยนแปลงไปตามการตัดสินใจ และการกระทำของมนุษย์ มนุษย์เป็นทั้งผู้สร้างและผู้ทำลายมนุษย์เป็นผู้กำหนด และให้ความหมายแก่สรรพสิ่ง 2. ใช้วิธีการศึกษา วิจัยและการคาดการณ์อย่างเป็นระบบ ในการศึกษาความเป็นไปได้ของอนาคต ในรูปแบบต่างๆ ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ศึกษา หรือเจ้าของวัฒนธรรม 3. เน้นการศึกษาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ของมนุษย์ สังคม หน่วยงาน โดยส่วนรวมในช่วงระยะเวลาที่กำหนดในอนาคต เช่น ในช่วง 20 ปีข้างหน้า 4. ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้คาดการณ์แนวโน้ม	1.อนาคตเป็นไปตามโชคชะตาราศี ดวงดาวหรือพรหมลิขิตเชื่อว่ามีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเป็นผู้กำหนดไว้แล้ว 2.ใช้ไฟ ลายมือ วันเดือนปีเกิด ดูโหงวเฮ้ง ในการทำนายอนาคต ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ หมอดู 3.เน้นอนาคตของแต่ละบุคคลเป็นส่วนใหญ่เช่น นาย ก. จะพบเนื้อคู่เมื่อไหร่เป็นคนอย่างไร เป็นต้น 4.หมอดูเป็นผู้ให้คำทำนาย

ตารางที่ 2 ตารางการเปรียบเทียบความเชื่อและวิธีการเกี่ยวกับอนาคต

ที่มา: จุมพล พูลภัทรชีวิน, “ปฏิบัติการวิจัยอนาคตด้วยEDFR,” วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย ขอนแก่น 1, 2 (2548): 19-31.

จะเห็นได้ว่านักอนาคตนิยมและหมอดูมีความเชื่อและวิธีการคาดการณ์และทำนายอนาคตที่แตกต่างกัน เป้าหมายหลักของการศึกษาและการวิจัยอนาคตมิใช่อยู่ที่การทำนายที่ถูกต้องแม่นยำ เพราะเรื่องของอนาคตเป็นเรื่องที่ยังไม่เกิดขึ้นหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เราไม่มีจ้อเท็จจริงเกี่ยวกับอนาคตทำให้การคาดการณ์และความคิดเห็นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับแนวโน้มที่เป็นทางเลือกที่คาดว่าจะมีความเป็นไปได้ที่สุดเท่านั้น

จากแนวคิดการวิจัยอนาคตดังกล่าวข้างต้น ไม่ว่าจะ เป็น EDFR หรือ Delphi technique กล่าวโดยสรุปได้ว่า การวิจัยอนาคตเป็นการศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้และเป็นไปไม่ได้ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ เพื่อที่จะหาทางทำแนวโน้มที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นและขจัดแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์ให้ลดน้อยลงหรือหมดไป มีประโยชน์ทางการวิจัยในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การตัดสินใจในการปฏิบัติที่จะนำไปสู่การสร้างอนาคตอันพึงประสงค์ ทั้งนี้เทคนิคการวิจัยอนาคตมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ผู้วิจัยควรมีการพิจารณาและนำแนวคิดมาปรับใช้ให้เหมาะสมในการออกแบบการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นตัวแทนจากภาครัฐและเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีส่วน

ได้ส่วนเสียเพื่อมาใช้พัฒนาเป็นรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

7. แนวคิด เรื่อง SWOT Analysis, TOWS Martrix, 7's Model, PESTEL Analysis

7.1 แนวคิดเรื่อง SWOT Analysis (เอกชัย บุญยาธิฐาน, 2553)

SWOT เป็นอักษรย่อมาจากคำภาษาอังกฤษ 4 คำ คือ Strengths หมายถึง จุดแข็ง หรือ ข้อได้เปรียบ Weaknesses หมายถึง จุดอ่อน หรือ ข้อเสียเปรียบ Opportunities หมายถึง โอกาสที่จะดำเนินการได้ และ Threats หมายถึง อุปสรรค ข้อจำกัด หรือ ปัจจัยที่คุกคามการดำเนินงานขององค์กร การวิเคราะห์ SWOT เป็นเครื่องมือที่เป็นที่รู้จักและถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ปี 1960 SWOT ถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์กรและเป็นหนึ่งในกระบวนการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร เนื่องจากองค์กรแต่ละองค์กรจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์เพื่อที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตน โดยเราสามารถแบ่งการวิเคราะห์ได้เป็น 2 ส่วนหลัก คือ การวิเคราะห์ปัจจัยภายในองค์กร และการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกองค์กร

การสำรวจสิ่งแวดล้อม หมายถึงการวิเคราะห์และการประเมินเงื่อนไขต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกขององค์กรตลอดจนปัจจัยต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อองค์กรนั้นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกดังกล่าว มักมีการประเมินใน 4 ด้าน ประกอบด้วยการประเมินความจุดแข็งขององค์กร(Strengths) การประเมินข้อควรปรับปรุงหรือสิ่งที่เป็นจุดอ่อนขององค์กร (Weaknesses) การประเมินโอกาสขององค์กร (Opportunities) และการประเมินสิ่งที่จะเป็นภัยหรือสร้างความเสียหายให้องค์กร(Threats) การวิเคราะห์ทั้ง 4 ด้านเรียกว่า “SWOT Analysis” ซึ่งผู้บริหารและผู้จัดการของหน่วยงานจะเป็นผู้พิจารณาเพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร ที่อาจนำไปสู่การพัฒนาหรือการสู่ความเสี่ยงที่จะเกิดภาวะล้มเหลว สิ่งที่ต้องดำเนินควบคู่ไปกับ “SWOT Analysis” คือ การทำนายแนวโน้มทางธุรกิจที่เกิดขึ้นการสำรวจหรือตรวจสอบปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรการอธิบายภาวะหรือความสามารถในการปฏิบัติงานในปัจจุบันการพิจารณาทรัพยากรและทุนเกื้อหนุนการระบุสมรรถนะสำคัญซึ่งเป็นที่ต้องการสำหรับหน่วยงานหรือองค์กร เช่น ความรู้ ทักษะหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์

Helpful → Harmful

Internal (or Present)	S Strengths	W Weaknesses
External (or Future)	O Opportunities	T Threats

แผนภูมิที่ 7 SWOT Analysis

ที่มา: เอกชัย บุญยาพิษฐาน. (2553). คู่มือวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน

1. Strength (จุดแข็ง) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในองค์กรว่ามีข้อได้เปรียบ มีจุดเด่น หรือมีจุดแข็งอะไรบ้าง เพื่อที่จะนำมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร เช่น สถานะทางการเงินที่มั่นคง ภาพลักษณ์ขององค์กรหรือชื่อเสียงที่โดดเด่น ความได้เปรียบด้านต้นทุนและราคาที่สามารถแข่งขันได้ดีในตลาด การมีนวัตกรรม คุณภาพสินค้า/บริการที่เหนือกว่า การมีพันธมิตรหรือผู้ร่วมทุนที่มีประสิทธิภาพ

2. Weakness (จุดอ่อน) เป็นการวิเคราะห์ถึงปัจจัยภายในองค์กรว่ามีข้อเสียเปรียบ มีจุดด้อย หรือมีจุดอ่อนอะไรบ้างที่ควรจะต้องปรับปรุงหรือขจัดให้หมดไป เพื่อเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในอนาคต เช่น เครื่องจักรที่ล้าสมัย ปัญหาหนี้สินและการจัดการทางการเงินที่อ่อนแอ การขาดความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆที่จำเป็นต่อการทำธุรกิจ ปัญหาด้านการปฏิบัติการภายใน ขาดการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

3. Opportunity (โอกาส) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกขององค์กร ที่เอื้ออำนวย หรือส่งผลให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์หลักที่นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ประกอบด้วย สถานการณ์ทางการเมือง ระบบเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

4. Threat (อุปสรรค) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกองค์กรที่ขัดขวางหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นสิ่งที่องค์กรควรต้องหลีกเลี่ยงหรือต้องปรับตัวตามสถานการณ์เพื่อให้อยู่รอดได้ โดยหลักที่นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์จะเป็นหลักการเดียวกันกับที่ใช้วิเคราะห์โอกาส (Opportunity)

เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT นั้นมีข้อดี และได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในการวิเคราะห์สถาน-การณ์ต่าง ๆ ทางธุรกิจและการบริหารเชิงกลยุทธ์ เนื่องจากเป็นเทคนิคที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน ให้ความสะดวกเป็นอย่างมากสำหรับผู้ให้นำ SWOT มาใช้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ด้านต่าง ๆ มากมาย เช่น การตัดสินใจเลือกเมื่อมีทางเลือกหลายๆทาง มีการกำหนดความสำคัญก่อนหลังเหตุการณ์ เป็นการบริหารความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้เกิดขึ้น ใช้ในการ

วิเคราะห์และแก้ปัญหาในการดำเนินการ นำมาใช้ในการวิเคราะห์โครงการเริ่มใหม่ ช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น และช่วยสร้างกระบวนการเรียนรู้ใหม่ (จินตนา บุญบงการ และ ณีฐพันธ์ เขจรนันท์, 2544; เอกชัย บุญยาธิฐาน, 2553)

นอกจากมีข้อดีแล้ว การวิเคราะห์ SWOT มีข้อเสียอยู่ไม่น้อยเช่นกัน เมื่อเปรียบเทียบกับประโยชน์และความหลากหลายในการประยุกต์ใช้งาน เช่น โอกาสผิดพลาดเกิดจากคุณภาพของข้อมูล ที่นำมาใช้วิเคราะห์ ทักษะ ประสบการณ์ และความเข้าใจในความรู้พื้นฐานของเทคนิค SWOT ของผู้วิเคราะห์ ต้องทบทวน SWOT เป็นระยะ ๆ เพื่อตรวจสอบสภาพว่า เหตุการณ์และปัจจัยต่าง ๆ ที่นำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ยังเหมือนเดิมหรือมีการเปลี่ยนแปลงไปแล้วหรือไม่ (นันทิยา หุตานวัตร, ณรงค์ หุตานวัตร, 2551; บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ, 2556)

โดยสรุปการวิเคราะห์ SWOT นั้นถูกแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การวิเคราะห์ปัจจัยภายในองค์กร (S,W) ซึ่งเป็นปัจจัยภายในองค์กรที่เราสามารถควบคุมได้ สามารถปรับปรุงได้ และสามารถแก้ไขได้) และ 2) การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกองค์กร (O,T) เป็นปัจจัยจากสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เช่น นโยบายของภาครัฐ เทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจโลก ซึ่งเป็นปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ การวิเคราะห์ SWOT เหมาะสำหรับการทำให้ทุกคนในองค์กรเห็นภาพรวมเดียวกัน เพื่อช่วยกันคิดหาแนวทางในการบริหารต่อไปในอนาคต เป็นหัวข้อสำคัญในการเขียนแผนธุรกิจ ใหม่ (จินตนา บุญบงการ และ ณีฐพันธ์ เขจรนันท์, 2544; ณรงค์ หุตานวัตร, 2551; เอกชัย บุญยาธิฐาน, 2553; บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ, 2556)

7.2 แนวคิดเรื่อง TOWS Matrix (เอกชัย บุญยาธิฐาน, 2553)

แนวคิด TOWS Matrix เป็นแนวคิดที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กร เป็นการจับคู่ระหว่างปัจจัยภายนอก (External Factors) กับ ปัจจัยภายใน (Internal Factors) ที่ได้มาจากการวิเคราะห์ SWOT Analysis (ประดิษฐ์ ภิญญาภาสกุล, 2555) โดยเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส จุดแข็งกับอุปสรรค จุดอ่อนกับโอกาส และจุดอ่อนกับอุปสรรค ตามตารางที่ 6 ดังนี้ (อารีย์ แผ้วสกุลพันธ์, 2553)

ปัจจัยภายใน (Internal Factors)	จุดแข็งภายใน [Internal Strengths (S)]	จุดอ่อนภายใน [Internal Weaknesses (W)]
ปัจจัยภายนอก (External Factors)		
โอกาสจากภายนอก [External Opportunities (O)]	กลยุทธ์ SO : มาก – มาก (SO Strategy : Maxi-Maxi) รุกไปข้างหน้า	กลยุทธ์ WO : น้อย – มาก (WO Strategy : Mini-Maxi) พัฒนาภายใน
อุปสรรค/ข้อจำกัดจากภายนอก [External Threats (T)]	กลยุทธ์ ST : มาก – น้อย (ST Strategy : Maxi-Mini) สร้างพันธมิตร	กลยุทธ์ WT : น้อย – น้อย (WT Strategy : Mini-Mini) ปรับเปลี่ยนภายใน

ตารางที่ 3 TOWS Matrix สำหรับการกำหนดกลยุทธ์

ที่มา: Wehrich, H. and Koontz, H. (1993). Management: A Global Perspective, 10th ed. New Delhi: Mcgraw-Hill College, p.p. 175.

1. กลยุทธ์ SO – เป็นกลยุทธ์เชิงรุก เป็นการสร้างกลยุทธ์ที่เกิดจากการนำจุดแข็งที่มีขององค์กร และโอกาสที่เกิดขึ้นมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้น
2. กลยุทธ์ ST – เป็นกลยุทธ์เชิงป้องกัน เป็นการสร้างกลยุทธ์จากการนำจุดแข็งและอุปสรรคมาพิจารณาร่วมกัน ทั้งนี้เนื่องจากการที่องค์กรมีจุดแข็ง แต่ยังมีอุปสรรค ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ควบคุมไม่ได้เป็นข้อจำกัด จึงต้องนำจุดแข็งมาป้องกัน หรือบรรเทาภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อองค์กร
3. กลยุทธ์ WO – เป็นกลยุทธ์เชิงแก้ไข เป็นการสร้างกลยุทธ์จากการนำจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อนำประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นมาใช้แก้ไข หรือลบล้างจุดอ่อนที่มีอยู่
4. กลยุทธ์ WT – เป็นกลยุทธ์เชิงรับ เกิดจากการนำจุดอ่อนและอุปสรรคมาพิจารณาร่วมกัน กรณีที่องค์กรจะต้องประสบกับจุดอ่อนที่มีอยู่บวกกับอุปสรรคจากปัจจัยภายนอกซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ เป็นการพยายามลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค

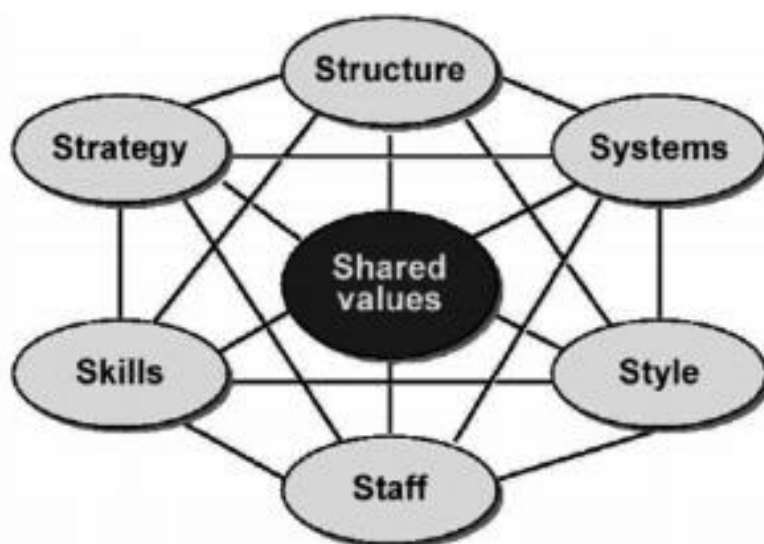
TOWS Matrix เป็นเครื่องมือที่ได้รับความนิยมและมักนำมาใช้ควบคู่กับการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อใช้ตรวจสอบสิ่งที่เราวิเคราะห์ว่ามีความถูกต้องและมีคามสัมพันธ์กันอย่างไร สนับสนุนกันหรือไม่ ทั้ง TOWS Matrix และ SWOT Analysis จึงจะเป็นเครื่องมือที่จะถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาต่อไป

7.3 แนวคิดเรื่อง 7s Framework (เอกชัย บุญยาศิษฐาน, 2553)

7s Framework เป็นการวิเคราะห์ที่สามารถนำมาใช้ได้หลากหลายสถานการณ์ เช่น ใช้ในส่วนของ การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน ตรวจสอบปัจจัยภายในที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต จัดเพิ่มหรือลดหน่วยงานที่จำเป็นเพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน รวมถึงใช้ในการกำหนดวิธีที่

ที่ดีที่สุดที่จะใช้กลยุทธ์นำเสนอ เป็นการปรับกระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสอดคล้องกับการนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นว่าค่านิยมที่กำหนดนี้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาทุกองค์ประกอบที่สำคัญขององค์กร สามารถนำไปได้ดีในเรื่องการประเมินความเป็นไปได้จริงของแผนกลยุทธ์ที่บริษัทวางแผนไว้ โดยมองออกจากความสามารถขององค์กรที่แท้จริงเป็นสำคัญ

กรอบแนวคิดMcKinsey 7-S Framework ประกอบด้วยปัจจัย 7 ประการในการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรโดยในระยะต่อมาได้รับการยอมรับและนำไปใช้อย่างกว้างขวางและในปัจจุบันได้มีการนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์องค์กรในส่วนของ SWOT ในด้านของปัจจัยภายในว่าองค์กรนั้นมีจุดแข็งและจุดอ่อนในปัจจัยทั้ง 7 อย่างไร (Peter and Waterman, 1982: 10) แผนภาพข้างล่างนี้เป็นแบบจำลองของ McKinsey 7-S Framework ซึ่งจะเห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยต่างๆ ดังนี้

แผนภูมิที่ 8 แบบจำลองของMcKinsey 7-S Framework

ที่มา: Thomas J. Peter, and Robert Jr. H. Waterman, *In Search of Excellence: Lessons from America's Best-Run Companies* (New York: Harper & Row Publishers, 1982), 10.

1. **กลยุทธ์องค์กร (strategy)** การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้บริหารตอบคำถามที่สำคัญว่าองค์กรอยู่ที่ไหนในขณะนี้ องค์กรมีเป้าหมายอยู่ที่ไหน พันธกิจของเราคืออะไร พันธกิจของเราควรจะเป็นอะไร และใครเป็นผู้รับบริการของเราการบริหารเชิงกลยุทธ์ จะมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งการบริหารเชิงกลยุทธ์จะช่วยให้องค์กรกำหนดและพัฒนาข้อได้เปรียบทางการแข่งขันขึ้นมาได้และเป็นแนวทางที่บุคคลภายในองค์กรรู้ว่าจะใช้ความพยายามไปในทิศทางใด จึงจะประสบความสำเร็จ โดยให้แผนที่วางขึ้นมานั้นได้สอดคล้องและเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอก และภายในองค์กร ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ช่วยสนับสนุนให้องค์กรมีขีดความสามารถเหนือคู่แข่ง

2. **โครงสร้างองค์กร (structure)** คือโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ ขนาดการควบคุม การรวมอำนาจ และการกระจายอำนาจของผู้บริหาร การแบ่งโครงสร้างสามารถแยกออกได้หลายประเภท เช่น ตามหน้าที่ ตามผลิตภัณฑ์ ตามลูกค้า ตามภูมิภาค เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้หรือหมายถึงการจัดระบบระเบียบให้กับบุคคลตั้งแต่ 2-คนขึ้นไปเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ เนื่องจากองค์กรในปัจจุบันมีขนาดใหญ่การจัดองค์กรที่ดีจะมีส่วนช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานลดความซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งในหน้าที่ช่วยให้บุคลากรได้ทราบขอบเขตงานความรับผิดชอบมีความสะดวกในการติดต่อประสานงานผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการบริหารจัดการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

3. **ระบบการปฏิบัติงาน (system)** เป็นการวิเคราะห์ถึงระบบงานขององค์กรในการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ตามที่กำหนดไว้นอกจากการจัดโครงสร้างที่เหมาะสมและมีกลยุทธ์ที่ดีแล้วการจัดระบบการทำงานก็มีความสำคัญยิ่ง อาทิ ระบบบัญชี/การเงิน (Accounting/Financial System) ระบบพัสดุ (Supply System) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology System) ระบบการติดตาม/ประเมินผล (Monitoring/Evaluation System) ฯลฯ

4. **บุคลากร (staff)** ทรัพยากรมนุษย์นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กรองค์กรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์เป็นกระบวนการวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรมนุษย์ในอนาคตโดยการตัดสินใจเกี่ยวกับบุคลากรนั้นควรมีการวิเคราะห์ที่อยู่บนพื้นฐานของกลยุทธ์องค์กรที่เป็นสิ่งกำหนดทิศทางที่องค์กรจะดำเนินไปให้ถึงซึ่งจะเป็นผลให้กระบวนการกำหนดคุณลักษณะและการคัดเลือกและจัดวางบุคลากรได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

5. **ทักษะความรู้ความสามารถ (skill)** เป็นการพิจารณาถึงทักษะหรือความเชี่ยวชาญขององค์กรในองค์กรวม ทั้งนี้ทักษะในการปฏิบัติงานของทรัพยากรบุคคลในองค์กรสามารถแยกทักษะออกเป็น 2 ด้านหลักคือทักษะด้านงานอาชีพเป็นทักษะที่จะทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ได้ตามหน้าที่และลักษณะงานที่รับผิดชอบเช่นด้านการเงินด้านบุคคลซึ่งคงต้องอยู่บนพื้นฐานการศึกษาหรือได้รับการอบรมเพิ่มเติมส่วนทักษะความถนัดหรือความชาญฉลาดพิเศษ (Aptitudes and special talents) นั้นอาจเป็นความสามารถที่ทำให้พนักงานนั้นๆโดดเด่นกว่าคนอื่นส่งผลให้มีผลงานที่ดีกว่าและเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้รวดเร็วซึ่งองค์กร คงต้องมุ่งเน้นในทั้ง 2 ความสามารถไปควบคู่กัน

6. **รูปแบบการบริหารงาน (style)** แบบแผนพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของสภาพแวดล้อมภายในองค์กร โดยพบว่า สไตล์ในการทำงานของผู้บริหารนั้น มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูง จะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของพนักงานภายในองค์กร มากกว่าคำพูดของผู้บริหาร นอกจากนี้ความเป็นผู้นำขององค์กรจะมีบทบาทที่สำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กรผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะต้องวางโครงสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้วยการเชื่อมโยงระหว่างความเป็นเลิศและพฤติกรรมทางจรรยาบรรณให้เกิดขึ้น

7. **ค่านิยมร่วม (shared values)** สมาชิกขององค์กรที่ได้กลายเป็นรากฐานของระบบการบริหารวิธีการปฏิบัติของบุคลากรและผู้บริหารภายในองค์กรหรืออาจเรียกว่าวัฒนธรรมองค์กร

รากฐานของวัฒนธรรมองค์กรก็คือความเชื่อค่านิยมที่สร้างรากฐานทางปรัชญาเพื่อทิศทางขององค์กร โดยทั่วไปแล้วความเชื่อจะสะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกภาพและเป้าหมายของผู้ก่อตั้งหรือผู้บริหารระดับสูง ต่อมาความเชื่อเหล่านั้นจะกำหนดบรรทัดฐานเป็นพฤติกรรมประจำวันขึ้นมาภายในองค์กรเมื่อค่านิยมและความเชื่อได้ถูกยอมรับทั่วทั้งองค์กรและบุคลากรกระทำตามค่านิยมเหล่านั้นแล้วองค์กรก็จะมี วัฒนธรรมที่เข้มแข็งในการประเมินสมรรถนะขององค์กรถือว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาเนื่องจากจะทำให้เราได้รู้สภาพความเป็นจริงว่าองค์กรของเรา มีสมรรถนะอย่างไรอาจเปรียบได้กับการตรวจร่างกายของคนเพื่อที่จะทราบถึงความแข็งแรงและสมบูรณ์และ ค้นหาโรคภัยต่างๆในกรณีองค์กรก็เช่นเดียวกันการค้นพบจุดอ่อนก็เปรียบการค้นพบโรคที่จำเป็นต้องได้รับการเยียวยารักษาให้หายหรือทุเลาลงไปเพื่อพร้อมที่จะดำรงอยู่อย่างมั่นคงและสามารถไปสู่เป้าหมายที่ฝันไว้ให้ได้

7.4 PESTEL Analysis

PESTEL Analysis คือ เครื่องมือที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์และทำความเข้าใจ ภาพรวมของสภาพแวดล้อมพื้นที่ที่กำลังจะเข้าไปดำเนินงาน เป็นการวิเคราะห์ถึงโอกาสและภัยคุกคามที่อยู่ภายในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องค้นคว้าข้อมูลต่างๆ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่นั้นๆ เพื่อใช้วางแผนหาประโยชน์จากโอกาสและลดภาวะคุกคามในพื้นที่ลง PESTEL Analysis จะช่วยในด้านวิเคราะห์การเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี สภาพแวดล้อม และกฎระเบียบ ซึ่งใช้ในขั้นตอนแรกเพื่อระดมความคิดในลักษณะระดับภูมิภาคและระดับประเทศ หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ผ่านมาวิเคราะห์แล้วมาสรุปผลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานในพื้นที่นั้นๆ (เอกชัย บุญยธิฐานัน, 2553; เอกกมล เอี่ยมศรี, 2555)

1) ปัจจัยทางการเมือง (Political) เช่น สถานะความมั่นคงของรัฐบาล และรูปแบบของรัฐบาล เสรีภาพของสื่อสารตามหลักนิติธรรมและระบบการดำเนินการของราชการในแต่ละท้องถิ่น แนวโน้มของกฎระเบียบข้อบังคับที่จะออกมาใหม่ และกฎระเบียบข้อบังคับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ลักษณะของสังคมและกฎหมายการจ้างงานของท้องถิ่น นโยบายภาษีและการค้า และการควบคุมอัตราค่าไฟฟ้า การออกกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการเมืองบ่อยๆ เป็นต้น

2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economic) เช่น ขั้นตอนของวัฏจักรธุรกิจ สถานการณ์ปัจจุบัน และการคาดการณ์การขยายตัวทางเศรษฐกิจของอัตราเงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ย การว่างงานและอุปทานของแรงงาน ต้นทุนค่าแรงงาน (ทั้งแรงงานขั้นต่ำ และ ค่าแรงพนักงานระดับฝีมือแรงงาน) ระดับรายได้และการกระจายระดับขั้นของรายได้ของคนทำงาน ผลกระทบของการค้าแบบโลกาภิวัตน์ แนวโน้มผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีหรืออื่นๆ ที่มีผลต่อเศรษฐกิจ

3) ปัจจัยทางสังคม/วัฒนธรรม (Social/Cultural) ได้แก่ อัตราการเติบโตของจำนวนประชากรและอายุเฉลี่ย สุขภาพของประชากร และการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของประชากร สังคมวิถีชีวิตของสังคมเมือง และสังคมชนบท ระดับการศึกษาเฉลี่ย และทัศนคติต่อการติดต่อการค้ากับประเทศต่างๆ ประชากรที่ใช้แรงงานในตลาดแรงงาน ทัศนคติในการทำงาน การรักความอิสระ ทัศนคติต่อการทำงานกับบริษัทต่างชาติ ความคิดเห็นหรือทัศนคติของประชาชนทางสังคม และข้อ

ห้ามทางสังคมต่างๆ รูปแบบของประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่กำลังเกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นๆ

4) ปัจจัยทางเทคโนโลยี (Technological) ได้แก่ ผลกระทบของเทคโนโลยีใหม่ๆ ผลกระทบของระบบอินเทอร์เน็ต และระบบการติดต่อสื่อสารแบบมีสายและแบบไร้สาย และระยะทางที่ไกลจากสำนักงานใหญ่ กิจกรรมการวิจัยและพัฒนา ผลกระทบของการถ่ายทอดด้านเทคโนโลยี

5) ปัจจัยทางสภาวะแวดล้อม (Environmental) ได้แก่ สภาพอากาศ กฎหมาย และข้อกำหนดเรื่องการควบคุมมลพิษ ปัญหามลพิษทางน้ำ และอากาศ ระบบรีไซเคิล ระบบกำจัดขยะ ทัศนคติการรักสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชน

6) ปัจจัยจากกฎระเบียบ (Legal) ได้แก่ กฎหมายค่าแรง กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับธุรกิจ กฎหมายอื่นๆ ที่มีผลต่อธุรกิจ

ธุรกิจที่รู้แนวโน้มของตลาดจากปัจจัยภายนอกก่อนย่อมได้เปรียบในการทำธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ประกอบการได้เตรียมพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่างๆ รอบตัวที่เรากำหนดไม่ได้ แต่สามารถปรับตัวตามได้ ซึ่ง PESTEL Analysis ถือเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพอย่างมากในการแก้ปัญหาในส่วนนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการไปลงทุนกับธุรกิจในประเทศที่เรายังไม่รู้จักทั้งในด้านวัฒนธรรมและการลงทุน เครื่องมือชิ้นนี้จะช่วยให้เราตัดปัจจัยเสี่ยงต่างๆ เพื่อให้สามารถลงทุนเดินหน้าทำการตลาดหรือพัฒนาธุรกิจให้ไปข้างหน้าอย่างมั่นคง

ทั้งนี้ในการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีของ SWOT Analysis, TOWS Matrix, 7's Model และ PESTEL Analysis จะสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และ สกัด วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางในการดำเนินการต่อไป เพื่อให้เกิดรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีข้อมูลมาจากบุคลากรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างแท้จริง

8. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลาง โดยมีสถานที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้ 1) ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดอ่างทอง และ จังหวัดลพบุรี 2) ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี และ จังหวัดปทุมธานี 3) ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดสระบุรี และ 4) ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรี ในส่วนสภาพทางภูมิศาสตร์นั้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่างของประเทศห่างจากกรุงเทพมหานคร ทางถนนเอเชีย 75 กิโลเมตร ทางรถไฟ 72 กิโลเมตร และทางเรือ 177 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 2,556.64 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,597,900 ไร่ จึงนับได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 63 ของประเทศไทย และเป็นอันดับที่ 1 ของจังหวัดในภาคกลาง มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนา ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ มีแม่น้ำไหลผ่าน 4 สาย ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำลพบุรี และแม่น้ำน้อย รวมความยาวประมาณ 200 กิโลเมตร มีลำคลองน้อยใหญ่

1,254 คลอง เชื่อมต่อแม่น้ำเกือบทั่วบริเวณพื้นที่ (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2557) ส่วนลักษณะภูมิอากาศนั้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีลักษณะร้อนชื้นอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม 2 ฤดู คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาวซึ่งอากาศจะเย็นและแห้งแล้ง และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในฤดูฝน ทำให้มีฝนตกชุกเป็นเวลานาน (แผนพัฒนาจังหวัด 4 ปี พ.ศ. 2557-2560 ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเขตเศรษฐกิจที่สำคัญ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมเป็นหลัก ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ตามรายงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2558 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) ประจำปี 2558 รวม 413,158 ล้านบาท มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (Per capita GPP) อยู่ที่ 475,795 บาท จัดเป็นอันดับที่ 4 ของประเทศ และเป็นอันดับที่ 1 ของภาคกลาง ซึ่งประกอบด้วย 6 จังหวัด คือ พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี สาขาการผลิตที่สำคัญของจังหวัด คือ สาขาอุตสาหกรรม รองลงมาสาขาอสังหาริมทรัพย์ และ สาขาการค้าส่งและค้าปลีกตามลำดับ (รายงานสถิติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประจำปี 2560, สำนักงานสถิติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน มีชื่อเสียงในฐานะเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่ไม่มีอำเภอเมือง มีอำเภอพระนครศรีอยุธยาเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ชาวบ้านโดยทั่วไปนิยมเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า "กรุงเก่า" หรือ "เมืองกรุงเก่า" มีสภาพทางภูมิศาสตร์เป็นเกาะซึ่งมีแม่น้ำสามสายล้อมรอบ ได้แก่ แม่น้ำป่าสักทางทิศเหนือ, แม่น้ำเจ้าพระยาทางทิศตะวันตกและทิศใต้ และแม่น้ำลพบุรีทางทิศตะวันออก เดิมทีบริเวณนี้ไม่ได้มีสภาพเป็นเกาะ แต่สมเด็จพระเจ้าอู่ทองทรงดำริให้ขุดคูเชื่อมแม่น้ำทั้งสามสาย เพื่อให้เป็นปราการธรรมชาติป้องกันข้าศึก ที่ตั้งกรุงศรีอยุธยายังอยู่ห่างจากอ่าวไทยไม่มากนัก ทำให้กรุงศรีอยุธยาเป็นศูนย์กลางการค้ากับชาวต่างประเทศ และอาจถือว่าเป็น "เมืองท่าตอนใน" เนื่องจากเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของภูมิภาค มีสินค้ากว่า 40 ชนิดจากสงครามและบรรณาการ แม้ว่าตัวเมืองจะไม่ติดทะเลก็ตามมีการประเมินว่า ราว พ.ศ. 2143 กรุงศรีอยุธยามีประชากรประมาณ 300,000 คน และอาจสูงถึง 1,000,000 คน ราว พ.ศ. 2243 ทำให้เป็นหนึ่งในนครใหญ่ที่สุดของโลก ขณะนั้น บางครั้งมีผู้เรียกกรุงศรีอยุธยาว่า "เวนิสแห่งตะวันออก" ปัจจุบันบริเวณนี้เป็นส่วนหนึ่งของอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พื้นที่ที่เคยเป็นเมืองหลวงของไทยนั้นคือ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ส่วนตัวเมืองปัจจุบันถูกตั้งขึ้นใหม่ห่างจากกรุงเก่าไปไม่กี่กิโลเมตร (องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2559)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นอดีตราชธานีที่ยาวนานที่สุดถึง 417 ปี เป็นดินแดนที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีเอกลักษณ์โดดเด่นทั้งด้านกายภาพ ประวัติศาสตร์และอารยธรรม มีโบราณสถานที่ยังคงเหลืออยู่เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความรุ่งเรืองในอดีต องค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้รับอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาไว้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2534 เป็นผลให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้ความสนใจเข้ามาเยี่ยมชมตลอดทั้งปี (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2557)

แผนภูมิที่ 9 แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา: สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศาลากลางจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถิตินักท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. 2560 มีจำนวน 7,563,780 คน แยกเป็นชาวไทย จำนวน 5,648,027 คน คิดเป็นร้อยละ 74.67 ชาวต่างชาติจำนวน 1,915,753 คน คิดเป็นร้อยละ 25.33 ในด้านรายได้จากการท่องเที่ยว ปี 2560 จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีรายได้จากการท่องเที่ยว 16,640.80 ล้านบาทต่อปี แยกเป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย 11,265.62 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 67.70 รายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 5,375.18 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.30 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มาเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยามากที่สุด คือ ประเทศญี่ปุ่น รองลงมาคือ ประเทศจีน และประเทศฝรั่งเศสตามลำดับ ส่วนสถานที่ที่นักท่องเที่ยวนิยมไปมากที่สุด คือ วัดมหาธาตุ รองลงมาคือ วัดพระศรีสรรเพชญ์ และ วัดพนัญเชิงวรวิหาร ตามลำดับ(กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2557) จะเห็นได้ว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวต่างชาติมีสัดส่วนการเพิ่มขึ้นที่มากกว่าชาวไทย การที่อัตราการท่องเที่ยวในจังหวัดอยุธยาเติบโตเพิ่มขึ้นมีผลมาจาก การจัดกิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี อาทิ งาน “อยุธยาหมางคลทัวร์ไหว้พระ 9 วัด” การเดินทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ชมโบราณสถานด้วยรถจักรไอน้ำในเส้นทางกรุงเทพ-อยุธยา การล่องเรือเที่ยวอยุธยา ฯลฯ โดยอยุธยาใช้ความเป็น “เมืองมรดกโลก” เป็นจุดขายการท่องเที่ยวที่ช่วยดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ นอกจากนี้ยังมีการเสนอสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่น่าสนใจ โดยเฉพาะสินค้ากบแปรรูปหรือกบกระป๋อง และสินค้าอื่นๆเช่น พัดสาน เครื่องปั้นจิว มีดอรัญญิก และยังมีเปิดโรดโชว์ในกรุงเทพฯ จีน ญี่ปุ่น เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวอยุธยา สำหรับพาหนะที่

นิยมใช้เดินทางเข้ามาในจังหวัดอยุธยา ส่วนใหญ่จะนิยมเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว รองลงมาคือ รถโดยสารประจำทาง รถไฟ และอื่นๆ ตามลำดับ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เนื่องจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความได้เปรียบในด้านการเดินทางที่มีความสะดวกสบาย มีระยะทางใกล้กรุงเทพฯ จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีบรรยากาศเหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเชิงวัฒนธรรมแล้ว พระนครศรีอยุธยายังมีวัด วัง เก้าแก่มากมายเหมาะแก่การท่องเที่ยวในด้านการพัฒนาจิตใจ พร้อมกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อความ เป็นสิริมงคลให้กับชีวิต (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจของอยุธยามักเป็น แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและศาสนา เช่น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสามพระยา พระราชวังหลวง วังจันทร์เกษม วัดพระศรีสรรเพชญ์ วัดพระมงคลบพิตร วัดใหญ่ชัยมงคล วัดพนัญเชิงวรวิหาร หมู่บ้านญี่ปุ่น ปางช้าง(แลเหนียด) วัดพระรามและบึงพระราม พระราชานุสาวรีย์สุริโยทัย วัดมหาธาตุ เจดีย์พระศรีสุริโยทัย วัดโลกยสุธาราม วัดภูเขาทอง วัดหน้าพระเมรุ วัดพุทไธสวรรย์ วัด กษัตริราชวรวิหาร หมู่บ้านโปรตุเกส วัดไชยวัฒนาราม คุ่มขุนแผน วัดมเหยงค์ วัดประดู่ทรงธรรม ตลาดน้ำคลองสระบัว ตลาดน้ำลาดชะโด ตลาดแก้งไค้ พระราชวังบางปะอิน วัดนิเวศธรรมประวัติ วัดชุมพลนิกายาราม ปราสาทนครหลวง ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร เป็นต้น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด พระนครศรีอยุธยา, 2559)

นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจอีกหนึ่งแห่ง บริหารงานโดยเอกชน คือ วังช้าง อยุธยา แล เพนียด ตั้งอยู่ที่ริมถนนป่าไธม ช้างคุ่มขุนแผน อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ตำบลประตูชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา โดยก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 โดยได้รับการสนับสนุนจากกรมศิลปากร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เดิมได้ตั้งชื่อว่า “ปางช้างอยุธยา แล เพนียด” และได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น “วังช้างอยุธยา แล เพนียด” เพื่อเป็นสิริมงคลแก่เจ้าของและ สถานที่ เนื่องจากตั้งอยู่ในเขตอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และเป็นพื้นที่มรดกโลก โดย คำว่า “แล” นั้น หมายถึง แลมอง แลเห็น แลดู เป็นคำโบราณ ส่วนคำว่า “เพนียด” นั้น หมายถึง โบราณสถานเป็นที่จับช้างโบราณ ตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ดังนั้นความหมายโดยรวม คือ เป็นสถานที่ ทำงานของช้าง และดูแลเพนียดคล้องช้างส่วนสถานที่สำคัญในวังช้างแห่งนี้ ยกตัวอย่างเช่น ลานพัก ช้างใหญ่ ซึ่งเป็นบริเวณที่พักผ่อนของช้างและความผูกพัน นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเก็บภาพอิริยาบถ ต่างๆของช้างได้ นอกจากนี้ยังสามารถเข้าไปป้อนอาหารให้ช้างได้ในระยะประชิด ลานพักช้างน้อย เป็นจุดท่องเที่ยวสำคัญของวังช้าง เพราะจะมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ทำร่วมกับช้างมากมาย เช่น การถ่ายรูปกับช้าง การแสดงความสามารถของช้าง กิจกรรมล่อต้อนช้างเพื่อสิริมงคลตามความเชื่อ ของไทย กิจกรรมขี่ช้าง นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังสามารถพักค้างคืนเพื่อมาสัมผัสบรรยากาศกับวิถี ชีวิตของคนกับช้างได้ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2559; ปลายทองเหรียญ มีพันธุ์, 2560)

นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาในปัจจุบันยังคงปรากฏร่องรอยแห่งความเจริญรุ่งเรือง ของศิลปวัฒนธรรมอันยิ่งใหญ่ งดงามและทรงคุณค่า สะท้อนให้รำลึกถึงความโอ้อ่า สง่างามของ ปราสาท ราชวัง วัดวาอาราม ป้อมปราการ บ้านเรือนที่อยู่อาศัย ตลอดจนวิถีชีวิตของชาวกรุงศรี อยุธยาในอดีต นครประวัติศาสตร์แห่งนี้เป็นหลักฐานแสดงถึงความชาญฉลาดของชุมชนหนึ่ง นับตั้งแต่

การเลือกที่ตั้งชุมชนในบริเวณที่มีแม่น้ำสามสายมาบรรจบกันเพื่อให้เป็นแหล่งอาหารและแหล่งเกษตรกรรมอันอุดมสมบูรณ์ พร้อมกับเป็นปราการธรรมชาติในการป้องกันข้าศึกศัตรูจากภายนอก นอกจากนั้นผลงานทางด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม ประณีตศิลป์ และวรรณกรรมยังเป็นประจักษ์พยานแสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองสูงสุดของอารยธรรมแห่งชุมชนหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในระยะเวลาระหว่างพุทธศตวรรษที่ 19-24 อีกด้วย (สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556)

กรุงศรีอยุธยาเป็นศูนย์กลางอำนาจการปกครองของชุมชนชาวสยามในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 หรือพระเจ้าอู่ทองทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีเมื่อปีพุทธศักราช 1893 โดยการรวบรวมเมืองและชุมชนที่มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ได้แก่ เมืองสุพรรณบุรี เมืองลพบุรี เมืองสวรรคบุรีเข้าด้วยกัน ในฐานะเมืองบริวาร ในระยะแรกของการก่อตั้งราชอาณาจักรสุโขทัยซึ่งเจริญรุ่งเรืองมาก่อน ยังคงมีอำนาจอยู่ในบริเวณลุ่มน้ำยม แต่เมื่อเวลาผ่านไปความเข้มแข็งทางด้านทหาร และความสามารถด้านการสงครามส่งผลให้กรุงศรีอยุธยามีแสนยานุภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่กรุงสุโขทัยเริ่มลดบทบาทและอ่อนแอลง จนในที่สุดกรุงศรีอยุธยาสามารถผนวกกรุงสุโขทัยเข้ามาเป็นเมืองบริวารเมืองหนึ่งได้ในปีพุทธศักราช 1981 (สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556)

เนื่องจากกรุงศรีอยุธยาตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มอันอุดมสมบูรณ์ล้อมรอบด้วยแม่น้ำ 3 สาย คือแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำสัก แม่น้ำลพบุรี เมื่อได้รับการสถาปนาเป็นราชธานีแล้ว พระเจ้าอู่ทองปฐมกษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยาได้โปรดเกล้าฯให้ขุดคูเชื่อมแม่น้ำส่วนเหนือและส่วนใต้ บริเวณคอคอดคู้งแม่น้ำจนกลายเป็นเมืองที่มีน้ำล้อมรอบมีสภาพคล้ายเกาะที่เป็นเสมือนปราการธรรมชาติ ป้องกันการรุกรานจากข้าศึกศัตรูได้เป็นอย่างดี ลักษณะภูมิประเทศที่ตั้งเหมาะสม ผนวกกับแสนยานุภาพทางด้านการทหารส่งผลให้เพียงช่วงเวลา 90 ปีหลังสถาปนา (พุทธศักราช 1893-1981) กรุงศรีอยุธยาได้พัฒนาความเจริญรุ่งเรืองในทุกๆด้าน อย่างรวดเร็วโดยเฉพาะด้านการต่างประเทศ ทั้งประเทศเพื่อนบ้านและประเทศมหาอำนาจตะวันตกจนก้าวสู่ความเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการพาณิชย์ที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ช่วงพุทธศตวรรษที่ 2 – 23 ความมั่นคงทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงศรีอยุธยาทุกแขนงได้รับการทำนุบำรุงและสร้างสรรค์จนรุ่งโรจน์อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน (สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556, สถาบันอยุธยาศึกษา)

ในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 23 ต้นพุทธศตวรรษที่ 24 ภายหลังเผชิญภาวะสงครามยืดเยื้อกับกองทัพพม่า และการแก่งแย่งอำนาจภายใน จนเกิดการจลาจลและการกบฏบ่อยครั้ง กรุงศรีอยุธยาซึ่งเคยมีอำนาจทางการเมืองที่มั่นคง มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมก้าวสู่ภาวะของความเสื่อมถอยร่วงโรยจนสูญเสียเอกราชที่ดำรงมายาวนานถึง 417 ปีให้กับพม่าในปีพุทธศักราช 2310 และนับตั้งแต่ถูกทำลายโดยสิ้นเชิงจากการสงครามจากกองทัพพม่า เมืองพระนครศรีอยุธยาได้ถูกทิ้งร้าง ขาดการทำนุบำรุงรักษานานนับศตวรรษจนกระทั่งได้รับการฟื้นฟูบูรณะเป็นครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 โดยทรงสร้างพระราชวังจันทร์เกษมขึ้นใหม่เพื่อเป็นที่ประทับและเรือฟันพระราชวังหลวงโดยการสร้างพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาทขึ้นใหม่บนรากฐานเดิม นอกจากนี้ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงมี

พระบรมราชโองการให้ที่ดินภายในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ห้ามเอกชนถือครอง รวมทั้งมอบหมายให้มณฑลกรุงเก่าดำเนินการสำรวจโบราณสถานทั้งหมด และปรับปรุงบริเวณพระราชวังหลวงต่อเนื่องจากที่ได้ดำเนินการไว้แล้วในรัชกาลก่อน ถือว่าเป็นเวลาของจุดเริ่มต้นแห่งการอนุรักษ์เมืองพระนครศรีอยุธยาในฐานะเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอย่างจริงจังเป็นครั้งแรก จนถึงปีพุทธศักราช 2478 กรมศิลปากรในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุของชาติ จึงได้เริ่มเข้ามาดำเนินการตามภาระหน้าที่ โดยการประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานเมืองอยุธยา ดังนั้นครุประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและโบราณสถานโดยรอบจึงได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พุทธศักราช 2504 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) ให้ดำเนินการอนุรักษ์และบริหารจัดการนครประวัติศาสตร์แห่งนี้ภายใต้แผนงานอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเฉพาะในส่วนของการบูรณะโบราณสถานในขอบเขตพื้นที่ที่กำหนดเท่านั้น (สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556, สถาบันอยุธยาศึกษา) โดยกรมศิลปากรได้ปรับปรุงแผนงานอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาดังกล่าว ให้มีขอบเขตการดำเนินงานที่กว้างขวางและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ในรูปของแผนแม่บทนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินการได้เมื่อปีพุทธศักราช 2536 (สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556)

พระนครศรีอยุธยาเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าโดดเด่น และหลักฐานแห่งอารยธรรมของชาวกรุงศรีอยุธยาส่งผลให้นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญ ณ กรุงคาร์เทจ สาธารณรัฐตูนิเซีย ด้วยหลักเกณฑ์ข้อที่ 3 ดังนี้ “เป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ที่ทำให้ยากยิ่ง หรือเป็นหลักฐานแสดงขนบธรรมเนียมประเพณี หรืออารยธรรมซึ่งยังคงหลงเหลืออยู่หรืออาจสูญหายไปแล้ว” ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้ (สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556, เขมชาติ เทพไทยและคณะ, 2556, สถาบันอยุธยาศึกษา) คือ

1) อยุธยามีความเป็นเยี่ยมในการเลือกสรรทำเลที่ตั้งเมืองในตำแหน่งที่ชุมชนของแม่น้ำมีการออกแบบผังเมืองอย่างซับซ้อนเหมาะสมกับชุมชนที่อาศัย การสัญจรทางน้ำเป็นหลักอันเป็นธรรมชาติของการตั้งถิ่นฐานแบบไทยๆ ลักษณะดังกล่าวเอื้ออำนวยต่อการรักษาพระนคร การป้องกันการรุกรานของข้าศึกศัตรู และการจัดระบบสาธารณูปการได้อย่างเหมาะสมกับสังคมเมืองจนสามารถพัฒนาการสู่ความรุ่งเรืองในยามสงบสุข

2) อยุธยาเป็นแม่แบบในการสร้างกรุงรัตนโกสินทร์ โดยได้ถ่ายทอดความงามความรุ่งเรืองของอยุธยามาไว้ในทุกแง่มุม ไม่ว่าจะเป็นระเบียบผังเมือง การจัดวางอาคาร ชื่อสถานที่ต่างๆ ลักษณะสถาปัตยกรรมอาคารบ้านเรือน ตลอดจนวิถีชีวิต

3) นครประวัติศาสตร์แห่งนี้มีเอกลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นด้านกายภาพ ด้านประวัติศาสตร์ และด้านอารยธรรม

4) อาคารโบราณสถานแต่ละหลังในนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยามีการออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นในภาคพื้นเอเชีย ลักษณะของสิ่งก่อสร้างหลายอย่าง เช่น เจดีย์ปราสาท และปราสาท มีความพิเศษไม่สามารถพบเห็นได้ในที่อื่นๆ

นอกจากสถาปัตยกรรมแล้ว จิตรกรรม และศิลปวัตถุต่างๆที่เกี่ยวข้องก็มีความเป็นเอกลักษณ์ทางรูปแบบ การออกแบบ ฝีมือช่าง การคัดเลือกวัสดุ การผสมผสาน และเป็นสิ่งหายาก โดยสิ่งเหล่านี้เป็นตัวแทนสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิด ความเชื่อ และความสามารถเชิงสร้างสรรค์ของชาวไทยในสมัยอยุธยา (เขมชาติ เทพไทยและคณะ, 2556)

จากการศึกษาของ ปวริศา ศิทธิสาร (2551) เรื่อง”การศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้มาเที่ยวชมนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้มาเที่ยวชมนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้มาเที่ยวชมนครประวัติศาสตร์ในการให้บริการของเจ้าหน้าที่อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา โดยเป็นการรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวจำนวน 40 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวผู้มาเยี่ยมชมนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยามีวัตถุประสงค์ในการเที่ยวชม เพราะเห็นคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของนครประวัติศาสตร์และความเป็นมรดกโลกของนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา โดยรู้จักนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาผ่านสื่อต่างๆทั้งสถานีโทรทัศน์และสถานีวิทยุ และสถานที่ที่ชอบมากที่สุด คือ วัดพระศรีสรรเพชญ์ โดยใช้เวลาในการเที่ยวชมมากกว่า 3 ชั่วโมง ส่วนในเรื่องของความพึงพอใจนั้นนักท่องเที่ยวระบุว่ามีความพึงพอใจมากขึ้นหากมีการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ โดยผ่านสื่อทุกรูปแบบและมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง การรักษาความปลอดภัยให้มากกว่าที่เป็นโดยการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและมีการดูแลและรักษาความปลอดภัยให้ได้มาตรฐาน พร้อมมีการจัดสถานที่พักผ่อนให้แก่ผู้มาเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ พร้อมมีการแจกเอกสารประกอบการเที่ยวชมให้แก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ควรมีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการข้อมูลในทุกวันหยุด นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังได้กล่าวถึงสิ่งอำนวยความสะดวกอีกว่า ควรมีการรักษาความสะอาดให้ทั่วถึง ขยายสถานที่จอดรถ ตกแต่งร้านค้าให้มีเอกลักษณ์มากขึ้น มีการจัดสวนดอกไม้ อีกด้วย

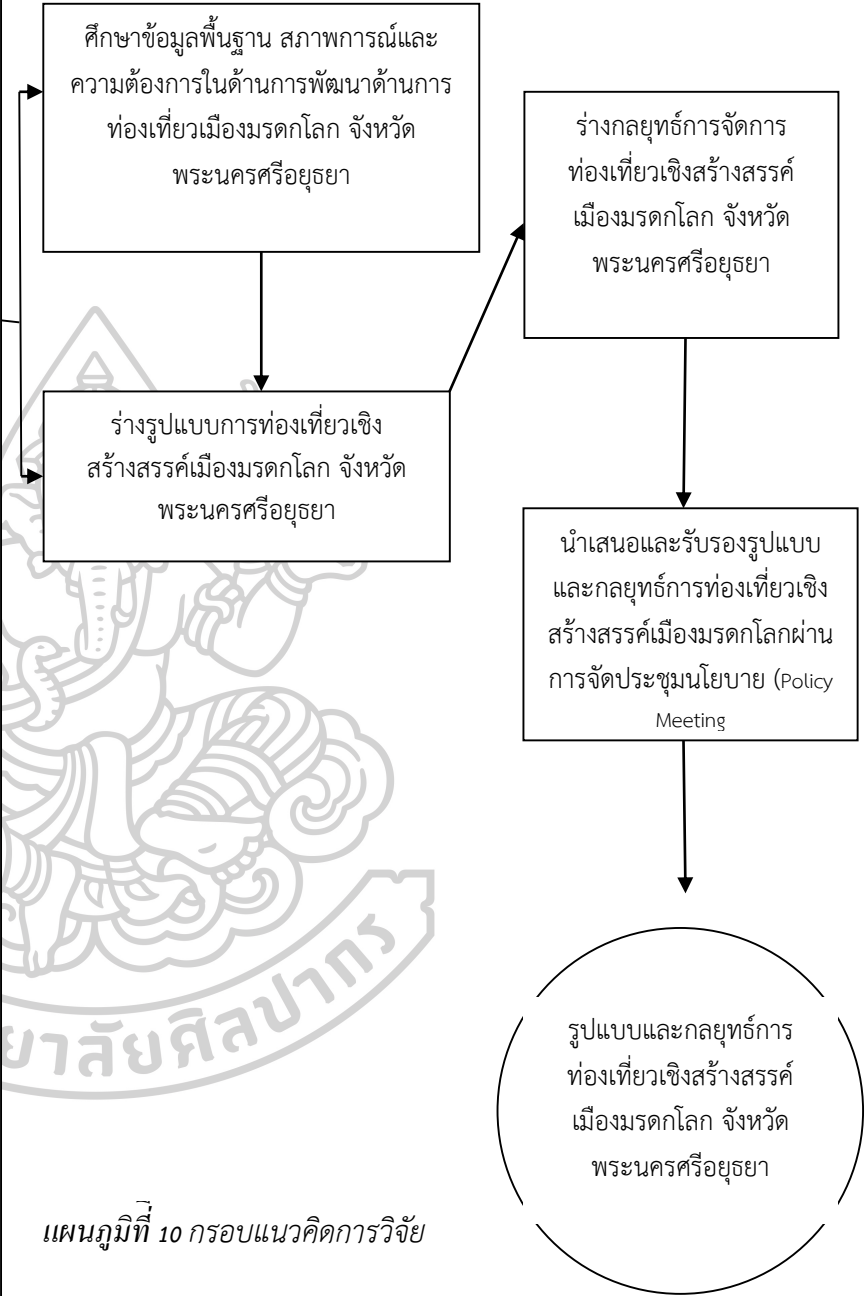
จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัยประกอบไปด้วย แนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย การวางแผน และยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว แนวคิดเกี่ยวกับมรดกโลก แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แนวคิดและทฤษฎีการวิจัยเชิงอนาคต แนวคิดเรื่อง SWOT Analysis, TOWS Matrix, 7's Model, PESTEL Analysis และ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามตารางที่ 4 สรุปแนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์จากวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นที่เกี่ยวข้อง กับเอกสารแนวคิด แบบทฤษฎีที่ เกี่ยวข้อง	แนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์				
	สนับสนุน ความสำคัญ และปัญหา ของการวิจัย	พัฒนากรอบ แนวคิดในการ วิจัย	การสร้า งเครื่องมือวิจัย	ใช้เป็นแบบ แผนในการ วิเคราะห์ข้อมูล	สนับสนุนการ อภิปรายผล การวิจัย
แนวคิดเกี่ยวกับ นโยบาย การวางแผน และยุทธศาสตร์การ ท่องเที่ยว	√	√			√
แนวคิดเกี่ยวกับมรดก โลก	√	√	√		√
แนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	√	√	√		√
แนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์	√	√	√		√
แนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน	√	√	√		√
แนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับการวิจัยเชิง อนาคต		√	√	√	
แนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับ SWOT Analysis, TOWS Matrix, 7's Analysis, PESTEL Analysis		√	√	√	
ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัด พระนครศรีอยุธยา	√		√		
เอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง	√	√	√	√	√

ตารางที่ 4 สรุปแนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์จากวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

9. กรอบแนวคิดการวิจัย

นโยบาย แผน และยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว
(กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559; กระทรวงอุตสาหกรรม, 2559; กรมศิลปากร, 2559
แนวคิดเกี่ยวกับมรดกโลก (องค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO), 2558; ศูนย์ข้อมูลมรดกโลก กระทรวงวัฒนธรรม, 2558; Bourdeau, L. et al., 2015; Lamprakos, M., 2015)
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว (ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, 2551; ราณี อีสชัยกุล และชัชพล ทรงสุนทรวงศ์, 2555; บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2555; World Tourism Organization, 2015; กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (นรินทร์ สังข์รักษา, สมบูรณ์ ยืนยงสุวรรณ และ สุภาภรณ์ พรหมฤาษี, 2557; องค์การบริหารพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2558; ปิรันธชินโชติ และ ชีระวัฒน์ จันทัก, 2559; มณีรัตน์ สุขเกษม และ พิทักษ์ ศิริวงศ์, 2560; Greg Richard and Julie Wilson, 2006; Richards, G., 2010)
แนวคิดและรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, 2554; กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2556; อีระ สินเดชารักษ์ และ นาฬิกอดิศักดิ์ แสงสนิท, 2556; องค์การบริหารพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2558) **แนวคิดด้านทฤษฎีการวิจัยเชิงอนาคต** (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2552; ชาย โพธิ์ลีตา, 2552; บุญมี พันธุ์ไทย, 2553; ศิริพงศ์ รักใหม่, 2553; Glen, J.C., 2010)
แนวคิดเรื่อง SWOT Analysis, TOWS Matrix, 7's Model, PESTEL Analysis (เอกชัย บุญยาศิษฐาน, 2553; จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2546; เอกกมล เอี่ยมศรี, 2555; บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ, 2556; Kinicki, A. and Williams, 2009)
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2559; กำพล จำปาพันธ์, 2559; สำนักงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2559)

แผนภูมิที่ 10 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) แบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ร่วมกับการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับเทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการณ์และวิเคราะห์ความต้องการในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อจัดทำกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก และเพื่อนำเสนอและรับรองรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกผ่านการจัดประชุมนโยบาย (Policy Meeting) โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามระเบียบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ การวิจัยเรื่องรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีขั้นตอนวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพการณ์ ความต้องการด้านรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้วิธีสัมภาษณ์และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 2 การร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยาผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้คือ จะใช้เทคนิคการวิจัยแบบอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ทั้งสองครั้ง รวม 20 คน

ขั้นตอนที่ 3 การร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้คือ จะใช้เทคนิคการวิจัยแบบอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ทั้งสองครั้ง รวม 20 คน

ขั้นตอนที่ 4 การประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum) เพื่อนำเสนอร่างรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยการนำเสนอนโยบาย (Policy Meeting)

แผนภูมิที่ 11 สรุปขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพการณ์และวิเคราะห์ความต้องการในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.1 พื้นที่ในการศึกษา

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและพื้นที่ชุมชนโดยรอบ คือ พระราชวังโบราณ วัดพระศรีสรรเพชญ์ วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ วัดพระราม วิหารพระมงคลบพิตรและวังข้างอยุธยาและเพนียด เนื่องจากพื้นที่นี้ประสบปัญหาความท้าทายหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นความท้าทายจากภัยธรรมชาติ จากสถานะที่พระนครศรีอยุธยามีสภาพเป็นเมืองใหม่ทับเมืองเก่า และจากการกระทำของมนุษย์ โดยเฉพาะกิจกรรมการท่องเที่ยว หากยังปล่อยสภาวะเหล่านี้ดำเนินต่อไป พระนครศรีอยุธยาในฐานะที่เคยเป็นป็นราชธานีมาถึง 417 ปี และการเป็นเมืองมรดกโลกอาจจะไม่สามารถอยู่ต่อไปได้ การวิจัยครั้งนี้

จุดมุ่งหมายเพื่อให้ชุมชน นักท่องเที่ยว และ มรดกโลกพระนครศรีอยุธยายังคงดำรงอยู่ต่อไปได้อย่างสมดุล

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

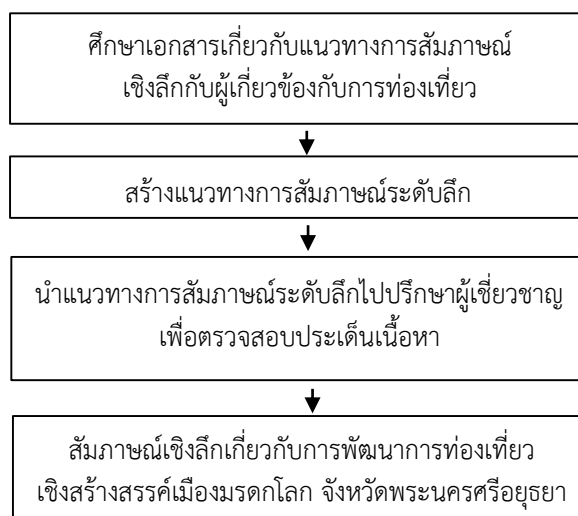
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเป็นเครื่องมือที่พัฒนาเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งเครื่องมือสำหรับการวิจัยประกอบด้วย แบบวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 1 ฉบับ แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก ตารางประเมินและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก

1.3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการใช้เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การศึกษาดูงาน (Field trip) การเข้าสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม (Participative Observation) และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการณ์ สถานการณ์ และความต้องการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยมีเครื่องมือเชิงคุณภาพเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย ประกอบด้วย แบบวิเคราะห์เอกสารที่ 1 ฉบับ ใช้วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องในการวิจัย สร้างแบบวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาเอกสารโดยให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก ได้แก่ แนวทางการสัมภาษณ์ระดับลึกสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีแนวคำถาม ดังนี้ 1. ภาพรวมการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2. สภาพการณ์การท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4. ความต้องการและความคาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 5. ปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2) กำหนดขอบเขตเพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเรื่องการท่องเที่ยว รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นคำถามปลายเปิด

3) นำแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบรายละเอียด แก้ไข หรือเพิ่มเติมข้อมูล จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหา และความตรงของเนื้อหาและข้อความให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ แล้วนำแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

แผนภูมิที่ 12 ขั้นตอนการสร้างแนวทางการสัมภาษณ์ระดับลึกเกี่ยวกับรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ส่วนการตรวจสอบเครื่องมือเป็นการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ (Valid and Reliable) เพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ โดยการหาข้อมูลจากหลายฝ่ายหรือใช้วิธีการหลายวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นเดียวกัน จนกระทั่งได้ความคิดหรือข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นหรือเรื่องนั้นๆ ออกมา (Share Subjectivity) ตามที่คนส่วนใหญ่เข้าใจหรือรู้สึก กล่าวโดยสรุปคือวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการตรวจสอบข้อมูล คือ 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) และ 3) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) (อรุณี อ่อนสวัสดิ์, 2551; สุภางค์ จันทวานิช, 2553)

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล เอกสารนโยบาย แผนงานยุทธศาสตร์และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้งเอกสาร หนังสือ ตำรา สื่อชนิดต่างๆ อินเทอร์เน็ต และWebsite ต่างๆ ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังมีการเก็บข้อมูลด้วยการถอดข้อความจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการขอเข้าสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูล

(2) ผู้วิจัยกำหนดกำหนดวัน เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์ และประเด็นในการสัมภาษณ์ให้ทราบล่วงหน้า

(3) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์โดยการแนะนำตัว และขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ทำการบันทึกเสียง และบันทึกภาพ พร้อมทั้งบอกวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสัมภาษณ์ตามแนวทางสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น

(4) จัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.5.1 วิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ทั้งนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และโครงการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากทั้งเอกสาร หนังสือ ตำรา และอินเทอร์เน็ตโดยผ่านเว็บไซต์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การบริหารการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ข้อมูลจากการกรมการท่องเที่ยว

1.5.2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการด้านการพัฒนารูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นตัวแทนทั้งจากภาครัฐ เอกชน ชุมชน และนักท่องเที่ยว กลุ่มที่ปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 30 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนและรอบด้าน คือ 1) ภาครัฐ ประกอบด้วย สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานพระนครศรีอยุธยา สำนักศิลปากรที่ 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติวังจันทร์เกษม 2) ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา วังช้างแลเพนียด ชมรมรดกอยุธยา ชมรมเรือท่องเที่ยวอยุธยา บริษัททัวร์ที่ให้บริการทัวร์อยุธยา นักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ ชุมชนรอบแหล่งมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลเหล่านั้นมาแยกประเภทจัดหมวดหมู่ เพื่อง่ายต่อการวิเคราะห์ โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมๆ กัน ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย กล่าวคือในแต่ละวันหลังจากเก็บข้อมูลเสร็จผู้วิจัยกลับมาบันทึกข้อมูลอย่างละเอียด พร้อมจัดหมวดหมู่ วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำเสนอผลการวิจัยในลักษณะของการบรรยายข้อมูลและสรุปเชิงวิเคราะห์ที่เชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎี

1.5.3 นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1.2.1 และ 1.2.2 มาวิเคราะห์ด้วยวิธี SWOT Analysis, TOWS Matrix, 7'S Model, และ PESTEL Analysis เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ก็เพื่อใช้ศึกษาจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และภัยคุกคาม (Threats) และจับคู่หาความสัมพันธ์ปัจจัยสภาพแวดล้อมด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ TOWS Matrix นอกจากนี้ยังมีการนำ 7's Analysis และ PESTEL Analysis

เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกิดจากการประเมินสภาพแวดล้อมภายในอีกด้วย (Wheelen, T.L., and Hunger, J.D., 2012; Evans, N., 2015)

ตารางที่ 5 สรุปขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพการณ์และความต้องการรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย/เอกสาร	เครื่องมือ/สถิติ
1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการ แนวทางการพัฒนา ความคาดหวัง แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก	ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการ แนวทางการพัฒนา ความคาดหวัง แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก	1. เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2. นโยบายแผนงาน ยุทธศาสตร์และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	แบบวิเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้น ใช้การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis)
2. ศึกษาสภาพปัจจุบันของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 30 คน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
3 การวิเคราะห์ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก	วิเคราะห์ SWOT Analysis, 7'S Model, PESTEL Analysis, TOWS Matrix	เอกสารนโยบาย แผนงาน ยุทธศาสตร์และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	แบบวิเคราะห์ SWOT Analysis, 7'S Model, PESTEL Analysis, TOWS Matrix ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.1 วัตถุประสงค์ นำข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 มาร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2 วิธีดำเนินการในการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลสภาพการณ์และความต้องการของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาร่างเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลังจากนั้นผู้วิจัยนำร่างรูปแบบที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา

2.3 แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลหลัก

2.3.1 แหล่งข้อมูล จากการศึกษาสภาพการณ์และความต้องการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกที่ได้จากขั้นตอนที่ 1

2.3.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำรูปแบบในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ให้เป็นรูปธรรม กลุ่มนักวิชาการที่สอนและศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยว และกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและต้องเป็นองค์กรเอกชนที่ทำงานด้านการท่องเที่ยว เช่น สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา วังช้างและเพนียด โรงแรมหรือที่พักโดยรอบแหล่งมรดกโลก ชุมชนรอบแหล่งมรดกโลก เป็นผู้ประเมินตรวจสอบร่างรูปแบบ

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การให้ความคิดเห็น และอภิปรายเกี่ยวกับร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

สร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากนั้นนำไปร่างเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 6 สรุปขั้นตอนที่ 2 การสังเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ สถิติ
เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	การสังเคราะห์จากเอกสาร	ข้อมูลสภาพการณ์และความต้องการรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	แบบ สั ง เ ค ร า ะ ห์ เอกสาร
ตรวจสอบร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และรับรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ	ร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	แบบวิเคราะห์และรับรองรูปแบบร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนที่ 3 การร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.1 วัตถุประสงค์

3.1.1 เพื่อนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มาพัฒนาเป็นร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบไปด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางในการดำเนินการ

3.1.2 เพื่อตรวจสอบร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยวิธีการวิจัยเชิงอนาคตด้วยเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research: EDFR) โดยผู้วิจัยจัดทำร่างกลยุทธ์และนำร่างกลยุทธ์ที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ดังนี้

3.2.1 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

นำแบบวิเคราะห์เอกสารไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาภาษาและการวัด ประเมินผล เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษาที่ใช้และนำมาหาค่า IOC ของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

เห็นว่ามีคุณสมบัติสอดคล้องและเหมาะสม	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องและเหมาะสม	ให้คะแนน	0
เห็นว่าไม่สอดคล้องและเหมาะสม	ให้คะแนน	-1

การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมสอดคล้องของแบบวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ในการศึกษา ความต้องการโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คำนวณตามสูตร (Hemphill and Website, 1950: 325 – 342)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

ให้ IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็น
 $\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC โดยใช้ดัชนีความ สอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณ โดยพิจารณาจาก คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปจึงจะถือว่าแบบสอบถามนั้นมีความเที่ยงตรงในเนื้อหาตาม ค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็น

3.2.2 หลังจากปรับปรุงแบบสอบถามตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ แล้ว ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงอนาคตเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research: EDFR) สอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ 20 คนจำนวน 2 รอบกำหนดขั้นตอนไว้ 3 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนด คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ 2) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามรอบที่ 1 และ 3) เก็บข้อมูลด้วย แบบสอบถามรอบที่ 2

3.3 แหล่งข้อมูลและกลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากสภาพการณ์และความต้องการของการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสร้างแบบสอบถามเพื่อถามความคิดเห็น กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ศึกษาจาก เอกสาร วรรณกรรม ที่เกี่ยวข้อง จึงได้กลุ่มเป้าหมายผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

3.3.1 ภาครัฐ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำรูปแบบในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิง ยุทธศาสตร์ให้เป็นรูปธรรม

3.3.2 นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว นักวิชาการที่สอนและหรือมีการศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยว

3.3.3 ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย ผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและต้องเป็นองค์กรเอกชนที่ทำงานด้านการท่องเที่ยว เช่น สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัด พระนครศรีอยุธยา วังช้างและเพนียด โรงแรมหรือที่พักโดยรอบแหล่งมรดกโลก ชุมชนรอบแหล่งมรดกโลก

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน ตามเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research: EDFR) ประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสถานการณ์ สถานภาพในปัจจุบัน และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีข้อความเกี่ยวกับกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview)

3.4.2 การวิเคราะห์เพื่อจัดทำแบบสอบถาม เพื่อให้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นความคิดเห็นที่พ้องกัน (Consensus) ผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นลักษณะของแบบสอบถามปลายปิด มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คนชุดเดิม

3.4.3 การยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาจากผู้เชี่ยวชาญมาสร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิดโดยเพิ่มตำแหน่งค่ามัธยฐาน (Median) และ ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยควอไทล์ (Interquartile Range) และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ส่งกลับมาให้ผู้วิจัย ส่งกลับคืนไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อให้มีการพิจารณาคำตอบใหม่ ทั้งนี้เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา และได้ดำเนินการวิจัยมาครบสามรอบแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ แปรผลผลการวิเคราะห์นี้ไปสร้างเป็นแนวทางในการพัฒนาร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน ตามกระบวนการวิจัย EDFR ในรอบที่ 1 และ 2 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ แล้วนำมาแปลผลค่ามัธยฐานจากแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้ความหมายดังนี้ (Best and Kahn, 2006)

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50-5.00	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิดขึ้นจริงมากที่สุด
ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50-4.49	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิดขึ้นจริงมาก
ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50-3.49	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิดขึ้นจริงปานกลาง
ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.50-2.49	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิดขึ้นจริงน้อย
ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.00-1.50	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิดขึ้นจริงน้อยที่สุด

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้เพื่อพิจารณาว่าข้อความใดเหมาะสมสำหรับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะเลือกข้อความที่มีค่ามัธยฐาน (Median) มากกว่า 3.50 และค่าพิสัย ควอไทล์ (Interquartile Range) น้อยกว่า 1.50 โดยผู้วิจัย คำนวณค่าแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นเห็นสอดคล้องกัน (Consensus) แต่ถ้าค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ ข้อความนั้นมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 7 สรุปขั้นตอนที่ 3 การร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ สถิติ
1. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	นำแบบสอบถาม (ร่างกลยุทธ์) ไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ (IOC)	ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน	การวิเคราะห์ข้อมูล ความเหมาะสม สอดคล้องของแบบวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ในการศึกษาความต้องการโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
2. เพื่อตรวจสอบและยืนยันร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้	เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)	1. ภาครัฐ 2. นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว 3. ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	1. แบบสอบถามปลายปิด 2. มัธยฐาน (Median), ค่าพิสัยควอไทล์ (Interquartile Range)

2.1 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	ใช้แบบสอบถามที่พัฒนามาจากการวิเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1 มาจัดทำแบบสัมภาษณ์	1. ภาครัฐ 2. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว 3. ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi- structure)
2.2 วิเคราะห์จัดทำแบบสอบถามรอบที่ 1	นำผลการสัมภาษณ์รอบที่ 1 มาวิเคราะห์แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิด	1. ภาครัฐ 2. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว 3. ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi- structure)
2.3 การยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	นำข้อมูลที่ได้รับคืนจากแบบสอบถามรอบที่ 1 มาวิเคราะห์	1. ภาครัฐ 2. ภาคเอกชน 3. ภาคประชาชน 4. ผู้จัดการพื้นที่สร้างสรรค์ 5. นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว	แบบสอบถามจากรอบที่ 1 สถิติที่ใช้ Median, Mode, IQR

ขั้นตอนที่ 4 การประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum) เพื่อนำเสนอนโยบาย (Policy Meeting) เพื่อจัดทำรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา

4.1 วัตถุประสงค์

เพื่อนำเสนอและรับรองรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา โดยการประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญาเพื่อหาข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Meeting)

4.2 วิธีดำเนินการวิจัย

4.2.1 เมื่อดำเนินการตามการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR มาครบทั้ง 3 รอบแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาขั้นที่ 3 มาตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา ส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมเพื่อพิจารณาความตรงตามเนื้อหา ความครบถ้วน ความครอบคลุม และความสมบูรณ์ของร่างฯ จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

4.2.2 เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและรับรองรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยจัดประชุมเพื่อนำเสนอรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องได้ให้ข้อเสนอแนะ แก้ไข เพิ่มเติมและรับรองรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ได้ร่างไว้

4.3 กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เข้าร่วมเสวนาสถาสร้างสรรคทางปัญญา (Seminar Forum) ประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลุ่มผู้กำหนดกลยุทธ์ กลุ่มผู้รับประโยชน์ กลุ่มนักวิชาการ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) รวมทั้งสิ้น 32 คน

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

4.4.1 ประเด็นการสัมมนาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากการศึกษารูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4.4.2 ร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4.4.3 ร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4.4.4 อุปกรณ์ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพ เคลื่อนไหว กล้องถ่ายรูป สมุดบันทึก ปากกา สำหรับบันทึกข้อมูลจากการสัมมนา โดยมีการบันทึกรายละเอียด ได้แก่ ชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน ที่อยู่ทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งบันทึกเรื่องราวภาคีในห้องสัมมนา เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

4.5 การรวบรวมข้อมูล

4.5.1 ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 และ 3 จัดทำเป็นเอกสารประกอบการเสวนาสถาสร้างสรรคทางปัญญา (Seminar Forum)

4.5.2 จัดทำหนังสือเรียนเชิญกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมประชุมจากกลุ่มต่างๆ

4.5.3 ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 และ 3 นำเสนอต่อผู้เข้าร่วมการเสวนา เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเสวนาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมกันพิจารณา ให้ข้อเสนอแนะ โดยในการอภิปรายครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมเสวนาได้พิจารณา รูปแบบและกลยุทธ์ ตรวจสอบความเป็นไปได้ในการดำเนินการ และความเชื่อมโยงผลการศึกษา จากการเก็บข้อมูลด้วยเทคนิค EDFR จากผู้เชี่ยวชาญ

4.5.4 สรุปข้อเสนอรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากการนำเสนอในการเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น จากการเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญามาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 8 สรุปขั้นตอนที่ 4 การประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญาเพื่อรับรองรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ สถิติ
เพื่อรับรองข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ (Strategy Meeting) ในการจัดทำเชิงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum) ผู้มี ส่วน ได้ ส่วนเสีย จำนวน 30 คน	ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาควิชาการ	เครื่องมือการจัดประชุมการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา ข้อมูลที่ได้ศึกษามา ผู้วิจัยสามารถนำไปจัดทำเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งผลการศึกษาออกตามวัตถุประสงค์การศึกษาได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลวิเคราะห์สภาพการณ์และความต้องการในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ส่วนที่ 2 ผลการร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ส่วนที่ 3 ผลการร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ส่วนที่ 4 ผลการสังเคราะห์รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยการจัดประชุมเชิงนโยบาย

โดยสามารถสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการณ์และความต้องการในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการณ์และความต้องการในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา โดยการวิเคราะห์เอกสาร

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการใช้เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Analysis) และทำการรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ทางด้านเอกสารดังนี้

ภาพรวมเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพรวมเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่าพื้นที่เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความโดดเด่นในด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม และ สถาปัตยกรรม นอกจากนี้ยังมีความโดดเด่นในด้านความชาญฉลาดของชุมชนโบราณในการเลือกที่ตั้งชุมชนในบริเวณที่มีแม่น้ำสามสายมาบรรจบกัน เพื่อประโยชน์หลายด้านไม่ว่าจะเป็นแหล่งอาหาร แหล่งเกษตรกรรมที่

อุดมสมบูรณ์ เป็นชุมทางการคมนาคมและเมืองท่าสำคัญมาแต่โบราณก่อให้เกิดชุมชนพหุวัฒนธรรม แม่น้ำทั้งสามสายยังเปรียบเสมือนปราการธรรมชาติในการป้องกันข้าศึกศัตรูรุกรานจากภายนอก สิ่งที่หลงเหลืออยู่จึงเป็นสิ่งที่ยืนยันถึงความเป็นเอกลักษณ์ แสดงให้เห็นขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและอารยธรรมที่โดดเด่น ส่วนทางด้านสังคมนั้น แม้พระนครศรีอยุธยาจะมีทุนทางสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ไม่ว่าจะเป็นความลุ่มลึกของภูมิปัญญาชาวบ้าน องค์ความรู้โบราณ วัฒนธรรม ประเพณี อาหารและขนมต่างๆในพื้นที่ แต่กลับยังพบปัญหาด้านสังคมอื่นๆ เช่น อัตราการเกิดของประชากรใหม่ลดลงอย่างต่อเนื่อง อัตราส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นทุกปี ประชากรวัยทำงานย้ายถิ่นฐาน ประชากรจากท้องถิ่นอื่นย้ายเข้ามาในพื้นที่ สำหรับด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น พบปัญหามลพิษจากภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ และปัญหาการบริหารจัดการน้ำ โดยเฉพาะในช่วงน้ำหลาก ทั้งในภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมเป็นประเด็นสำคัญ

ด้านเศรษฐกิจ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมเป็นหลัก ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดตามรายงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2558 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) ประจำปี 2558 รวม 413,158 ล้านบาท มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (Per capita GPP) อยู่ที่ 475,795 บาท จัดเป็นอันดับที่ 4 ของประเทศ และเป็นอันดับที่ 1 ของภาคกลาง ซึ่งประกอบด้วย 6 จังหวัด คือ พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี

ตารางที่ 9 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ รายงานประจำปี 2560 (ล้านบาท)

โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวม	2556	2557	2558
ภาคเกษตร	15,946	12,061	8,595
ภาคนอกการเกษตร	390,922	357,494	404,563
รวม	406,868	369,555	413,158

ที่มา: รายงานสถิติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประจำปี 2560, สำนักงานสถิติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพรวมด้านการท่องเที่ยว

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นอดีตราชธานีที่ยาวนานที่สุดถึง 417 ปี เป็นดินแดนที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นทั้งด้านกายภาพ ประวัติศาสตร์และอารยธรรม มีโบราณสถานที่ยังคงเหลืออยู่เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความรุ่งเรืองในอดีต องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และ

วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization : UNESCO) ได้รับอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาไว้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม ในนาม “นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองบริวาร” เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2534 เป็นผลให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองที่มีนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้ความสนใจเข้ามาเยี่ยมชมตลอดทั้งปี จากสถิติการท่องเที่ยวโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปี 2559 (มกราคม – ธันวาคม 2559) พบว่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีผู้มาท่องเที่ยวและทัศนจาร จำนวน 1,644,500 คน เป็นคนไทย 1,193,729 คน ชาวต่างประเทศ 450,771 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2558 ที่ร้อยละ 3.82 มีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นเงิน 2,930.58 ล้านบาท แยกเป็นรายได้จากชาวไทย 2,013.76 ล้านบาท รายได้จากชาวต่างชาติ 916.82 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วประมาณร้อยละ 5.21 ทั้งนี้อัตราค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อบุคคลก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน โดย ปี 2559 มีอัตราเฉลี่ยค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว จำนวน 1,416.22 บาท/คน โดยเป็นชาวไทย 1,333.67 บาท/คน ชาวต่างประเทศ 1,639.16 บาท/คน เพิ่มขึ้นจากปี 2558 ที่ร้อยละ 2.72 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

ตารางที่ 10 สรุปข้อมูลผู้เยี่ยมชมเยือนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. 2559
จำนวนนักท่องเที่ยว/ นักทัศนจารแยกประเภทย้อนหลัง 3 ปี

รายละเอียด	2559	2558	2557	△(%)
*นักท่องเที่ยว (คน)	344,710	332,340	322,453	3.72
ชาวไทย	261,296	250,273	241,850	4.40
ชาวต่างชาติ	83,414	82,067	80,603	1.64
*นักทัศนจาร (คน)	1,299,790	1,251,692	1,212,604	3.84
ชาวไทย	932,433	891,320	859,968	4.61
ชาวต่างชาติ	367,357	360,372	352,636	1.94

ที่มา: กลุ่มข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา,
“แผนพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (พ.ศ. 2561-2564), 2560.

ตารางที่ 11 สรุปข้อมูลผู้เยี่ยมชมเยือนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. 2559
รายได้จากการท่องเที่ยวย้อนหลัง 3 ปี

รายละเอียด	2559	2558	2557	△(%)
รวม (ล้านบาท)	2,930.58	2,785.40	2,676.29	5.21
ชาวไทย	2,013.76	1,902.07	1,821.74	5.87
ชาวต่างชาติ	916.82	883.33	854.55	3.79

ที่มา: กลุ่มข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา,
“แผนพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (พ.ศ. 2561-2564), 2560.

ตารางที่ 12 สรุปข้อมูลผู้เยี่ยมเยือนเยือนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. 2559
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยแยกประเภทย้อนหลัง 3 ปี

รายละเอียด	2559	2558	2557	△(%)
นักท่องเที่ยว (บาท/คน/วัน)	2,276.17	2,161.84	2,107.03	5.29
ชาวไทย	2,255.67	2,115.27	2,037.61	6.64
ชาวต่างชาติ	2,652.12	2,524.57	2,457.81	5.05
นักท่องเที่ยว (บาท/คน/วัน)	1,207.47	1,114.25	1,069.44	8.37
ชาวไทย	1,205.18	1,112.19	1,069.94	8.36
ชาวต่างชาติ	1,259.22	1,160.32	1,058.40	8.52

ที่มา: กลุ่มข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา,
“แผนพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (พ.ศ. 2561-2564), 2560.

จากตารางที่ 11 - 13 สามารถสรุปได้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยว/นักท่องเที่ยวแยกประเภท รายได้จากการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยแยกประเภท ย้อนหลัง 3 ปี กล่าวคือ ในปีพ.ศ. 2557-2559 มีอัตราเติบโตเพิ่มขึ้นทั้งหมด คือนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ยกตัวอย่างเช่น รายได้จากการท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2559 คิดเป็น 2,930.58 ล้านบาท เทียบกับปี พ.ศ. 2558 คิดเป็น 2,785.40 ล้านบาท อัตราเติบโต 5.21% จะเห็นได้ว่า ชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงควรมีการเตรียมความพร้อมในการรองรับ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เพิ่มขึ้นอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันผลกระทบจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการณ์และความต้องการในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

จากการสัมภาษณ์สภาพการณ์และความต้องการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้วิธีวิธีสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้ คือ แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีแนวคำถาม ดังนี้ 1. ภาพรวมการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2. สภาพการณ์การท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4. ความต้องการและความคาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 5. ปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถสรุปได้ดังนี้

1.2.1 ภาพรวมของการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพรวมการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยให้ความเห็นว่าภายหลังจากสถานการณ์น้ำท่วมใหญ่เมื่อปี พ.ศ. 2554 ภาพรวมของการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำนวนนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างประเทศมีจำนวนมากขึ้น และรายได้จากการท่องเที่ยวมากขึ้นเช่นกัน ทั้งนี้มาจากการเดินทางที่สะดวกสบายนักท่องเที่ยวสามารถเลือกเส้นทางการเดินทางมาพระนครศรีอยุธยาได้หลากหลายเส้นทาง เช่น ทางรถ ทางเรือ ทางรถไฟ พระนครศรีอยุธยามีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น โดยเฉพาะทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี วิถีชีวิตของผู้คนยังดำเนินไปอย่างเนิบช้าแบบบรรยากาศชุมชนริมน้ำ มีความเป็นมิตรกับทุกคน บรรยากาศอบอุ่น มีลักษณะเป็นเจ้าบ้านที่ดีเนื่องจากคนพระนครศรีอยุธยาค่อนข้างคุ้นเคยกับผู้คนจากต่างแดนมาตั้งแต่สมัยโบราณ อาหารและขนมมีความเป็นเอกลักษณ์จากวัฒนธรรมหลากหลายได้ผสมกลมกลืนกันและรับการตกทอดจากรุ่นสู่รุ่น นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเรียนรู้สัมผัสวิถีชีวิตเหล่านี้ได้จากประสบการณ์จริงผ่านกิจกรรมและกลุ่มที่พิกโฮมสเตย์ที่ดำเนินการโดยชาวบ้านกลุ่มต่างๆหลายกลุ่ม ทั้งนี้นักท่องเที่ยวต่างชาติจะแบ่งออกไปได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ค้างคืนอยู่ในอยุธยามักเป็นกลุ่มที่มีความสนใจวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ต้องการท่องเที่ยวอย่างไม่เร่งรีบ ใช้เวลาในการซึมซับบรรยากาศของเมืองมรดกโลกอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยมักจะทำการศึกษจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างดีทั้งจากสื่อและสังคมออนไลน์และหนังสือคู่มือแนะนำเที่ยว มีความหลงใหลในประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี ในขณะที่นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เป็นกลุ่มเข้าไปเย็นกลับ (Day trip) มักจะเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ซื้อรายการการเดินทางมาเป็นแพคเกจ มีความเร่งรีบในการเดินทางเนื่องจากรายการท่องเที่ยวมักอัดแน่น ทำให้ไม่มีเวลาในการชื่นชมพื้นที่มรดกโลกมากนัก แต่สิ่งที่เหมือนกันในกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติคือนักท่องเที่ยวค่อนข้างรู้จักสัญลักษณ์มรดกโลกค่อนข้างดี จึงอยากมาสัมผัสเรียนรู้แหล่งมรดกโลกที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และมีความสนใจใคร่รู้ว่าทำไมพระนครศรีอยุธยาจึงได้รับการคัดเลือกเป็นมรดกโลก สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยมักจะเป็นนักท่องเที่ยวประเภทเข้าไปเย็นกลับ เนื่องจากพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร ไม่ต้องใช้เวลาในการตัดสินใจมาพระนครศรีอยุธยามากนัก โดยมักจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยค่อนข้างหนาแน่นช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดยาวตามเทศกาลโดยเฉพาะกลุ่มคนไทยนิยมการมาไหว้พระทำบุญเสริมสิริมงคลให้กับตนเอง รายการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยม คือ การทัวร์ไหว้พระ 9 วัด เช่น พระวิหารมงคลพิตร วัดพนัญเชิง วัดพระศรีสรรเพชญ์ วัดพระราม วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ วัดราชประดิษฐาราม วัดใหญ่ชัยมงคล วัดไชยวัฒนาราม และสิ่งหนึ่งที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมักไม่พลาดคือการซื้อของฝากกลับไปบ้าน ไม่ว่าจะเป็อาหารหรือขนมไทยที่มีให้เลือกมากมายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนอีกกลุ่มจะเป็นกลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่มักจะมาทัศนศึกษาตามโบราณสถานและพิพิธภัณฑ์ต่างๆในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าจุดเด่นสำคัญของการท่องเที่ยวอยุธยาคือตัวแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรม โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันดังนี้

“การท่องเที่ยวในเมืองมรดกโลก ดีขึ้นมาเรื่อยๆ นะครับ หลังจากที่ซบเซาไปพักหนึ่งหลังน้ำท่วมใหญ่ ถือได้ว่าในบรรดาครบประวัติศาสตร์ที่มีทั้งหมดในเมืองไทย ของพระนครหรืออยุธยาเป็นที่ที่มีนักท่องเที่ยวเยอะที่สุด ถ้าเป็นคนไทยก็จะมากันเยอะช่วงเสาร์อาทิตย์ มาไหว้พระกัน ชอบจัดทัวร์ไหว้พระ 9 วัดกันก็ตามความเชื่ออะนะครับ หรือถ้าเป็นอีกกลุ่มก็เด็กนักเรียนนักศึกษาที่จะมากันวันจันทร์ถึงศุกร์ ส่วนถ้าเป็นต่างชาติก็จะมีแบบซีจรรย์านชื่นชมโบราณสถานไปเรื่อยๆ บางคนมาอยู่ที่หลายๆเดือน พวกนี้มักจะเป็นกลุ่มยุโรปนะ พวกนี้เค้าจะรู้จักกับคำว่ามรดกโลกดี ก็อยากมาดูว่ามรดกโลกหน้าตาเป็นยังไง พวกนี้เค้าจะศึกษาค้นคว้ามาอย่างดี อ่านหนังสือ อ่านเวบก้นมาแล้วอยากมาเห็นมาสัมผัสของจริง กับอีกพวกหนึ่งจะเป็นนักท่องเที่ยวเอเชียมาเที่ยวกันวันเดียวกลับ แล้วก็มาแบบแวะหลายที่เพราะโปรแกรมเค้าแน่น ตอนนี้มีเทคโนโลยีคิวอาร์โค้ด นักท่องเที่ยวสามารถใช้โทรศัพท์ของเค้าสแกนและอ่านข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานได้เอง และเพื่อให้เห็นภาพชัดขึ้นเราจัดทำรูปจำลองสามมิติของโบราณสถานนั้นๆ ให้เค้าเห็นเป็นเชิงประจักษ์ด้วย คนเยอะครับ ต้องช่วยกันเป็นหูเป็นตา ผลอดเดี่ยวเดี่ยวยปีนกันขึ้นไปอยู่บนซากโบราณสถานแล้ว ต้องระวังครับเพราะอาจจะหกลื่นหายเป็นอันตรายกับตัวเค้าได้”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 20 ธันวาคม 2559)

“การท่องเที่ยวในพระนครหรืออยุธยาหรือครับ นักท่องเที่ยวส่วนมากก็มาเพราะของที่เรามีอยู่แล้วนี่แหละครับ ไม่ว่าจะเป็นวัด วัง โบราณสถาน อื่นๆ อย่างเดี๋ยวนี้อะมาอยุธยาก็ได้หลายทางแล้วแต่ความชอบของนักท่องเที่ยวเลย จะมาทางรถก็มีถนนหลายสายมาที่นี่ จะมาทางรถไฟก็ได้ หรือมาทางเรือก็มีนะครับ เดินทางสะดวก ในตัวจังหวัดเองเรามีรถตุ๊กหน้ากบที่ถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของที่นี่ให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยวได้ ที่อยุธยามีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวทำเยอะแยะ เช่น ล่องเรือชมเมืองมรดกโลก รถรางชมเมือง วังช้างและเพนียดหลวงก็มีชมการแสดงของช้าง เลี้ยงอาหารช้าง อยากรองเลี้ยงช้างก็มี Elephant Stay หรือจะชมโบราณสถานจากมุมสูงบนหลังช้างก็มี นั่งรถตุ๊กหน้ากบที่เป็นเอกลักษณ์ของอยุธยาทัวร์รอบเมืองก็ดี นะครับ งานเทศกาลประจำปีเช่นงานอยุธยา มรดกโลก ยอยคิงฟ้า ก็มีคนมาเยอะมาก ตลาดโบราณก็เยอะ ของกินทั้งคาวหวานมีให้เลือก แล้วแต่ความต้องการเลย อยุธยามีอะไรเยอะกว่าโบราณสถานนะผมว่า”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 16 มีนาคม 2560)

“นักท่องเที่ยวมาที่นี่ผมว่าเค้าตื่นเต้นกับการได้มาขี่ช้างนะ โบราณสถานอย่างเดียวผมว่ามันดูแห้งไป ไม่น่าสนใจ ชมจากบนหลังช้างมันให้รสชาติดี ไม่เมื่อยด้วย นักท่องเที่ยวชอบกันมาก ไม่ว่าจะคนไทยหรือต่างชาติ ส่วนนักท่องเที่ยวที่ผมเห็นเค้าก็จะมีสองพวกนะ เราจะเห็นกลุ่มที่มานอนค้างคืนกับพวกที่มาเข้าไปเย็นกลับ คนไทยไม่

ค่อยเห็นมาค้ำทรอก ขับรถจากกรุงเทพฯ นิดเดียวเอง เค้าจะค้ำท่าไม แล้วเดี๋ยวนี้อัวร์
จีน-ญี่ปุ่นเยอะขึ้นกว่าแต่ก่อนเยอะนะ”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 16 มีนาคม 2560)

1.2.2 สภาพการณ์การท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นสภาพการณ์การท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกนั้น เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กำลังได้รับความสนใจอย่างล้นหลามจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและประเทศเพื่อนบ้านจากปรากฏการณ์การตามรอยละครไทยที่ได้รับความนิยม เช่น พิชชวาสครีอยุธยา และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุพเพสันนิวาสซึ่งประสบความสำเร็จและได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง ละครเหล่านี้เป็นละครย้อนอดีตไปยังสมัยที่พระนครศรีอยุธยาเป็นราชธานี และใช้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นฉากหลังสำคัญ ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของลักษณะกลุ่มนักท่องเที่ยวจากในอดีต พระนครศรีอยุธยามักเป็นจุดหมายหมายของนักท่องเที่ยวกลุ่มสูงอายุนิยมมาไหว้พระเสริมสิริมงคลสำหรับตนเองและครอบครัว หลังจากเกิดปรากฏการณ์ตามรอยละคร นักท่องเที่ยวกลุ่มครอบครัว กลุ่มวัยรุ่นเข้ามาท่องเที่ยวกันมากขึ้น สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจากแหล่งอื่น เช่น จากประเทศแถบลาตินอเมริกา อเมริกาเหนือ หรือ ยุโรปยังคงให้ความสนใจกับประวัติศาสตร์และโบราณคดีในแหล่งมรดกโลก รวมทั้งสนใจวิถีชีวิตของคนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาดั้งเดิม ทั้งนี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมและเรียนรู้เพิ่มเติมมากมาย เช่น เรียนรู้เรื่องชุดไทย อาหารไทย งานดอกไม้สด ซึ่งสอดคล้องกับกระแสตามรอยละคร ในขณะเดียวกัน งานโบราณคดีในพื้นที่ที่ยังดำเนินต่อไป โดยนักท่องเที่ยวสามารถเข้าเยี่ยมชมพื้นที่ขุดค้นจริงได้ ดังความคิดเห็นดังนี้

“ตอนนี้นักท่องเที่ยวไทยมากันเยอะมาก เห็นชัดเลยจากแต่ก่อนเป็นกลุ่มลูกหลานพาผู้สูงอายุมาไหว้พระ เดี๋ยวนี้อะมีหลากหลายขึ้น มีเด็ก มีวัยรุ่นก็เยอะขึ้น มาตามรอยละครนะ อะไรนะบุพเพสันนิวาสใช่ไหม โดยเฉพาะที่วัดไชยวัฒนาราม เดินสไปปลิวกันเต็มวัดเลย ออเจ้าทั้งหลาย นี่ก็เลยทำให้มีร้านเช่าชุดไทยเพิ่มขึ้นเยอะมากเลยนะ ก็ดีนะพี่ว่าบรรยากาศคึกคักดี เน้นแทบจะกลายเป็นสัญลักษณ์ท่องเที่ยวอยุธยาไปแล้วนะ มาเที่ยวอยุธยาต้องมาใส่ชุดไทยถ่ายรูปกับโบราณสถานที่นี่ นี่ก็เริ่มเห็นจังหวัดอื่นๆทำแบบนี้บ้างแล้วนะ จริงๆเอาให้ครบนอกจากเสื้อผ้าต้องเพิ่มเรื่องอาหารการกินจากในละครให้พวกนี้เค้าลองทำกันด้วยนะ พี่ว่ามันต้องสนุกแน่ๆ พุดแล้วเปรี้ยวปากนะ มะม่วงน้ำปลาหวาน จัดให้เค้าทำเองเลย สอนให้เค้าทำแล้วเอากลับไปเป็นของฝากที่บ้าน ร้อยมาลัยก็ดีนะ พี่สอนได้ เอาแบบง่าย ๆ ก่อน แคนนี่ก็คงตื่นเต้นกันจะตายละ กระแต่ได้ไม่จริงๆก็ไม่ยากนะ แต่ต้องใช้เวลานิดนึง ถ้าเค้ามีเวลาอยู่กะเรานานหน่อยเค้าจะเรียนรู้อะไรเยอะแยะเลยนะ”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 16, สัมภาษณ์วันที่ 12 เมษายน 2560)

“ที่นี่คือโบราณสถานที่ยังมีชีวิตนะ ใครสนใจด้านโบราณคดีก็ยังมีกรุ๊ปทัวร์ทางโบราณคดีอย่างต่อเนื่อง พี่ว่าดีนะโดยเฉพาะเด็กๆที่เค้าพามาทัศนศึกษาเนี่ย เรียนประวัติศาสตร์ในห้องเรียนก็น่าเบื่อ เดินดูในพิพิธภัณฑ์ก็อาจจะแห้งๆ แต่เราอาจจะให้มาเห็นการขุดค้นจริงๆแล้วพาไปดูที่พิพิธภัณฑ์ว่าที่หลุมขุดค้นเจออะไรบ้าง ฉายภาพต่อเนื่องไง น่าสนใจดี ไม่น่าเบื่อ ส่วนใครสนใจวิถีชีวิตที่นี่ก็ยังมีวิถีชีวิตแบบโบราณให้เห็นอยู่ บางทีคนมาจากในเมืองวุ่นวายนะ มาที่นี่เพราะสุขสงบแล้วก็เงียบ เค้าก็ชอบเสียดายที่คนไทยไม่ค่อยอยู่ค้างคืน เลยไม่ได้เห็นบรรยากาศแบบนั้น ดูที่สุโขทัยสิ แบบนั้นเป็นเมืองปิด ตกกลางคืนก็เข้าไปไม่ได้ จะไปเห็นบรรยากาศค่าคืนมีผู้คนเดินไปมาแบบอยุธยาได้ยังไง คนที่อยู่ร่วมกับโบราณสถานได้อย่างเป็นสุข”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 3 เมษายน 2560)

“อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งโบราณคดีที่มีชื่อเสียง อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยามีจำนวนผู้เข้าชมสูงที่สุดจากอุทยานประวัติศาสตร์ประวัติศาสตร์ทั้งหมดที่มีในประเทศไทย มีความโดดเด่นในด้านทรัพย์สินทางวัฒนธรรม เป็นเมืองพหุวัฒนธรรมที่รวบรวมความหลากหลายทั้งทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนาจากการที่เป็นเมืองท่าสำคัญของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาแต่โบราณ และถึงแม้ว่าจะได้รับความเสียหายอย่างหนักหลังจากสงครามจมน้ำเสียกรุงครั้งที่สองในปีพุทธศักราช 2310 แต่พระนครศรีอยุธยายังคงภาพความรุ่งเรืองในอดีตให้เห็นและรู้สึกได้ในปัจจุบัน ภารกิจหลักของอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา คือ การอนุรักษ์ บูรณะซ่อมแซม และงานทางด้านวิชาการเกี่ยวข้องกับโบราณสถานที่เราดูแล เช่น การศึกษา ขุดค้นทางโบราณคดี การรวบรวมและให้ข้อมูลทางวิชาการสำหรับผู้สนใจ ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้ก็จะกลายเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ โดยภารกิจหนึ่ง คือ การดูแลรักษาสิ่งที่เราขุดค้นพบ เราต้องบูรณะซ่อมแซมให้โบราณสถานนั้นๆอยู่ในสภาพเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีขยะในพื้นที่ นักท่องเที่ยวเข้ามาก็จะเกิดความประทับใจ เกิดแรงบันดาลใจต่างๆ ถ้านักท่องเที่ยวเข้ามาในแหล่งโบราณสถานแล้วพบเห็นสิ่งปลูกสร้างที่ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงามก็จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นๆดูด้อยค่าเสื่อมคุณค่าลงไป”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 10, สัมภาษณ์วันที่ 5 เมษายน 2560)

1.2.3 การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเมืองมรดกโลกไว้หลากหลาย โดยประเด็นสำคัญคือความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยสามารถสรุปการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ออกเป็น 2 มิติหลัก คือ ความรู้หรือทักษะที่นักท่องเที่ยวได้จากการท่องเที่ยวตามความสนใจของตนและนำกลับไปสร้างผลงานสร้างสรรค์ของตนเอง และความสร้างสรรค์ของผู้ประกอบการไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน หรือชุมชนที่ร่วมกันสร้างกิจกรรมที่แปลก

ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวจากสิ่งที่ชุมชนมีหรือกระทำเป็นประจำเป็นปกติในชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงเน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การมีส่วนร่วมและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวและชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน ในขณะเดียวกันชุมชนก็มีกระบวนการทำงานร่วมกันในการหาสิ่งที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ก่อให้เกิดความรักความสามัคคีในชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนจึงควรร่วมมือกันในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้ได้ เพื่อประโยชน์ที่จะกระจายลงสู่ชุมชนอย่างแท้จริง และทำให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมากจะเป็นลักษณะโฮมสเตย์ในชุมชน เช่น 1) โฮมสเตย์ชุมชนมุสลิมบ้านประตูลี้ นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้และทดลองทำอาหารวัฒนธรรมไทย-มุสลิม ร่วมกิจกรรมทำโรตีสายไหมครบทุกขั้นตอน ชมการแสดงศิลปการแสดงโบราณ เช่น ลำตัด ลิเกฮูลูเอกลักษณ์อยุธยา นักท่องเที่ยวสามารถล่องเรือชมอยุธยายามค่ำที่มีเสน่ห์ หรืออาจจะเรียนรู้การพายเรือสำเภาทางน้ำ นอกจากนี้จากพื้นที่ชุมชน นักท่องเที่ยวยังสามารถชื่นชมวิถีชีวิตที่ศาสนา พุทธ คริสต์ และมุสลิมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข 2) กลุ่มคลองรางจระเข้โฮมสเตย์ มีกิจกรรมล่องเรือชมธรรมชาติสองฝั่งคลอง ชมและฟังการเล่าวิถีชีวิตการทำนา การหาปลาและพืชน้ำน่านาชนิด เช่น ผักกระเฉด ผักบุ้ง กระจับ ชมบ้านทรงไทย รั้งนกระจาบ มีการสอนทำอาหารพื้นบ้านและรับประทานอาหารร่วมกับเจ้าของบ้าน พุดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน มีบริการนวดและแสดงรำไทย 3) หมู่บ้านท่องเที่ยวโอท็อปเกาะเกิด มีกิจกรรมที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้พืชสมุนไพร งานปั้นจิว ทำลูกประคบ ทำยาสระผม และปุยน้ำชีวภาพ 4) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนมไทย ตำบลเกาะเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา เป็นกลุ่มทายาทต้นตำรับขนมตามตำรับท้าวทองกีบม้า นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเรียนรู้วิธีการทำและเลือกซื้อขนมไทยต่างๆได้ และ 5) กิจกรรมโฮมสเตย์เพนียดคล้องช้างและหมู่บ้านช้างเพนียดหลวง เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและความผูกพันระหว่างความผูกพันและช้าง และ นอกจากนี้ในเขตมรดกโลกเองยังมีการนำจุดเด่นด้านโบราณสถาน โบราณวัตถุ ด้านศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่แล้ว มาประยุกต์ให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ ซึ่งนอกจากได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถของนักท่องเที่ยวแล้วและยังก่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในชุมชนอีกด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะเด่นที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั่นเอง โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันดังนี้

“การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นมีนิยามที่ค่อนข้างกว้าง เน้นในสิ่งที่นักท่องเที่ยวควรได้กลับไปจากการมาเที่ยวเขตมรดกโลก สิ่งนี้นักท่องเที่ยวควรได้ คือ ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณคดี ซึ่งจะเป็นความรู้หลักที่ควรได้ และนักท่องเที่ยวจะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาต่อยอดต่อไปตามความคิดสร้างสรรค์ของตัวเอง นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะต้องไม่ทำลายทรัพยากรท่องเที่ยวด้วย”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 20 ธันวาคม 2559)

“การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวแบบที่เน้นการนำความคิดสร้างสรรค์ของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไปสร้างกิจกรรมแปลกใหม่จากพื้นฐานที่เรามีอยู่แล้ว โดยเฉพาะสิ่งที่แต่ละชุมชนมีอยู่และไม่เหมือนใครหรือสิ่งที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน นักท่องเที่ยวควรได้เรียนรู้บางอย่างกลับไป โดยทาง UNESCO มีคู่มือเรื่องการท่องเที่ยวในเขตรมรดกโลก เนื้อหาเป็นแนวทางและวิธีการในการดูแลพื้นที่ คนที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดูแลพื้นที่ก็ย่อมไม่ยากให้ใครมาทำให้โบราณสถานทรุดโทรม แต่ถ้ามีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทุกฝ่ายไม่ว่าภาครัฐ เอกชน หรือประชาชนในพื้นที่ร่วมมือร่วมใจกันทำงานร่วมกันดูแลพื้นที่ รู้ว่าสิ่งใดมีผลกระทบกึ่งดีไม่กระทำ ผลกระทบต่อโบราณสถานก็จะมีหรือถ้าจะมีก็น้อยที่สุด เพราะทุกคนรักและหวงแหน และรู้ว่าเราควรดูแลอย่างไร การท่องเที่ยวแบบนี้ก็จะก่อให้เกิดความยั่งยืนได้”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 29 มีนาคม 2560)

“การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์คือ การท่องเที่ยวที่ทำให้รูปแบบการท่องเที่ยวแบบธรรมดาดีกว่าเดิม มีคุณค่ามากกว่าเดิม ทำให้คนสนใจมากกว่าเดิม และผลกระทบน้อยกว่าเดิม เพราะเราไม่ได้มองว่าทุกคนที่มาเที่ยวอยากจะทำกิจกรรมเหมือนกัน อยุ่ยายังมีกิจกรรมอีกมากมายให้เราได้นำเสนอ มันเป็นหน้าที่ของเราที่จะต้องศึกษาเพิ่มเติม ทั้งนี้ความสร้างสรรค์มีหลายรูปแบบ เพราะฉะนั้นการสร้างสรรค์ในรูปแบบของพระนครศรีอยุธยา ก็จะมีได้หลายรูปแบบเช่นกัน เราในฐานะที่ทำงานด้านการท่องเที่ยวต้องคิดว่าสร้างสรรค์ในแบบใดที่จะเจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ถูกเป้าหมาย เช่น กิจกรรมการไหว้พระ 9 วัด ทำอย่างไรให้มีความสร้างสรรค์ สำหรับกลุ่มวัยรุ่นเราอาจจะนำเสนอการปั่นจักรยานไปไหว้พระ แข่งแรลลี่จักรยาน กลุ่มที่ชอบธรรมชาติก็เปลี่ยนให้ไปล่องเรือได้ชมธรรมชาติและได้ไหว้พระไปด้วย หรือถ้าเป็นกลุ่มที่ชอบถ่ายรูป เราก็อาจจะเพิ่มเติมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ และแนะนำเทคนิค มุมถ่ายรูป หรือจัดนางแบบใส่ชุดไทยแบบอยุธยาเสริม หรือถ้านักท่องเที่ยวชอบสัมผัสวิถีชีวิต ในพระนครศรีอยุธยามีหลายชุมชนที่ทำเป็นโฮมสเตย์ ชุมชนมุสลิมบ้านประตูลี้ กลุ่มคลองรางจระเข้ หมู่บ้านท่องเที่ยวโอท็อปเกาะเกิด หรือถ้าสนใจขนมไทยตามรอยเท้าทองกิบม้า ก็ต้องเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนมไทย ตำบลเกาะเรียน คือ เมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาสามารถขายเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้แน่ๆ แต่ขึ้นอยู่กับคนขายว่าจะขายยังไง ขึ้นอยู่กับกลุ่มลูกค้า วิธีการขายของบริษัท ซึ่งไม่ควรขายแบบสำเร็จรูป เพราะลูกค้ามีความหลากหลาย มีหลายกลุ่มอายุ ความสนใจจึงไม่เหมือนกัน ที่สำคัญการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบไหนก็ตามเราต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของลูกค้าเป็นสำคัญ นี่คืองานบริการ ถ้านักท่องเที่ยวได้รับการบริการที่ดีจากเรา นักท่องเที่ยวก็จะกลับไปพร้อมความประทับใจ เขาอาจได้แรงบันดาลใจจาก

การท่องเที่ยวไปพัฒนาต่อยอดต่อไปได้ และถือว่าเป็นการโฆษณาที่ดีที่สุดสำหรับ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 30 มีนาคม 2560)

“การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก อยุธยา คือ การมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆภายในเขตหรือรอบๆเขตมรดกโลก อย่างลึกซึ้ง ตีมูลค่าไม่เร่งรีบ แล้วได้เรียนรู้อะไรบ้างอย่างจากการใช้ชีวิตร่วมกับชุมชน ไม่ว่าจะป็นวิถีชีวิต ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณีกลับไปตามความสนใจของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวอาจจะเกิดความคิดสร้างสรรค์ หรือแรงบันดาลใจบางประการแล้วสามารถนำความคิดนั้นไปต่อยอดทำธุรกิจต่อไป โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการมาท่องเที่ยว เช่น ผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่ไปต่อยอดเป็นเชิงพาณิชย์ได้ หรือการต่อยอดด้านอื่นๆซึ่งสามารถแตกประเด็นไปได้อีกหลากหลาย นี่แหละการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของเมืองมรดกโลกที่ควรจะเป็น ส่วนเราควรจะทำกิจกรรมอะไร พนักงานท่องเที่ยวไปไหนบ้าง นั่นก็เป็นความสนใจในอัตลักษณ์ของแต่ละชุมชนของนักท่องเที่ยวเอง ชุมชนเองต้องช่วยกันขบคิดให้ออกว่าจุดเด่นของเราอยู่ที่ไหน เรื่องอะไร ไม่ใช่เห็นว่าชุมชนอื่นเค้ามีอะไรแล้วก็ทำตามกัน ภาครัฐเองก็ควรเข้ามามีส่วนร่วมตรงนี้เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เกิดขึ้นได้”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 30 มีนาคม 2560)

1.2.4 ความต้องการและความคาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการและความคาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไว้โดยสรุปดังนี้ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของชุมชน ภาคเอกชนและภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของเมืองมรดกโลกทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยควรเริ่มจากชุมชนเป็นพื้นฐาน เพื่อตอบสนองคนที่อยู่ในพื้นที่เป็นหลัก จากนั้นจึงสู่ภาคเอกชน และภาครัฐเป็นผู้สนับสนุน ถ้าการพัฒนาเริ่มจากตัวชุมชนเองจะทำให้เกิดความยั่งยืน และเพื่อพัฒนาเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้นั้นจะต้องมีปัจจัยในการสนับสนุนการพัฒนาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการพัฒนาส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดความรับรู้แล้วนำไปปรับใช้ในชุมชน การพัฒนาองค์ประกอบโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการพัฒนาคุณภาพของที่พักระดับต่างๆเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

“แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่เมืองมรดกโลกนั้น ควรคำนึงถึงคุณภาพของคนเป็นอันดับแรก ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ หรือแม้แต่ตัวนักท่องเที่ยวเอง จำเป็นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คนพื้นที่และเจ้าหน้าที่เองนอกจากจะ จำเป็นต้องเข้าใจการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แล้ว ยังต้องมีความรักและภาคภูมิใจใน พื้นฐานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและอารยธรรมที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ ถ้าทุกคน รู้ รัก และเข้าใจทุกคนจะช่วยกันดูแล ปกป้องพื้นที่ได้เอง และเมื่อพื้นที่ได้รับการดูแล ก็กลายเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของจังหวัดต่อไป”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 20 ธันวาคม 2559)

“เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา มีศักยภาพเพียงพอในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างแน่นอน เพราะเรามีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายและโดดเด่นทั้งทางด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม ศิลปวัฒนธรรม และในความเป็นจริงแล้วการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีความจำเป็นต่อมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา เพราะการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะช่วยเพิ่มสีสัน ความมีชีวิตชีวาให้กับมรดกโลกมากขึ้น เป็นการเปิดจุดขายที่จะให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในการเข้ามาเที่ยวชมในเขตมรดกโลกด้วยการให้ความรู้ก่อนแล้วก็พาไปดูตามจุดต่างๆที่มี ทั้งนี้บางจุดที่สำคัญเราก็มี QR Code ให้นักท่องเที่ยวสามารถหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับจุดนั้นๆได้ด้วยตัวเอง น่าเสียดายที่บางส่วนเสียหายเพราะมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา ประสบภัยพิบัติน้ำท่วม ขณะนี้อยู่ระหว่างการซ่อมแซมให้กลับมาใช้งานได้ดังเดิม”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 10, สัมภาษณ์วันที่ 5 เมษายน 2560)

“ปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำเป็นต้องมีการพัฒนาและสร้างเสริมปัจจัยต่างๆ ให้เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อันดับแรกควรเป็นการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อม เช่น การเก็บสายไฟในบริเวณพื้นที่ลงใต้ดินเพื่อให้เกิดทัศนียภาพที่สวยงามไม่รกรุงรัง มีการดูแลพื้นที่ทางกายภาพ ตัดแต่งต้นไม้ไม่ให้รกรุงรัง เก็บขยะบ่อยๆไม่ให้เกิดมลภาวะทางสายตา

ส่วนเรื่องการเดินทางนั้นเราสามารถเลือกตามความชอบได้หลายทาง เช่น ทางรถยนต์ รถไฟ จักรยาน หรือแม้แต่ทางเรือซึ่งจะให้นักท่องเที่ยวมีตัวเลือกในการเดินทางมากขึ้น เราสามารถบอกเล่าเรื่องราวของกรุงศรีอยุธยาในสมัยโบราณได้เริ่มตั้งแต่การเดินทาง พาชมโบราณสถานเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ ดูความยิ่งใหญ่ของกรุงศรีอยุธยาเมื่อครั้งยังเป็นพระราชธานี แล้วพาไปชมชุมชนที่ผลิตงานหัตถกรรมต่างๆเช่น พาไปดูการผลิตมีดอรัญญิกแล้วอธิบายว่าทำไมชาวอยุธยาจึงผลิตมีดได้ดี สวย คมและทน หลังจากนั้นอาจจะต่อด้วยเรื่องของอาหารเพราะนอกจากเราใช้มีดดาบต่อสู้กับข้าศึก เราใช้มีดในการทำอาหาร พาไปทานขนมไทยๆ

นอกเหนือจากนั้นเรายังต้องพัฒนาระบบฐานข้อมูล ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นักท่องเที่ยวที่มาเองบางกลุ่มมักไม่มีคนนำเที่ยวมาด้วย เราควรคิดว่าทำอย่างไรให้เค้าสามารถท่องเที่ยวได้เอง เค้าควรจะสามารถหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่นั้นๆได้เอง ในขณะที่เดียวกันเจ้าหน้าที่บุคลากรเองก็จำเป็นต้องใช้ข้อมูลเพื่อบริหารจัดการพื้นที่เช่นกัน เราควรรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายไว้ในที่เดียวกัน เพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน

สิ่งสำคัญคือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของทุกภาคส่วน เช่น การจัดให้มีกรรมการทำงานร่วมจากทุกภาคส่วนในจังหวัดให้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยคณะกรรมการควรมีธรรมาภิบาล และไม่ได้มาจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะ และทั้งนี้ทั้งนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวควรคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนเป็นสำคัญ เพื่อผลักดันการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างยั่งยืน”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 3 เมษายน 2560)

“แผนพัฒนาเศรษฐกิจและแผน Thailand 4.0 มีใจความสำคัญในการเร่งผลักดันให้ประเทศหลุดจากกับดักการเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูงซึ่งเกิดในยุคประเทศไทย 1.0 2.0 และ 3.0 โดยในยุคประเทศไทย 4.0 นี้ เศรษฐกิจจะถูกขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ เปลี่ยนจากสินค้าไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม เน้นจากภาคการผลิตไปสู่ภาคการบริการมากขึ้น ใช้กลไกการขับเคลื่อนด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการเชื่อมโยงกับภาคการผลิต ทั้งเกษตร อุตสาหกรรมและบริการอย่างเป็นระบบ เกิดเป็นสินค้าและบริการที่มีความโดดเด่นและแตกต่างเน้นอัตลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่น ทำให้มูลค่าทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ทุณวัฒนธรรมจึงเปรียบเสมือนแก่นของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นลักษณะของการท่องเที่ยวที่ตอบสนองต่อนโยบายเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี ถ้าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และผลักดันการพัฒนาการท่องเที่ยวประเภทนี้อย่างจริงจัง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไม่เพียงจะช่วยให้นโยบาย Thailand 4.0 ประสบผลสำเร็จ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังช่วยทำให้การอนุรักษ์มรดกโลกเป็นได้อีกด้วย และชุมชนเองก็ได้รับประโยชน์จากการต้อนรับนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชน มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากนักท่องเที่ยวเช่นเดียวกัน การท่องเที่ยวลักษณะนี้ทำให้ชุมชนได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพทั้งตัวบุคคลและสถานที่ท่องเที่ยวไปในเวลาเดียวกัน และยังทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆอย่างลึกซึ้ง ทำให้เจ้าบ้านและนักท่องเที่ยวเกิดความปรารถนาที่จะปกป้องดูแลรักษาพื้นที่ท่องเที่ยวนั้นๆไว้เพื่อให้คงอยู่ตราบนานเท่านาน ทั้งนี้จึงเป็นข้อดีของการผลักดันการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ลงไปสู่พื้นที่”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 5 เมษายน 2560)

นอกจากปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้ว ด้านการสื่อสารและการตลาดถือเป็นกลไกสำคัญในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เป็นที่รู้จักและยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเน้นย้ำเรื่องราวประวัติศาสตร์ความเป็นมา วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประเพณีที่มีความเป็นเอกลักษณ์มาร้อยเรียงเป็นเรื่องราว ทั้งนี้เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ในการท่องเที่ยวที่แตกต่างอย่างมีคุณค่า และสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนอีกทางหนึ่ง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

“จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมมาตั้งแต่ดั้งเดิม การจะเปลี่ยนรูปแบบการท่องเที่ยวมาเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีข้อดีตรงที่ช่วยทำให้แหล่งมรดกโลกไม่ทรุดโทรมจนเกินไป แต่สิ่งสำคัญคือเราต้องเน้นการประชาสัมพันธ์ให้มากทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้เกิดการรับรู้จากนักท่องเที่ยว โดยใช้ประวัติศาสตร์ ความเป็นมา วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและประเพณีท้องถิ่นมาร้อยเรียงเป็นเรื่องราว เน้นให้นักท่องเที่ยวเห็นถึงอัตลักษณ์ของแต่ละชุมชนในอยุธยา เมื่อเข้ามาเที่ยวเค้าควรจะได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างจากที่อื่นๆ แล้วนักท่องเที่ยวก็จะพูดกันปากต่อปาก ทำยที่สุดก็จะนักท่องเที่ยวก็จะเข้าสู่ชุมชนเอง ที่สำคัญเราในฐานะผู้ให้บริการก็ต้องอย่าลืมการให้บริการที่ดี มีความจริงใจ ไม่เอาไรด์เอาเปรียบเค้า ราคาที่ต้องยุติธรรม ทำการค้าแบบโกงเอาเปรียบ ถ้าลูกค้าจับได้ก็ขายไปได้อีกไม่นาน”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 11, สัมภาษณ์วันที่ 7 เมษายน 2560)

ปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นเกี่ยวพันกับคนในชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าคนในชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยวจะเป็นห่วงโซ่ใดในกระบวนการท่องเที่ยว คนในชุมชนจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆมากที่สุด สำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์โบราณคดีแล้ว มัคคุเทศก์ถือว่าเป็นอาชีพที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะเป็นผู้บอกเล่าเรื่องราวของพื้นที่นั้นๆแล้ว มัคคุเทศก์ยังสามารถแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในเขตโบราณสถานได้ เช่น การปีนป่ายขึ้นไปบนโบราณสถาน การรื้อ แคะ หรือแกะชิ้นส่วนต่างๆเพื่อเก็บกลับไปเป็นที่ระลึก หรือการถ่ายรูปในกริยาที่ไม่เหมาะสมในเขตโบราณสถาน ทั้งนี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีการอบรมกลุ่มยุวมัคคุเทศก์เพื่อทำหน้าที่ในการนำเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวด้วย ซึ่งถือเป็นการปลูกฝังเยาวชนรุ่นใหม่ให้เกิดสำนึกรักบ้านเกิด กระตุ้นให้เกิดความรัก ความผูกพัน และความภาคภูมิใจกับทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ ทั้งนี้ยุวมัคคุเทศก์เหล่านี้ก็สามารถช่วยสานสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและคนในชุมชนได้อีกด้วย

“ปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สำคัญอีกองค์ประกอบหนึ่ง คือ มัคคุเทศก์ ที่นี่เรามีมัคคุเทศก์หลายแบบไม่รวมมัคคุเทศก์จากกรุงเทพฯ ทางจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีกลุ่มยุวมัคคุเทศก์ ซึ่งเป็นเด็กนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา

ตอนต้นจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การให้นักเรียนในระดับมัธยมมาเป็น
ยุวมัคคุเทศน์จะเป็นการปลูกฝังสำนึกรักบ้านเกิด กระตุ้นให้เกิดความรัก ความผูกพัน
และความภาคภูมิใจกับทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในบ้านเกิดของเขา ตัวของยุ
วมัคคุเทศน์เองก็เหมือนชุดตัวน้อยที่จะช่วยสานสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และ
คนในชุมชน เมื่อกลุ่ม ยุวมัคคุเทศก์เหล่านี้เติบโตขึ้นไป ก็จะเป็นกำลังสำคัญในการ
ช่วยกันดูแลเป็นหูเป็นตาไม่ให้ใครมาทำลายโบราณสถานของเรา นักท่องเที่ยวทำอะไร
ไม่เหมาะสมเค้าก็จะกล้าเตือนเพราะเค้ารู้วิธีการพูดคุยกับนักท่องเที่ยวแล้ว”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 17, สัมภาษณ์วันที่ 12 เมษายน 2560)

อีกหนึ่งปัจจัยที่จะสามารถสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้เป็นอย่างดี คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้วยการใช้กระบวนการการ
ดำเนินงานที่ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ทักษะ พฤติกรรมที่เหมาะสมกับงานที่ต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้
จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีสถาบันศึกษาทั้งในระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษาที่มีหลักสูตรที่
เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการให้บริการ นอกจากนี้สถาบันศึกษายังสามารถร่วมมือกับภาคเอกชน
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อผลิตบัณฑิตที่ตรงกับความต้องการของภาคเอกชนได้

“การพัฒนาทรัพยากรบุคคลถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง
สร้างสรรค์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเฉพาะทรัพยากรบุคคลที่จะทำงานใน
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีสถาบันการศึกษาทั้งในระดับ
อาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษาที่มีหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการ
ให้บริการ นอกจากนี้ภาคเอกชนของอยุธยายังมีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการทำงาน
สูง สถาบันศึกษาสามารถร่วมมือกับภาคเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อผลิต
บัณฑิตที่ตรงกับความต้องการของภาคเอกชนได้”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 3 เมษายน 2560)

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน ภาครัฐควรที่
จะให้ความรู้ ความเข้าใจและซึ่งยอมก่อให้เกิดจิตสำนึกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่าย ไม่ว่าจะ
จะเป็นตัวนักท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น ภาคเอกชนเพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องการท่องเที่ยว
เชิงสร้างสรรค์ และในขณะเดียวกันควรเปิดใจรับฟังความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกด้านเพื่อ
นำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งสื่อถึงความต้องการของทุกฝ่าย
อย่างแท้จริง โดยควรเริ่มจากชุมชนเป็นพื้นฐาน ชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมและผลักดันในการ
ดำเนินการทุกขั้นตอนเพื่อตอบสนองคนที่อยู่ในพื้นที่เป็นหลัก จากนั้นจึงสู่ภาคเอกชน และภาครัฐเป็น
ผู้สนับสนุน เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตามด้วยความ
ร่วมมือที่ต้องอาศัยบุคลากรจำนวนมาก บางครั้งจึงขาดการบูรณาการในการทำงานร่วมกันของทุก
ภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ไม่สามารถขับเคลื่อนการดำเนินการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์อย่าง

จริงจังและเป็นระบบได้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำเป็นต้องมีการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมจากพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีขึ้นมาเป็นสินค้าและการให้บริการที่เป็นเอกลักษณ์ในแต่ละชุมชน โดยการนำความคิดสร้างสรรค์มาประยุกต์และยังคงความเป็นเอกลักษณ์เดิมไว้ ซึ่งมีไข้อย่างแต่เป็นการเพิ่มคุณค่าของสินค้าเท่านั้น ยังเป็นการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจอีกด้วย นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนจำเป็นต้องคำนึงถึงประเด็นในเรื่องการต่อยอดโดยชุมชนเป็นสำคัญมิเช่นนั้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะไม่สามารถดำรงอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

1.2.5 ปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ถูกสัมภาษณ์เห็นตรงกันในเรื่องปัญหาอุทกภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอุทกภัยเมื่อปี พ.ศ. 2554 พื้นที่มรดกโลกได้รับความเสียหายค่อนข้างมาก นอกจากความเสียหายต่อโบราณสถานแล้ว สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวก็ได้รับความเสียหายไปด้วย ความเสียหายในเขตโบราณสถานส่งผลให้องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) แสดงความเป็นห่วงต่อสถานการณ์ของเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยทางคณะกรรมการมรดกโลกได้มีข้อเสนอแนะให้ประเทศไทยดำเนินการใน 6 เรื่องเพื่อให้มั่นใจได้ว่าเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะไม่ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงอีก นอกจากนี้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังประสบกับอุปสรรค และความท้าทายหลายด้าน ดังนี้ 1) ด้านความรู้ ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน 2) ด้านองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 3) ด้านการสื่อสารและการตลาด 4) ด้านขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 5) ด้านการพัฒนาาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และ 6) ปัญหาและอุปสรรคทางด้านคุณภาพของที่พัก โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่สอดคล้องกันดังนี้

“เนื่องจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีลักษณะพื้นที่เป็นที่ลุ่ม เป็นแหล่งรองรับน้ำของภาคกลาง อีกทั้งมีชัยภูมิที่มีแม่น้ำล้อมรอบถึงสามด้าน จึงทำให้พระนครศรีอยุธยาที่มีความเสี่ยงเรื่องอุทกภัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงฤดูน้ำหลาก ทั้งนี้ภายหลังประสบปัญหาอุทกภัยเมื่อปี พ.ศ. 2554 พื้นที่มรดกโลกได้รับความเสียหายค่อนข้างมาก นอกจากความเสียหายต่อโบราณสถานแล้ว สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวก็ได้รับความเสียหายไปด้วย เช่น รถรางล้ออย่างที่ใช้นักท่องเที่ยวชมบริเวณโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ระบบไฟฟ้าแสงสว่างโดยรอบบริเวณเมืองมรดกโลก ระบบ QR Code ที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้โทรศัพท์มือถือ โฟนสแกนแล้วเข้าไปอ่านรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆในเมืองมรดกโลก เป็นต้น ความเสียหายในเขตโบราณสถานส่งผลให้องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) แสดงความเป็นห่วงต่อสถานการณ์ของเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และทางคณะกรรมการมรดกโลกได้มีข้อเสนอแนะให้ประเทศไทยดำเนินการใน 6 เรื่องเพื่อให้มั่นใจได้ว่าเมืองมรดกโลก จังหวัด

พระนครศรีอยุธยาจะไม่ตกอยู่ในความเสี่ยง คือ 1) เสนอให้จัดอบรมช่างที่รับผิดชอบในการอนุรักษ์เพื่อปรับปรุงฝีมือและทักษะความรู้ 2) พัฒนาแผนปรับปรุงพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์โดยขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ 3) จัดประชุมสัมมนาระหว่างประเทศเพื่ออภิปรายในเรื่องปรัชญาในการอนุรักษ์ในการใช้อิฐที่สัมพันธ์กับแหล่งประเภทต่างๆ 4) ปรับปรุงแผนแม่บทการจัดการแหล่งมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน 5) การควบคุมความหนาแน่นของอาคารรวมทั้งระงับการก่อสร้างอาคารใหม่และกำหนดความสูงสิ่งก่อสร้างที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณค่าระดับสากล และเพื่อปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมและแหล่งมรดกโลก 6) ให้กรมศิลปากรจัดส่งภาพเปรียบเทียบการบูรณะที่ทำไว้เดิมกับการบูรณะเพิ่มเติมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เพื่อให้เห็นการดำเนินการที่ชัดเจนและถูกต้องตามหลักวิชาการ”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 19, สัมภาษณ์วันที่ 5 เมษายน 2560)

นอกจากความห่วงใยจากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) แล้วเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยายังมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่องทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะชาวไทยที่นิยมการท่องเที่ยวตามกระแสความนิยม เช่น การเที่ยวตามรอยละคร (พิศवास ศรีอยุธยา บุษเพสันนิวาส) ถึงแม้ว่าการที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นจะหมายถึงเศรษฐกิจที่ดีขึ้นสำหรับชาวอยุธยาและประเทศไทย แต่ในขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดความกังวลในเรื่องการรักษาสมดุลระหว่างการบริหารจัดการท่องเที่ยวและการคุ้มครองแหล่งมรดกโลก เนื่องจากแหล่งมรดกโลกอาจจะสูญเสียความสวยงามและคุณค่าของแหล่งมรดกโลกไป ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น ปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) ปัญหาและอุปสรรคทางด้านความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกันของหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นด้านความรู้ความเข้าใจการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

“ภาครัฐมองว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นลักษณะการท่องเที่ยวที่สามารถช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ ซึ่งดีต่อฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนทั้งในและโดยรอบเขตมรดกโลก ในขณะเดียวกันการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังสามารถช่วยลดผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อมรดกโลกลงได้ เนื่องจากทั้งชุมชนและตัวนักท่องเที่ยวรักและหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยว ในขณะที่ภาคเอกชนต้องคำนึงถึงผลประโยชน์เป็นสำคัญ การเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจอาจจะไม่เป็นที่ต้องการได้ ต้องเข้าใจภาคเอกชนตรงนี้ด้วย เราต้องหาทางปรับทั้งสองฝ่ายเข้าหากัน แต่ต้องอย่าลืมกลุ่มที่สำคัญที่สุด คือ

ชุมชนเค้าคิดเห็นยังไง เค้าจะเอาด้วยไม๊ ถ้าไม่ก็จบ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ชาวบ้านไม่เอาด้วย ก็จะไม่เกิดการจ่อยอด ไม่ยั่งยืน”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 16 มีนาคม 2560)

2) ปัญหาและอุปสรรคทางด้านองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นด้านองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

“การเตรียมพร้อมในการที่เราจะพัฒนาเมืองมรดกโลกไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ จำเป็นต้องมีการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่างๆที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เสียก่อน เช่น จำนวนคนที่ใช้ดูแลแหล่งมรดกโลกยังไม่สัมพันธ์กับพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐานเช่นระบบไฟฟ้าส่องสว่าง สายไฟและสายสัญญาณที่ห้อยระยงไปมาโดยรอบมรดกโลก ทางจักรยานที่พื้นผิวไม่เรียบและมีความยาวไม่ต่อเนื่องอาจจะก่อให้เกิดอันตรายกับนักท่องเที่ยวได้ ส่วนรถสาธารณะที่วิ่งให้บริการก็ยังขาดมาตรฐานในการให้บริการไม่ว่าจะเป็นในเรื่องเส้นทางที่ให้บริการแน่นอน และราคาที่ยังไม่เป็นมาตรฐานเป็นช่องทางให้เกิดการเอาเปรียบนักท่องเที่ยวได้ ปัญหาปริมาณขยะที่สะสมอยู่ในเขตโบราณสถานก็น่าหนักใจเพราะก่อให้เกิดมลภาวะทางสายตาได้ ซึ่งไม่รวมปัญหาจากกลิ่นของขยะที่รบกวนบรรยากาศการท่องเที่ยว ตามแหล่งท่องเที่ยวยังมีจำนวนห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอ มีสภาพเก่าทรุดโทรมและมีกลิ่นที่ไม่สะอาดนัก และอีกปัญหาคือเรื่องที่ตั้งของมรดกโลกบางส่วนอยู่ใกล้ริมแม่น้ำ พระนครศรีอยุธยาเป็นพื้นที่รับน้ำในเขตภาคกลาง เมื่อถึงฤดูน้ำหลากมักประสบปัญหาอุทกภัย ตัวโบราณเองมีอายุเก่าแก่ย่อมผุพังไปตามกาลเวลา เมื่อเกิดอุทกภัยจะทำให้อิฐที่ใช้ในการก่อสร้างยุ่ยและผุพัง ซึ่งอาจมีอันตรายต่อคนที่เข้าไปท่องเที่ยวในเขตโบราณสถานได้ นอกจากนี้กรุงศรีอยุธยายังมีปัญหาในเรื่องความทับซ้อนระหว่างเมืองโบราณที่ต้องดำเนินการในการอนุรักษ์และบนพื้นที่เดียวกันก็ยังมี การดำเนินกิจกรรมตามวิถีชีวิตปัจจุบันอีกด้วย เราจะเห็นโบราณสถานบางส่วนอยู่ในเขตที่อยู่อาศัย ซึ่งคนภายนอกมาเห็นจะค่อนข้างตกใจ ในขณะที่คนอยุธยาเห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดาทั่วไป สำหรับอยุธยาแล้วชุดลงไปตรงไหนไม่ว่าจะเป็นเกาะเมืองหรือไม่ก็จะเจอซากโบราณสถานหรือโบราณวัตถุได้ทั่วไป”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 10, สัมภาษณ์วันที่ 5 เมษายน 2560)

3) ปัญหาและอุปสรรคทางด้าน การสื่อสารและการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นด้านการสื่อสารและการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

“ปัญหาสำคัญที่อาจเกิดขึ้นกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเมืองมรดกโลก คือ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของพระนครศรีอยุธยายังไม่เป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการสื่อสารและการตลาดต้องทำงานอย่างหนักเพื่อให้เกิดการรับรู้และจดจำพระนครศรีอยุธยาในฐานะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้ได้ อีกทั้งยังมีปัญหาด้านภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่มีปัญหาบ่อยครั้งซึ่งบางครั้งอาจจะไม่เกี่ยวกับมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา แต่ภาพลักษณ์ด้านลบนี้อาจจะทำให้นักท่องเที่ยวไม่อยากจะเข้ามาท่องเที่ยวก็เป็นได้ ซึ่งถ้าไม่ดำเนินการจัดการภาพลักษณ์นี้อย่างมีประสิทธิภาพอาจจะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกก็เป็นได้”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 19, สัมภาษณ์วันที่ 12 เมษายน 2560)

2.5.4 ปัญหาและอุปสรรคทางด้านขีดความสามารถของบุคลากรการท่องเที่ยวในพระนครศรีอยุธยา โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นด้านขีดความสามารถของบุคลากรการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

“การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นไม่ได้หากปราศจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน หรือแม้แต่ชุมชนโดยรอบเมืองมรดกโลก ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ อันดับแรกเป็นเรื่องกฎระเบียบ ข้อบังคับที่มีจำนวนมากมายลหลายฉบับ และใช้ภาษาที่ยากต่อการทำความเข้าใจ แต่ละหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดูแลพื้นที่ก็จะใช้กฎหมายและกฎระเบียบกันคนละฉบับ นอกจากนี้คู่มือของทางมรดกโลกเองมีเพียงภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส การนำไปปรับใช้ในแต่ละพื้นที่จึงมีความยุ่งยากขึ้นไปอีก อันดับสองคือภาษาต่างประเทศที่ใช้ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว คือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวมากมาย การสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศไม่ใช่เรื่องง่าย คนไทยมักจะกลัวการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศอยู่แล้ว แล้วยิ่งการที่เราจะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจสิ่งที่เราต้องการสื่อสารให้เข้าใจยิ่งเป็นเรื่องที่ยากขึ้นไปอีก เราควรต้องปรับปรุงบุคลากรของเราให้มีประสิทธิภาพ จัดสัมมนาให้เค้ารู้และเข้าใจเรื่องกฎระเบียบต่างๆ เปิดอบรมภาษาอังกฤษแบบง่ายๆ ให้เค้าสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้ แยกกลุ่มไปเลย เช่น กลุ่มนำเที่ยว กลุ่มรถตุ๊ก กลุ่มชาวบ้าน แม่ค้าพ่อค้าต่างๆ เค้าใช้ภาษาสื่อสารกับนักท่องเที่ยวไม่เหมือนกันจับมาเรียนด้วยกันไม่ได้หรอก”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 5 เมษายน 2560)

5) ปัญหาและอุปสรรคทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

“นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่มีโทรศัพท์สมาร์ทโฟนติดอยู่กับตัวตลอดเวลา เขาสามารถเข้าถึงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวได้ด้วยตัวเอง การเดินทางท่องเที่ยวด้วยตัวเองก็เป็นไปได้ง่ายมากขึ้น นักท่องเที่ยวยุคใหม่อาจจะไม่จำเป็นต้องพึ่งพาหนังสือเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรืออาจจะไม่จำเป็นต้องมีมัคคุเทศก์อีกต่อไปก็เป็นได้ ตอนนี้ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงกำลังพัฒนาระบบคิวอาร์โค้ด เพื่อตอบสนองต่อทิศทางการเปลี่ยนแปลงของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวได้ด้วยตัวเอง นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาโปรแกรมให้นักท่องเที่ยวสามารถเห็นภาพสันนิษฐานของโบราณสถานเป็นภาพสามมิติ (เป็นภาพสมบูรณของสถานที่นั้นๆก่อนที่จะถูกทำลาย) ซึ่งเป็นการบูรณาการกันระหว่างกรมศิลปากรและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยอีกด้วย นับว่าเป็นก้าวใหม่สำหรับเทคโนโลยีและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นอกจากนี้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ เราต้องมีระบบฐานข้อมูลที่รวบรวมข้อมูลหลากหลายด้านที่จำเป็นเพื่อช่วยในการบริหารจัดการและการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับตัวเมืองมรดกโลก”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 3 เมษายน 2560)

6) ปัญหาและอุปสรรคทางด้านคุณภาพของที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นด้านที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาไว้ดังนี้

“จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่มีระยะห่างจากกรุงเทพฯเพียงประมาณ 80 กิโลเมตร ข้อดีคือด้วยระยะทางที่ใกล้กรุงเทพฯมาก นักท่องเที่ยวที่มีเวลาจำกัดสามารถเลือกมาท่องเที่ยวที่จังหวัดอยุธยาได้ พระนครศรีอยุธยาจึงครคร่ำไปด้วยนักท่องเที่ยวจำนวนมากในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ แต่ข้อเสียคือ ด้วยระยะทางที่ใกล้มากทำให้ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องพักค้างคืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาก็ได้ ทั้งนี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาต้องการยืดระยะเวลาการท่องเที่ยวในจังหวัดให้นานยิ่งขึ้นเพื่อเพิ่มรายได้จากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากนักท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ดีคุณภาพและการบริการของโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดอาจจะเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะอยู่ท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาต่อไปหรือไม่ก็ได้ เราจึงควรจะให้ความสำคัญต่อคุณภาพและการบริการของเหล่าโรงแรมและที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มาก”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 18, สัมภาษณ์วันที่ 12 เมษายน 2560)

“ที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีเยอะนะ ผมพักมาหลายที่ละ คือ เรามีเครือญาติอยู่ที่นี่เิง มากันทุกอาทิตย์ เวลามีนานอะไรจะไปนอนพักบ้านเค้าก็เกรงใจ ที่นี้เวลา

มาพักที่นี่ อยู่ชุกๆก็มีให้เลือกเยอะนะ เอาแบบหรูๆสวยๆก็ริมน้ำ เอาถูกๆลงมาก็มีในตัวเมือง มีทั้งโรงแรม มีทั้งคอนโด ห้องเช่า ระยะสั้นยาวมีหมด ดินะผมว่าดี แต่บางที่ก็น่ากลัวเกิน ขนาดผมผู้ชายยังว่าน่ากลัวเลย คือ บางที่ก็เก่ามาก ประตูนี้กลอนก็ไม่แน่นหนา เปิดแรงๆประตูคงหลุดลงมาทั้งบาน ที่นอนก็หมดสภาพ นอนแล้วยวบลงไป ดีที่ผ้าปูยังสะอาด ผ้าห่มก็ยังพอใช้ได้ แต่ถ้าผู้หญิงเค้าก็คงรู้สึกไม่ดีนะ นี่ถ้าลูกสาวผมมา ผมไม่ให้พักคนเดียวเด็ดขาดเลย แล้วคนไทยยังกลัว นักท่องเที่ยวเห็นแบบนี้เค้าจะอยากรมานอนพักไม่ล่ะ”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 26, สัมภาษณ์วันที่ 18 เมษายน 2560)

1.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา

การศึกษาข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร บริบทที่เกี่ยวข้องและการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ SWOT Analysis และ TOWS Matrix ซึ่งเป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์เพื่อวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.3.1 ผลการวิเคราะห์วิเคราะห์ตามองค์ประกอบสภาพแวดล้อมภายในตามแนวคิด 7'S Analysis

ก่อนการสรุปผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis และ TOWS Matrix ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์วิเคราะห์ตามองค์ประกอบสภาพแวดล้อมภายในตามแนวคิด 7'S Analysis ของ McKinsey ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานที่นำมาใช้วิเคราะห์ตัวแปรทั้ง 7 ประการ ได้แก่ โครงสร้างองค์กร (Structure), กลยุทธ์ (Strategy), ระบบการทำงาน (System), บุคลากร (Staff), ทักษะการทำงาน (Skill), รูปแบบการทำงาน (Style), และ ค่านิยม (Shared value) ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เพื่อวิเคราะห์หาจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) จากปัจจัย 7 ด้าน ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 13 ผลกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ตามแนวคิด 7'S Analysis

แนวคิด 7'S Analysis	ผลกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
1. ด้านโครงสร้าง (Structure)	มีหน่วยงานหลายหน่วยงานทำงานอยู่ในพื้นที่มรดกโลก มีจุดประสงค์และความรับผิดชอบในพื้นที่ที่แตกต่างกัน ลักษณะการบังคับบัญชาเป็นลำดับชั้นในลักษณะแนวตั้ง มีลำดับขั้นตอนที่หลากหลาย ต้องผ่านการพิจารณาหลายขั้นตอน ทำให้การดำเนินงานล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่วนในเรื่องของการบริหารจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกโลกนั้นยังไม่มีประธานหลักในการการบริหารจัดการท่องเที่ยว
2. ด้านกลยุทธ์ (Strategy)	มีความพยายามในการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว มีกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อยู่บ้างแต่ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก มีการส่งเสริมและสนับสนุนการนำภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ท้องถิ่นเข้ามาใช้ในการท่องเที่ยวในรูปแบบของผลิตภัณฑ์แต่ยังเป็นการแปรรูปแบบเดิม
3. ด้านระบบการดำเนินงาน (System)	มีการบันทึกข้อมูลในฐานข้อมูลออนไลน์ของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างชัดเจน และมีการแจ้งผลการประเมินเพื่อให้สามารถนำไปพัฒนาตนเองได้
4. ด้านบุคลากร (Staff)	มีการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ และการอนุรักษ์โบราณสถาน จำนวนบุคลากรเพียงพอต่อภาระงานในการดูแลรักษาโบราณสถาน แต่อย่างไรก็ดีบุคลากรบางส่วนเป็นลักษณะแรงงานชั่วคราวที่ไม่มีความเชี่ยวชาญ ขาดฝีมือและทักษะความรู้ในการอนุรักษ์และซ่อมแซมโบราณสถานทำให้เกิดความเสียหายต่อโบราณสถานได้ และยังไม่มีบุคลากรที่ทำหน้าที่โดยตรงต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่โดยใช้บุคลากรที่มีอยู่แล้วในการช่วยบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ ทำให้บุคลากรที่มีอยู่ต้องรับผิดชอบหน้าที่มากกว่างานที่ได้รับมอบหมาย
5. ด้านทักษะที่ใช้ในการทำงาน (Skill)	บุคลากรที่มีทักษะภาษาต่างประเทศมีจำนวนน้อย ทำให้ไม่เพียงพอกับความต้องการในการรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้

6. ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ (Style)	มีการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีความผูกพันภายในองค์กร ทำให้เกิดความสามัคคีและร่วมมือกันปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการบริหารจัดการแบบสั่งการจากผู้บริหารระดับสูง ทำให้อำนาจในการตัดสินใจของพนักงานระดับปฏิบัติการน้อยลง
7. ด้านค่านิยม (Shared Value)	ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่มีความรักและหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวแต่อาจยังขาดการแนะแนวทางที่ถูกต้อง ประชากรต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวในตัวจังหวัด

1.3.2 ผลการวิเคราะห์ตามองค์ประกอบสภาพแวดล้อมภายนอกตามแนวคิด PESTEL

Analysis

นอกจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมจากภายในโดยการวิเคราะห์แบบ 7'S Analysis แล้ว การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ จะช่วยทำให้เราเข้าใจภาพรวมของสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกในองค์ประกอบการวิเคราะห์ตามแนวคิด PESTEL Analysis เพื่อวิเคราะห์หาโอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ดังตารางที่ 15 ดังนี้

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ตามแนวคิด PESTEL Analysis

แนวคิด PESTEL Analysis	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก
1. ด้านนโยบาย (Policy)	รัฐบาลสนับสนุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามนโยบาย Thailand 4.0 โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเชิงสร้างสรรค์โดยเน้นการวิจัยและพัฒนาแล้วต่อยอดในกลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมายทั้งหมด 5 กลุ่มซึ่งประเทศไทยมีความได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน ซึ่งรวมถึงอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการบริการของไทย นอกจากนี้รัฐบาลยังมีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชนและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน เพื่อให้เกิดชุมชนที่เข้มแข็ง อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาลบ่อยครั้งก่อให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในส่วนของนโยบาย ทำให้การพัฒนาไม่ต่อเนื่อง ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของบุคลากรที่ต้องปรับตัวตามนโยบาย ทำให้เกิดความล่าช้าและไม่ต่อเนื่องในการดำเนินงาน อย่างไรก็ตามการทำงานของรัฐบาลปัจจุบันจัดได้ว่าทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีการบังคับใช้มาตรา 44 ในการจัดการปัญหาเร่งด่วนได้

<p>2. ด้านเศรษฐกิจ (Economy)</p>	<p>การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย อุปสรรคทางการท่องเที่ยวในกลุ่มอาเซียนลดลง ทำให้มี โอกาสที่นักท่องเที่ยวจากอาเซียนเดินทางเข้าสู่ประเทศมากขึ้น ในส่วนของนักท่องเที่ยวภายในประเทศด้านการท่องเที่ยว มี ค่านิยมกระแสการตามรอยละคร (พิศवास ศรีอโยธยา และ บุพเพสันนิวาส) โดยมีการตามรอยทั้งในด้านสถานที่ถ่ายทำ เสื้อผ้า อาหาร และของขบเคี้ยวต่างๆ อีกทั้งความเชื่อและ ความศรัทธายังก่อให้เกิดกระแสทัวร์ไหว้พระ 9 วัด ทัวร์ดูหมอ ทัวร์ตามรอยสิ่งเร้นลับ และแม้แต่การปฏิบัติธรรมระยะสั้น หรือทัวร์ตามกระแสดาราศาสตร์ ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยว จากทั้งในและต่างประเทศเพิ่มขึ้น ทำให้เศรษฐกิจของจังหวัดดี ขึ้น แต่ในขณะเดียวกันคนที่ต้องการเข้ามาหารายได้จากการ ท่องเที่ยวก็มากขึ้นไปด้วย ซึ่งทำให้คนในท้องถิ่นอาจจะไม่ได้รับ ประโยชน์จากการท่องเที่ยวเต็มที่นัก และบริษัทท่องเที่ยวมัก นิยมนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวแบบสำเร็จรูป เพื่อให้การ ขายไม่ยุ่งยาก นักท่องเที่ยวจึงรู้จักพระนครศรีอยุธยาเพียงบาง มุม</p>
<p>3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-Cultural)</p>	<p>ประเทศไทยและอีกหลายประเทศในโลกกำลังก้าวเข้าสู่สังคม ผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุมีเวลาว่างในการท่องเที่ยวมากกว่าคนในวัย ทำงาน อีกทั้งยังชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่เร่งรีบ นักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมการขี่จักรยานชมเมือง ชม ซิบบรรยากาศและเรียนรู้วิถีชีวิตผู้คนอย่างช้าๆ นอกจากนี้ยังมี แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษ เช่น ทั้งชาวต่างชาติและคนไทยหันมาสนใจเรียนรู้ด้านพุทธศาสนา มากขึ้น อีกทั้งนักท่องเที่ยวค่อนข้างรู้จักสัญลักษณ์มรดกโลก เป็นอย่างดี ถือเป็นโอกาสที่ดีสำหรับการท่องเที่ยวในเขตมรดก โลก อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังมีภาพลักษณ์ด้านลบเรื่อง ความปลอดภัยบนท้องถนน การเอาไรต์เอาเปรียบและ หลอกลวงนักท่องเที่ยว สินค้าไม่มีคุณภาพ อาจจะเป็นตัวฉุ โสเถถี การค้ำมนุษย์ ซึ่งอาจลดรั้งจำนวนนักท่องเที่ยวให้ไม่เข้า มาท่องเที่ยวก็เป็นได้</p>
<p>4. ด้านเทคโนโลยี (Technology)</p>	<p>หน่วยงานทางการท่องเที่ยวของรัฐบาลรับรู้ถึงกระแสความ เปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยว สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางการท่องเที่ยวผ่านเทคโนโลยี จึง</p>

	<p>มีโครงการพัฒนาการเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น การใช้คิวอาร์โค้ด เทคโนโลยีแอดอาร์สร้างภาพสามมิติเสมือนจริง ตามการสนับสนุนจากเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตามการพัฒนาทางเทคโนโลยีทำให้การเข้าถึงข้อมูลที่สามารถช่วยเหลือด้านการท่องเที่ยวมีความสะดวกและง่ายขึ้น แต่บางครั้งการนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในหน่วยงานมีต้นทุนสูง ทำให้งบประมาณที่ได้รับมีไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังมีการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากขึ้น ถึงแม้ว่าเป็นที่นิยมอย่างสูงในปัจจุบันส่งผลให้หน่วยงานต่างๆ สามารถประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงการรับส่งข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับนักท่องเที่ยวเป็นไปได้ทันท่วงที มีข้อระวังคือต้องคัดกรองข้อมูลให้ดี</p>
<p>5. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment)</p>	<p>รัฐบาลมีนโยบายในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในเมืองท่องเที่ยวต่างๆ เช่น เพิ่มเส้นทางในการเดินทางโดยการขยายถนน หรือเพิ่มถนน ให้งบประมาณในการนำสายไฟลงใต้ดิน ถึงแม้ว่าการที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นทำให้ทรัพยากรท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ส่งผลต่อทัศนียภาพ แต่ถือเป็นโอกาสที่ดีในการทำให้เกิดความตื่นตัวในการพัฒนาคุณภาพสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ถูกละเลยมานาน และก่อให้เกิดความร่วมมือจากคนในพื้นที่ นอกจากนี้ชุมชนยังสามารถช่วยกันระดมความคิดเห็นในการต่อยอดด้านการท่องเที่ยวได้อีกด้วย</p>
<p>6. ด้านกฎหมาย (Legal)</p>	<p>การถูกควบคุมโดยกฎเกณฑ์ระเบียบมรดกโลก การเข้าไปปรับปรุงหรือพัฒนาพื้นที่จะเป็นเรื่องที่ถูกจำกัดหรืออาจต้องผ่านหลายขั้นตอน อาจไม่ทันกับเงื่อนไขเวลา ไม่สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วเพียงพอ อีกทั้งข้อบังคับและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับภาคราชการยังคงล้าสมัยระบบการทำงานโดยเฉพาะภาครัฐมีขั้นตอนหลายขั้นตอนมักจะช้าไม่ทันสถานการณ์ และมีระบบการบริหารจัดการงบประมาณในการบริหารจัดการพื้นที่ไม่ยืดหยุ่น ทำให้เกิดปัญหากับผู้ประกอบการและชุมชน</p>

1.3.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาการ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิควิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค และนำข้อมูลทั้งหมดวิเคราะห์ในรูปแบบความสัมพันธ์แบบเมตริกซ์ที่เรียกว่า TOWS Matrix เป็นการวิเคราะห์ที่นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดออกมาเป็นกลยุทธ์ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ SWOT ดังตารางที่ 16 ดังนี้

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา

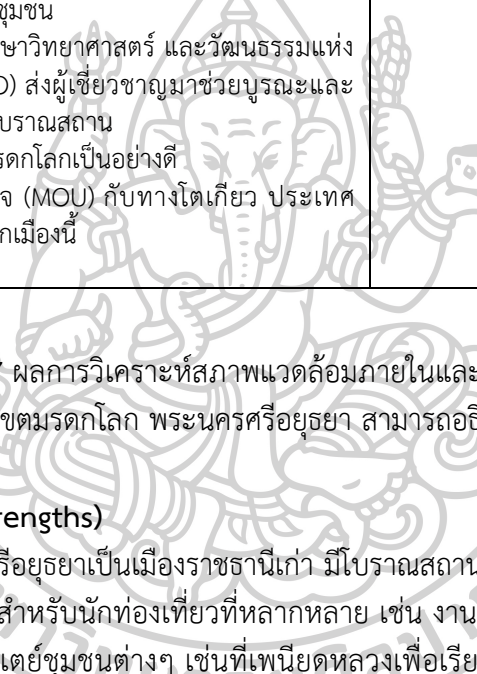
จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<ol style="list-style-type: none"> 1. พระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองราชธานีเก่า มีโบราณสถานจำนวนมาก 2. มีกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น งานยอยศยั้งฟ้าอยุธยามรดกโลกเป็นงานใหญ่ประจำปี โฮมสเตย์ชุมชนต่างๆ เช่นที่เพนียดหลวงเพื่อเรียนรู้การอยู่ร่วมกันของความงามและช้าง ตลาดย้อนยุค ลานวัฒนธรรม งานสาธิตทางวัฒนธรรม เรียนรู้การปั้นตุ๊กตาชาววัง สานปลาตะเพียน ทำวาว โรตีสายไหม เรียนทำอาหารและขนมไทยโบราณตามตำหรับทำวาทองกีบม้า ด้านการแสดง เช่น ลำตัด ลิเก ลิเกฮูลู วิถีชีวิตชาวนา ชาวประมงพื้นบ้าน หรือการตักบาตรชุดไทยในบรรยากาศเมืองโบราณ 3. พระนครศรีอยุธยาอยู่ใกล้กรุงเทพฯสามารถเดินทางได้สะดวก สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายทาง ทั้งทางบกและทางน้ำ 4. เป็นจังหวัดที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี 5. พระนครศรีอยุธยามีภาคเอกชนที่เข้มแข็ง มีศักยภาพในการทำงานสูง และมีการประชุมในกลุ่มธุรกิจบ่อยครั้ง และการโปรโมทด้านการท่องเที่ยวค่อนข้างได้ผลดี 6. เป็นเมืองพหุวัฒนธรรม หลายชนชาติศาสนาอยู่รวมกันได้อย่างสงบสุขมาแต่โบราณ 7. เป็นเมืองอู่อ่าน้ำ เป็นแหล่งอาหารและขนมลือชื่อหลายชนิด 8. ยังมีงานชุดค้นทางโบราณคดีอย่างต่อเนื่อง ถือว่าเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พื้นที่มรดกโลกไม่มีประธานหลักในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่แน่นอนทำให้ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ค่อนข้างสับสน 2. พระนครศรีอยุธยาเป็นพื้นที่รับน้ำในเขตภาคกลางต้องเผชิญกับปัญหาน้ำท่วมบ่อยครั้ง 3. การขาดการวางผังเมืองอย่างเป็นระบบก่อให้เกิดความทับซ้อนกันระหว่างโบราณสถานและชุมชนเมือง ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการบริหารจัดการพื้นที่หลายด้าน เช่น มีการต่อเติมร้านค้าและตัดแปลงเป็นที่อยู่อาศัยในบริเวณมรดกโลก มีการตั้งร้านค้าริมทางมีผลเสียต่อด้านกายภาพ ทัศนียภาพและความปลอดภัยในพื้นที่ 4. คุณภาพและมาตรฐานของที่พักในจังหวัดยังมีปัญหาและมีสภาพค่อนข้างเก่า 5. ขาดความร่วมมือจากคนในพื้นที่ โดยเฉพาะจากภาครัฐและเอกชน การบูรณาการในการทำงานร่วมกันเป็นเรื่องที่ยากมากในเชิงปฏิบัติ เพราะต่างองค์กรต่างวัตถุประสงค์ 6. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศไม่เพียงพอที่จะสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังมีบางส่วนยังไม่เข้าใจกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก 7. ในส่วนของชุมชนจะมีปัญหาเรื่องการต่อยอดของชุมชน คือ มีการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวลงสู่

<p>ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี</p> <p>9. มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด เช่น รถตุ๊กหน้า กบ แหล่งโบราณสถาน</p> <p>10. มีทางเลือกเป็นที่พักที่หลากหลาย มีราคาที่ไม่สูงมากนัก</p> <p>11. มีการจัดทำหุ่นจำลองวัดและวังแบบสมบูรณ์อยู่ในพื้นที่โบราณสถาน</p> <p>12. มีการทำโฮมสเตย์โดยชุมชนหลายกลุ่มในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p> <p>13. กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีอยู่แล้วบ้าง เป็นกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p> <p>14. จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีการเปิดหลักสูตรด้านการท่องเที่ยวในสถานศึกษาหลายระดับมีส่วนช่วยในการยกระดับความสามารถของบุคลากรการท่องเที่ยวของจังหวัด</p>	<p>ท้องถิ่น แต่เมื่อหมดระยะโครงการชาวบ้านมักต่อยอดกันไม่ถูก ทำให้ไม่เกิดความยั่งยืนของโครงการ</p> <p>8. มีลักษณะพื้นที่เป็นเกาะล้อมรอบด้วยแม่น้ำ ก่อให้เกิดปัญหากระแสน้ำกัดเซาะตลิ่ง เป็นอันตรายต่อโบราณสถานริมน้ำ</p> <p>9. จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เป็นเขตอุตสาหกรรมเนื่องจากมีระยะทางใกล้กรุงเทพฯ ทำให้เกิดปัญหาเรื่องจำนวนที่อยู่อาศัยมลพิษ ฯลฯ</p> <p>10. ทางองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ค่อนข้างเป็นห่วงกับสถานการณ์ของมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา</p>
<p>โอกาส (Opportunities)</p>	<p>อุปสรรค (Threats)</p>
<p>1. แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน</p> <p>2. นักท่องเที่ยวไทยมีความสนใจท่องเที่ยวตามสมัยนิยม เช่น การตามรอยละคร(พิศวาส ศรีอยุธยา บุพเพสันนิวาส) ทัวร์ดูหมอ ทัวร์ตามรอยสิ่งเร้นลับ กระแสดาราศาสตร์ ทัวร์กิน</p> <p>3. การเปิดตลาดสมาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จะทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากขึ้นโดยเฉพาะจากในเขตอาเซียน</p> <p>4. การหาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆทำได้ไม่ยากนักจากเทคโนโลยีในปัจจุบัน</p> <p>5. คนไทยนิยมซื้อของฝากญาติพี่น้อง โดยเฉพาะขนมอาหาร</p> <p>6. คนไทยมีความเชื่อและศรัทธาในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และนิยมการเดินทางไหว้พระ 9 วัด ปฏิบัติธรรม</p> <p>7. มีโครงการทางพิเศษสายอุดรรัถยา-พระนครศรีอยุธยา เพิ่มความสะดวกในการเดินทาง</p> <p>8. ททท.มีโปรเจกต์การเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆผ่านเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น คิวอาร์โค้ด (QR Code), เทคโนโลยีสร้างภาพเสมือนจริงสามมิติ (AR Technology) ตามการสนับสนุนจากรัฐบาลเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0)</p> <p>9. นักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมการช้อปปิ้งย่านชมเมือง ชิม</p>	<p>1. ประเทศไทยยังมีภาพลักษณ์ด้านลบเรื่องความปลอดภัย(ทางถนน ชีวิตและทรัพย์สิน) การเอารถเอาเปรียบและหลอกลวงนักท่องเที่ยว สินค้าไม่มีคุณภาพ โสเภณี การค้ำมนุษย์</p> <p>2. การถูกควบคุมโดยกฎเกณฑ์ระเบียบมรดกโลก การเข้าไปปรับปรุงหรือพัฒนาพื้นที่จะเป็นเรื่องที่ถูกจำกัดหรืออาจต้องผ่านขั้นตอน อาจไม่ทันกับเงื่อนไข ไม่สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วเพียงพอ</p> <p>3. บริษัทท่องเที่ยวมักนิยมนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวแบบสำเร็จรูป เพื่อให้การขายไม่ยุ่งยาก นักท่องเที่ยวจึงรู้จักแหล่งท่องเที่ยวอย่างจำกัด</p> <p>4. ระบบการทำงานโดยเฉพาะภาครัฐมีขั้นตอนหลายขั้นตอนมาก การจะขยับทำอะไรสักอย่างจะไม่ทันสถานการณ์ และมีระบบการบริหารจัดการงบประมาณในการบริหารจัดการพื้นที่ไม่ยืดหยุ่น</p>

<p>ซึบบรรยากาศและเรียนรู้วิถีชีวิต นิยมเรียนรู้สิ่งที่แตกต่างจากบ้านเค้า ไม่ว่าจะเป็ประวัติศาสตร ศิลปะและวัฒนธรรม</p> <p>10. ทั้งชาวต่างชาติและคนไทยหันมาสนใจเรียนรู้ด้าน พุทธศาสนามากขึ้น</p> <p>11. รัฐบาลมีแผนที่จะนำสายไฟลงใต้ดินในเขตเมือง ท้องเทียว ทั้งนี้พระนครศรีอยุธยาได้รับงบประมาณ จากภาครัฐให้จังหวัดกำกับดูแลเขตมรดกโลก รวมถึง งบในการบริหารจัดการ งบเรื่องระบบไฟส่องสว่างและ ไฟตกแต่ง งบเพื่อเอาสายไฟลงใต้ดิน งบเพื่อติดกล้อง วงจรปิดในเขตอุทยาน สร้างเส้นทางจักรยาน</p> <p>12. ภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน และรัฐให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน</p> <p>13. ทางองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และ วัฒน ธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ส่ง ผู้เชี่ยวชาญมาช่วยบูรณะและสอนเทคนิคการซ่อมแซม โบราณสถาน</p> <p>14. คนรู้จักสัญลักษณ์มรดกโลกเป็นอย่างดี</p> <p>15. มีบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับทางโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น สามารถเรียนรู้ได้</p>	
--	--

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สภาพปัจจุบันโดยแบ่งเป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ที่มีผลต่อรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามองค์ประกอบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในตามแนวคิด 7'S Model ของ McKinsey และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกตามองค์ประกอบการวิเคราะห์ PESTEL Analysis สามารถสรุป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ได้ดังตารางที่ 17 ดังนี้ ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>S1. พระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองราชธานีเก่า มีโบราณสถาน จำนวนมาก</p> <p>S2. มีกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น งานยอย คยิ่งฟ้าอยุธยามรดกโลกเป็นงานใหญ่ประจำปี โฮมสเตย์ชุมชน ต่างๆ เช่นที่เพนียดหลวงเพื่อเรียนรู้การอยู่ร่วมกันของควาญ และช้าง ตลาดย้อนยุค ลานวัฒนธรรม งานสาธิตทาง วัฒนธรรม เรียนรู้การปั้นตุ๊กตาชาววัง สานปลาตะเพียน ทำวาว โรตีสายไหม เรียนทำอาหารและขนมไทยโบราณตามตำหรับ ท้าวทองกีบม้า ด้านการแสดง เช่น ลำตัด ลิเก ลิเกฮูลู วิถีชีวิต ชาวนา ชาวประมงพื้นบ้าน หรือการตักบาตรชุดไทยใน บรรยากาศเมืองโบราณ</p> <p>S3. พระนครศรีอยุธยาอยู่ใกล้กรุงเทพฯสามารถเดินทางได้</p>	<p>W1. พื้นที่มรดกโลกไม่มีประธานหลักในการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวที่แน่นอนทำให้ทิศทางการพัฒนาการ ท่องเที่ยวในพื้นที่ค่อนข้างสับสน</p> <p>W2. พระนครศรีอยุธยาเป็นพื้นที่รับน้ำในเขตภาคกลาง ต้อง เผชิญกับปัญหาน้ำท่วมบ่อยครั้ง</p> <p>W3. การขาดการวางผังเมืองอย่างเป็นระบบก่อให้เกิดความ ทับซ้อนกันระหว่างโบราณสถานและชุมชนเมือง ก่อให้เกิด ความยุ่งยากในการบริหารจัดการพื้นที่หลายด้าน เช่น มีการ ต่อเติมร้านค้าและดัดแปลงเป็นที่อยู่อาศัยในบริเวณมรดก โลก มีการตั้งร้านค้าริมทางมีผลเสียต่อด้านกายภาพ ทัศนียภาพและความปลอดภัยในพื้นที่</p> <p>W4. คุณภาพและมาตรฐานของที่พักรในจังหวัดยังมีปัญหา</p>

<p>จากรัฐบาลเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0)</p> <p>○9. นักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมการช้อปปิ้งช้อปปิ้งชิมช๊อบบรรยากาศและเรียนรู้วิถีชีวิต นิยมเรียนรู้สิ่งที่แตกต่างจากบ้านเค้า ไม่ว่าจะประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม</p> <p>○10. ทั้งชาวต่างชาติและคนไทยหันมาสนใจเรียนรู้ด้านพุทธศาสนามากขึ้น</p> <p>○11. รัฐบาลมีแผนที่จะนำสายไฟลงใต้ดินในเขตเมืองท่องเที่ยว ทั้งนี้พระนครศรีอยุธยาได้รับงบประมาณจากภาครัฐให้จังหวัดกำกับดูแลเขตมรดกโลก รวมถึงงบในการบริหารจัดการ งบเรื่องระบบไฟส่องสว่างและไฟตกแต่ง งบเพื่อเอาสายไฟลงใต้ดิน งบเพื่อติดกล้องวงจรปิดในเขตอุทยาน สร้างเส้นทางจักรยาน</p> <p>○12. ภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน และรัฐให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน</p> <p>○13. ทางองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยบูรณะและสอนเทคนิคการซ่อมแซมโบราณสถาน</p> <p>○14. คนรู้จักสัญลักษณ์มรดกโลกเป็นอย่างดี</p> <p>○15. มีบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับทางโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น สามารถเรียนรู้ได้จากเมืองนี้</p>	
---	---

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา สามารถอธิบายได้ดังนี้

1) จุดแข็ง (Strengths)

- 1.1) พระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองราชธานีเก่า มีโบราณสถานจำนวนมาก
- 1.2) มีกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น งานยอยศยั้งฟ้าอยุธยา มรดกโลกเป็นงานใหญ่ประจำปี โฮมสเตย์ชุมชนต่างๆ เช่นที่เพนียดหลวงเพื่อเรียนรู้การอยู่ร่วมกันของควาญและช้าง ตลาดย้อนยุค ลานวัฒนธรรม งานสาธิตทางวัฒนธรรม เรียนรู้การปั้นตุ๊กตาชาววัง สานปลาตะเพียน ทำวาว โรตีสายไหม เรียนทำอาหารและขนมไทยโบราณตามตำหรับทำวาทองกิบม้า ด้านการแสดง เช่น ลำตัด ลิเก ลิเกฮูลู วิถีชีวิตชาวนา ชาวประมงพื้นบ้าน หรือการตักบาตรชุดไทยในบรรยากาศเมืองโบราณ
- 1.3) พระนครศรีอยุธยาอยู่ใกล้กรุงเทพฯสามารถเดินทางได้สะดวก สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายทางทั้งทางบกและทางน้ำ
- 1.4) เป็นจังหวัดที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี
- 1.5) พระนครศรีอยุธยามีภาคเอกชนที่เข้มแข็ง มีศักยภาพในการทำงานสูง และมีการประชุมในกลุ่มธุรกิจบ่อยครั้ง และการส่งเสริมการขายด้านการท่องเที่ยวค่อนข้างได้ผลดี
- 1.6) เป็นเมืองพหุวัฒนธรรม หลายชนชาติศาสนาอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข
- 1.7) เป็นเมืองอยู่ชิวชิว เป็นแหล่งอาหารและขนมลือชื่อหลายชนิด

1.8) ยังมีงานชุดค้นทางโบราณคดีอย่างต่อเนื่อง ถือว่าเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี

1.9) มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด เช่น รถตุ๊ก โบราณสถาน

1.10) มีทางเลือกเป็นที่พักที่หลากหลาย มีราคาที่ไม่สูงมากนัก

1.11) มีการจัดทำหุ่นจำลองสามมิติของวัดและวังแบบสมบูรณ์อยู่ในพื้นที่โบราณสถาน

1.12) มีการทำโฮมสเตย์ในพระนครศรีอยุธยาอยู่หลายชุมชน แต่ละชุมชนมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง

1.13) กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีอยู่แล้วบ้าง เป็นกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.14) จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีการเปิดหลักสูตรด้านการท่องเที่ยวในสถานศึกษาหลายระดับ

2) จุดอ่อน (Weaknesses)

2.1) พื้นที่มรดกโลกไม่มีประธานหลักในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่แน่นอนทำให้ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ค่อนข้างสับสน

2.2) พระนครศรีอยุธยาเป็นพื้นที่รับน้ำในเขตภาคกลาง ต้องเผชิญกับปัญหาน้ำท่วมบ่อยครั้ง

2.3) การขาดการวางผังเมืองอย่างเป็นระบบก่อให้เกิดความทับซ้อนกันระหว่างโบราณสถานและชุมชนเมือง ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการบริหารจัดการพื้นที่หลายด้าน เช่น มีการต่อเติมร้านค้าและตัดแปลงเป็นที่อยู่อาศัยในบริเวณมรดกโลก มีการตั้งร้านค้าริมทางมีผลเสียต่อด้านกายภาพทัศนียภาพและความปลอดภัยในพื้นที่

2.4) คุณภาพและมาตรฐานของที่พักริมจังหวัดยังมีปัญหาและมีสภาพค่อนข้างเก่า

2.5) ขาดความร่วมมือจากคนในพื้นที่ โดยเฉพาะจากภาคส่วนอื่นๆ และมีความขัดแย้งในพื้นที่ โดยเฉพาะภาครัฐและเอกชน การบูรณาการในการทำงานร่วมกันเป็นเรื่องที่ยากมากในเชิงปฏิบัติ เพราะต่างองค์กรต่างวัตถุประสงค์

2.6) บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศไม่เพียงพอที่จะสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังมีบางส่วนยังไม่เข้าใจกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก

2.7) ในส่วนของชุมชนจะมีปัญหาเรื่องการต่อยอดของชุมชน คือ มีการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวลงสู่ท้องถิ่น แต่เมื่อหมดระยะโครงการชาวบ้านมักต่อยอดกันไม่ถูก ทำให้ไม่เกิดความยั่งยืนของโครงการ

2.8) มีลักษณะพื้นที่เป็นเกาะล้อมรอบด้วยแม่น้ำ ก่อให้เกิดปัญหากระแสน้ำกัดเซาะตลิ่ง เป็นอันตรายต่อโบราณสถานริมน้ำ

2.9) จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เป็นเขตอุตสาหกรรมเนื่องจากมีระยะทางประมาณ 80 กิโลเมตรจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร

2.10) ทางองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ค่อนข้างเป็นห่วงกับสถานการณ์ของมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา ทั้งทางด้านผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว การดูแลรักษา ฯลฯ

3) โอกาส (Opportunities)

3.1) แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน

3.2) นักท่องเที่ยวไทยมีความสนใจท่องเที่ยวตามสมัยนิยม เช่น การตามรอยละคร(พิศวาสศรีอยุธยา บุพเพสันนิวาส) ทัวร์ดูหมอ ทัวร์ตามรอยสิ่งเร้นลับ กระจาดดาราศาสตร์ ทัวร์กิน

3.3) การเปิดตลาดสมาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จะทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากขึ้น โดยเฉพาะจากในเขตอาเซียน

3.4) การหาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆทำได้ไม่ยากนักจากเทคโนโลยีในปัจจุบัน

3.5) คนไทยนิยมซื้อของฝากญาติพี่น้อง โดยเฉพาะอาหาร ขนม ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นอื่นๆ

3.6) คนไทยมีความเชื่อและศรัทธาในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์และนิยมการเดินทางไหว้พระ 9 วัด ปฏิบัติธรรม

3.7) มีโครงการทางพิเศษสายอุดรรัถยา-พระนครศรีอยุธยา เพิ่มความสะดวกในการเดินทาง

3.8) ททท.มีโปรเจกต์ทำการเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆผ่านเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น คิวอาร์โค้ด (QR Code), เทคโนโลยีสร้างภาพเสมือนจริงสามมิติ (AR Technology) ตามการสนับสนุนจากรัฐบาลเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0)

3.9) นักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมการช้อปปิ้งยามค่ำ ชิมช้อบบรรยากาศและเรียนรู้วิถีชีวิต นิยมเรียนรู้สิ่งที่แตกต่างจากบ้านเค้า ไม่ว่าจะเป็นประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม

3.10) ทั้งชาวต่างชาติและคนไทยหันมาสนใจเรียนรู้ด้านพุทธศาสนามากขึ้น

3.11) รัฐบาลมีแผนที่จะนำสายไฟลงใต้ดินในเขตเมืองท่องเที่ยว ทั้งนี้พระนครศรีอยุธยาได้รับงบประมาณจากภาครัฐให้จังหวัดกำกับดูแลเขตมรดกโลก รวมถึงงบในการบริหารจัดการ งบเรื่องระบบไฟส่องสว่างและไฟตกแต่ง งบเพื่อเอาสายไฟลงใต้ดิน งบเพื่อติดกล้องวงจรปิด สร้างเส้นทางจักรยาน

3.12) ภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน และรัฐให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน

3.13) ทางองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยบูรณะและสอนเทคนิคการซ่อมแซมโบราณสถาน

3.14) นักท่องเที่ยวค่อนข้างรู้จักสัญลักษณ์มรดกโลกเป็นอย่างดี

3.15) มีบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับทางโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น สามารถเรียนรู้ได้

4) อุปสรรค (Threats)

4.1) ประเทศไทยยังมีภาพลักษณ์ด้านลบเรื่องความปลอดภัย(ทางถนน ชีวิตและทรัพย์สิน) การเอาใจเอาเปรียบและหลอกลวงนักท่องเที่ยว สินค้าไม่มีคุณภาพ(ของก๊อปปี้ก็ยังมีเยอะ) โสเภณี การค้ามนุษย์

4.2) การถูกควบคุมโดยกฎเกณฑ์ระเบียบมรดกโลก การเข้าไปปรับปรุงหรือพัฒนาพื้นที่จะเป็นเรื่องที่ถูกจำกัดหรืออาจต้องผ่านหลายขั้นตอน อาจไม่ทันกับเงื่อนเวลา ไม่สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วเพียงพอ

4.3) บริษัทท่องเที่ยวมักนิยมนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวแบบสำเร็จรูป เพื่อให้การขายไม่ยุ่งยาก นักท่องเที่ยวจึงรู้จักแหล่งท่องเที่ยวอย่างจำกัด

4.4) ระบบการทำงานโดยเฉพาะภาครัฐมีขั้นตอนหลายขั้นตอนมาก การจะขยับทำอะไร มักจะช้าไม่ทันสถานการณ์ และมีระบบการบริหารจัดการงบประมาณในการบริหารจัดการพื้นที่ไม่ยืดหยุ่น

ผลจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (SWOT) ดังที่กล่าวไปข้างต้น ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาทั้งหมดมาจัดทำเป็นรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้แนวความคิดการวางแผนกลยุทธ์ด้วยวิธีการ TOWS Matrix โดยการจัดทำกลยุทธ์ใช้ TOWS Matrix ซึ่งมีแนวทางในการจัดการกลยุทธ์ทั้งหมด 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) กลยุทธ์เชิงรุก SO (SO Strategy) จัดทำกลยุทธ์โดยใช้จุดแข็ง เพื่อสร้างความได้เปรียบจากโอกาส 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข WO (WO Strategy) จัดทำกลยุทธ์โดยเอาชนะจุดอ่อน เพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาส 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน ST (ST Strategy) จัดทำกลยุทธ์โดยใช้จุดแข็งเพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรค 4) กลยุทธ์เชิงรับ WT (WT Strategy) จัดทำกลยุทธ์เพื่อลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค ผลออกมาดังตารางที่ 18

ตารางที่ 17 สรุปผลการวิเคราะห์กลยุทธ์จาก TOWS Matrix

กลยุทธ์เชิงรุก SO (SO Strategy)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข WO (WO Strategy)
<p>S1, S2, S6, S7, S8, S9, S11, S13, O1, O2, O4, O5, O6, O8, O9, O10, O12, O14, O15</p> <p>สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาดั้งเดิมบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p> <p>S3, S4, O1, O3, O7, O11</p> <p>พัฒนาและเชื่อมโยงองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เช่น การเชื่อมโยงทางด้านโลจิสติกส์ พระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งมรดกโลกอยู่ใกล้กรุงเทพฯ และมีถนนหลายสายสามารถเชื่อมต่อการคมนาคมเพื่อ</p>	<p>W1,W7,O1,O3,O12,O13</p> <p>สร้างความรู้ ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ภาครัฐ เอกชน และชุมชนบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมเกี่ยวกับจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p> <p>W2,W5,O2,O5,O6,O7,O9,O10,O11</p> <p>ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนร่วมกันจัดหาแนวทางการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นการทำกิจกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชนและเพื่อยืดระยะเวลาในการท่องเที่ยวในพระนครศรีอยุธยาให้นานยิ่งขึ้น</p> <p>W3,W7,O1,O2,O3,O11,O12</p> <p>กำหนดพื้นที่ชุมชนต้นแบบที่มีสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการ</p>

<p>ตอบสนองความต้องการเฉพาะของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีหลากหลายรูปแบบ</p> <p>S5, S14, O3, O9</p> <p>การพัฒนาและการเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในการให้บริการ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และภาษาต่างประเทศผ่านความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและสถานศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p> <p>S7, O5</p> <p>ส่งเสริมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์เชิงอาหาร (Gastronomy Tourism)</p> <p>S10, S12, O1,O3</p> <p>การส่งเสริมและพัฒนาด้านที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้งคุณภาพที่พักและบริการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้น</p> <p>S12,S13,O12</p> <p>จัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก และสนับสนุนเงินทุนด้านต่างๆ เพื่อรองรับการเริ่มต้นตลอดจนการต่อยอดทางธุรกิจ</p>	<p>พัฒนาเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นย่านประวัติศาสตร์ มีผู้ประกอบการสร้างสรรค์และการคมนาคมสะดวกเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีกับชุมชนอื่นๆ</p> <p>W4,O3,O7,O14</p> <p>การส่งเสริมและพัฒนาด้านที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้งคุณภาพที่พักและบริการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้น</p> <p>W2, W3, W8,O8,O11</p> <p>จัดทำการศึกษาวิจัยปัญหาด้านการคมนาคมและความปลอดภัยในพื้นที่ พร้อมกับพัฒนาและฟื้นฟูโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้าช่วย</p> <p>W6,O4,O12,O13,O14,O15</p> <p>จัดการฝึกอบรมผู้ประกอบการแหล่งเที่ยวทั้งในเรื่องกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเขตรมรดกโลก และภาษาต่างประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรและชุมชนด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพพร้อมรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์</p>
<p>กลยุทธ์เชิงป้องกัน ST (ST Strategy)</p>	<p>กลยุทธ์เชิงรับ WT (WT Strategy)</p>
<p>S1, S2, S6, S7, S8, S9, S11,S13,T1</p> <p>ส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้เกิดการรับรู้และการยอมรับทั้งในและต่างประเทศ</p> <p>S1,S2,S6,S7,S8,S9,S11,T3</p> <p>ส่งเสริมและพัฒนาด้านการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้บริษัทท่องเที่ยวเกิดความรู้จักความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นและไม่จำกัดการขายเพียงแบบใดแบบหนึ่งเป็นการเฉพาะ</p> <p>S1,S6,S7,S13,T4</p> <p>ส่งเสริมช่องทางการตลาดในประเทศให้ผู้ประกอบการในพื้นที่สร้างสรรค์ และเปิดโอกาสต่อยอดการแสดงผลงานในต่างประเทศเพื่อต่อยอดธุรกิจ</p>	<p>W3,T1</p> <p>ส่งเสริมมาตรการสนับสนุนผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และมอบรางวัลให้กับชุมชนต้นแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์</p>

1. กลยุทธ์เชิงรุก SO (SO Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและโอกาสมาพิจารณา ร่วมกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงรุก คือ เขตรมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองราชธานีเก่า มีโบราณสถานมากมาย และเนื่องจากพระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองท่าสำคัญมาแต่โบราณ

พระนครศรีอยุธยาจึงเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม มีความหลากหลายทั้งในด้านเชื้อชาติและศาสนา คนอยุธยาจึงมีน้ำใจโอบอ้อมอารี ความเป็นมิตรและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้มาเยือน และด้วยลักษณะการตั้งถิ่นฐานในบริเวณริมน้ำของชุมชนโบราณ พระนครศรีอยุธยาจึงเป็นอยู่ช้ำวช้ำน้ำ เป็นแหล่งอาหารของว่าง ขนมไทยแท้และลูกผสมมาแต่โบราณเช่นกัน อีกทั้งยังมีงานชุดคันทงโบราณคดีย่างต่อเนื่อง มีชุมชนอาศัยอยู่ในเขตเกาะเมืองเปรียบเสมือนพิพิธภัณฑที่มีชีวิต นอกจากนี้ในเขตโบราณสถานที่ถึงแม้ว่าจะทรุดโทรมไปตามกาลเวลาแต่ก็ยังเห็นความรุ่งเรืองในอดีต จึงได้มีการจัดทำหุ่นจำลองสามมิติเพื่อแสดงให้เห็นรูปแบบสันนิษฐานของโบราณสถานนั้นๆ มีกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น มีกิจกรรมล่องเรือชมธรรมชาติสองฝั่งคลอง ชมและฟังการเล่าวิถีชีวิตการทำนา การหาปลาและพืชน้ำนานาชนิด เช่น ผักกระเฉด ผักบุ้ง กระจับ ชมบ้านทรงไทย รังนกกระจาบ มีการสอนทำอาหารพื้นบ้านและรับประทานอาหารร่วมกับเจ้าของบ้าน พุดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน มีบริการนวดและแสดงรำไทย 3 กิจกรรมการเรียนรู้พืชสมุนไพร งานปั้นจิว ทำลูกประคบ ทำยาสมุนไพร และปุ๋ยน้ำชีวภาพ หรือถ้านักท่องเที่ยวมีความสนใจด้านอาหาร นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเรียนรู้วิธีการทำขนมไทยโบราณตามตำรับทำวาทองกับม้าและเลือกซื้อขนมไทยต่างๆได้ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมโฮมสเตย์เพนียดคล้องช้างและหมู่บ้านช้างเพนียดหลวง เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและความผูกพันระหว่างควาญและช้างตลาตย่อนยุค ลานวัฒนธรรม งานสาธิตทางวัฒนธรรม ปั่นตูกตาขาววัง สานปลาตะเพียน ทำวาวแบบต่างๆ โรตีสายไหม ตักบาตรชุดไทยในบรรยากาศเมืองโบราณ อาหารไทยโบราณ และมีงานยอดเยี่ยมฟ้าอยุธยาจรดไกลเป็นงานใหญ่ประจำปี ซึ่งสำหรับพระนครศรีอยุธยานั้นเป็นจังหวัดที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี นอกจากนี้พระนครศรีอยุธยาอยู่ใกล้กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการพัฒนของประเทศและเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นด้านการท่องเที่ยว ด้านแรงงานและด้านการลงทุน ด้วยระยะทางเพียง 80 กิโลเมตร การเดินทางมาเขตรมรดกโลกนั้นสะดวกและมีหลายรูปแบบแล้วแต่ความต้องการและความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่น การใช้รถยนต์ส่วนบุคคลหรือโดยสารรถแท็กซี่ซึ่งมีถนนหลายสายรองรับ รวมทั้งโครงการทางพิเศษสายอุดรรัถยา-พระนครศรีอยุธยา การโดยสารรถไฟจากกรุงเทพฯ ไปยังพระนครศรีอยุธยา มีราคาบัตรเริ่มต้นในราคาเพียง 15 บาทเท่านั้น หรือการเดินทางด้วยรถตู้โดยสารและรถโดยสารประจำทางก็ได้ หรือการเดินทางล่องน้ำมาทางแม่น้ำเจ้าพระยาก็สามารถทำได้ ทางเลือกในการเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปอยุธยานั้นมีมากมายหลายทางเลือก ซึ่งขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว ที่อิงกับข้อจำกัดด้านเวลาและงบประมาณว่ามีความยืดหยุ่นในระดับใด โดยการเดินทางในตัวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาก็สามารถทำได้โดยง่ายเนื่องจากมีรถตุ๊ก “หัวกบ” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของพระนครศรีอยุธยาทั้งแบบประจำทางและรับจ้างทั่วไปให้บริการอีกด้วย

2. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและข้อจำกัดมาพิจารณา ร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงป้องกัน ทั้งนี้เนื่องจากมีจุดแข็งในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเช่น แหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ และ สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น เส้นทางคมนาคมที่สามารถเข้าถึงได้ทั้งทางบกและทางน้ำ มีปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง

สร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวทางศาสนาจากจำนวนวัดที่มีอยู่มากมายในเมืองมรดกโลก แหล่งอาหารและของว่าง โฮมสเตย์ หรือแม้กระทั่งการชูดังทางโบราณคดีก็ยังมีอยู่อย่างต่อเนื่องในเขตโบราณสถาน แสดงให้เห็นถึงศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่ในขณะเดียวกันเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาก็มีสภาพแวดล้อมที่เป็นข้อจำกัดจากภายนอกซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ คือ ในเรื่องของภาพพจน์ของประเทศไทยในด้านลบโดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยทางถนน ชีวิตและทรัพย์สิน การเอาเปรียบและการฉวยโอกาสหลอกลวงนักท่องเที่ยว สินค้าไม่มีคุณภาพ โสเภณี การค้ามนุษย์ นอกจากนี้ยังมีความเสี่ยงจากการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติค่อนข้างห่างไกลกับสถานการณ์ของมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องฝีมือและเทคนิคของช่างที่รับผิดชอบในการซ่อมแซมโบราณสถาน ความหนาแน่นของอาคารโดยรอบแหล่งโบราณสถานอันเนื่องมาจากความเป็นเมืองซ้อนเมืองของพระนครศรีอยุธยา และยังมีปัญหาจากการที่บริษัทนำเที่ยวมักนิยมการขายโปรแกรมทัวร์แบบสำเร็จรูปเพื่อลดความยุ่งยากในการขายให้กับลูกค้าทุกกลุ่มอายุและความสนใจ ทำให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเมืองมรดกโลกมีความยุ่งยากมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาจากระบบการทำงานโดยเฉพาะภาครัฐที่มีขั้นตอนหลายขั้นตอน รวมทั้งระบบการบริหารจัดการงบประมาณในการบริหารจัดการพื้นที่ไม่ยืดหยุ่น ซึ่งไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรมหรือความคิดสร้างสรรค์และทำให้การปฏิบัติงานขาดความคล่องตัว

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณา ร่วมกันเพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงแก้ไข กล่าวคือ ในพื้นที่มรดกโลกไม่มีประธานหลักในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่แน่นอนทำให้ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวค่อนข้างสับสนหน่วยงานในพื้นที่มีจุดประสงค์ในการทำงานต่างกันต่างมุ่งเน้นการทำงานของแต่ละหน่วยงานจนขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เช่น การขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยว การรวบรวมข้อมูลเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ขาดการจัดการภูมิทัศน์ทางการท่องเที่ยว การจัดระเบียบด้านความสะอาดและความมีระเบียบ กลไกของรัฐเพื่อจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ยังอ่อนแอ ขาดเอกภาพและขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในระดับท้องที่ขาดความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการภูมิทัศน์และวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว หรือเมื่อได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาหรือนักวิชาการก็มักจะขาดการต่อยอดจากชุมชน ชุมชนเองยังขาดการหยิบยกอัตลักษณ์หรือจุดเด่นด้านต่างๆ ของชุมชนมาใช้ประโยชน์และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อต่อยอดสำหรับการพัฒนา นอกจากนี้ยังบุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศไม่เพียงพอที่จะสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญ หรือระบบจัดการและความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ สถานที่จอดรถ สภาพการจราจรแออัด ป้ายบอกทาง สัญญาณไฟจราจร ขยะสะสมตามแหล่งโบราณสถาน การจัดการไฟส่องสว่าง ปริมาณห้องน้ำที่ไม่เพียงพอ มาตรฐานของรถให้บริการสาธารณะ เส้นทางจักรยานที่ไม่ต่อเนื่องและไม่เพียงพอ คุณภาพและมาตรฐานของที่พักราคาแพงและทรุดโทรม แต่อย่างไรก็ดี

มีโอกาสในการพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติหันมาสนใจเรียนรู้ทางด้านพุทธศาสนากันมากขึ้น โดยตัวนักท่องเที่ยวไทยยังมีความสนใจท่องเที่ยวตามแนวรอยละคร (พิศवास ศรีอโยธยา บุพเพสันนิวาส) ท่องเที่ยวตามความเชื่อ ท่องเที่ยวตามรอยสิ่งเร้นลับ ท่องเที่ยวทางดาราศาสตร์ หรือ ท่องเที่ยวทางด้านอาหารจากอิทธิพลของหนังหรือละคร การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของไทยในปี 2558 นอกจากนี้ภาครัฐยังมีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน มีนโยบายและงบประมาณสนับสนุนในการนำสายไฟลงใต้ดินในเมืองท่องเที่ยวต่างๆ และยังมีนโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสนับสนุนผู้ประกอบการเชิงสร้างสรรค์ ส่วนทางด้านองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ช่วยส่งผู้เชี่ยวชาญเข้ามาประเมิน และแนะนำการบูรณะและเทคนิคการซ่อมแซมโบราณสถานอย่างถูกต้องด้วย

4. กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดมาพิจารณา ร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงรับ ทั้งนี้เนื่องจากเผชิญกับทั้งจุดอ่อนและข้อจำกัดภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น พื้นที่เมืองมรดกโลกยังขาดประธานหลักในการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวที่แน่นอนทำให้ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ค่อนข้างสับสน อีกทั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะทางกายภาพที่เป็นที่ลุ่ม ถือเป็นแหล่งรับน้ำของภาคกลาง ทำให้แหล่งโบราณสถานมีความเสี่ยงกับอุทกภัยบ่อยครั้ง นอกจากนี้ที่พิกบางส่วนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังคงค่อนข้างมีปัญหาทั้งจากสภาพทางกายภาพและคุณภาพในเรื่องความปลอดภัย และการให้บริการ นอกจากนี้ในพื้นที่ยังมีจุดอ่อนสำคัญในเรื่องการขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างจริงจังทำให้ไม่เห็นผลต่อเนื่องและไม่เกิดความยั่งยืน ทั้งในด้านการขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยว การรวบรวมข้อมูลเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ขาดการจัดการภูมิทัศน์ทางการท่องเที่ยว การจัดระเบียบความสะอาดและความเป็นระเบียบ กลไกของรัฐเพื่อจัดการการท่องเที่ยวยังอ่อนแอ ขาดเอกภาพและขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ขาดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ทำให้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ส่งผลต่อทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว ขาดการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ประกอบกับพบข้อจำกัดทั้งในประเทศและต่างประเทศอีกหลายปัจจัย เช่น ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีภูมิชาวด้านลบเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวบ่อยครั้ง ทั้งความปลอดภัยทางถนน ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว การเอาเปรียบและหลอกลวงสินค้าและบริการที่ไม่ได้มาตรฐาน ฯลฯ อีกทั้งระบบการทำงานและระบบการบริหารจัดการด้านงบประมาณที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการบริหารจัดการพื้นที่ เช่น กระบวนการในการทำงานมีหลายขั้นตอน ใช้เวลาในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนมาก ไม่ยืดหยุ่น ทำให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกยังไม่สามารถพัฒนาต่อไปได้เท่าที่ควร

1.3.4 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยการหาความสัมพันธ์ด้วยเทคนิค TOWS Matrix

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกด้วยการวิเคราะห์ SWOT Analysis ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มากำหนดรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการนำข้อมูลที่ได้อาหาความสัมพันธ์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ TOWS Matrix ในการกำหนดรูปแบบและกลยุทธ์ ดังนี้

ตารางที่ 18 ผลการให้ค่าน้ำหนักและจัดอันดับความสำคัญสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านสภาพแวดล้อมภายใน

ปัจจัยภายใน (Internal Factors)	น้ำหนัก (Weight) 0.0-1.0	ระดับคะแนน (Rating) 1-5	คะแนนถ่วงน้ำหนัก
จุดแข็ง (Strengths)			
1. เป็นเมืองราชธานีเก่า มีโบราณสถานจำนวนมาก	0.2	5	1.0
2. มีกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น งานยอยศยั้งฟ้าอยุธยา มรดกโลกเป็นงานใหญ่ประจำปี โฮมสเตย์ตามชุมชนต่างๆ เช่นที่เพนียดหลวงเพื่อเรียนรู้การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับช้าง ตลาดย้อนยุค ลานวัฒนธรรม งานสาธิตทางวัฒนธรรม ปั่นตุ๊กตาข้าววัง สานปลาตะเพียน ทำวาว โรตีสายไหม เรียนทำอาหารและขนมไทยโบราณตามต้นตำหรับทำวาทองกิบม้า ด้านการแสดง เช่น ลำตัด ลิเก ลิเกฮูลู สัมผัสวิถีชีวิตชาวนา ชาวประมงพื้นบ้านหรือตกบาตรชุดไทยในบรรยากาศเมืองโบราณ	0.2	5	1.0
3. พระนครศรีอยุธยาอยู่ใกล้กรุงเทพฯสามารถเดินทางได้สะดวกสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายทางทั้งทางบกและทางน้ำ	0.1	5	0.5
4. เป็นจังหวัดที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี	0.1	5	0.5
5. พระนครศรีอยุธยามีภาคเอกชนที่เข้มแข็ง มีศักยภาพในการทำงานสูง และมีการประชุมในกลุ่มธุรกิจบ่อยครั้ง และการโปรโมทด้านการท่องเที่ยวค่อนข้างได้ผลดี	0.075	4	0.3
6. เป็นเมืองพหุวัฒนธรรม หลายชนชาติศาสนาอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข	0.06	4	0.24
7. เป็นเมืองอยู่ชานน้ำ เป็นแหล่งอาหารและขนมลือชื่อหลายชนิด	0.05	4	0.20
8. ยังมีงานชุดค้นทางโบราณคดีอย่างต่อเนื่อง ถือว่าเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี	0.05	4	0.20
9. มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด เช่น รถตุ๊ก โบราณสถาน	0.05	4	0.20

10. มีทางเลือกเป็นที่พักที่หลากหลาย และยังมีราคาที่ไม่สูงมากนัก	0.03	3	0.09
11. มีการจัดทำหุ่นจำลองวัดและวังแบบสมบูรณ์อยู่ในพื้นที่โบราณสถาน	0.025	2	0.05
12. มีการทำโฮมสเตย์หลายชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	0.025	2	0.05
13. กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีอยู่แล้วบ้าง เป็นกลุ่มที่ได้รับ การสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	0.025	2	0.05
14. จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีการเปิดหลักสูตรด้านการท่องเที่ยว ในสถานศึกษาหลายระดับ	0.01	1	0.01
รวมจุดแข็ง	1.0		4.39
จุดอ่อน (Weaknesses)			
1. พื้นที่มรดกโลกไม่มีประธานหลักในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่แน่นอนทำให้ทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ค่อนข้างสับสน	0.2	5	1.0
2. พระนครศรีอยุธยาเป็นพื้นที่รับน้ำในเขตภาคกลาง ต้องเผชิญกับปัญหาน้ำท่วมบ่อยครั้ง	0.2	4	0.8
3. การขาดการวางผังเมืองอย่างเป็นระบบก่อให้เกิดความทับซ้อนกันระหว่างโบราณสถานและชุมชนเมือง ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการบริหารจัดการพื้นที่หลายด้าน เช่น มีการต่อเติมร้านค้าและตัดแปลงเป็นที่อยู่อาศัยในบริเวณมรดกโลก มีการตั้งร้านค้าริมทางมีผลเสียต่อด้านกายภาพ ทัศนียภาพและความปลอดภัยในพื้นที่	0.1	3	0.3
4. คุณภาพและมาตรฐานของที่พักริมจังหวัดส่วนมากยังมีสภาพค่อนข้างเก่า และเสื่อมโทรมไม่ค่อยได้รับการดูแลเท่าที่ควร	0.1	3	0.3
5. ขาดความร่วมมือจากคนในพื้นที่ โดยเฉพาะจากภาคส่วนอื่นๆ และมีความขัดแย้งในพื้นที่ โดยเฉพาะภาครัฐและเอกชน การบูรณาการในการทำงานร่วมกันเป็นเรื่องที่ยากมากในเชิง ปฏิบัติ เพราะต่างองค์กรต่างวัตถุประสงค์	0.1	3	0.3
6. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศไม่เพียงพอที่จะสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังมีบางส่วนยังไม่เข้าใจกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก	0.1	2	0.2
7. ในส่วนของชุมชนจะมีปัญหาเรื่องการต่อยอดของชุมชน คือ มีการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวลงสู่ท้องถิ่น แต่เมื่อหมดระยะโครงการชาวบ้านมักต่อยอดกันไม่ถูก ทำให้ไม่เกิดความยั่งยืนของโครงการ	0.1	2	0.2
8. มีลักษณะพื้นที่เป็นเกาะล้อมรอบด้วยแม่น้ำ ก่อให้เกิดปัญหากระแสน้ำกัดเซาะตลิ่ง เป็นอันตรายต่อโบราณสถานริมน้ำ	0.07	1	0.07
9. จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เป็นเขตอุตสาหกรรมเนื่องจากมีระยะทางใกล้กรุงเทพฯ	0.02	1	0.02
10. ทางองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ค่อนข้างเป็นห่วงกับสถานการณ์ของ	0.01	1	0.01

มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา			
รวมจุดอ่อน	1.00		3.20
รวมสภาพแวดล้อมภายในทั้งหมด			7.59

ตารางที่ 19 ผลการให้ค่าน้ำหนักและจัดอันดับความสำคัญสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก

ปัจจัยภายนอก (External Factors)	น้ำหนัก (Weight) 0.0-1.0	ระดับคะแนน (Rating) 1-5	คะแนนถ่วง น้ำหนัก
โอกาส (Opportunities)			
1. แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน	0.2	5	1.0
2. นักท่องเที่ยวไทยมีความสนใจท่องเที่ยวตามสมัยนิยม เช่น การตามรอยละคร(พิศวาส ศรีอยุธยา บพเพสันนิวาส) ทัวร์ดูหมอทัวร์ตามรอยสิ่งเร้นลับ กระแสดาราศาสตร์ ทัวร์กิน	0.1	5	0.5
3. การเปิดตลาด AEC จะทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากขึ้น โดยเฉพาะจากในเขตอาเซียน	0.1	5	0.5
4. การหาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆทำได้ไม่ยากนักจากเทคโนโลยีในปัจจุบัน	0.1	5	0.5
5. คนไทยนิยมซื้อของฝากญาติพี่น้อง โดยเฉพาะขนม อาหาร หรืองานหัตถกรรมพื้นบ้านอื่นๆ	0.075	4	0.3
6. คนไทยมีความเชื่อและศรัทธาในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์และนิกายการเดินทางไหว้พระ 9 วัด ปฏิบัติธรรม	0.075	4	0.3
7. มีโครงการทางพิเศษสายอุดรรัถยา-พระนครศรีอยุธยา เพิ่มความสะดวกในการเดินทาง	0.075	4	0.3
8. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีโครงการเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆผ่านเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น คิวอาร์โค้ด เทคโนโลยีภาพเสมือนจริงสามมิติ ตามการสนับสนุนจากรัฐบาลเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0	0.05	3	0.15
9. นักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมการขี่จักรยานชมเมือง ซิมซัปปรรยากาศและเรียนรู้วิถีชีวิต นิยมเรียนรู้สิ่งที่แตกต่างจากบ้านเค้า ไม่ว่าจะเป็นประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม	0.05	3	0.15
10. ทั้งชาวต่างชาติและคนไทยหันมาสนใจเรียนรู้ด้านพุทธศาสนามากขึ้น	0.04	3	0.12
11. รัฐบาลมีแผนที่จะนำสายไฟลงใต้ดินในเขตเมืองท่องเที่ยวและงบประมาณเรื่องระบบไฟส่องสว่างและไฟตกแต่ง งบเพื่อติดกล้องวงจรปิด สร้างเส้นทางจักรยาน	0.03	2	0.06
12. ภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน และรัฐให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน	0.03	2	0.06
13. ทางองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยบูรณะและสอน	0.025	2	0.05

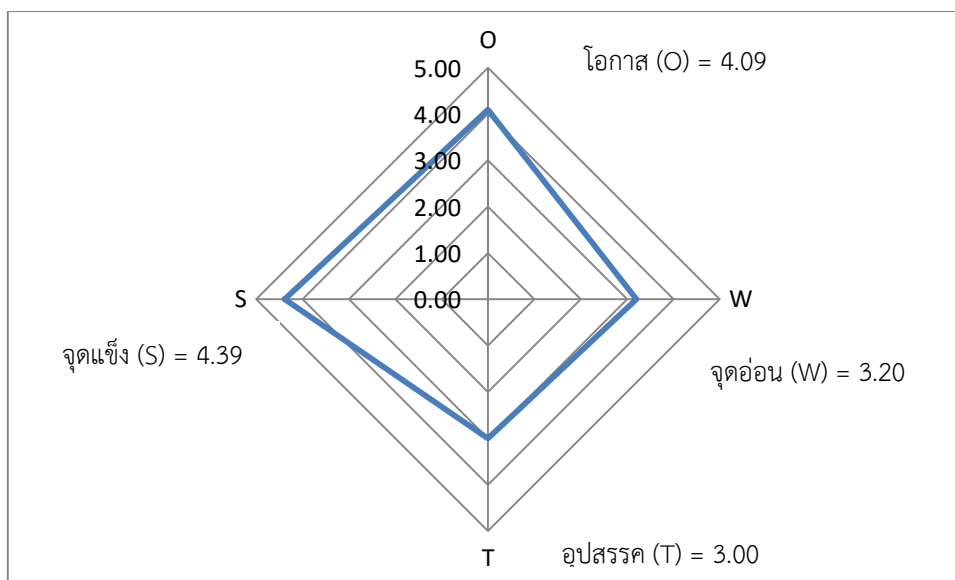
เทคนิคการซ่อมแซมโบราณสถาน			
14. นักท่องเที่ยวค่อนข้างรู้จักสัญลักษณ์มรดกโลกเป็นอย่างดี	0.025	2	0.05
15. มีบันทึกความเข้าใจ MOU กับทางโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น สามารถเรียนรู้ได้จากโตเกียว	0.025	2	0.05
รวมโอกาส	1.0		4.09
อุปสรรค (Threats)			
1. ประเทศไทยยังมีภาพลักษณ์ด้านลบเรื่องความปลอดภัย(ทางถนน ชีวิตและทรัพย์สิน) การเอาใจเอาเปรียบและหลอกลวงนักท่องเที่ยว สินค้าไม่มีคุณภาพ(ของก๊อปปี้ก็ยังเยอะ) โสเภณี การค้ามนุษย์	0.4	4	1.60
2. การถูกควบคุมโดยกฎเกณฑ์ระเบียบมรดกโลก การเข้าไปปรับปรุงหรือพัฒนาพื้นที่จะเป็นเรื่องที่ถูกจำกัดหรืออาจต้องผ่านหลายขั้นตอน อาจไม่ทันกับเงื่อนเวลา ไม่สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วเพียงพอ	0.3	3	0.90
3. บริษัททัวร์มักนิยมจัดนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวแบบสำเร็จรูปเพื่อให้การขายไม่ยุ่งยาก นักท่องเที่ยวจึงรู้จักแหล่งท่องเที่ยวอย่างจำกัด	0.2	2	0.40
4. ระบบการทำงานโดยเฉพาะภาครัฐมีขั้นตอนหลายขั้นตอนมาก การจะขยับทำอะไรมักจะช้าไม่ทันสถานการณ์ มีระบบการบริหารจัดการงบประมาณในการบริหารจัดการพื้นที่ไม่ยืดหยุ่น	0.1	1	0.10
รวมอุปสรรค	1.0		3.00
รวมสภาพแวดล้อมภายนอกทั้งหมด			7.09

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้สรุปสภาพแวดล้อมที่เป็นตำแหน่งทางกลยุทธ์เพื่อกำหนดรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ดังตารางที่ 21 ดังนี้

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ตำแหน่งทางกลยุทธ์เพื่อกำหนดรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สภาพแวดล้อมภายใน	จุดแข็ง (Strengths)	S	4.39
	จุดอ่อน (Weaknesses)	W	3.20
สภาพแวดล้อมภายนอก	โอกาส (Opportunities)	O	4.09
	อุปสรรค (Threats)	T	3.00

แผนภูมิที่ 13 ตำแหน่งทางกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาารูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ส่วนที่ 2 ผลการร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เป็นการออกแบบและพัฒนาเครื่องมือ การวิเคราะห์ การสร้างรูปแบบและตรวจสอบรูปแบบ โดยการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยต่อบัณฑิตผู้ประสงค์การวิจัยข้อ 2 โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ที่มาของรูปแบบ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา “HERITAGEs Model” ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลในพื้นที่ ประกอบด้วย

ตารางที่ 21 องค์ประกอบและที่มาขององค์ประกอบรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	องค์ประกอบ	ที่มาขององค์ประกอบรูปแบบ
1	H- Horizontal (กระบวนการทำงานเชิงราบในพื้นที่)	การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นไม่สามารถสำเร็จลงได้จากการทำงานของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำเป็นต้องมีการสื่อสารกันเชิงราบมากขึ้น มีการบริหารจัดการในเชิงราบมากขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่
2	E- Effort (ความพยายาม)	ประชาชนในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความรักและภาคภูมิใจในสิ่งที่พวกเขา มี อย่างไรก็ดีในการรักษาไว้ซึ่งมรดกของโลกอายุ

	ความมุ่งมั่น)	หลายร้อยปีจะต้องอาศัยความพยายาม ความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าเพื่อให้มรดกชิ้นนี้ยังคงยืนหยัดไปได้อย่างยั่งยืน
3	R - Reality (ความเป็นจริง)	การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การมีส่วนร่วมและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนอย่างกลมกลืนทั้งจากการพูดคุย ทดลองทำ และการใช้ชีวิตร่วมกัน โดยที่กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมนั้นเป็นสิ่งที่ทำกันอยู่เป็นปกติของผู้คนในชุมชนนั้นๆ ไม่ใช่สร้างขึ้นใหม่ เป็นประสบการณ์ที่แท้จริงในพื้นที่จริง
4	I - Identity (อัตลักษณ์ของพื้นที่)	การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การมีส่วนร่วมและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน ผ่านการสร้างสรรคกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาดั้งเดิมที่มีอัตลักษณ์ของท้องถิ่นผสมผสานกับแนวคิดจินตนาการของนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวได้พัฒนาหรือได้ใช้ศักยภาพหรือความสามารถด้านแนวคิดสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น ซึ่งนั่นหมายความว่าพื้นที่นั้นๆจะต้องมีความหลากหลายและโดดเด่นทั้งทางวัฒนธรรมหรือธรรมชาติ และตัวนักท่องเที่ยวเองได้มีโอกาสเลือกกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจ
5	T- Technology (การพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีและสารสนเทศ)	ในการสร้างเมืองมรดกโลกให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น จำเป็นที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องร่วมมือกัน การทำงานของคนหมู่มากจำเป็นต้องสามารถเข้าใช้แหล่งข้อมูล รวมทั้งเทคโนโลยีโดยผ่านการใช้งานในด้านสารสนเทศเพื่อก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ในขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวก็จำเป็นต้องมีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ด้วยระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศที่มีศักยภาพ
6	A(s) – Attraction, Activities, Accessibility, Accommodation, Amenities, Awareness (แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม ความ สะดวกในการ เดินทางเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว ที่พักแรม สิ่ง อำนวยความสะดวก)	ในการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้น ความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งในที่นี้ประกอบด้วย 1) แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) 2) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) 3) ความสะดวกในการเข้าถึงตัวแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) 4) ที่พักแรม Accommodation 5) สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว (Amenities) และ 6) ความรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวภาคเอกชนที่ให้บริการต่างกับนักท่องเที่ยว และ ภาครัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลแหล่งโบราณสถานในเมืองมรดกโลก

	สะดวก การรับรู้	
7	G – Good service (การให้บริการที่ดี)	บุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว และผู้ให้บริการด้านอื่นๆควรให้บริการที่ดีเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเดินทางกลับมาเที่ยวอีกครั้งเมื่อมีโอกาส
8	E – Efficiency (ประสิทธิภาพ)	เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จะประสบผลสำเร็จได้ จำต้องมีประสิทธิภาพในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นประสิทธิภาพขององค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประสิทธิภาพของการสื่อสารและการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประสิทธิภาพของบุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประสิทธิภาพของระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ และประสิทธิภาพของโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2 รายละเอียดที่มาของรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีดังนี้

1) H – Horizontal process (กระบวนการทำงานเชิงราบในพื้นที่) การพัฒนาพื้นที่เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนจำเป็นจะต้องมีการทำงานร่วมกัน โดยการใช้การสื่อสารกันในเชิงราบ มีการบริหารจัดการในเชิงราบ ซึ่งมีข้อดีตรงที่การรับส่งข้อมูลระหว่างทั้งสามฝ่ายสามารถกระทำได้โดยตรง ทำให้ประหยัดเวลาในการรับส่งข่าวสาร และข่าวสารหรือข้อมูลนั้นมีความเพี้ยนน้อยเพราะไม่ต้องผ่านลำดับขั้นตอนมาก อีกทั้งสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้รวดเร็วกว่าการทำงานแนวตั้ง ซึ่งมีขั้นตอนและพิธีการมากมายไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการหรือเหตุการณ์ที่เข้ามากระทบได้ในระยะเวลาอันสั้น ขณะเดียวกันการเปิดใจรับฟังความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกด้านก็มีความสำคัญ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งสื่อถึงความต้องการของทุกฝ่ายอย่างแท้จริง ควรจะมีการจัดการประชุมปรึกษากันอย่างสม่ำเสมอโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายมีสถานะที่เท่าเทียมกันจะลดปัญหาความไม่เข้าใจและการสื่อสารที่ผิดพลาดลงได้ เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ ภาครัฐและภาคเอกชนอาจเข้าไปในชุมชนและกระตุ้นให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แต่อย่างไรก็ดีภาครัฐไม่ควรจะเป็นคนออกคำสั่งให้ชุมชนทำอะไรหรืออย่างไร เพื่อให้ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ เกิดความรัก ความผูกพันต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นๆ

2) E- Effort (ความพยายาม) เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นอดีตราชธานีที่มีอายุยืนนานมากกว่า 417 ปีซึ่งถือได้ว่าเป็นหนึ่งในอดีตราชธานีที่มีอายุยืนนานที่สุดอาณาจักรหนึ่งในประเทศไทย การที่มีนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศเข้าเยี่ยมชมเป็นจำนวนมากถือว่าเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนระบบเศรษฐกิจของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชาชนในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือชุมชนล้วนมีความรักและภาคภูมิใจในสิ่งที่พวกเขามี อยากรักษาไว้ซึ่งมรดกของโลกอายุหลายร้อยปีจะต้องอาศัยความพยายาม ความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าเพื่อให้มรดกชิ้นนี้ยังคงยืนหยัดไปได้อย่างยั่งยืน

3) R- Reality (ความแท้จริง) นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาได้รับการพิจารณาให้เป็นมรดกโลกในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2534 โดยคณะกรรมการมรดกโลกได้พิจารณาแล้วว่านครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็นสิ่งที่ยืนยันถึงหลักฐานของวัฒนธรรมหรืออารยธรรมที่ยังปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน เป็นนครประวัติศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับจากสังคมโลกในด้านเอกลักษณ์ของผังเมืองที่มีแม่น้ำล้อมรอบที่ใช้เป็นปราการธรรมชาติในการปกป้องข้าศึก เป็นเส้นทางคมนาคม และมีสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะเฉพาะตัวของอยุธยา นอกจากนี้ยังมีการพิจารณาถึงความแท้จริงของสิ่งที่ยังคงหลงเหลือในพื้นที่อีกด้วย ในการรักษาไว้ซึ่งสถานะของมรดกโลกจึงจำเป็นต้องรักษาไว้ซึ่งคุณสมบัติของมรดกโลกด้วย นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การมีส่วนร่วมและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนอย่างกลมกลืนทั้งจากการพูดคุย ทดลองทำ และการใช้ชีวิตร่วมกัน โดยที่กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมนั้นเป็นสิ่งที่ทำกันอยู่เป็นปกติของผู้คนในชุมชนนั้นๆ ไม่ใช่สร้างขึ้นใหม่ เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงในพื้นที่จริง

4) I - Identity (อัตลักษณ์ของพื้นที่) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การมีส่วนร่วมและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน ผ่านการสร้างสรรค์กิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาดั้งเดิมโดยมีอัตลักษณ์ของท้องถิ่นผสมผสานกับแนวคิดจินตนาการของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้กิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำกันเป็นประจำของคนในชุมชนอยู่แล้ว เช่น การทำนา การประมงพื้นบ้าน งานหัตถกรรมในชุมชน ฯลฯ ทำให้นักท่องเที่ยวได้พัฒนาหรือได้ใช้ศักยภาพหรือความสามารถด้านแนวคิดสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น ทั้งนี้ชุมชนก็มีโอกาสได้รับการพัฒนาจากการแลกเปลี่ยนกับความรู้และความคิดสร้างสรรค์จากตัวนักท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน ซึ่งนั่นหมายความว่าพื้นที่นั้นๆจะต้องมีความหลากหลายและโดดเด่นทั้งทางวัฒนธรรมหรือธรรมชาติ และตัวนักท่องเที่ยวเองได้มีโอกาสเลือกกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจ

5) T- Technology (การพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีและสารสนเทศ) ในการสร้างเมืองมรดกโลกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น จำเป็นที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องร่วมมือกันทำงานของคนหมู่มากจำเป็นต้องสามารถเข้าใช้แหล่งข้อมูล รวมทั้งเทคโนโลยีโดยผ่านการใช้งานในด้านสารสนเทศเพื่อก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ในขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวก็จำเป็นต้องมีการเข้าถึง

แหล่งข้อมูลได้ด้วยระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศที่มีศักยภาพ อีกทั้งความปลอดภัยของข้อมูลก็จำเป็นต้องได้รับการดูแล

6) A(s) - Attraction, Activity, Accessibility, Amenities, Awareness, Accommodation (สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมในการท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึง สถานที่ท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว การรับรู้ และที่พัก) ในการสนับสนุน และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้น ความพร้อมของ องค์ประกอบการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย :

6.1) แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) แหล่งท่องเที่ยวสำคัญภายในพื้นที่เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและพื้นที่ชุมชนโดยรอบ คือ พระราชวังโบราณ วัดพระศรีสรรเพชญ์ วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ วัดพระราม วิหารพระมงคลปิตรและวังข้างอยุธยาและเพนียด

6.2) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) ได้แก่ กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆในชุมชนเพื่อเรียนรู้และได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์หรือสร้างผลงานสร้างสรรค์เป็นของตนเอง เช่น งานยอยคียงฟ้าอยุธยา มรดกโลกเป็นงานใหญ่ประจำปี โฮมสเตย์ชุมชนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น 1) โฮมสเตย์ชุมชนมุสลิมบ้านประตูชัย นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้และทดลองทำอาหารวัฒนธรรมไทย-มุสลิม ร่วมกิจกรรมทำโรตีสายไหมครบทุกขั้นตอน ชมการแสดงศิลปะการแสดงโบราณ เช่น ลำตัด ลิเกฮูลูเอกลักษณ์อยุธยา นักท่องเที่ยวสามารถล่องเรือชมอยุธยาตามลำน้ำที่มีเสน่ห์ หรืออาจจะเรียนรู้การพายเรือสัญจรทางน้ำ นอกจากนี้จากพื้นที่ชุมชน นักท่องเที่ยวยังสามารถชื่นชมวิถีชีวิตที่ศาสนา พุทธ คริสต์ และมุสลิมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข 2) กลุ่มคลองรางจระเข้โฮมสเตย์ มีกิจกรรมล่องเรือชมธรรมชาติสองฝั่งคลอง ชมและฟังการเล่าวิถีชีวิตการทำนา การหาปลาและพืชพรรณนาชนิด เช่น ผักกระเฉด ผักบุ้ง กระจับ ชมบ้านทรงไทย รั้งนกระจาบ มีการสอนทำอาหารพื้นบ้านและรับประทานอาหารร่วมกับเจ้าของบ้าน พุดคุยสนทนา แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน มีบริการนวดและแสดงรำไทย 3) หมู่บ้านท่องเที่ยวโอท็อป เกาะเกิด มีกิจกรรมที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้พืชสมุนไพร งานปั้นจิว ทำลูกประคบ ทำยาสระผม และปุ๋ยน้ำชีวภาพ 4) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนมไทย ตำบลเกาะเรียน เป็นกลุ่มทายาทขนมตามตำรับท้าวทองกีบม้า นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเรียนรู้วิธีการทำและเลือกซื้อขนมไทยต่างๆได้ และ 5) กิจกรรมโฮมสเตย์เพนียดคล้องช้างและหมู่บ้านช้างเพนียดหลวง เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและความผูกพันระหว่างควาญและช้าง นอกจากนี้ยังมีตลาดย้อนยุค ลานวัฒนธรรม งานสาธิตทางวัฒนธรรม เรียนรู้การปั้นตุ๊กตาชาววัง สานปลาตะเพียน ทำว้าว กิจกรรมด้านการแสดง เช่น ลำตัด ลิเก ลิเกฮูลู เรียนรู้วิถีชีวิตชาวนา ชาวประมงพื้นบ้าน หรือการตกบาตรชุดไทยในบรรยากาศเมืองโบราณ

6.3) ความสะดวกในการเข้าถึงตัวแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาสามารถเดินทางเข้าถึงได้สะดวก ทั้งทางบก เช่น ด้วยรถยนต์ส่วนตัว รถตุ๊กโดยสาร ทั้งประจำทางและแบบรับจ้าง รถรางล้อยาง จักรยาน หรือพาหนะทางบกอื่นๆ และการสัญจรทางน้ำ

ไม่ว่าจะเป็นเรือพาย หรือเรือที่มีเครื่องยนต์ นับเป็นเสน่ห์ของการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

6.4) ที่พักแรม Accommodation ในเขตเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีจำนวนมาก มีหลายระดับให้นักท่องเที่ยวเลือกได้ ตั้งแต่โรงแรมระดับห้าดาว โรงแรมขนาดเล็ก โรงแรมขนาดใหญ่พร้อมห้องประชุมครบครัน บ้านพักตามอากาศ รีสอร์ท โรงแรมริมน้ำ ห้องพักแบบรายวัน หรือรายเดือน อพาร์ทเมนท์ เป็นต้น โดยนักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้ตามความชอบและงบประมาณในกระเป๋า

6.5) สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว (Amenities) เป็นสิ่งที่จะช่วยให้ได้รับความสะดวกสบายและมีความสุขกับการเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พักแรม อาหารและเครื่องดื่ม สถานบันเทิง การบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ สินค้าที่ระลึก โครงสร้างพื้นฐาน ฯลฯ

6.6) ความรับรู้ ความเข้าใจ (Awareness) เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวภาคเอกชนที่ให้บริการต่างกับนักท่องเที่ยว และ ภาครัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลแหล่งโบราณสถานในเมืองมรดกโลก

7) G – Good service (การให้บริการที่ดี) บุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว และผู้ให้บริการด้านอื่นๆควรให้บริการที่ดีแก่นักท่องเที่ยว คนที่ทำงานบริการจะต้องให้บริการนักท่องเที่ยวด้วยจิตใจที่รักงานบริการ และแสดงออกถึงความเอาใจใส่ต่อนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการยิ้มแย้ม ทำงานรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ มีความอดทน การแต่งกายสุภาพสะอาดเรียบร้อย ถูกกาลเทศะ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเดินทางกลับมาเที่ยวอีกครั้งเมื่อมีโอกาส

8) E - Efficiency (ประสิทธิภาพ) เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จะประสบผลสำเร็จได้ จำต้องมีประสิทธิภาพในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นประสิทธิภาพขององค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประสิทธิภาพของการสื่อสารและการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประสิทธิภาพของบุคคลากรที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประสิทธิภาพของระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ และประสิทธิภาพของโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2) องค์ประกอบของรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้รูปแบบจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่และการศึกษาเชิงคุณภาพ จึงยกย่องรูปแบบที่ผู้วิจัยใช้ชื่อว่า “HERITAGEs Model” มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) H – Horizontal process (กระบวนการทำงานเชิงราบในพื้นที่) 2) E- Effort (ความพยายาม) 3) R- Reality (ความแท้จริง) 4) I - Identity (อัตลักษณ์ของพื้นที่) 5) T - Technology (การพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีและสารสนเทศ) 6) A(s) - Attraction, Activity, Accessibility, Amenities, Awareness, Accommodation (สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรม

ในการท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว การรับรู้ และที่พักรับรู้) 7) G – Good service (การให้บริการที่ดี) และ 8) E - Efficiency (ประสิทธิภาพ) ซึ่งมีองค์ประกอบร่วม ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถของบุคลากรในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการพัฒนาพื้นที่อย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งการเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน

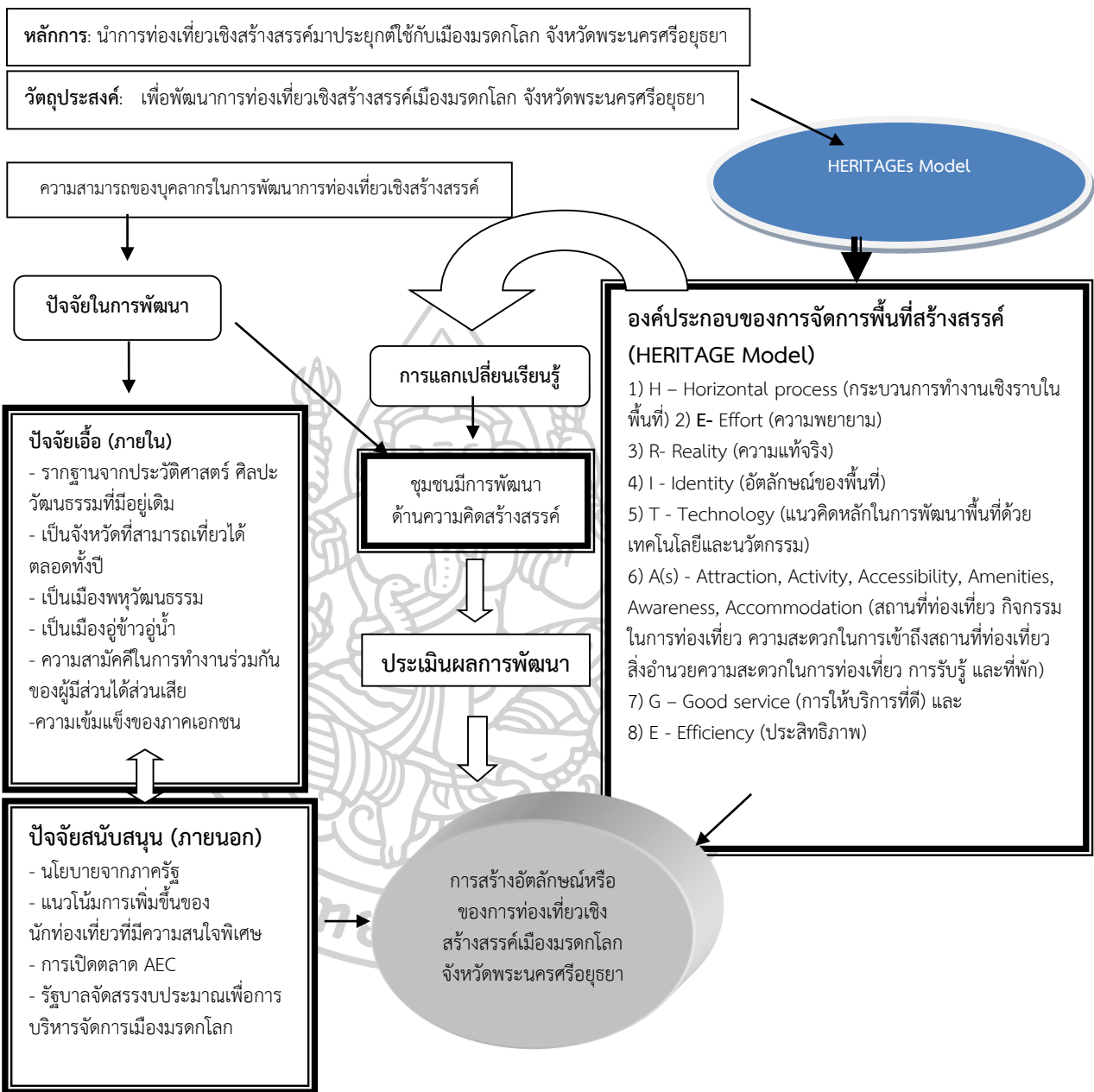
องค์ประกอบที่ 3 ชุมชนมีการพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ ที่ประกอบด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดเป็นชุมชนการเรียนรู้ ที่สามารถพัฒนาไปสู่การค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชน และการแสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์ในทุกมิติ

องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยเอื้อ (ภายใน) เป็นองค์ประกอบที่เอื้อให้เกิดผลสำเร็จจากปัจจัยภายในที่มีรากฐานมาจากประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม เป็นจังหวัดที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เป็นเมืองพหุวัฒนธรรม เป็นเมืองอยู่ช้าอยู่เนิ่น ความสามัคคีในการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความเข้มแข็งของภาคเอกชน

องค์ประกอบที่ 5 ปัจจัยสนับสนุน (ภายนอก) เป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนให้เกิดความสำเร็จจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายจากภาครัฐ แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษ การเปิดตลาด AEC รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการเมืองมรดกโลก

จากองค์ประกอบดังกล่าว แสดงเป็นแผนภูมิรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ตั้งแผนภูมิที่ 14

(ร่าง) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แผนภูมิที่ 14 (ร่าง) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เงื่อนไขการใช้ “HERITAGEs Model” ที่ได้นี้เป็นเพียงแบบจำลอง ซึ่งต้องนำไปจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ (Action Plan) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ในเชิงรูปธรรมอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

ส่วนที่ 3 ผลการร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.1 เพื่อพัฒนากลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยนำแบบสอบถาม (ร่างกลยุทธ์) ไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ (IOC)

การวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยวิธีการวิจัยเชิงอนาคตด้วยเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research: EDFR) โดยผู้วิจัยจัดทำร่างกลยุทธ์และนำร่างกลยุทธ์ที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และนำมาหาค่า IOC ของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

เห็นว่ามีคุณสมบัติสอดคล้องและเหมาะสม	ให้คะแนน	+1
ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องและเหมาะสม	ให้คะแนน	0
เห็นว่าไม่สอดคล้องและเหมาะสม	ให้คะแนน	-1

โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปจึงจะถือว่าแบบสอบถามนั้นมีความเที่ยงตรงในเนื้อหาตามค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็น โดยข้อมูลได้มาจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาเพื่อให้ตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อจัดทำกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์สามารถร่างเป็นรูปแบบและกลยุทธ์ได้ ดังนี้

วิสัยทัศน์ มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างเหมาะสมเป็นไปตามบริบทของพื้นที่และตามหลักสากล ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ
2. ส่งเสริม พัฒนา และเพิ่มศักยภาพเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อความสมดุลและยั่งยืน
3. พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างเป็นระบบโดยใช้ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเป็นเครื่องมือสนับสนุน

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เป้าประสงค์

1. สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม เพื่อให้เห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม ให้เป็นแหล่งรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัด

แนวทางการดำเนินการ

1. เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการรับรู้แล้วนำไปปรับใช้ในชุมชน
2. ร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เน้นการท่องเที่ยว บริการ และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชนโดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ เพื่อเป็นการสร้างรายได้และดึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน
3. จัดให้มีคณะกรรมการทำงานร่วมจากทุกภาคส่วนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวสร้างสรรค์
4. ประชาสัมพันธ์แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เพื่อให้เกิดการรับรู้และยอมรับทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนช่องทางตลาดให้แก่สินค้าและบริการที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์
5. จัดให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เป้าประสงค์

1. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน มาตรฐานสินค้าและบริการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน

แนวทางการดำเนินการ

- ร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพขององค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้งภายใน และโดยรอบเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- จัดตั้งกองทุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสนับสนุนเงินทุนด้านต่างๆเพื่อรองรับการเริ่มต้นธุรกิจจนถึงการต่อยอดธุรกิจ
- บังคับใช้กฎหมายและระเบียบอย่างเคร่งครัด ชัดเจนและจริงจังในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัย และสร้างความประทับใจต่อผู้มาเยือน
- จัดการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานจากทุกภาคส่วน ให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนางค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา

กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่มรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เป้าประสงค์

- ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในจังหวัดใกล้เคียงและระดับประเทศ
- ส่งเสริมพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

แนวทางการดำเนินการ

- ศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกที่มีลักษณะการเป็นชุมชนที่ใกล้เคียงกัน
- สร้างความรับรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาผ่านสื่อต่างๆทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งสนับสนุนช่องทางการตลาดให้กับชุมชนทั้งสินค้าและบริการผ่านแนวคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการรับรู้และการยอมรับจากนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ
- สานต่อการสื่อสารเชิงลึก เน้นย้ำถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ ความเป็นมา วัฒนธรรม ประเพณี ที่จะนำพาให้นักท่องเที่ยวให้ได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างอย่างมีคุณค่า

ให้กับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งนำเสนอภาพของสินค้าคุณภาพและบริการที่น่าประทับใจ เพื่อยกระดับภาพลักษณ์การท่องเที่ยว

4. สื่อสารเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยาอย่างครอบคลุมผ่านสื่อดั้งเดิม และสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นที่รู้จักในระดับโลกและในพื้นที่ให้เข้ากับกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เสริมด้วยการติดตามบริหารจัดการภาพลักษณ์เชิงลบในสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์
5. ยกย่องความสำเร็จของกิจกรรมและพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมและพื้นที่ให้มีมาตรฐานในระดับสากล
6. สานสัมพันธ์ สร้างความผูกพันและความรักดีกับนักท่องเที่ยวที่เป็นฐานลูกค้าปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นสร้างแรงจูงใจให้เดินทางมาเที่ยวซ้ำและกระตุ้นให้ใช้จ่ายเพิ่มขึ้น โดยนำเสนอสินค้าเชิงประสบการณ์ที่เพิ่มมูลค่า เน้นส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน
7. ส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มกระแสหลักให้เดินทางในวันธรรมดาเพื่อลดการกระจุกตัวในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์
8. สื่อสารเพื่อสร้างความรักและความภาคภูมิใจและปลุกจิตสำนึกรักและหวงแหนโบราณสถานในท้องถิ่น รวมถึงทรัพยากรทางวัฒนธรรมด้วยรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

1. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ
2. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวทั้งในเขตและโดยรอบเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา
3. ส่งเสริมบุคคลต้นแบบที่มีผลงานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา

แนวทางการดำเนินการ

1. ศึกษาข้อกำหนด ระเบียบหลักเกณฑ์ และหนังสือคู่มือบริหารจัดการการท่องเที่ยวของมรดกโลกเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของมรดกโลก
2. แพลตฟอร์มต่างๆของทางมรดกโลกอย่างละเอียดและถูกต้อง เพื่อให้ชุมชนในท้องถิ่นรับคู่มือเหล่านี้ไปปฏิบัติ โดยมีการปรับไปใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ และสภาพของพื้นที่จริง

3. จัดการฝึกอบรมผู้ประกอบการและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวทั้งในเรื่องกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและเขตมรดกโลก การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และภาษาต่างประเทศ
4. จัดการอบรมให้ความรู้ แนวคิด และวิธีปฏิบัติกับชุมชนในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน เรียนรู้การเป็นเจ้าบ้านที่ดี เพื่อช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยว
5. พัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรมบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวของไทยให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้นให้เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือชำนาญเฉพาะทางในกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น สาขาธุรกิจโรงแรม และ สาขาธุรกิจนำเที่ยว
6. สถานศึกษา สถานประกอบการเอกชนและชุมชนร่วมกันพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและบุคลากรในสาขาอาชีพต่างๆ ทั้งในธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการโดยตรงและที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ

กลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เป้าประสงค์

1. ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน

แนวทางการดำเนินการ

1. จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการมรดกโลก ซึ่งควรจะมีลักษณะเป็นกลุ่มข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) เพื่อให้มองภาพได้อย่างรอบด้าน สามารถเลือกมาใช้งานได้หลากหลาย มีความเป็นมิตรต่อผู้ใช้ (Ergonomic Design) ที่เที่ยงตรง แม่นยำ ถูกต้อง สมบูรณ์ และปลอดภัย
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนธุรกิจท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์

กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของที่พักเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในเขตมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เป้าประสงค์

1. พัฒนาระดับคุณภาพและมาตรฐานที่พักระดับต่างๆในเขตมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา

แนวทางการดำเนินการ

1. ส่งเสริมโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของจังหวัด และตกแต่งให้เรียบง่ายแต่ดูดี เพื่อดูแลทำความสะอาดง่ายและที่สำคัญซ่อมบำรุงได้ง่ายอีกด้วย
2. เข้าตรวจประเมินโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานของกรมการท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงความสะอาดปลอดภัย ใช้งานง่าย ทั้งนี้ควรมีการตรวจประเมินคุณภาพที่พักก่อนการต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจการโรงแรมทุกปีเพื่อให้ที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มาตรฐาน
3. สำรวจคุณภาพของที่พัก ทั้งทางด้านกายภาพและการให้บริการให้อยู่ในสภาพที่ดีที่สุด สะอาด มีมาตรฐานและปลอดภัย
4. จัดการประกวดโรงแรมและที่พักที่มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ที่น่าจดจำของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและเพื่อกำหนดเป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best practice) และเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆเพื่อช่วยโปรโมทโรงแรมและที่พักนั้นๆโดยใช้เทคโนโลยีเป็นตัวช่วย
5. แนวปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best practice) ของโรงแรมและที่พักแต่ละประเภท จะถูกนำมาจัดทำเป็นการเปรียบเทียบสมรรถนะ (Benchmark) เพื่อนำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีการประเมินทุกปีเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และสามารถสร้างเป็นต้นแบบให้แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆที่มีลักษณะเป็นเมืองโบราณ เพื่อให้การออกแบบของโรงแรมไม่ขัดแย้งกับบริบทของพื้นที่

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณ โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปจึงจะถือว่าแบบสอบถามนั้นมีความเที่ยงตรงในเนื้อหาตามค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็น โดยข้อมูลได้มาจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาเพื่อให้ตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อจัดทำกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์สามารถร่างเป็นรูปแบบและกลยุทธ์ได้ โดยผลการประเมินมีดังนี้

ตารางที่ 22 การประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ประเด็นวิสัยทัศน์ พันธกิจของการร่างกลยุทธ์ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย	ยอมรับ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
วิสัยทัศน์ มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน	0	1	1	1	1	4	0.8	✓
พันธกิจ 1. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างเหมาะสม เป็นไปตามบริบทของพื้นที่และตามหลักสากล ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ให้กับท้องถิ่นและประเทศ	0	1	1	1	1	4	0.8	✓
2. ส่งเสริมพัฒนา และเพิ่มศักยภาพเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อความสมดุลและยั่งยืน	0	1	1	1	1	4	0.8	✓
3. พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างเป็นระบบโดยใช้ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเป็นเครื่องมือสนับสนุน	1	1	1	1	1	5	1	✓

จากตารางที่ 23 แสดงผลการตรวจสอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อดูค่าความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ พบว่าค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยอมรับได้ทุกข้อ และมีคำแนะนำในการปรับปรุงข้อความในการบรรยายเล็กน้อย เช่น การสลับคำบรรยายในพันธกิจ จากการ “ส่งเสริมและพัฒนา” เป็น “พัฒนาและส่งเสริม” เป็นต้น โดยข้อความที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.00 มีค่าความเที่ยงตรงยอมรับได้ ส่วนข้อความใดมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 23 การประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 1

	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย	ยอมรับ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
กลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	1	1	1	1	1	5	1	√
เป้าประสงค์ 1. สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อให้เห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	0	1	1	1	1	4	0.8	√
2. ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เน้นกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชน	1	1	1	1	1	5	1	√
แนวทางการดำเนินการ 1. เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการรับรู้แล้วนำไปปรับใช้ในชุมชน	1	1	1	1	1	5	1	√
2. ร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เน้นการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ เพื่อเป็นการสร้างรายได้และดึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน	1	1	1	1	1	5	1	√
3. จัดให้มีคณะกรรมการทำงานร่วมจากทุกภาคส่วนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	1	1	1	1	1	5	1	√
4. ประชาสัมพันธ์แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้เกิดการ	0	0	1	1	1	3	0.6	√

รับรู้และยอมรับทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนช่องทางการตลาดให้แก่สินค้าและบริการที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์								
5. จัดให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนากองทั่วยุทธศาสตร์ในแหล่งมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน	1	1	1	1	1	5	1	√

จากตารางที่ 24 แสดงผลการตรวจสอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อดูค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ พบว่าค่า IOC คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 1 ยอมรับได้ทุกข้อ ทั้งนี้มีคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญให้เพิ่มเติมลักษณะกิจกรรมสร้างสรรค์ลงในแนวทางการดำเนินการด้วยเพื่อให้มีความชัดเจน และควรรายายแนวทางการดำเนินการที่ 4 ไปไว้ใต้กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องจะดีกว่า โดยข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.00 มีค่าความเกี่ยวข้องตรงยอมรับได้ ส่วนข้อคำถามใดมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 24 การประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 2

	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย	ยอมรับ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	1	1	1	1	1	5	1	√
เป้าประสงค์ 1. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	1	1	1	1	1	5	1	√
2. ยกกระดับโครงสร้างพื้นฐานมาตรฐานสินค้าและบริการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	1	1	1	1	1	5	1	√
3. ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน	1	1	1	1	1	5	1	√
แนวทางการดำเนินการ	1	1	1	1	1	5	1	√

1. ร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และ ประเมิน คุณ ภาพ ของ องค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้งภายในและโดยรอบ เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา								
2. จัดตั้งกองทุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสนับสนุนเงินทุนด้านต่างๆเพื่อรองรับการเริ่มต้นธุรกิจจนถึงการต่อยอดธุรกิจ	0	0	1	1	0	2	0.4	×
3. บังคับใช้กฎหมายและระเบียบอย่างเคร่งครัด ชัดเจนและจริงจังใน เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัย และสร้างความประทับใจต่อผู้มาเยือน	0	1	1	1	1	4	0.8	√
4. จัดการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานจากทุกภาคส่วน ให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พื้นที่ มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	1	1	1	1	1	5	1	√

จากตารางที่ 25 แสดงผลการตรวจสอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อดูค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ พบว่าค่า IOC คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 2 ยอมรับได้ จำนวน 7 ข้อ และมี 1 ข้อที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ตัดออกเพราะไม่สอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ 2 โดยข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.00 มีค่าความเกี่ยวข้องยอมรับได้ ส่วนข้อคำถามใดมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 25 การประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 3

	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย	ยอมรับ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนา ด้านการสื่อสารและการตลาดด้าน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่าง ยั่งยืนในพื้นที่มรดกโลก จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	1	1	1	1	1	5	1	√
เป้าประสงค์ 1. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดก โลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาใน จังหวัดใกล้เคียงและระดับประเทศ ส่งเสริมพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ที่มีความเชื่อมโยงกับ พื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	-1	1	1	1	1	3	0.6	√
2. ส่งเสริมพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ที่มีความเชื่อมโยงกับ พื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	1	1	1	1	1	5	1	√
แนวทางการดำเนินการ 1. ศึกษาแนวทางการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่ง มรดกโลกที่มีลักษณะการเป็นชุมชนที่ ใกล้เคียงกัน	0	-1	1	0	1	1	0.2	x
2. สร้างความรู้เกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ในพื้นที่เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาผ่านสื่อต่างๆทั้ง ภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้ง สนับสนุนช่องทางการตลาดให้กับ ชุมชนทั้งสินค้าและบริการผ่าน แนวคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการ รับรู้และการยอมรับจากนักท่องเที่ยว ไทยและต่างประเทศ	1	1	1	1	1	5	1	√
3. สานต่อสื่อสารเชิงลึก เน้นย้ำ ถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ ความ เป็นมา วัฒนธรรม ประเพณี ที่จะ นำพาให้นักท่องเที่ยวให้ได้รับ	1	1	1	1	1	5	1	√

ประสบการณ์ที่แตกต่างอย่างมีคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งนำเสนอภาพของสินค้าคุณภาพและบริการที่น่าประทับใจเพื่อยกระดับภาพลักษณ์การท่องเที่ยว								
4. สื่อสารเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่มรดกโลก พระนครหรืออยุธยาอย่างครอบคลุมผ่านสื่อดั้งเดิม และสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นที่เป็นที่นิยมและในพื้นที่ให้เข้ากับกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เสริมด้วยการติดตามบริหารจัดการภาพลักษณ์เชิงลบในสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และชุมชนออนไลน์	1	1	1	1	1	5	1	√
5. ยกย่องความสำเร็จของกิจกรรมและพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พระนครหรืออยุธยา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมและพื้นที่ให้มีมาตรฐานในระดับสากล	1	0	1	1	1	4	0.8	√
6. สานสัมพันธ์ สร้างความผูกพันและความรักต่อกับนักท่องเที่ยวที่เป็นฐานลูกค้าปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นสร้างแรงจูงใจให้เดินทางมาเที่ยวซ้ำ และกระตุ้นให้ใช้จ่ายเพิ่มขึ้นโดยนำเสนอสินค้าเชิงประสบการณ์ที่เพิ่มมูลค่า เน้นส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน	1	1	1	1	1	5	1	√
7. ส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มกระแสหลักให้เดินทางในวันธรรมดา เพื่อลดการกระจุกตัวในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์	1	1	1	1	1	5	1	√
8. สื่อสารเพื่อสร้างความรักและความภาคภูมิใจและปลุกจิตสำนึกรักและหวงแหนโบราณสถานในท้องถิ่น รวมถึงทรัพยากรทางวัฒนธรรมด้วยรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และยั่งยืน	1	1	1	1	1	5	1	√

จากตารางที่ 26 แสดงผลการตรวจสอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อดูค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ พบว่าค่า IOC คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 3 ยอมรับได้ จำนวน 9 ข้อ และมี 1 ข้อ

จำเป็นต้องปรับปรุงหรือตัดออก ทั้งนี้เป้าประสงค์ที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ปรับปรุงคำบรรยายเล็กน้อย และแนวทางในการดำเนินงานข้อที่ 1 แจ้งว่าไม่ชัดเจนขอให้ตัดออก โดยข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.00 มีค่าความเที่ยงตรงยอมรับได้ ส่วนข้อคำถามใดมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 26 การประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 4

	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย	ยอมรับ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	5	1	✓
เป้าประสงค์ 1. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	5	1	✓
2. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวทั้งในเขตและโดยรอบเขตมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา	1	1	1	1	1	5	1	✓
3. ส่งเสริมบุคคลต้นแบบที่มีผลงานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	1	1	1	1	1	5	1	✓
แนวทางการดำเนินการ 1. ศึกษาข้อกำหนด ระเบียบหลักเกณฑ์ และหนังสือคู่มือบริหารจัดการการท่องเที่ยวของมรดกโลก เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของมรดกโลก	1	0	1	1	1	4	0.8	✓
2. แปลคู่มือต่างๆของทางมรดกโลกอย่างละเอียดและถูกต้อง เพื่อให้ชุมชนในท้องถิ่นรับคู่มือเหล่านี้ไปปฏิบัติ โดยมีการปรับไปใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ และสภาพของพื้นที่จริง	1	1	1	1	1	5	1	✓
3. จัดการฝึกอบรมผู้ประกอบการและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวทั้งในเรื่องกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเขตมรดกโลก การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และภาษาต่างประเทศ	1	1	1	1	1	5	1	✓

4.จัดการอบรมให้ความรู้ แนวคิด และวิธีปฏิบัติกับชุมชนในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน เรียนรู้การเป็นเจ้าบ้านที่ดี เพื่อช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	5	1	√
5.พัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรมบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวของไทยให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้นให้เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือชำนาญเฉพาะทางในกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น สาขาธุรกิจโรงแรม และ สาขาธุรกิจนำเที่ยว	0	1	1	1	1	4	0.8	√
6.สถานศึกษา สถานประกอบการ เอกชนและชุมชนร่วมกันพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและบุคลากรในสาขาอาชีพต่างๆ ทั้งในธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ โดยตรงและที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ	0	1	1	1	1	4	0.8	√

จากตารางที่ 27 แสดงผลการตรวจสอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อดูค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ พบว่าค่า IOC คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 4 ยอมรับได้จำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อ และมีการปรับปรุงคำบรรยายเล็กน้อย โดยข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.00 มีค่าความเที่ยงตรงยอมรับได้ ส่วนข้อคำถามใดมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 27 การประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 5

	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย	ยอมรับ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
กลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนา ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	1	1	1	1	1	5	1	√
เป้าประสงค์ 1.ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา โดย	1	1	1	1	1	5	1	√

การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน								
แนวทางการดำเนินการ 1.จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการมรดกโลก ซึ่งควรจะมีลักษณะเป็นกลุ่มข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) เพื่อให้มองภาพได้อย่างรอบด้าน สามารถเลือกมาใช้งานได้หลากหลาย มีความเป็นมิตรต่อผู้ใช้ (Ergonomic Design) ที่เที่ยงตรง แม่นยำ ถูกต้อง สมบูรณ์ และปลอดภัย	1	1	1	1	1	5	1	√
2.พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนธุรกิจท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์	1	1	1	1	1	5	1	√

จากตารางที่ 28 แสดงผลการตรวจสอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อดูค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ พบว่าค่า IOC คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 5 ยอมรับได้จำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ และมีการปรับปรุงคำบรรยายเล็กน้อย โดยข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.00 มีค่าความเที่ยงตรงยอมรับได้ ส่วนข้อคำถามใดมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 28 การประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 6

	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่าเฉลี่ย	ยอมรับ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของที่พักรับรองบริการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในเขตมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	1	1	1	1	1	5	1	√
เป้าประสงค์ 1.พัฒนาระดับคุณภาพและมาตรฐานที่พักระดับต่างๆในเขตมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา	1	1	1	1	1	5	1	√
แนวทางการดำเนินการ 1.ส่งเสริมโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของจังหวัด และตกแต่งให้เรียบง่ายแต่ดูดี เพื่อดูแลทำความสะอาดง่ายและที่สำคัญซ่อมบำรุงได้ง่ายอีกด้วย	0	1	1	1	1	4	0.8	√
2.จัดทำมาตรฐานโรงแรมและที่พัก	0	1	1	1	1	4	0.8	√

ต่างๆ สำหรับ จังหวัด พระนครศรีอยุธยา โดยคำนึงถึงความ สะอาด ปลอดภัย ใช้งานง่าย ทั้งนี้ ควรมีการตรวจประเมินคุณภาพที่พัก ก่อนการต่ออายุใบอนุญาตประกอบ ธุรกิจการโรงแรมทุกปีเพื่อให้ที่พักใน จังหวัด พระนครศรีอยุธยาได้ มาตรฐาน								
3.สำรวจคุณภาพของที่พัก ทั้ง ทางด้านกายภาพและการให้บริการ ให้อยู่ในสภาพที่ดี สะอาด มี มาตรฐานและปลอดภัย	1	1	1	1	1	5	1	√
4.จัดการประกวดโรงแรมและที่พักที่ มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้ เห็นถึงเอกลักษณ์ที่น่าจดจำของ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและเพื่อ กำหนดเป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best practice) และเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ เพื่อช่วยโปรโมทโรงแรมและที่พัก นั้นๆโดยใช้เทคโนโลยีเป็นตัวช่วย	1	1	1	1	1	5	1	√
5.แนวปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best practice) ของโรงแรมและที่พักแต่ละ ประเภท จะถูกนำมาจัดทำเป็น การเปรียบเทียบ สมรรถนะ (Benchmark) เพื่อนำผลของการ เปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุง โรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา โดยมีการประเมิน ทุกปีเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่าง ยั่งยืน และสามารถสร้างเป็นต้นแบบ ให้แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีลักษณะ เป็นเมืองโบราณ เพื่อให้การออกแบบ ของโรงแรมไม่ขัดแย้งกับบริบทของ พื้นที่	1	1	1	1	1	5	1	√

จากตารางที่ 29 แสดงผลการตรวจสอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อดูค่าความ สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ พบว่าค่า IOC คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 6 ยอมรับได้จำนวนทั้งสิ้น 7 ข้อ และมีการ ปรับปรุงคำบรรยายเล็กน้อย โดยข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.00 มีค่าความเที่ยงตรงยอมรับ ได้ ส่วนข้อคำถามใดมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ต้องปรับปรุง

3.2 ผลวิเคราะห์ของแบบสอบถามเพื่อพัฒนากลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการดำเนินการสัมภาษณ์และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามแบบ IOC (Index of Item Objective Congruence) แล้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เพื่อจัดทำแบบสอบถาม หลังจากปรับปรุงแบบสอบถามตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงอนาคตเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research: EDFR) สอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ 20 คนจำนวน 2 รอบ เพื่อให้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นความคิดเห็นที่พ้องกัน (Consensus) เป็นลักษณะของแบบสอบถามปลายปิด มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน โดยเพิ่มตำแหน่งค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยควอไทล์ (Interquartile Range) และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ส่งกลับมาให้ผู้วิจัย ส่งกลับคืนไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อให้มีการพิจารณาคำตอบใหม่ ทั้งนี้เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา และได้ดำเนินการวิจัยมาครบสองรอบแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และนำผลการวิเคราะห์นี้ไปสร้างเป็นแนวทางในการพัฒนาร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 1 จึงสรุปได้ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 29 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของการร่างรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิสัยทัศน์/พันธกิจ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความเหมาะสม
วิสัยทัศน์			
มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน	5	1	เหมาะสม
พันธกิจ			
1. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลกอย่างเหมาะสมเป็นไปตามบริบทของพื้นที่และตามหลักสากล ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ	5	0	เหมาะสม
2. พัฒนา ส่งเสริม และเพิ่มศักยภาพเขตมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อความสมดุลและยั่งยืน	4	0	เหมาะสม

3. พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เขตรมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาอย่างเป็นระบบโดยใช้ระบบ เทคโนโลยีและสารสนเทศเป็นเครื่องมือสนับสนุน	4.5	0	เหมาะสม
---	-----	---	---------

จากตารางที่ 30 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 1 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ค่าตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีโอกาสเป็นไปได้ในทุกข้อ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) (Q3-Q1) ≤ 1.5 ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 30 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 1

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความเหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ ทัศนียภาพและอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	4	1	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
1. สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อให้เห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
2. ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตรมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัด	4.5	0	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและสร้างจิตสำนึกแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการรับรู้แล้วนำไปปรับใช้ในชุมชน	5	0	เหมาะสม
2. ร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตรมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เน้นการท่องเที่ยว บริการ และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนของแต่ละชุมชนโดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ เพื่อเป็นการสร้างรายได้และดึงดูดนักท่องเที่ยว	4.5	1	เหมาะสม
3. จัดให้มีคณะกรรมการทำงานร่วมจากทุกภาคส่วนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	4.5	0	เหมาะสม

4. ประชาสัมพันธ์แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เพื่อให้เกิดการรับรู้และยอมรับทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงสนับสนุนช่องทางการตลาดให้แก่อุตสาหกรรมและบริการที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์	3.0	2	ไม่เหมาะสม
5. จัดให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน	5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 31 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 1 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ค่าตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 1 ซึ่งประกอบไปด้วยเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการมีโอกาสเป็นไปได้เกือบทุกข้อ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่ามีระดับความเหมาะสม โดยยังมีแนวทางการดำเนินการข้อที่ 4 ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้ต่ำกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1)$ เกินกว่า 1.5 ถือว่ามีระดับไม่เหมาะสม ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการแก้ไขต่อไป

ตารางที่ 31 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 2

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความเหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
1. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
2.ยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน มาตรฐานสินค้าและบริการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
3. ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน	5	1	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			

1. ร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพขององค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้งภายในและโดยรอบพื้นที่มรดกโลก	4	0	เหมาะสม
2. จัดตั้งกองทุนวิจัยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	1	2	ไม่เหมาะสม
3. บังคับใช้กฎหมายและระเบียบอย่างชัดเจนและจริงจังในเขตมรดกโลก เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัย และสร้างความประทับใจต่อผู้มาเยือน	4	0	เหมาะสม
4. จัดการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงาน ให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนาคู่ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	4.5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 32 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 1 พบว่าค่า มัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 2 ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้เกือบทุกข้อ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) (Q3-Q1) ≤ 1.5 ถือว่ามีระดับความเหมาะสม โดยยังมีแนวทางการดำเนินข้อที่ 2 ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้ต่ำกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) (Q3-Q1) เกินกว่า 1.5 ถือว่ามีระดับไม่เหมาะสม ซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขต่อไป

ตารางที่ 32 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 3

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความเหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
1. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยาในจังหวัดใกล้เคียงและระดับประเทศ	5	0	เหมาะสม
2. ส่งเสริมพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีความเชื่อมโยงกับเมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	5	0	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			

1. ศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกที่มีลักษณะการเป็นชุมชนที่ใกล้เคียงกัน	4.5	0	เหมาะสม
2. สร้างการรับรู้และจดจำพระนครศรีอยุธยาในฐานะแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งสนับสนุนช่องทางการตลาดให้กับชุมชนทั้งสินค้าและบริการผ่านแนวคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการรับรู้ และการยอมรับจากนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ	4.5	1	เหมาะสม
3. สานต่อการสื่อสารเชิงลึก เน้นย้ำถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ ความเป็นมา วัฒนธรรม ประเพณี ที่จะนำพาให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างอย่างมีคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งนำเสนอภาพของสินค้าคุณภาพและบริการที่น่าประทับใจเพื่อยกระดับภาพลักษณ์การท่องเที่ยว	4.5	1	เหมาะสม
4. สื่อสารเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในเมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาอย่างครอบคลุมผ่านทั้งสื่อดั้งเดิม (Traditional Media) และ สื่อใหม่ (New Media) ที่เป็นรู้จักในระดับโลกและในพื้นที่ตลาดให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เสริมด้วยการติดตามบริหารจัดการภาพลักษณ์เชิงลบในสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) และ ชุมชนสังคมออนไลน์ (Social Community)	5	0	เหมาะสม
5. ยกย่องความสำเร็จของกิจกรรมและพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา กิจกรรมและพื้นที่ให้มีมาตรฐานในระดับสากล	4.5	1	เหมาะสม
6. สานสัมพันธ์ สร้างความผูกพันและความภาคภูมิใจกับนักท่องเที่ยวที่เป็นฐานลูกค้าปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นสร้างแรงจูงใจให้เดินทางมาเที่ยวซ้ำและกระตุ้นให้ใช้จ่ายเพิ่มขึ้นโดยนำเสนอสินค้าเชิงประสบการณ์ที่เพิ่มมูลค่า เน้นส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน	5	0	เหมาะสม
7. ส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มกระแสหลักให้เดินทางในวันธรรมดาเพื่อลดการกระจุกตัวในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดนักชัตฤกษ์	4.5	0	เหมาะสม
8. สื่อสารเพื่อสร้างความรักและความภาคภูมิใจใน และปลุกจิตสำนึกรักและหวงแหนโบราณสถานในท้องถิ่น รวมถึงทรัพยากรทางวัฒนธรรมด้วยรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และยั่งยืน	5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 33 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 1 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ค่าตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์และแนวทางดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ในทุกข้อ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 33 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 4

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความเหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
1. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ	5	0	เหมาะสม
2. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวทั้งในเขตและโดยรอบเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	5	1	เหมาะสม
3. ส่งเสริมบุคคลต้นแบบที่มีผลงานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1. ศึกษาข้อกำหนด ระเบียบหลักเกณฑ์ และหนังสือคู่มือบริหารจัดการการท่องเที่ยวของมรดกโลกเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของมรดกโลก	4	1	เหมาะสม
2. แปลคู่มือต่างๆของทางมรดกโลกอย่างละเอียดและถูกต้องเพื่อให้ชุมชนในท้องถิ่นรับคู่มือเหล่านี้ไปปฏิบัติ โดยมีการปรับไปใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ และสถานภาพของพื้นที่จริง	4	1	เหมาะสม
3. จัดการฝึกอบรมผู้ประกอบการแหล่งเที่ยวทั้งในเรื่องกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเขตมรดกโลก การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และภาษาต่างประเทศ	5	0	เหมาะสม
4. จัดการอบรมให้ความรู้ แนวคิด และวิธีปฏิบัติในเรื่องการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เรียนรู้การเป็นเจ้าบ้านที่ดี เพื่อช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยว	4.5	0	เหมาะสม
5. พัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรมบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวของไทยให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้นให้เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือชำนาญเฉพาะทางในกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น สาขาธุรกิจโรงแรมและ สาขาธุรกิจนำเที่ยว	4.5	0	เหมาะสม
6. สถานศึกษา สถานประกอบการเอกชน และชุมชนร่วมกันพัฒนา	4.5	0	เหมาะสม

คุณภาพการเรียนการสอนและบุคลากรในสาขาอาชีพต่างๆ ทั้งใน ธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการโดยตรงและที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตรงกับ ความต้องการของผู้ประกอบการ			
--	--	--	--

จากตารางที่ 34 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 1 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 4 ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ทุกข้อ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ($Q3-Q1$) ≤ 1.5 ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 34 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 5

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความเหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและ สารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	4.5	0	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
1. ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน	4	1	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1. จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการมรดกโลก ซึ่งควร จะเป็นลักษณะข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) เพื่อให้สามารถมองภาพ ได้อย่างรอบด้าน สามารถเลือกมาใช้งานได้หลากหลาย มีความเป็น มิตรต่อผู้ใช้ (Ergonomic Design) ที่เที่ยงตรง เม่นยำ ถูกต้อง สมบูรณ์ และปลอดภัย	5	0	เหมาะสม
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนธุรกิจท้องถิ่นที่ เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์	5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 35 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 1 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 5 ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ในบางข้อ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ($Q3-Q1$) ≤ 1.5 ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 35 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 6

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความเหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของที่พักเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
1. พัฒนาระดับคุณภาพและมาตรฐานที่พักระดับต่างๆในเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1. ส่งเสริมโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของจังหวัด และตกแต่งให้เรียบง่ายแต่ดูดี เพื่อดูแลทำความสะอาดได้ง่าย และที่สำคัญซ่อมบำรุงรักษาได้ง่ายอีกด้วย	4	0	เหมาะสม
2. เข้าตรวจประเมินโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานของกรมการท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงความสะอาด ปลอดภัย ใช้งานง่าย ทั้งทางด้านกายภาพและการบริการให้อยู่ในสภาพที่ดี ทั้งนี้ควรมีการตรวจประเมินคุณภาพของที่พักก่อนการต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจการโรงแรมทุกปี เพื่อให้ที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มาตรฐาน	5	0	เหมาะสม
3. จัดการประกวดโรงแรมและที่พักที่มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ที่น่าจดจำของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อกำหนดเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best practice) และเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆเพื่อช่วยส่งเสริมโรงแรมและที่พักนั้น โดยใช้เทคโนโลยีเป็นตัวอย่าง	5	1	เหมาะสม
4. แนวปฏิบัติที่ดี (Best practice) ของโรงแรมและที่พักแต่ละประเภท จะถูกนำมาจัดทำเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้เปรียบเทียบสมรรถนะ (Benchmark) เพื่อนำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีการประเมินทุกปีเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน	5	0	เหมาะสม
5. ส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานที่พักระดับต่างๆแต่ละประเภทในระดับประเทศ หรือสร้างเป็นต้นแบบให้แหล่งท่องเที่ยวอื่นที่มีลักษณะเป็นเมืองโบราณ เพื่อให้การออกแบบของโรงแรมไม่ขัดแย้งกับบริบทของพื้นที่	5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 36 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 1 พบว่า ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 6 ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์และแนวทางดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ในบางข้อ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

จากการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 พร้อมข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงตามคำแนะนำ และปรับรูปแบบประโยคให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น มีรายละเอียดตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 36 ตารางเปรียบเทียบแบบสอบถามเดิมและแบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุง

แบบสอบถามเดิมใน EDFR รอบที่ 1	แบบสอบถามใหม่ที่มีการปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
วิสัยทัศน์	
มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน	
พันธกิจ	
1. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลกอย่างเหมาะสมเป็นไปตามบริบทของพื้นที่และตามหลักสากล ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ	1. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างเหมาะสมเป็นไปตามบริบทของพื้นที่และตามหลักขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ
2. พัฒนา ส่งเสริม และเพิ่มศักยภาพเขตมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อความสมดุลและยั่งยืน	2. พัฒนา ส่งเสริม และเพิ่มศักยภาพเขตมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านการมีส่วนร่วมของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างสมดุล
3. พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาอย่างเป็นระบบโดยใช้ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเป็นเครื่องมือสนับสนุน	
กลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	

เป้าประสงค์	
1. สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อให้เห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พระนครศรีอยุธยา	1. สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม เพื่อให้เห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัด	2. ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม ให้เป็นแหล่งรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัด
แนวทางการดำเนินการ	
1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและสร้างจิตสำนึกแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการรับรู้แล้วนำไปปรับใช้ในชุมชน	1. เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการรับรู้แล้วนำไปปรับใช้ในชุมชนและส่งเสริมการต่อยอดความคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในรูปแบบต่างๆบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมที่มีอยู่เดิม
2. ร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เน้นการท่องเที่ยว บริการ และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนของแต่ละชุมชนโดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ เพื่อเป็นการสร้างรายได้และดึงดูดนักท่องเที่ยว	2. องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เน้นการท่องเที่ยว บริการ และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมอย่างยั่งยืนของแต่ละชุมชน บริการ และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชน เช่น กิจกรรมทำโรตีสายไหม ชมการแสดงศิลป การแสดงโบราณ เช่น ลำตัด ลิเกฮูลู ชมวิถีชีวิตชาวนาและประมงพื้นบ้าน เรียนรู้พืชสมุนไพร งานปั้นจิว ทำลูกประคบ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเรียนรู้วิธีการทำและเลือกซื้อขนมไทยตามต้นตำหรับทั่วทั่วทงกับมา โดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ เพื่อเป็นการสร้างรายได้และดึงดูดนักท่องเที่ยว
3. จัดให้มีคณะกรรมการทำงานร่วมจากทุกภาคส่วนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	3. จัดให้มีคณะกรรมการทำงานร่วมจากทุกภาคส่วนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมที่มีอยู่
4. ประชาสัมพันธ์แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เพื่อให้เกิดการรับรู้และยอมรับทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงสนับสนุนช่องทางการตลาดให้แก่สินค้าและบริการที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์	-ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ใส่ในกลยุทธ์ที่ 3 แทน
5. จัดให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน	4. จัดให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	
เป้าประสงค์	
1. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	
2.ยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน มาตรฐานสินค้าและบริการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	
3. ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน	
แนวทางการดำเนินการ	
1. ร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพขององค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้งภายในและโดยรอบพื้นที่มรดกโลก	1.องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพขององค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้งภายใน และโดยรอบ เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. จัดตั้งกองทุนวิจัยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	2. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา โดยอาจเริ่มศึกษาจากแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกที่มีลักษณะการเป็นชุมชนที่ใกล้เคียงกัน เช่น เกียวโต และนำมาปรับใช้ตามบริบทเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. บังคับใช้กฎหมายและระเบียบอย่างชัดเจนและจริงจังในเขตมรดกโลก เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัย และสร้างความประทับใจต่อผู้มาเยือน	3. บังคับใช้กฎหมายและระเบียบอย่างเคร่งครัด ชัดเจนและจริงจังในเขตมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัย และสร้างความประทับใจต่อผู้มาเยือน
4. จัดการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงาน ให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	4. จัดการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานจากทุกภาคส่วนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา
กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	
เป้าประสงค์	
1. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยาในจังหวัดใกล้เคียงและระดับประเทศ	1. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. ส่งเสริมพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	
แนวทางการดำเนินการ	
1. ศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกที่มีลักษณะการเป็นชุมชนที่ใกล้เคียงกัน	1. ศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกที่มีลักษณะการเป็นชุมชนที่ใกล้เคียงกัน เช่น เกียวโต

	ฮอยอัน และนำมาปรับใช้หรือเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. สร้าง Brand Awareness โดยการประชาสัมพันธ์แนวการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาผ่านสื่อต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งสนับสนุนช่องทางการตลาดให้กับชุมชนทั้งสินค้าและบริการผ่านแนวคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการรับรู้ และการยอมรับจากนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ	2. สร้างการรับรู้และจดจำพระนครศรีอยุธยาในฐานะแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งสนับสนุนช่องทางการตลาดให้กับชุมชนทั้งสินค้าและบริการผ่านแนวคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการรับรู้ และการยอมรับจากนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ
3. สานต่อสื่อสารเชิงลึก เน้นย้ำถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ความเป็นมา วัฒนธรรม ประเพณี ที่จะนำพาให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างอย่างมีคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งนำเสนอภาพของสินค้าคุณภาพและบริการที่น่าประทับใจเพื่อยกระดับภาพลักษณ์การท่องเที่ยว	
4. สื่อสารเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยาอย่างครอบคลุมผ่านทั้ง Traditional Media และ New Media ยอดนิยมระดับโลกและในพื้นที่ตลาดให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เสริมด้วยการติดตามบริหารจัดการภาพลักษณ์เชิงลบในสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ผ่าน Social Media และ Social Community	4. สื่อสารเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในเมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาอย่างครอบคลุมผ่านทั้งสื่อดั้งเดิม (Traditional Media) และ สื่อใหม่ (New Media) ที่เป็นที่ยุ้จักในระดับโลกและในพื้นที่ตลาดให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เสริมด้วยการติดตามบริหารจัดการภาพลักษณ์เชิงลบในสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) และชุมชนสังคมออนไลน์ (Social Community)
5. ยกย่องความสำเร็จของกิจกรรมและพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา กิจกรรมและพื้นที่ให้มีมาตรฐานในระดับสากล	
6. สานสัมพันธ์ สร้างความผูกพันและความภักดีกับนักท่องเที่ยวที่เป็นฐานลูกค้าปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นสร้างแรงจูงใจให้เดินทางมาเที่ยวซ้ำและกระตุ้นให้ใช้จ่ายเพิ่มขึ้นโดยนำเสนอสินค้าเชิงประสบการณ์ที่เพิ่มมูลค่า เน้นส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน	
7. ส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มกระแสหลักให้เดินทางในวันธรรมดาเพื่อลดการกระจุกตัวในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์	
8. สื่อสารเพื่อสร้างความรักและความภาคภูมิใจใน และปลุกจิตสำนึกรักและหวงแหนโบราณสถานในท้องถิ่น รวมถึงทรัพยากรทางวัฒนธรรมด้วยรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และยั่งยืน	
กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ	
เป้าประสงค์	
1. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ	
2. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวทั้งในเขตและโดยรอบเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	
3. ส่งเสริมบุคคลต้นแบบที่มีผลงานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	

แนวทางการดำเนินการ	
1. ศึกษาข้อกำหนด ระเบียบหลักเกณฑ์ และหนังสือคู่มือบริหารจัดการการท่องเที่ยวของมรดกโลกเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของมรดกโลก	
2. แปลคู่มือต่างๆของทางมรดกโลกอย่างละเอียดและถูกต้องเพื่อให้ชุมชนในท้องถิ่นรับคู่มือเหล่านี้ไปปฏิบัติ โดยมีการปรับไปใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ และสถานภาพของพื้นที่จริง	
3. จัดการฝึกอบรมผู้ประกอบการแหล่งเที่ยวทั้งในเรื่องกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเขตนมรดกโลก การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และภาษาต่างประเทศ	
4. ให้ความรู้ แนวคิด และวิธีปฏิบัติในเรื่องการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เรียนรู้การเป็นเจ้าบ้านที่ดี เพื่อช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงชุมชนในพื้นที่ควรได้รับการอบรมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเช่นกันซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและเป็นแนวทางการทำธุรกิจระยะยาวอีกด้วย	
5. พัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรมบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวของไทยให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้นให้เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือชำนาญเฉพาะทางในกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น สาขาธุรกิจโรงแรม และ สาขาธุรกิจนำเที่ยว	
6. สถานศึกษาและสถานประกอบการเอกชนร่วมกันพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและบุคลากรในสาขาอาชีพต่างๆ ทั้งในธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการโดยตรงและที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ	
กลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในเขตนมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	
เป้าประสงค์	
1. ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตนมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน	
แนวทางการดำเนินการ	
1. จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการมรดกโลก ซึ่งควรจะเป็นลักษณะ big data เพื่อให้มองภาพได้อย่างรอบด้าน สามารถเลือกมาใช้งานได้หลากหลาย มีความเป็นมิตรต่อผู้ใช้ (Ergonomic Design) ที่เที่ยงตรง แม่นยำ ถูกต้อง สมบูรณ์ และปลอดภัย	1. จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการมรดกโลก ที่มีลักษณะเป็นข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) เพื่อให้มองภาพได้อย่างรอบด้าน สามารถเลือกมาใช้งานได้หลากหลาย มีความเป็นมิตรต่อผู้ใช้ (Ergonomic Design) ที่เที่ยงตรง แม่นยำ ถูกต้อง สมบูรณ์ และปลอดภัย
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนธุรกิจท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์	
กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในเขตนมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	
เป้าประสงค์	
1. พัฒนาระดับคุณภาพและมาตรฐานที่พักระดับต่างๆในเขตนมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	
แนวทางการดำเนินการ	

1. ส่งเสริมโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของจังหวัด และตกแต่งให้เรียบง่ายแต่ดูดี เพื่อดูแลทำความสะอาดได้ง่าย และที่สำคัญซ่อมบำรุงรักษาได้ง่ายอีกด้วย	1. ส่งเสริมโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของจังหวัด โดยตกแต่งให้ดูดีตามและเรียบง่าย
2. จัดทำมาตรฐานโรงแรมและที่พักต่างๆสำหรับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยคำนึงถึงความสะดวก ปลอดภัย ใช้งานง่าย ทั้งนี้ควรมีการเข้าตรวจประเมินคุณภาพของที่พักก่อนการต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจการโรงแรมทุกปีเพื่อให้ที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มาตรฐาน	2. เข้าตรวจประเมินโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานของกรมการท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงความสะดวก ปลอดภัย ใช้งานง่าย ทั้งทางด้านกายภาพและการให้บริการให้อยู่ในสภาพที่ดี สะอาด มีมาตรฐานและปลอดภัย ทั้งนี้ควรมีการตรวจประเมินคุณภาพที่พักก่อนการต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจการโรงแรมทุกปีเพื่อให้ที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มาตรฐาน
3. สืบสวนคุณภาพของที่พัก ทั้งทางด้านกายภาพและการให้บริการให้อยู่ในสภาพที่ดี สะอาด มีมาตรฐานและปลอดภัย	ผู้เชี่ยวชาญแนะนำว่าให้รวมกับแนวทางการดำเนินการข้อ 2
4. จัดการประกวดโรงแรมและที่พักที่มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ที่ น่าจดจำ ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆเพื่อช่วยโปรโมทโรงแรมและที่พักนั้นๆ (หา Best practice) โดยอาจใช้เทคโนโลยีเป็นตัวช่วย	3. จัดการประกวดโรงแรมและที่พักที่มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ที่ น่าจดจำ ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อกำหนดเป็นแนวปฏิบัติที่ดี และเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆเพื่อช่วยโปรโมทโรงแรมและที่พักนั้นๆโดยใช้เทคโนโลยีเป็นตัวช่วย
5. Best practice ของโรงแรมและที่พักแต่ละประเภท จะถูกนำมาจัดทำเป็น Benchmark เพื่อนำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีการประเมินทุกปีเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และสามารถสร้างเป็นต้นแบบให้แหล่งท่องเที่ยวอื่นที่มีลักษณะเป็นเมืองโบราณ เพื่อให้การออกแบบของโรงแรมไม่ขัดแย้งกับบริบทของพื้นที่	4. แนวปฏิบัติที่ดีของโรงแรมและที่พักแต่ละประเภท จะถูกนำมาจัดทำเป็นหลักการเปรียบเทียบสมรรถนะ (Benchmark) เพื่อนำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีการประเมินทุกปีเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (และควรแบ่งออกเป็นข้อย่อยเพิ่มอีกข้อ)
	5. ส่งเสริม คุณภาพและมาตรฐานที่พักระดับต่างๆแต่ละประเภทในระดับประเทศ หรือสร้างเป็นต้นแบบให้แหล่งท่องเที่ยวอื่นที่มีลักษณะเป็นเมืองโบราณ เพื่อให้การออกแบบของโรงแรมไม่ขัดแย้งกับบริบทของพื้นที่

ผลการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2

การวิเคราะห์คำตอบในรอบที่ 2 เป็นการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพร้อมข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ เพื่อหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) อีกครั้ง เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันในคำตอบเดิมในแต่ละข้อคำถาม ผลการศึกษาคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 37 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของการร่างรูปแบบและกลยุทธ์การ
ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รอบที่ 2

วิสัยทัศน์/พันธกิจ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความเหมาะสม
วิสัยทัศน์			
มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อย่างยั่งยืน	5	1	เหมาะสม
พันธกิจ			
1. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดก โลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างเหมาะสมเป็นไปตามบริบท ของพื้นที่และตามหลักขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ที่จะช่วยสร้างความมั่นคง ทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ	5	0	เหมาะสม
2. พัฒนา ส่งเสริม และเพิ่มศักยภาพเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่าน การมีส่วนร่วมของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในเมือง มรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างสมดุล	4	0	เหมาะสม
3. พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างเป็นระบบโดยใช้ ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเป็นเครื่องมือสนับสนุน	4.5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 38 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่าค่ามัธย
ฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ค่าตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ
วิสัยทัศน์และพันธกิจของรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา มีโอกาสเป็นไปได้ในทุกข้อ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่า
พิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) (Q3-Q1) ≤ 1.5 ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 38 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และ
แนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 1

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความเหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	4	1	เหมาะสม
เป้าหมาย			
1. สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม เพื่อให้เห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
2. ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมให้เป็นแหล่งรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัด	4.5	0	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1. เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการรับรู้แล้วนำไปปรับใช้ในชุมชนและส่งเสริมการต่อยอดความคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในรูปแบบต่างๆบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมที่มีอยู่เดิม	5	0	เหมาะสม
2. องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนร่วมกันทำการสำรวจตรวจสอบ และประเมินคุณภาพของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เน้นการท่องเที่ยว บริการ และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมอย่างยั่งยืนของแต่ละชุมชน บริการ และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ของแต่ละชุมชน เช่น กิจกรรมทำโรตีสายไหม ชมการแสดง ศิลปะการแสดงโบราณ เช่น ลำตัด ลิเกฮูลู ชมวิถีชีวิต ชวนาและประมงพื้นบ้าน เรียนรู้พืชสมุนไพร งานปั้นจิว ทำลูกประคบ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเรียนรู้วิธีการทำ และเลือกซื้อขนมไทยตามต้นตำหรับท้าวทองกีบม้า โดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อเป็นการสร้างรายได้และดึงกลุ่มนักท่องเที่ยว	4.5	1	เหมาะสม
3. จัดให้มีคณะกรรมการทำงานร่วมจากทุกภาคส่วนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมที่มีอยู่	4.5	0	เหมาะสม

4. จัดให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน	5	0	เหมาะสม
--	---	---	---------

จากตารางที่ 39 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 1 ซึ่งประกอบไปด้วยเป้าประสงค์และแนวทางดำเนินการมีโอกาสเป็นไปได้ทุกข้อ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) (Q3-Q1) ≤ 1.5 ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 39 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 2

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความเหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
1. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
2.ยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน มาตรฐานสินค้าและบริการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
3. ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน	5	1	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1.องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพขององค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้งภายในและโดยรอบเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	4	0	เหมาะสม
2. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา โดยอาจเริ่มศึกษาจากแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกที่มีลักษณะการเป็นชุมชนที่ใกล้เคียงกัน เช่น เกียวโต และ	4	0	เหมาะสม

นำมาปรับใช้ตามบริบทเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา			
3. บังคับใช้กฎหมายและระเบียบอย่างเคร่งครัด ชัดเจนและจริงจัง ในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัย และสร้างความประทับใจต่อผู้มาเยือน	4	0	เหมาะสม
4. จัดการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานจากทุกภาคส่วนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนางานประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	4.5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 40 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ค่าตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 2 ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ทุกข้อ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 40 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 3

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R. (Q3-Q1)	ความเหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
1. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาทั้งในประเทศและต่างประเทศ	5	0	เหมาะสม
2. ส่งเสริมพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	5	0	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1. ศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกที่มีลักษณะการเป็นชุมชนที่ใกล้เคียงกัน เช่น เกียวโต ฮอยอัน และนำมาปรับใช้หรือเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก	4.5	0	เหมาะสม

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา			
2. สร้าง Brand Awareness โดยการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่เขตรมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาผ่านสื่อต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งสนับสนุนช่องทางการตลาดให้กับชุมชนทั้งสินค้าและบริการผ่านแนวคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการรับรู้ และการยอมรับจากนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ	4.5	1	เหมาะสม
3. สานต่อการสื่อสารเชิงลึก เน้นย้ำถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ ความเป็นมา วัฒนธรรม ประเพณี ที่จะนำพาให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างอย่างมีคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งนำเสนอภาพของสินค้าคุณภาพและบริการที่น่าประทับใจเพื่อยกระดับภาพลักษณ์การท่องเที่ยว	4.5	1	เหมาะสม
4. สื่อสารเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยาอย่างครอบคลุมผ่านทั้ง Traditional Media และ New Media ที่เป็นที่รู้จักในระดับโลกและในพื้นที่ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เสริมด้วยการติดตามบริหารจัดการภาพลักษณ์เชิงลบในสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ผ่าน Social Media และ Social Community	5	0	เหมาะสม
5. ยกย่องความสำเร็จของกิจกรรมและพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา กิจกรรมและพื้นที่ให้มีมาตรฐานในระดับสากล	4.5	0	เหมาะสม
6. สานสัมพันธ์ สร้างความผูกพันและความภักดีกับนักท่องเที่ยวที่เป็นฐานลูกค้าปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นสร้างแรงจูงใจให้เดินทางมาเที่ยวซ้ำและกระตุ้นให้ใช้จ่ายเพิ่มขึ้นโดยนำเสนอสินค้าเชิงประสบการณ์ที่เพิ่มมูลค่า เน้นส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน	5	0	เหมาะสม
7. ส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มกระแสหลักให้เดินทางในวันธรรมดาเพื่อลดการกระจุกตัวในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์	4.5	0	เหมาะสม
8. สื่อสารเพื่อสร้างความรักและความภาคภูมิใจและปลุกจิตสำนึกรักและหวงแหนโบราณสถานในท้องถิ่น รวมถึงทรัพยากรทางวัฒนธรรมด้วยรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และยั่งยืน	5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 41 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ค่าตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์และแนวทางดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ในทุกข้อ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 41 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 4

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความเหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
1. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ	5	0	เหมาะสม
2. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวทั้งในเขตและโดยรอบเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
3. ส่งเสริมบุคคลต้นแบบที่มีผลงานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1. ศึกษาข้อกำหนด ระเบียบหลักเกณฑ์ และหนังสือคู่มือบริหารจัดการการท่องเที่ยวของมรดกโลกเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของมรดกโลก	4	-1	เหมาะสม
2. แปลคู่มือต่างๆของทางมรดกโลกอย่างละเอียดและถูกต้องเพื่อให้ชุมชนในท้องถิ่นรับคู่มือเหล่านี้ไปปฏิบัติ โดยมีการปรับปรุงแก้ไขให้เข้ากับสถานการณ์ และสภาพของพื้นที่จริง	4	-0	เหมาะสม
3. จัดการฝึกอบรมผู้ประกอบการและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวทั้งในเรื่องกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเขตมรดกโลก การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และภาษาต่างประเทศ	5	0	เหมาะสม
4. จัดการอบรมให้ความรู้ แนวคิด และวิธีปฏิบัติกับชุมชนในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน เรียนรู้การเป็นเจ้าบ้านที่ดีเพื่อช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางการทำธุรกิจอย่างยั่งยืน	4.5	0	เหมาะสม
5. พัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรมบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวของไทยให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้นให้เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือชำนาญเฉพาะทางในกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น สาขาธุรกิจโรงแรม และ สาขาธุรกิจนำเที่ยว	4.5	0	เหมาะสม
6. สถานศึกษา สถานประกอบการเอกชนและชุมชนร่วมกันพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและบุคลากรในสาขาอาชีพต่างๆ ทั้งใน	4.5	0	เหมาะสม

ธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการโดยตรงและที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ			
---	--	--	--

จากตารางที่ 42 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ค่าตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 4 ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ทุกข้อ ซึ่งมีความมัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 42 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 5

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความเหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	4.5	0	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
1. ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน	4	0	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1. จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการมรดกโลก ที่มีลักษณะเป็น big data เพื่อให้มองภาพได้อย่างรอบด้าน สามารถเลือกมาใช้งานได้หลากหลาย มีความเป็นมิตรต่อผู้ใช้ (Ergonomic Design) ที่เที่ยงตรง แม่นยำ ถูกต้อง สมบูรณ์ และปลอดภัย	5	0	เหมาะสม
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนธุรกิจท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์	5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 43 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ค่าตอบของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 5 ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ในบางข้อ ซึ่งมีความมัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 43 แสดงความคิดเห็นการร่างกลยุทธ์ในรอบที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับเป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 6

กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	มัธยฐาน Mdn.	ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ I.R.(Q3-Q1)	ความเหมาะสม
กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของที่พักรับรองบริการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
เป้าประสงค์			
1. พัฒนาระดับคุณภาพและมาตรฐานที่พักระดับต่างๆในเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	5	0	เหมาะสม
แนวทางการดำเนินการ			
1. ส่งเสริมโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของจังหวัด โดยตกแต่งให้งดงามและเรียบง่าย	4	0	เหมาะสม
2. เข้าตรวจประเมินโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานของกรมการท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงความสะอาด ปลอดภัย ใช้งานง่าย ทั้งทางด้านกายภาพและการให้บริการให้อยู่ในสภาพที่ดี สะอาด มีมาตรฐานและปลอดภัย ทั้งนี้ควรมีการตรวจประเมินคุณภาพที่พักก่อนการต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจการโรงแรมทุกปีเพื่อให้ที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มาตรฐาน	5	0	เหมาะสม
3. จัดการประกวดโรงแรมและที่พักที่มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ที่น่าจดจำของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อกำหนดเป็นแนวปฏิบัติที่ดีและเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆเพื่อช่วยส่งเสริมการขายโรงแรมและที่พักนั้นๆโดยใช้เทคโนโลยีเป็นตัวช่วย	5	0	เหมาะสม
4. แนวปฏิบัติที่ดีของโรงแรมและที่พักแต่ละประเภท จะถูกนำมาจัดทำเป็นหลักการเปรียบเทียบสมรรถนะ (Benchmark) เพื่อนำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีการประเมินทุกปีเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน	5	0	เหมาะสม
5. ส่งเสริม คุณภาพและมาตรฐานที่พักระดับต่างๆแต่ละประเภทในระดับประเทศ หรือสร้างเป็นต้นแบบให้แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีลักษณะเป็นเมืองโบราณ เพื่อให้การออกแบบของโรงแรมไม่ขัดแย้งกับบริบทของพื้นที่	5	0	เหมาะสม

จากตารางที่ 44 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 พบว่าค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คำตอบของผู้เชี่ยวชาญ

เกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 6 ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์และแนวทางดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้ในบางข้อ ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ได้เกินกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) $(Q3-Q1) \leq 1.5$ ถือว่ามีระดับความเหมาะสม

ตารางที่ 44 แสดงความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างผล EDFR รอบที่ 1 และ 2 เกี่ยวกับกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	EDFR		EDFR		ผลต่าง	ระดับความ เหมาะสม
	รอบที่ 1		รอบที่ 2			
	Md.	I.R.	Md.	I.R.	Md.	
วิสัยทัศน์ มรดกโลกพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน	5	1	5	1	0.00	มากที่สุด
1. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างเหมาะสมเป็นไปตามบริบทของพื้นที่และตามหลักขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
2. พัฒนา ส่งเสริม และเพิ่มศักยภาพเขตมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านการมีส่วนร่วมของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างสมดุล	4	0	4	0	0.00	มากที่สุด
3. พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างเป็นระบบโดยใช้ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเป็นเครื่องมือสนับสนุน	4.5	0	4.5	0	0.00	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	4	1	4	1	0.00	มากที่สุด
เป้าประสงค์						
1. สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม เพื่อให้เห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
2. ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม ให้เป็นแหล่งรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัด	4.5	0	4.5	0	0.00	มากที่สุด

แนวทางการดำเนินการ						
กลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา						
1. เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่องค์กร ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการรับรู้แล้วนำไปปรับใช้ในชุมชน และส่งเสริมการต่อยอดความคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในรูปแบบต่างๆบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมที่มีอยู่เดิม	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
2. องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เน้นการท่องเที่ยว บริการ และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมของแต่ละชุมชน เช่น กิจกรรมทำโรตีสายไหม ชมการแสดง ศิลปะการแสดงโบราณ เช่น ลำตัด ลิเกฮูลู่ ชมวิถีชีวิตชาวนาและประมงพื้นบ้าน เรียนรู้พืชสมุนไพร งานปั้นจิว ทำลูกประคบ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเรียนรู้วิธีการทำและเลือกซื้อขนมไทยตามต้นตำหรับทำวทองกิบม้า โดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อเป็นการสร้างรายได้และดึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน	4.5	1	4.5	1	0.00	มากที่สุด
3. จัดให้มีคณะกรรมการทำงานร่วมจากภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมที่มีอยู่	4.5	0	4.5	0	0.00	มากที่สุด
4. จัดให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
เป้าประสงค์						
1. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
2.ยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน มาตรฐานสินค้าและบริการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
3. ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน	5	1	5	1	0.00	มากที่สุด

แนวทางการดำเนินการ						
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา						
1.องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพขององค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้งภายในและโดยรอบเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	4	0	4	0	0.00	มากที่สุด
2. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา โดยอาจเริ่มศึกษาจากแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกที่มีลักษณะการเป็นชุมชนที่ใกล้เคียงกัน เช่น เกียวโต และนำมาปรับใช้ตามบริบทเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	4	0	4	0	0.00	มากที่สุด
3. บังคับใช้กฎหมายและระเบียบอย่างเคร่งครัด ชัดเจนและจริงจังในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัย และสร้างความประทับใจต่อผู้มาเยือน	4	0	4	0	0.00	มากที่สุด
4. จัดการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานจากทุกภาคส่วนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา	4.5	1	4.5	1	0.00	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
เป้าประสงค์						
1. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาทั้งในประเทศและต่างประเทศ	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
2. ส่งเสริมพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
แนวทางการดำเนินการ						
กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา						
1. ศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกที่มีลักษณะการเป็นชุมชนที่ใกล้เคียงกัน เช่น เกียวโต ฮอยอัน และนำมาปรับใช้หรือเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	4.5	0	4.5	0	0.00	มากที่สุด

2. สร้างการรับรู้และจดจำพระนครศรีอยุธยาในฐานะแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งสนับสนุนช่องทางการตลาดให้กับชุมชนทั้งสินค้าและบริการผ่านแนวคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการรับรู้ และการยอมรับจากนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ	4.5	1	4.5	1	0.00	มากที่สุด
3. สานต่อสื่อสารเชิงลึก เน้นย้ำถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ ความเป็นมา วัฒนธรรม ประเพณี ที่จะนำพาให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างอย่างมีคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งนำเสนอภาพของสินค้าคุณภาพและบริการที่น่าประทับใจเพื่อยกระดับภาพลักษณ์การท่องเที่ยว	4.5	1	4.5	1	0.00	มากที่สุด
4. สื่อสารเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในเมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาอย่างครอบคลุมผ่านทั้งสื่อดั้งเดิม (Traditional Media) และ สื่อใหม่ (New Media) ที่เป็นที่ยุ้จักในระดับโลกและในพื้นที่ตลาดให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เสริมด้วยการติดตามบริหารจัดการภาพลักษณ์เชิงลบในสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) และ ชุมชนสังคมออนไลน์ (Social Community)	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
5. ยกย่องความสำเร็จของกิจกรรมและพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมและพื้นที่ให้มีมาตรฐานในระดับสากล	4.5	0	4.5	0	0.00	มากที่สุด
6. สานสัมพันธ์ สร้างความผูกพันและความภักดีกับนักท่องเที่ยวที่เป็นฐานลูกค้าปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นสร้างแรงจูงใจให้เดินทางมาเที่ยวซ้ำและกระตุ้นให้ใช้จ่ายเพิ่มขึ้นโดยนำเสนอสินค้าเชิงประสบการณ์ที่เพิ่มมูลค่า เน้นส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
7. ส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มกระแสหลักให้เดินทางในวันธรรมดาเพื่อลดการกระจุกตัวในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์	4.5	0	4.5	0	0.00	มากที่สุด
8. สื่อสารเพื่อสร้างความรักและความภาคภูมิใจและปลูกจิตสำนึกรักและหวงแหนโบราณสถานในท้องถิ่น รวมถึงทรัพยากรทางวัฒนธรรมด้วยรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และยั่งยืน	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
เป้าประสงค์						
1. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
2. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวทั้งในเขตและโดยรอบเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
3. ส่งเสริมบุคคลต้นแบบที่มีผลงานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	5	1	5	1	0.00	มากที่สุด
แนวทางการดำเนินการ						
กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา						
1. ศึกษาข้อกำหนด ระเบียบหลักเกณฑ์ และหนังสือคู่มือบริหารจัดการการท่องเที่ยวของมรดกโลกเพื่อการปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของมรดกโลก	4	1	4	1	0.00	มากที่สุด
2. แปลคู่มือต่างๆของทางมรดกโลกอย่างละเอียดและถูกต้อง เพื่อให้ชุมชนในท้องถิ่นรับคู่มือเหล่านี้ไปปฏิบัติ โดยมีการปรับไปใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ และสภาพของพื้นที่จริง	4	1	4	1	0.00	มากที่สุด
3. จัดการฝึกอบรมผู้ประกอบการและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวทั้งในเรื่องกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเขตมรดกโลก การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และภาษาต่างประเทศ	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
4. จัดการอบรมให้ความรู้ แนวคิด และวิธีปฏิบัติกับชุมชนในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน เรียนรู้การเป็นเจ้าบ้านที่ดี เพื่อช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางการทำธุรกิจอย่างยั่งยืน	4.5	0	4.5	0	0.00	มากที่สุด
5. พัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรมบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวของไทยให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้นให้เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือชำนาญเฉพาะทางในกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น สาขาธุรกิจโรงแรม และ สาขาธุรกิจนำเที่ยว	4.5	0	4.5	0	0.00	มากที่สุด
6. สถานศึกษา สถานประกอบการเอกชนและชุมชนร่วมกันพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและบุคลากรในสาขาอาชีพต่างๆ ทั้งในธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการโดยตรงและที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ	4.5	0	4.5	0	0.00	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมือง	4.5	0	4.5	0	0.00	มากที่สุด

มรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา						
เป้าประสงค์						
1. ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน	4	1	4	1	0.00	มากที่สุด
แนวทางการดำเนินการ						
กลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา						
1. จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการมรดกโลก ที่มีลักษณะเป็นกลุ่มข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) เพื่อให้มองภาพได้อย่างรอบด้าน สามารถเลือกมาใช้งานได้หลากหลาย มีความเป็นมิตรต่อผู้ใช้ (Ergonomic Design) เพียงตรง เม่นยำ ถูกต้อง สมบูรณ์ และปลอดภัย	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนธุรกิจท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของที่พักรับรองบริการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา						
เป้าประสงค์						
1. พัฒนาระดับคุณภาพและมาตรฐานที่พักระดับต่างๆในเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
แนวทางการดำเนินการ						
กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของที่พักรับรองบริการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา						
1. ส่งเสริมโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของจังหวัด โดยตกแต่งให้ดูงามและเรียบง่าย	4	0	4	0	0.00	มากที่สุด
2. ตรวจสอบประเมินโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานของกรมการท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงความสะอาด ปลอดภัย ใช้งานง่าย ทั้งทางด้านกายภาพและการให้บริการให้อยู่ในสภาพที่ดี สะอาด มีมาตรฐานและปลอดภัย ทั้งนี้ควรมีการตรวจประเมินคุณภาพที่พักก่อนการต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจการโรงแรมทุกปีเพื่อให้ที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มาตรฐาน	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
3. จัดการประกวดโรงแรมและที่พักที่มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ที่น่าจดจำของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อกำหนดเป็นแนวปฏิบัติที่ดี และเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆเพื่อช่วยส่งเสริมการขายโรงแรมและที่พักนั้นๆโดยใช้เทคโนโลยีเป็นตัวช่วย	5	1	5	1	0.00	มากที่สุด
4 แนวปฏิบัติที่ดีของโรงแรมและที่พักแต่ละประเภท จะถูกนำมาจัดทำเป็น หลักการเปรียบเทียบ สมรรถนะ (Benchmark) เพื่อนำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยมีการประเมินทุกปีเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด

5. ส่งเสริม คุณภาพและมาตรฐานที่พึงประสงค์ต่างๆแต่ละประเภทในระดับประเทศ หรือสร้างเป็นต้นแบบให้แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆที่มีลักษณะเป็นเมืองโบราณ เพื่อให้การออกแบบของโรงแรมไม่ขัดแย้งกับบริบทของพื้นที่	5	0	5	0	0.00	มากที่สุด
---	---	---	---	---	------	-----------

จากตารางที่ 45 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ของรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พร้อมทั้งเป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการที่ได้จากการทำ EDFR แบบปรับปรุง (รอบที่ 2) พบว่ากลยุทธ์และแนวทางดำเนินการทุกข้ออยู่ในระดับเหมาะสม

ส่วนที่ 4 ผลการประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา (Seminar Forum) โดยการจัดประชุมเชิงนโยบาย (Policy Meeting) เพื่อรับรองรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการจัดประชุมเชิงนโยบายเพื่อยืนยันรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในวันที่พฤหัสบดีที่ 17 พฤษภาคม 2561 ณ ห้องประชุมสถาบันอยุธยาศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้มีการเสนอข้อสรุปถึงการกำหนดรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 6 กลยุทธ์ข้างต้น มีการอภิปรายซักถามและแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยที่ผู้เข้าร่วมประชุมนโยบายได้พิจารณาความเชื่อมโยงกับการเก็บข้อมูลด้วยเทคนิค EDFR และมีความเห็นอย่างฉันทามติ (Consensus) เห็นพ้องต้องกันในประเด็นต่างๆ ทั้งในภาพรวมกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยจึงได้สรุปกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ดังนี้

4.1 ความเหมาะสมของกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก โดยการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างเหมาะสมเป็นไปตามบริบทของพื้นที่และตามหลักการขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ พัฒนา ส่งเสริม และเพิ่มศักยภาพเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านการมีส่วนร่วมของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างสมดุล และการพัฒนาโลกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างเป็นระบบโดยใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศเป็นเครื่องมือสนับสนุน ตามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมวิสัยทัศน์และพันธกิจของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของ

ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยในทุกประเด็น โดยมีความเห็นว่าทั้งวิสัยทัศน์และพันธกิจนั้น เป็นไปได้และเหมาะสม

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญา บนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ประกอบด้วยเป้าประสงค์จำนวน 2 ประการ ดังนี้ 1) สร้างความรู้ ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบน พื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม เพื่อให้เห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 2) ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เขตมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารย ธรรม ให้เป็นแหล่งรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัด ทั้งนี้ตามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับ กลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์ และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งเป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วม ประชุมเห็นด้วยในทุกประเด็น โดยมีความเห็นว่า กลยุทธ์ที่ 1 นั้นเป็นไปได้และเหมาะสม

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์จำนวน 3 ประการ คือ 1) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดก โลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) ยกกระดับโครงสร้างพื้นฐาน มาตรฐานสินค้าและบริการเพื่อ สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3) ส่งเสริมการ พัฒนาและต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการใช้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน ทั้งนี้ตามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับกลยุทธ์ ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัด พระนครศรีอยุธยา รวมทั้งเป้าประสงค์กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการตามความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยในทุกประเด็น โดยมีความเห็นว่ากลยุทธ์ที่ 2 นั้นเป็นไปได้และ เหมาะสม

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและ การตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วย เป้าประสงค์จำนวน 2 ประการ คือ 1) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมือง มรดกโลก พระนครศรีอยุธยาทั้งในประเทศและต่างประเทศสร้างระบบนิเวศและพัฒนาการจัดการ พื้นที่สร้างสรรค์ให้เกิดเป็นรูปธรรม และ 2) ส่งเสริมพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีความ เชื่อมโยงกับพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ ทั้งนี้ตามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนา ด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา รวมทั้งเป้าประสงค์กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยในทุกประเด็น โดยมีความเห็นว่ากลยุทธ์ที่ 3 นั้นเป็นไปได้และเหมาะสม

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์จำนวน 3 ประการ คือ 1) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ 2) จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวทั้งในเขตและโดยรอบเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา และ 3) ส่งเสริมบุคคลต้นแบบที่มีผลงานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา ทั้งนี้ตามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งเป้าประสงค์กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยในทุกประเด็น โดยมีความเห็นว่ากลยุทธ์ที่ 4 นั้นเป็นไปได้และเหมาะสม

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์จำนวน 1 ประการ คือ 1) ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน ทั้งนี้ตามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งเป้าประสงค์กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยในทุกประเด็น โดยมีความเห็นว่ากลยุทธ์ที่ 5 นั้นเป็นไปได้และเหมาะสม

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของที่พักรับรองบริการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์จำนวน 1 ประการ คือ 1) พัฒนาระดับคุณภาพและมาตรฐานที่พักระดับต่างๆในเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา ทั้งนี้ตามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของที่พักรับรองบริการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งเป้าประสงค์กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยในทุกประเด็น โดยมีความเห็นว่ากลยุทธ์ที่ 6 นั้นเป็นไปได้และเหมาะสม

จากการจัดประชุมเพื่อหาข้อสรุปเชิงนโยบาย (Policy Meeting) ผู้เข้าร่วมประชุม ทั้ง 32 คนมีความเห็นว่ารูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติต่อไป

4.2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้เข้าร่วมประชุม

ที่ประชุมยังมีข้อเสนอว่า รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้นจะมีประโยชน์เป็นอย่างยิ่งหากจะมีการนำกลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางดำเนินการไปสู่การปฏิบัติจริงในแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้กำหนดกลยุทธ์จะต้องนำไปปฏิบัติให้ได้ตามกลยุทธ์ ดังคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิจากที่ประชุมว่า

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะเป็นความจริงขึ้นมาได้เมื่อทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือชุมชนร่วมมือกัน ทั้งนี้การพัฒนา ส่งเสริม และการเพิ่มศักยภาพเมืองมรดกโลกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรเริ่มจากความต้องการของชุมชนเป็นพื้นฐาน เพื่อตอบสนองคนที่อยู่ในพื้นที่เป็นหลัก จากนั้นจึงมาสู่ภาคเอกชน ส่วนภาครัฐควรมีหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน เพื่อให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ แบ่งปันประสบการณ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของตัวเอง ชุมชนควรมีการพัฒนาสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรมที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ เพื่อให้ชุมชนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ เกิดความรัก ความผูกพันกับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เรามี และมันจะทำให้เขาอยากจะรักษาและปกป้องทรัพยากรนั้นๆอย่างแท้จริง

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15, 17 พฤษภาคม 2561)

จากการประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความเห็นชอบในภาพรวมของรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมบางประการดังนี้ 1) ความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาขึ้นอยู่กับการบูรณาการการทำงานของภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในพื้นที่เป็นสำคัญ และ 2) แนวทางการดำเนินการด้านระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศนั้นมีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก จึงนับได้ว่าเป็นกลยุทธ์ที่ดีและน่าสนใจยิ่ง ควรมีการเพิ่มการอบรมการใช้งานระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศให้แก่บุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพราะการมีระบบสารสนเทศที่ดีแต่ผู้ใช้งานไม่สามารถใช้งานระบบให้เกิดประโยชน์ได้ก็จะทำให้การขับเคลื่อนวิสัยทัศน์นั้นเป็นไปได้ช้า อีกทั้งควรมีการตรวจสอบข้อมูลที่น่าเชื่อถือหรือเผยแพร่ผ่านระบบสารสนเทศดังกล่าวด้วย และควรมีการกำหนดระดับการเข้าถึงข้อมูลเพื่อรักษาข้อมูลให้ปลอดภัยและสามารถนำไปใช้อย่างถูกต้องตรงกับวัตถุประสงค์

ประเด็นสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เกิดขึ้นจริงได้นั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวจำเป็นต้องร่วมกันกำหนดแผนปฏิบัติการอย่างเป็นขั้นตอน พร้อมกับการวางเป้าหมายของแต่ละชั้นอย่างชัดเจนว่าต้องการให้ประสบความสำเร็จในเรื่องใดบ้างทั้งนี้แผนปฏิบัติการนี้จะต้องคำนึงถึงบริบทของพื้นที่นั้นๆเป็นสำคัญ โดยที่ไม่ควรลืมนำหลักการบริหารและการจัดการท่องเที่ยวขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติเข้าร่วมพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของแต่ละแผน ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนควรวางเป้าประสงค์ในการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แต่ละขั้นตอน นอกจากนี้ส่วนงานการปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมสำคัญในการจัดทำแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก และมีการระบุข้อควรปฏิบัติในส่วนงานการปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย โดยต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากส่วนงานการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความใกล้ชิดกับชุมชนมากกว่าหน่วยราชการอื่นๆ ส่วนงานการปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะเป็นหน่วยงานแรกที่จะเข้าไปสู่ชุมชน

การเพิ่มขีดความสามารถในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรพัฒนาเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบโดยใช้ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเป็นเครื่องมือสนับสนุน ทั้งทางด้านสังคมและวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ควรมีการส่งเสริมให้แต่ละชุมชนลงนำหลักการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไปทดลองและประยุกต์ใช้ในพื้นที่จริง และให้องค์กรทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนมีส่วนร่วมช่วยในการวิเคราะห์สาเหตุ ปัญหา อุปสรรค ข้อได้เปรียบ ภัยคุกคาม เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างรอบด้าน และมีการออกมาตรการที่สอดคล้องและเหมาะสมในการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการครอบคลุมในทุกพื้นที่ รวมถึงมีรูปแบบการติดตามและประเมินผล รวมถึงการผลักดัน พัฒนาให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

จากการจัดทำกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในการประชุมเสวนาสร้างสรรค์เชิงปัญญา (Policy Meeting) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยอมรับร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อันประกอบด้วยกลยุทธ์ทั้งหมด 6 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และกลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังแผนภูมิที่ 11

รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

<p>วิสัยทัศน์ มรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน</p> <p>พันธกิจ 1) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างเหมาะสมเป็นไปตามบริบทของพื้นที่และตามหลักขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ 2) พัฒนา ส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านการมีส่วนร่วมของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน 3) พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิง</p>					
<p>กลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์ อารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p>	<p>กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p>
<p>แนวทางการดำเนินการที่ 1 แฝงความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์ และอารยธรรมแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 2 ร่วมกันทำการสำรวจตรวจสอบประเมินคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 3 จัดให้มีคณะกรรมการทำงานร่วมนักวิชาการภาคเอกชนและชุมชนที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 4 จัดให้มีการทบทวนติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์</p>	<p>แนวทางการดำเนินการที่ 1 ภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนร่วมกันสำรวจประเมินคุณภาพองค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 2 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 3 บังคับใช้กฎหมายและระเบียบอย่างเคร่งครัดที่ออกมาเป็นระเบียบเรียบร้อยความปลอดภัยและประทับใจผู้มาเยือน</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 4 จัดประชุมร่วมทบทวนติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์</p>	<p>แนวทางการดำเนินการที่ 1 ศึกษาแนวทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกที่มีลักษณะเป็นชุมชนมีอัตลักษณ์</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 2 สร้างการรับรู้และจัดจำหน่ายพระนครศรีอยุธยาในฐานะแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 3 สื่อสารถึงแก่นแท้ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ประเพณี ที่จะให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่แตกต่าง</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 4 สื่อสารผ่านสื่อต่างๆและติดตามบริหารจัดการลักษณะสืบ</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 5 ย่อยทบทวนสิ่งที่ได้กับแบบ</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 6 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมและวัฒนธรรม</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 7 ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวและชุมชนร่วมพัฒนาแนวทางการดำเนินการที่สื่อสังคมออนไลน์ที่มีลักษณะเป็นชุมชนมีอัตลักษณ์</p>	<p>แนวทางการดำเนินการที่ 1 ศึกษาข้อจำกัดของบุคลากรและคู่มือบริหารจัดการท่องเที่ยวของมรดกโลก</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 2 แต่คู่มือต่างๆของมรดกโลกที่อื่นที่ชุมชนมีคู่มือปฏิบัติ โดยมีส่วนที่ต่างกันตามภูมิและสภาพพื้นที่ที่จริง</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 3 จัดอบรมผู้ประกอบการและชุมชนมีสื่อสังคมที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยว</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 4 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ผู้ประกอบการ นักศึกษาและวิทยากรปฏิบัติ ฝึกอบรมนักท่องเที่ยวต่างชาติ</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 5 ส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตสำนึกที่ดีต่อชุมชนและนักท่องเที่ยว</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 6 สนับสนุนบุคลากรที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์</p>	<p>แนวทางการดำเนินการที่ 1 ส่งเสริมโรงแรมและที่พักต่างๆให้มีกรอบแบบและมาตรฐานให้สอดคล้องกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 2 พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริการจัดการเมืองมรดกโลกที่มีลักษณะเป็นกลุ่มข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) ที่เชื่อมโยงกับภาพของเมืองมรดกโลกได้อย่างรอบด้านสามารถเชื่อมโยงใช้งานได้หลากหลาย</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 3 จัดทำระบบมาตรฐานอย่างเคร่งครัด</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 4 พัฒนาระบบมาตรฐานอย่างเคร่งครัด</p> <p>แนวทางการดำเนินการที่ 5 ส่งเสริมคุณภาพมาตรฐานที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจ</p>	

แผนภูมิที่ 15 กลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการณ์และความต้องการในด้านรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) ร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3) ร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4) นำเสนอและรับรองรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นการวิจัยและพัฒนาาร่วมกับการวิจัยเชิงนโยบาย เก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับเทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR โดยการวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และการประชุมเชิงนโยบายกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์และความต้องการในด้านรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการศึกษาเอกสาร การสร้างแบบวิเคราะห์โดยให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการสัมภาษณ์เชิงลึกการวิจัยเชิงคุณภาพ (In-Depth Interview) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานด้านสภาพการณ์และความต้องการด้านรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นกลุ่มที่ปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วยเทคนิค SWOT Analysis และหาความสัมพันธ์ด้วยวิธี TOWS Matrix, 7's Model, PESTEL Analysis นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1.2 มาวิเคราะห์ด้วยวิธี SWOT Analysis, TOWS Matrix, 7'S Model, และ PESTEL Analysis เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกิดจากการประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายใน ได้ผลการศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบันและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยนำข้อมูลสภาพการณ์และความต้องการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 1 มาร่างเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลังจากนั้นผู้วิจัยนำร่างรูปแบบที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา มาสังเคราะห์ร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการร่างกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยวิธีการวิจัยเชิงอนาคตด้วยเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research: EDFR) โดยผู้วิจัยจัดทำร่างกลยุทธ์และนำร่างกลยุทธ์ที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ด้วยการใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) หลังจากปรับปรุงแบบสอบถามตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงอนาคตเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research: EDFR) สอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ 20 คนจำนวน 2 รอบ กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งจากภาครัฐ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ตอบรับแบบสอบถามกลับมาครบ จำนวน 20 คน ผู้วิจัยนำผลการตอบแบบสอบถาม มาดำเนินการวิเคราะห์หาค่าคำตอบที่ได้ทางสถิติ ปรับแก้ไขคำถามที่ไม่ชัดเจนให้ตรงประเด็นมากขึ้น และเพิ่มตำแหน่งของมัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อพิจารณายืนยันการคงไว้ของคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติและสรุปอภิปรายตามกระบวนการวิจัย นำเสนอเป็นร่างรูปแบบกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอและรับรองรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยตรวจสอบความเหมาะสมและรับรองรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 2 และขั้นตอนที่ 3 โดยการจัดประชุมเสวนาสถาปัตยกรรมศาสตร์ทางปัญญา (Seminar Forum) เพื่อประชุมนำเสนอ นโยบาย (Policy Meeting) โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มนักวิชาการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) รวมทั้งสิ้นจำนวน 32 คน เพื่อร่วมประเมินตรวจสอบความสำคัญและความเหมาะสม โดยการอภิปรายตามองค์ประกอบของกลยุทธ์ เป้าประสงค์ แนวทางการดำเนินการและประเด็นต่างๆ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และข้อมูลเชิงคุณภาพ นำผลการวิจัยที่ได้มาปรับปรุงและนำเสนอร่างรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สรุปผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาโดยการวิเคราะห์เอกสาร

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์และศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เริ่มต้นด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) โดยการรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 ภาพรวมการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองบรีวาร มีความโดดเด่นในด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม และ สถาปัตยกรรม และความโดดเด่นในด้านความชาญฉลาดของชุมชนโบราณในการเลือกที่ตั้งชุมชน สิ่งที่หลงเหลือเป็นสิ่งที่ยืนยันถึงความเป็นเอกลักษณ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและอารยธรรมที่โดดเด่น ส่วนทางด้านสังคมนั้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยายังพบปัญหาด้านสังคมโดยเฉพาะด้านประชากร สำหรับด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น พบปัญหามลพิษจากภาคอุตสาหกรรม และปัญหาการบริหารจัดการน้ำ โดยเฉพาะในช่วงน้ำหลาก ทั้งในภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมเป็นประเด็นสำคัญ

ด้านเศรษฐกิจ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมเป็นหลัก ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด เป็นอันดับที่ 4 ของประเทศ และเป็นอันดับที่ 1 ของภาคกลาง

ด้านการท่องเที่ยว จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับการประกาศเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมเมื่อปี พ.ศ. 2534 เป็นผลให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองที่มีนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้ความสนใจเข้ามาเยี่ยมชมตลอดทั้งปี (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบและกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

จากการสัมภาษณ์สภาพการณ์และความต้องการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้วิธีวิธีสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้คือ แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีแนวคำถาม ดังนี้ 1. ภาพรวมการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2. สภาพการณ์การท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4. ความต้องการและความคาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 5. ปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ภาพรวมของการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภายหลังจากสถานการณ์น้ำท่วมใหญ่เมื่อปี พ.ศ. 2554 ภาพรวมของการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำนวนนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างประเทศมีจำนวนมากขึ้น และรายได้จากการท่องเที่ยวมากขึ้นเช่นกัน ทั้งนี้มาจากการเดินทางที่สะดวกสบาย นักท่องเที่ยวสามารถเลือกเส้นทางการเดินทางมาพระนครศรีอยุธยาได้หลากหลายเส้นทาง เช่น ทางรถ ทางเรือ ทางรถไฟ พระนครศรีอยุธยามีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น โดยเฉพาะทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี วิถีชีวิตของผู้คนยังดำเนินไปอย่างเนิบช้าแบบบรรยากาศชุมชนริมน้ำ ความเป็นมิตรกับทุกคน บรรยากาศอบอุ่น มีลักษณะเป็นเจ้าบ้านที่ดีเนื่องจากคนพระนครศรีอยุธยาคู่กันเคยกับผู้คนจากต่างแดนมาตั้งแต่สมัยโบราณ อาหารและขนบมีความเป็นเอกลักษณ์จากวัฒนธรรมหลากหลายได้ผสม

กลมกลืนกันและรับการตกทอดจากรุ่นสู่รุ่น นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเรียนรู้สัมผัสวิถีชีวิตเหล่านี้ได้จากประสบการณ์จริงผ่านกิจกรรม และกลุ่มที่พักโฮมสเตย์ที่ดำเนินการโดยชาวบ้านกลุ่มต่างๆ หลายกลุ่ม ทั้งนี้นักท่องเที่ยวต่างชาติจะแบ่งออกไปได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ค้างคืนอยู่ในอยุธยา มักเป็นกลุ่มที่มีความสนใจวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ต้องการท่องเที่ยวอย่างไม่เร่งรีบ ใช้เวลาในการสัมผัสบรรยากาศของเมืองมรดกโลกอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยมักจะทำการศึกษารายการจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างดี ทั้งจากสื่อและสังคมออนไลน์และหนังสือคู่มือแนะนำเที่ยว มีความหลงใหลในประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี ในขณะที่นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เป็นกลุ่มเข้าไปเย็นกลับ (Day trip) มักจะเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ซื้อรายการการเดินทางมาเป็นแพคเกจ มีความเร่งรีบในการเดินทางเนื่องจากรายการท่องเที่ยวมักอัดแน่น ทำให้ไม่มีเวลาในการชื่นชมพื้นที่มรดกโลกมากนัก แต่สิ่งที่เหมือนกันในกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติคือนักท่องเที่ยวค่อนข้างรู้จักสัญลักษณ์มรดกโลกค่อนข้างดี จึงอยากมาสัมผัสเรียนรู้แหล่งมรดกโลกที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และมีความสนใจใคร่รู้ว่าทำไมพระนครศรีอยุธยาจึงได้รับการคัดเลือกเป็นมรดกโลก สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยมักจะเป็นนักท่องเที่ยวประเภทเข้าไปเย็นกลับ เนื่องจากพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร ไม่ต้องใช้เวลาในการตัดสินใจมาพระนครศรีอยุธยามากนัก โดยมักจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยค่อนข้างหนาแน่นช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดยาวตามเทศกาลโดยเฉพาะกลุ่มคนไทยนิยมการมาไหว้พระทำบุญเสริมสิริมงคลให้กับตนเอง รายการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยม คือ การทัวร์ไหว้พระ 9 วัด เช่น พระวิหารมงคลบพิตร วัดพนัญเชิง วัดพระศรีสรรเพชญ์ วัดพระราม วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ วัดราชประดิษฐาราม วัดใหญ่ชัยมงคล วัดไชยวัฒนาราม และสิ่งหนึ่งที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมักไม่พลาดคือการซื้อของฝากกลับไปบ้าน ไม่ว่าจะเป็นอาหารหรือขนมไทยที่มีให้เลือกมากมายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนอีกกลุ่มจะเป็นกลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่มักจะมาทัศนศึกษาตามโบราณสถานและพิพิธภัณฑ์ต่างๆ ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าจุดเด่นสำคัญของการท่องเที่ยวอยุธยาคือตัวแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมในพื้นที่นั่นเอง

2.2 สภาพการณ์ของการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประเด็นสภาพการณ์การท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกนั้น เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยากำลังได้รับความสนใจอย่างล้นหลามจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและประเทศเพื่อนบ้านจากปรากฏการณ์การตามรอยละครไทยที่ได้รับความนิยม เช่น พิชชวาสศรีอยุธยา และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุพเพสันนิวาสซึ่งประสบความสำเร็จและได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง ละครเหล่านี้เป็นละครย้อนอดีตไปยังสมัยที่พระนครศรีอยุธยายังเป็นราชธานี และใช้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นฉากหลังสำคัญ ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของลักษณะกลุ่มนักท่องเที่ยวจากในอดีต พระนครศรีอยุธยามักเป็นจุดมุ่งหมายของนักท่องเที่ยวกลุ่มสูงอายุนิยมมาไหว้พระเสริมสิริมงคลสำหรับตนเองและครอบครัว หลังจากเกิดปรากฏการณ์ตามรอยละคร นักท่องเที่ยวกลุ่มครอบครัว กลุ่มวัยรุ่นเข้ามาท่องเที่ยวกันมากขึ้น สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจากแหล่งอื่น เช่น จากประเทศแถบลาตินอเมริกา อเมริกาเหนือ หรือ ยุโรปยังคงให้ความสนใจกับประวัติศาสตร์และโบราณคดีในแหล่งมรดกโลก รวมทั้งสนใจวิถีชีวิตของคนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาดั้งเดิม ทั้งนี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมและเรียนรู้เพิ่มเติม

มากมาย เช่น เรียนรู้เรื่องชุดไทย อาหารไทย งานดอกไม้สด ซึ่งสอดคล้องกับกระแสตามรอยละคร ในขณะเดียวกัน งานโบราณคดีในพื้นที่ยังดำเนินต่อไป โดยนักท่องเที่ยวสามารถเข้าเยี่ยมชมพื้นที่ชุดค้นจริงได้

2.3 การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเมืองมรดกโลกไว้หลากหลาย โดยประเด็นสำคัญคือความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยสามารถสรุปการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ออกเป็น 2 มิติหลัก คือ ความรู้หรือทักษะที่นักท่องเที่ยวได้จากการท่องเที่ยวตามความสนใจของตนและนำกลับไปสร้างผลงานสร้างสรรค์ของตนเอง และความสร้างสรรค์ของผู้ประกอบการไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน หรือชุมชนที่ร่วมกันสร้างกิจกรรมที่แปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวจากสิ่งที่ชุมชนมีหรือกระทำเป็นปกติในชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงเน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การมีส่วนร่วมและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวและชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน ในขณะเดียวกันชุมชนก็มีกระบวนการทำงานร่วมกันในการหาสิ่งที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ก่อให้เกิดความรักความสามัคคีในชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนจึงควรร่วมมือกันในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้ได้ เพื่อประโยชน์ที่จะกระจายลงสู่ชุมชนอย่างแท้จริง และทำให้เกิดความยั่งยืนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาการจัดการทรัพยากรในเมืองมรดกโลก ว่าปัญหาสำคัญที่ยังคงมีอยู่ในแทบทุกแหล่งมรดกโลก คือ โครงสร้างในการบริหารจัดการ และความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่นการศึกษาในเรื่อง Resource Management at World Heritage Sites in China โดย Mingming Su และ Bin Li (2012) ระบุว่าปัญหาโครงสร้างในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกของจีนเกิดจากการที่มีหน่วยงานรัฐบาลหลายหน่วยงานซ้ำซ้อนกัน นักวิชาการจึงได้เสนอให้ตั้งกระทรวงขึ้นมาเพื่อบริหารจัดการมรดกโลกของจีนเป็นการเฉพาะ ส่วนปัญหาความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น คณะผู้วิจัยเน้นเฉพาะประชากรท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญที่สุด ประชากรท้องถิ่นมีความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม อีกทั้งประสบการณ์และความสามารถในการจัดการเรื่องราวปัญหาในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามเพื่อให้การมีส่วนร่วมของชุมชนมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ควรมีการจัดตั้งระบบการแบ่งปันผลประโยชน์เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมและให้แน่ใจว่าการกระจายของผลประโยชน์นั้นเป็นธรรม เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกดำรงอยู่อย่างยั่งยืน

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมากจะเป็นลักษณะโฮมสเตย์ในชุมชน เช่น 1) โฮมสเตย์ชุมชนมุสลิมบ้านประตู่ชัย นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้และทดลองทำอาหารวัฒนธรรมไทย-มุสลิม ร่วมกิจกรรมทำโรตีสายไหมครบทุกขั้นตอน ชมการแสดงศิลปการแสดงโบราณ เช่น ลำตัด ลิเกฮูลูเอกลักษณ์อยุธยา นักท่องเที่ยวสามารถลองเรือชมอยุธยาตามลำน้ำที่มีเสน่ห์ หรืออาจจะเรียนรู้การพายเรือสำเภาทางน้ำ นอกจากนี้จากพื้นที่ชุมชน นักท่องเที่ยวยังสามารถชื่นชมวิถีชีวิตที่ศาสนาพุทธ คริสต์ และมุสลิมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข 2) กลุ่มคลองรางจระเข้โฮมสเตย์ มีกิจกรรมลองเรือชมธรรมชาติสองฝั่งคลอง ชมและฟังการเล่าวิถีชีวิตการทำนา การ

หาปลาและพืชน้ำน่านานาชนิด เช่น ผักกระเฉด ผักบุ้ง กระจับ ชมบ้านทรงไทย รั้งนกระจาบ มีการสอนทำอาหารพื้นบ้านและรับประทานอาหารร่วมกับเจ้าของบ้าน พุดคุยสนทนา แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน มีบริการนวดและแสดงรำไทย 3) หมู่บ้านท่องเที่ยวโอท็อป เกาะเกิด มีกิจกรรมที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้พืชสมุนไพร งานปั้นจิว ทำลูกประคบ ทำ ยาสระผม และปุ๋ยน้ำชีวภาพ 4) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนมไทย ตำบลเกาะเรียน อำเภอ พระนครศรีอยุธยา เป็นกลุ่มทนายาทต้นตำรับขนมตามตำรับท้าวทองกีบม้า นักท่องเที่ยว สามารถเข้าไปเรียนรู้วิธีการทำและเลือกซื้อขนมไทยต่างๆได้ และ 5) กิจกรรมโฮมสเตย์ เพนียดคล้องช้างและหมู่บ้านช้างเพนียดหลวง เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและความผูกพันระหว่าง ความผูกพันและช้าง และ นอกจากนี้ในเขตมรดกโลกเองยังมีการนำจุดเด่นด้านโบราณสถาน โบราณวัตถุ ด้านศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่แล้ว มาประยุกต์ให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน มีการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ ซึ่งนอกจากได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถของนักท่องเที่ยว แล้วและยังก่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในชุมชนอีกด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะเด่นที่สำคัญ ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั่นเอง

2.4 ความต้องการและความคาดหวังในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และยุทธศาสตร์การพัฒนา อุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) หรือ Thailand 4.0 เศรษฐกิจจะถูก ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เปลี่ยนจากสินค้าดั้งเดิมไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม มีการเชื่อมโยงกับภาคการ ผลิต ทั้งเกษตร อุตสาหกรรมและบริการอย่างเป็นระบบ ก่อเกิดเป็นสินค้าและบริการที่มีความโดดเด่น และแตกต่าง

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของชุมชน ภาคเอกชน และภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของเมืองมรดกโลกทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยควร เริ่มจากชุมชนเป็นพื้นฐาน เพื่อตอบสนองคนที่อยู่ในพื้นที่เป็นหลัก จากนั้นจึงสู่ภาคเอกชน และภาครัฐ เป็นผู้สนับสนุน ถ้าการพัฒนาเริ่มจากตัวชุมชนเองจะทำให้เกิดความยั่งยืน และเพื่อพัฒนาเมืองมรดก โลก สอดคล้องกับการศึกษาของ Wager (1995) Developing a Strategy for the Angkor World Heritage Site ที่ได้นำเสนอหลักการการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก ดังนี้ 1) แผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว 2) หลักการพื้นฐานของแผนพัฒนาท่องเที่ยวใดๆ คือการอนุรักษ์และการท่องเที่ยวได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน 3) ส่วนหนึ่งของรายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวควรจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ 4) ข้อพิจารณาในการเลือกตัวเลือกในการพัฒนาที่ท่องเที่ยว คือ ผลประโยชน์ระยะยาวของผู้คนที่อาศัย และทำงานอยู่ในชุมชนที่เป็นเจ้าของพื้นที่ 5) ควรมีการให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว เพื่อทำให้นักท่องเที่ยวเคารพและเข้าใจวิถีชีวิตวัฒนธรรมประวัติศาสตร์และศาสนาของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ มัน เป็นเรื่องยากที่จะรักษาความสมดุลระหว่างกิจกรรมการท่องเที่ยว และบทบาทในการอนุรักษ์แหล่ง มรดกโลก โดยภาวะนี้มักจะสร้างความตึงเครียดหรือความขัดแย้งระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวนมาก การที่จะทำให้เมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้

นั้นจะต้องมีปัจจัยในการสนับสนุนการพัฒนาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการพัฒนาส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดความรับรู้แล้วนำไปปรับใช้ในชุมชน การพัฒนาองค์ประกอบโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การส่งเสริม และพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การเพิ่มขีดความสามารถของ บุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและ สารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการพัฒนาคุณภาพของที่พักระดับต่างๆเพื่อ รองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงสามารถตอบสนองต่อนโยบายนี้ได้เป็นอย่างดี การขับเคลื่อนการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจึงจำเป็นต้องมีการผลักดัน วิสัยทัศน์นี้ลงสู่พื้นที่เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและมีความพยายาม ผลักดันเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ลงสู่ชุมชน อย่างไรก็ตามเมื่อไม่มีการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง การต่อยอดของชุมชนมักจะไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้ควรมีการอบรมให้ความรู้กับชุมชน ให้เข้าใจถึงความสำคัญของมรดกโลกไม่ใช่ในฐานะของแหล่งท่องเที่ยวที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจเท่านั้น หน่วยงานที่ช่วยผลักดันการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้องมีการทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อให้มีการกำหนด ทิศทางการพัฒนาและการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของชุมชนในพื้นที่ ชุมชนควรจะได้รับประโยชน์จากกิจกรรมใดๆที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนให้ความร่วมมือในการดูแลรักษาสถานที่นั้นๆต่อไปอย่างยั่งยืน นอกจากนี้การ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำเป็นต้องมีการพัฒนาทุนทาง วัฒนธรรมจากพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีที่มีอยู่เดิมขึ้นมาเป็นสินค้าและ การให้บริการที่เป็นเอกลักษณ์ในแต่ละชุมชน โดยการนำความคิดสร้างสรรค์มาประยุกต์และยังคง ความเป็นเอกลักษณ์เดิมไว้ ซึ่งมีใช่เพียงแต่เป็นการเพิ่มคุณค่าของสินค้าเท่านั้น ยังเป็นการเพิ่มมูลค่า ทางเศรษฐกิจอีกด้วย นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนจำเป็นต้องคำนึงถึงประเด็นใน เรื่องการต่อยอดโดยชุมชนเป็นสำคัญมิเช่นนั้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะไม่สามารถดำรงอยู่อย่าง ยั่งยืนต่อไป และในขณะเดียวกันก็ไม่ควรละทิ้งแนวทางการดูแลรักษาและการบริหารจัดการมรดกโลก ตามหลักการขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ เพื่อรักษาไว้ซึ่ง คุณค่าของแหล่งมรดกโลก เพื่อให้การบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ เกิดความยั่งยืน เกิดการรักษาความสมดุลระหว่างทิศทางการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองมรดกโลก ความ ต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะชุมชนจึงจำเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้ว ด้านการ สื่อสารและการตลาดถือว่าเป็นกลไกสำคัญในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิง สรรค์ให้เป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเน้นย้ำเรื่องราวประวัติศาสตร์ ความเป็นมา วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประเพณีที่มีความเป็นเอกลักษณ์มาร้อยเรียงเป็นเรื่องราว ทั้งนี้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ในการท่องเที่ยวที่แตกต่างอย่างมีคุณค่า และสามารถสร้าง รายได้ให้กับชุมชนอีกทางหนึ่ง

ปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นเกี่ยวข้องกับคนในชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าคนในชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยวจะเป็นหัวใจใดในกระบวนการท่องเที่ยว คนในชุมชนจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในแหล่งท่องเที่ยวอันนั้นๆมากที่สุด สำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โบราณคดีแล้ว มัคคุเทศก์ถือว่าเป็นอาชีพที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะเป็นผู้บอกเล่าเรื่องราวของพื้นที่นั้นๆแล้ว มัคคุเทศก์ยังสามารถแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในเขตโบราณสถานได้ เช่น การปีนป่ายขึ้นไปบนโบราณสถาน การรื้อ แคะ หรือแกะชิ้นส่วนต่างๆเพื่อเก็บกลับไปเป็นที่ระลึก หรือการถ่ายรูปในกริยาที่ไม่เหมาะสมในเขตโบราณสถาน ทั้งนี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการอบรมกลุ่มยุวมัคคุเทศก์เพื่อทำหน้าที่ในการนำเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวด้วย ซึ่งถือเป็นการปลูกฝังเยาวชนรุ่นใหม่ให้เกิดสำนึกรักบ้านเกิด กระตุ้นให้เกิดความรัก ความผูกพันและความภาคภูมิใจกับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ ทั้งนี้ยุวมัคคุเทศก์เหล่านี้ก็สามารถช่วยสานสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและคนในชุมชนได้อีกด้วย

อีกหนึ่งปัจจัยที่จะสามารถสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้เป็นอย่างดี คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้วยการใช้กระบวนการการดำเนินงานที่ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ทักษะ พฤติกรรมที่เหมาะสมกับงานที่ต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีสถาบันศึกษาทั้งในระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษาที่มีหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการให้บริการ นอกจากนี้สถาบันศึกษายังสามารถร่วมมือกับภาคเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อผลิตบัณฑิตที่ตรงกับความต้องการของภาคเอกชนได้

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน ภาครัฐควรที่จะให้ความรู้ ความเข้าใจและซึ่งย่อมนำให้เกิดจิตสำนึกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นตัวนักท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น ภาคเอกชนเพื่อให้ความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และในขณะเดียวกันควรเปิดใจรับฟังความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกด้านเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งสื่อถึงความต้องการของทุกฝ่ายอย่างแท้จริง โดยควรเริ่มจากชุมชนเป็นพื้นฐาน ชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมและผลักดันในการดำเนินการทุกขั้นตอนเพื่อตอบสนองคนที่อยู่ในพื้นที่เป็นหลัก จากนั้นจึงสู่ภาคเอกชน และภาครัฐเป็นผู้สนับสนุน เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตามด้วยความร่วมมือที่ต้องอาศัยบุคลากรจำนวนมาก บางครั้งจึงขาดการบูรณาการในการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ไม่สามารถขับเคลื่อนการดำเนินการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์อย่างจริงจังและเป็นระบบได้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำเป็นต้องมีการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมจากพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีขึ้นมาเป็นสินค้าและการให้บริการที่เป็นเอกลักษณ์ในแต่ละชุมชน โดยการนำความคิดสร้างสรรค์มาประยุกต์และยังคงความเป็นเอกลักษณ์เดิมไว้ ซึ่งมีใช่เพียงแต่เป็นการเพิ่มคุณค่าของสินค้าเท่านั้น ยังเป็นการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจอีกด้วย นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนจำเป็นต้องคำนึงถึงประเด็นในเรื่องการต่อยอดโดยชุมชนเป็นสำคัญเช่นนั้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะไม่สามารถดำรงอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

2.5 ปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น มักจะมีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นได้ โดยปัญหาอาจเกิดขึ้นจากตัวแหล่งท่องเที่ยว เกิดจากการบริหารจัดการการท่องเที่ยว หรือตัวนักท่องเที่ยวเอง และเมื่อไม่มีการแก้ไขหรือแก้ไขช้า หรือไม่ดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างชัดเจนก็จะส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวต่างๆเสื่อมคุณภาพ จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ถูกสัมภาษณ์เห็นตรงกันในเรื่องปัญหาทุกภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาทุกภัยเมื่อปี พ.ศ. 2554 พื้นที่มรดกโลกได้รับความเสียหายค่อนข้างมาก นอกจากความเสียหายต่อโบราณสถานแล้ว สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวก็ได้รับความเสียหายไปด้วย ความเสียหายในเขตโบราณสถานส่งผลให้องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) แสดงความเป็นห่วงต่อสถานการณ์ของเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยทางคณะกรรมการมรดกโลกได้มีข้อเสนอแนะให้ประเทศไทยดำเนินการใน 6 เรื่องเพื่อให้มั่นใจได้ว่าเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะไม่ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงอีก นอกจากนี้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังประสบกับอุปสรรค และความท้าทายหลายด้านดังนี้ 1) ด้านความรู้ ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน 2) ด้านองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 3) ด้านการสื่อสารและการตลาด 4) ด้านขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 5) ด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และ 6) ปัญหาและอุปสรรคทางด้านคุณภาพของที่พัก

จากข้อมูลทั้งหมดจึงสามารถสรุปเป็น SWOT Analysis ได้ดังต่อไปนี้

1) จุดแข็ง (Strengths)

- 1.1) พระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองราชธานีเก่า มีโบราณสถานจำนวนมาก
- 1.2) มีกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น งานลอยกระทงฟ้าอยุธยา มรดกโลกเป็นงานใหญ่ประจำปี โฮมสเตย์ชุมชนต่างๆ เช่นที่เพนียดหลวงเพื่อเรียนรู้การอยู่ร่วมกันของควาญและช้าง ตลาดย้อนยุค ลานวัฒนธรรม งานสาธิตทางวัฒนธรรม เรียนรู้การปั้นตุ๊กตาชาววัง สานปลาตะเพียน ทำวุ้น โรตีสายไหม เรียนทำอาหารและขนมไทยโบราณตามตำหรับ้าวทองกิมม้า ด้านการแสดง เช่น ลำตัด ลิเก ลิเกฮูลู วิถีชีวิตชาวนา ชาวประมงพื้นบ้าน หรือการตักบาตรชุดไทยในบรรยากาศเมืองโบราณ
- 1.3) พระนครศรีอยุธยาอยู่ใกล้กรุงเทพฯสามารถเดินทางได้สะดวก สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายทางทั้งทางบกและทางน้ำ
- 1.4) เป็นจังหวัดที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี
- 1.5) พระนครศรีอยุธยามีภาคเอกชนที่เข้มแข็ง มีศักยภาพในการทำงานสูง และมีการประชุมในกลุ่มธุรกิจบ่อยครั้ง และการส่งเสริมการขายด้านการท่องเที่ยวค่อนข้างได้ผลดี
- 1.6) เป็นเมืองพหุวัฒนธรรม หลายชนชาติศาสนาอยู่รวมกันได้อย่างสงบสุข
- 1.7) เป็นเมืองอยู่ชานน้ำ เป็นแหล่งอาหารและขนมลือชื่อหลายชนิด
- 1.8) ยังมีงานชุดค้นทางโบราณคดีอย่างต่อเนื่อง ถือว่าเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี

- 1.9) มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด เช่น รถตุ๊ก โบราณสถาน
- 1.10) มีทางเลือกเป็นที่พักที่หลากหลาย มีราคาที่ไม่สูงมากนัก
- 1.11) มีการจัดทำหุ่นจำลองสามมิติของวัดและวังแบบสมบูรณ์อยู่ในพื้นที่โบราณสถาน
- 1.12) มีการทำโฮมสเตย์ในพระนครศรีอยุธยาอยู่หลายชุมชน แต่ละชุมชนมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง
- 1.13) กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีอยู่แล้วบ้าง เป็นกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 1.14) จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีการเปิดหลักสูตรด้านการท่องเที่ยวในสถานศึกษาหลายระดับ

2) จุดอ่อน (Weaknesses)

- 2.1) พื้นที่มรดกโลกไม่มีประธานหลักในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่แน่นอนทำให้ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ค่อนข้างสับสน
- 2.2) พระนครศรีอยุธยาเป็นพื้นที่รับน้ำในเขตภาคกลาง ต้องเผชิญกับปัญหาน้ำท่วมบ่อยครั้ง
- 2.3) การขาดการวางผังเมืองอย่างเป็นระบบก่อให้เกิดความทับซ้อนกันระหว่างโบราณสถานและชุมชนเมือง ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการบริหารจัดการพื้นที่หลายด้าน เช่น มีการต่อเติมร้านค้าและตัดแปลงเป็นที่อยู่อาศัยในบริเวณมรดกโลก มีการตั้งร้านค้าริมทางมีผลเสียต่อด้านกายภาพทัศนียภาพและความปลอดภัยในพื้นที่
- 2.4) คุณภาพและมาตรฐานของที่พักริมทางในจังหวัดยังมีปัญหาและมีสภาพค่อนข้างเก่า
- 2.5) ขาดความร่วมมือจากคนในพื้นที่ โดยเฉพาะจากภาคส่วนอื่นๆ และมีความขัดแย้งในพื้นที่ โดยเฉพาะภาครัฐและเอกชน การบูรณาการในการทำงานร่วมกันเป็นเรื่องที่ยากมากในเชิงปฏิบัติ เพราะต่างองค์กรต่างวัตถุประสงค์
- 2.6) บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศไม่เพียงพอที่จะสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังมีบางส่วนยังไม่เข้าใจกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก
- 2.7) ในส่วนของชุมชนจะมีปัญหาเรื่องการต่อยอดของชุมชน คือ มีการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวลงสู่ท้องถิ่น แต่เมื่อหมดระยะโครงการชาวบ้านมักต่อยอดกันไม่ถูก ทำให้ไม่เกิดความยั่งยืนของโครงการ
- 2.8) มีลักษณะพื้นที่เป็นเกาะล้อมรอบด้วยแม่น้ำ ก่อให้เกิดปัญหากระแสน้ำกัดเซาะตลิ่ง เป็นอันตรายต่อโบราณสถานริมน้ำ
- 2.9) จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เป็นเขตอุตสาหกรรมเนื่องจากมีระยะทางประมาณ 80 กิโลเมตรจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร
- 2.10) ทางองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ค่อนข้างเป็นห่วงกับสถานการณ์ของมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา ทั้งทางด้านผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว การดูแลรักษา ฯลฯ

3) โอกาส (Opportunities)

3.1) แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน

3.2) นักท่องเที่ยวไทยมีความสนใจท่องเที่ยวตามสมัยนิยม เช่น การตามรอยละคร(พิศวาสศรีหรือโยธยา บุปผะสันนิवास) ทัวร์ดูหมอ ทัวร์ตามรอยสิ่งเร้นลับ กระจาดดาราศาสตร์ ทัวร์กิน

3.3) การเปิดตลาดสมาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จะทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากขึ้น โดยเฉพาะจากในเขตอาเซียน

3.4) การหาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆทำได้ไม่ยากนักจากเทคโนโลยีในปัจจุบัน

3.5) คนไทยนิยมซื้อของฝากญาติพี่น้อง โดยเฉพาะอาหาร ขนม ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นอื่นๆ

3.6) คนไทยมีความเชื่อและศรัทธาในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์และนิยมการเดินทางไหว้พระ 9 วัด ปฏิบัติธรรม

3.7) มีโครงการทางพิเศษสายอุดรรัถยา-พระนครศรีอยุธยา เพิ่มความสะดวกในการเดินทาง

3.8) ททท.มีโปรเจกต์ทำการเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆผ่านเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น คิวอาร์โค้ด (QR Code), เทคโนโลยีสร้างภาพเสมือนจริงสามมิติ (AR Technology) ตามการสนับสนุนจากรัฐบาลเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0)

3.9) นักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมการช้อปปิ้งยามเมือง ชิมซบบรรยากาศและเรียนรู้วิถีชีวิต นิยมเรียนรู้สิ่งที่แตกต่างจากบ้านเค้า ไม่ว่าจะเป็นประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม

3.10) ทั้งชาวต่างชาติและคนไทยหันมาสนใจเรียนรู้ด้านพุทธศาสนามากขึ้น

3.11) รัฐบาลมีแผนที่จะนำสายไฟลงใต้ดินในเขตเมืองท่องเที่ยว ทั้งนี้พระนครศรีอยุธยาได้รับงบประมาณจากภาครัฐให้จังหวัดกำกับดูแลเขตมรดกโลก รวมถึงงบในการบริหารจัดการ งบระบบไฟส่องสว่างและไฟตกแต่ง งบเพื่อเอาสายไฟลงใต้ดิน งบเพื่อติดกล่องวงจรปิด สร้างเส้นทางจักรยาน

3.12) ภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน และรัฐให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน

3.13) ทางองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยบูรณะและสอนเทคนิคการซ่อมแซมโบราณสถาน

3.14) นักท่องเที่ยวค่อนข้างรู้จักสัญลักษณ์มรดกโลกเป็นอย่างดี

3.15) มีบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับทางโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น สามารถเรียนรู้ได้

4) อุปสรรค (Threats)

4.1) ประเทศไทยยังมีภาพลักษณ์ด้านลบเรื่องความปลอดภัย(ทางถนน ชีวิตและทรัพย์สิน) การเอาใจเอาเปรียบและหลอกลวงนักท่องเที่ยว สินค้าไม่มีคุณภาพ(ของก๊อปปี้ก็ยังมีเยอะ) โสเภณี การค้ามนุษย์

4.2) การถูกควบคุมโดยกฎเกณฑ์ระเบียบมรดกโลก การเข้าไปปรับปรุงหรือพัฒนาพื้นที่จะเป็นเรื่องที่ถูกจำกัดหรืออาจต้องผ่านหลายขั้นตอน อาจไม่ทันกับเงื่อนเวลา ไม่สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วเพียงพอ

4.3) บริษัทท่องเที่ยวมักนิยมนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวแบบสำเร็จรูป เพื่อให้การขายไม่ยุ่งยาก นักท่องเที่ยวจึงรู้จักแหล่งท่องเที่ยวอย่างจำกัด

4.4) ระบบการทำงานโดยเฉพาะภาครัฐมีขั้นตอนหลายขั้นตอนมาก การจะขยับทำอะไร มักจะช้าไม่ทันสถานการณ์ และมีระบบการบริหารจัดการงบประมาณในการบริหารจัดการพื้นที่ไม่ยืดหยุ่น

ผลจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (SWOT) ดังที่กล่าวไปข้างต้น ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาทั้งหมดมาจัดทำเป็นรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้แนวความคิดการวางแผนกลยุทธ์ด้วยวิธีการ TOWS Matrix โดยการจัดทำกลยุทธ์ใช้ TOWS Matrix ซึ่งมีแนวทางในการจัดการกลยุทธ์ทั้งหมด 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) กลยุทธ์เชิงรุก SO (SO Strategy) จัดทำกลยุทธ์โดยใช้จุดแข็ง เพื่อสร้างความได้เปรียบจากโอกาส 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข WO (WO Strategy) จัดทำกลยุทธ์โดยเอาชนะจุดอ่อน เพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาส 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน ST (ST Strategy) จัดทำกลยุทธ์โดยใช้จุดแข็งเพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรค 4) กลยุทธ์เชิงรับ WT (WT Strategy) จัดทำกลยุทธ์เพื่อลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค

1. กลยุทธ์เชิงรุก SO (SO Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและโอกาสมาพิจารณา ร่วมกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงรุก คือ เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองราชธานีเก่า มีโบราณสถานมากมาย และเนื่องจากพระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองท่าสำคัญมาแต่โบราณ พระนครศรีอยุธยาจึงเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม มีความหลากหลายทั้งในด้านเชื้อชาติและศาสนา คนอยุธยาจึงมีน้ำใจโอบอ้อมอารี มีความเป็นมิตรและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้มาเยือน และด้วยลักษณะการตั้งถิ่นฐานในบริเวณริมน้ำของชุมชนโบราณ พระนครศรีอยุธยาจึงเป็นอยู่ชิวชิว เป็นแหล่งอาหารของว่าง ขนมไทยแท้และลูกผสมมาแต่โบราณเช่นกัน อีกทั้งยังมีงานชุดค้นทางโบราณคดีอย่างต่อเนื่อง มีชุมชนอาศัยอยู่ในเขตเกาะเมืองเปรียบเสมือนพิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิต นอกจากนี้ในเขตโบราณสถานที่ถึงแม้ว่าจะทรุดโทรมไปตามกาลเวลาแต่ก็ยังเห็นความรุ่งเรืองในอดีต จึงได้มีการจัดทำหุ่นจำลองสามมิติเพื่อแสดงให้เห็นรูปแบบสันนิษฐานของโบราณสถานนั้นๆ มีกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น มีกิจกรรมล่องเรือชมธรรมชาติสองฝั่งคลอง ชมและฟังการเล่าวิถีชีวิตการทำนา การหาปลาและพิชชี่น่านานาชนิด เช่น ผักกระเฉด ผักบุ้ง กระจับ ขม บ้านทรงไทย รังนกกระจาบ มีการสอนทำอาหารพื้นบ้านและรับประทานอาหารร่วมกับเจ้าของบ้าน พูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน มีบริการนวดและแสดงรำไทย 3 กิจกรรมการเรียนรู้พืชสมุนไพร งานปั้นจิ๋ว ทำลูกประคบ ทำยาสระผม และป้อนน้ำชีวภาพหรือถ้านักท่องเที่ยวมีความสนใจด้านอาหาร นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเรียนรู้วิธีการทำขนมไทยโบราณตามตำรับท้าวทองกีบม้าและเลือกซื้อขนมไทยต่างๆได้ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมโฮมสเตย์เพนียดคล้องช้างและหมู่บ้านช้างเพนียดหลวง เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและความผูกพันระหว่างควาญและช้างตลาดย้อนยุค ลานวัฒนธรรม งานสาธิตทางวัฒนธรรม ปั่น

ตุ๊กตาชาววัง สานปลาตะเพียน ทำว่าวแบบต่างๆ โรตีสายไหม ตักบาตรชุดไทยในบรรยากาศเมืองโบราณ อาหารไทยโบราณ และมีงานยอยคียงฟ้าอยุธยาจรดโลกเป็นงานใหญ่ประจำปี ซึ่งสำหรับพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี นอกจากนี้พระนครศรีอยุธยาอยู่ใกล้กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการพัฒนาของประเทศและเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นด้านการท่องเที่ยว ด้านแรงงานและด้านการลงทุน ด้วยระยะทางเพียง 80 กิโลเมตร การเดินทางมาเขตรมรดกโลกนั้นสะดวกและมีหลายรูปแบบแล้วแต่ความต้องการและความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่น การใช้รถยนต์ส่วนบุคคลหรือโดยสารรถแท็กซี่ซึ่งมีถนนหลายสายรองรับ รวมทั้งโครงการทางพิเศษสายอุดรรัถยา-พระนครศรีอยุธยา การโดยสารรถไฟจากกรุงเทพฯ ไปยังพระนครศรีอยุธยา มีราคาบัตรเริ่มต้นในราคาเพียง 15 บาทเท่านั้น หรือการเดินทางด้วยรถตู้โดยสารและรถโดยสารประจำทางก็ได้ หรือการเดินทางล่องน้ำมาทางแม่น้ำเจ้าพระยาก็สามารถทำได้ ทางเลือกในการเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปอยุธยานั้นมีมากมายหลายทางเลือก ซึ่งขึ้นอยู่กับความตัดสินใจของนักท่องเที่ยว ที่อิงกับข้อจำกัดด้านเวลาและงบประมาณว่ามีความยืดหยุ่นในระดับใด โดยการเดินทางในตัวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาสามารถทำได้โดยง่ายเนื่องจากมีรถตุ๊ก “หัวกบ” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของพระนครศรีอยุธยาทั้งแบบประจำทางและรับจ้างทั่วไปให้บริการอีกด้วย

2. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและข้อจำกัดมาพิจารณา ร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงป้องกัน ทั้งนี้เนื่องจากมีจุดแข็งในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเช่น แหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ และ สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น เส้นทางคมนาคมที่สามารถเข้าถึงได้ทั้งทางบกและทางน้ำ มีปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวทางศาสนาจากจำนวนวัดที่มีอยู่มากมายในเมืองมรดกโลก แหล่งอาหารและของว่าง โฮมสเตย์ หรือแม้กระทั่งการชูดันทางโบราณคดีก็ยังมีอยู่อย่างต่อเนื่องในเขตโบราณสถาน แสดงให้เห็นถึงศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่ในขณะเดียวกันเมืองมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาก็มีสภาพแวดล้อมที่เป็นข้อจำกัดจากภายนอกซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ คือ ในเรื่องของภาพพจน์ของประเทศไทยในด้านลบโดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยทางถนน ชีวิตและทรัพย์สิน การเอาเปรียบและการฉวยโอกาสหลอกลวงนักท่องเที่ยว สินค้าไม่มีคุณภาพ โสเภณี การค้ามนุษย์ นอกจากนี้ยังมีความเสี่ยงจากการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติค่อนข้างห่างไกลกับสถานการณ์ของมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องฝีมือและเทคนิคของช่างที่รับผิดชอบในการซ่อมแซมโบราณสถาน ความหนาแน่นของอาคารโดยรอบแหล่งโบราณสถานอันเนื่องมาจากความเป็นเมืองซ้อนเมืองของพระนครศรีอยุธยา และยังมีปัญหาจากการที่บริษัทนำเที่ยวมักนิยมการขายโปรแกรมทัวร์แบบสำเร็จรูปเพื่อลดความยุ่งยากในการขายให้กับลูกค้าทุกกลุ่มอายุและความสนใจ ทำให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเมืองมรดกโลกมีความยุ่งยากมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาจากระบบการทำงานโดยเฉพาะภาครัฐที่มีขั้นตอนหลายขั้นตอน รวมทั้ง

ระบบการบริหารจัดการงบประมาณในการบริหารจัดการพื้นที่ที่ไม่ยืดหยุ่น ซึ่งไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรมหรือความคิดสร้างสรรค์และทำให้การปฏิบัติงานขาดความคล่องตัว

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณา ร่วมกันเพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงแก้ไข กล่าวคือ ในพื้นที่มรดกโลกไม่มีประธานหลักในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่แน่นอนทำให้ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวค่อนข้างสับสนหน่วยงานในพื้นที่มีจุดประสงค์ในการทำงานต่างกันต่างมุ่งเน้นการทำงานของแต่ละหน่วยงานจนขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เช่น การขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยว การรวบรวมข้อมูลเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ขาดการจัดการภูมิทัศน์ทางการท่องเที่ยว การจัดระเบียบด้านความสะอาดและความมีระเบียบ กลไกของรัฐเพื่อจัดการด้านการท่องเที่ยวยังอ่อนแอ ขาดเอกภาพและขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในระดับท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการภูมิทัศน์และวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว หรือเมื่อได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาหรือนักวิชาการก็มักจะขาดการต่อยอดจากชุมชน ชุมชนเองยังขาดการหยิบยกอัตลักษณ์หรือจุดเด่นด้านต่างๆ ของชุมชนมาใช้ประโยชน์และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อต่อยอดสำหรับการพัฒนา นอกจากนี้ยังบุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศไม่เพียงพอที่จะสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ยังเป็นปัญหาที่สำคัญ หรือระบบจัดการและความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ สถานที่จอดรถ สภาพการจราจรแออัด ป้ายบอกทาง สัญญาณไฟจราจร ขยะสะสมตามแหล่งโบราณสถาน การจัดการไฟส่องสว่าง ปริมาณห้องน้ำที่ไม่เพียงพอ มาตรฐานของรถให้บริการสาธารณะ เส้นทางจักรยานที่ไม่ต่อเนื่องและไม่เพียงพอ คุณภาพและมาตรฐานของที่พักราคาแพงและทรุดโทรม แต่อย่างไรก็ดียังมีโอกาสในการพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติหันมาสนใจเรียนรู้ทางด้านพุทธศาสนากันมากขึ้น โดยตัวนักท่องเที่ยวไทยยังมีความสนใจท่องเที่ยวตามแนวรอยละคร (พิศवास ศรีอโยธยา บุปผเสนินิวาส) ท่องเที่ยวตามความเชื่อ ท่องเที่ยวตามรอยสิ่งเร้นลับ ท่องเที่ยวทางดาราศาสตร์ หรือ ท่องเที่ยวทางด้านอาหารจากอิทธิพลของหนังหรือละคร การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ของไทยในปี 2558 นอกจากนี้ภาครัฐยังมีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน มีนโยบายและงบประมาณสนับสนุนในการนำสายไฟลงใต้ดินในเมืองท่องเที่ยวต่างๆ และยังมีนโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสนับสนุนผู้ประกอบการเชิงสร้างสรรค์ ส่วนทางด้านองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ช่วยส่งเสริมชาวเขาเข้ามาประเมิน และแนะนำการบูรณะและเทคนิคการซ่อมแซมโบราณสถานอย่างถูกต้องด้วย

4. กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy)

ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดมาพิจารณา ร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงรับ ทั้งนี้เนื่องจากเผชิญกับทั้งจุดอ่อนและข้อจำกัด ภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น พื้นที่เมืองมรดกโลกยังขาดประธานหลักในการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวที่แน่นอนทำให้ทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ค่อนข้างสับสน อีกทั้งจังหวัด พระนครศรีอยุธยา มีลักษณะทางกายภาพที่เป็นที่ลุ่ม ถือเป็นแหล่งรับน้ำของภาคกลาง ทำให้แหล่ง โบราณสถานมีความเสี่ยงกับอุทกภัยบ่อยครั้ง นอกจากนี้ที่พิกบางส่วนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังค่อนข้างมีปัญหาทั้งจากสภาพทางกายภาพและคุณภาพในเรื่องความปลอดภัย และการให้บริการ นอกจากนี้ในพื้นที่ยังมีจุดอ่อนสำคัญในเรื่องการขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างจริงจังทำให้ไม่เห็นผล ต่อเนื่องและไม่เกิดความยั่งยืน ทั้งในด้านการขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยว การรวบรวมข้อมูลเพื่อการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ขาดการจัดการภูมิทัศน์ทางการท่องเที่ยว การจัดระเบียบความสะอาดและ ความเป็นระเบียบ กลไกของรัฐเพื่อจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน แอ ขาดเอกภาพและขาดการมีส่วนร่วม ของประชาชน ขาดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ทำให้ทรัพยากร ทางการท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ส่งผลต่อทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว ขาดการสนับสนุนการวิจัยและ พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ประกอบกับพบข้อจำกัดทั้งในประเทศและ ต่างประเทศอีกหลายปัจจัย เช่น ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มักมีข่าวด้านลบเรื่อง ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวบ่อยครั้ง ทั้งความปลอดภัยทางถนน ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ของนักท่องเที่ยว การเอาเปรียบและหลอกลวงสินค้าและบริการที่ไม่ได้มาตรฐาน ฯลฯ อีกทั้งระบบ การทำงานและระบบการบริหารจัดการด้านงบประมาณที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการบริหารจัดการพื้นที่ เช่น กระบวนการในการทำงานมีหลายขั้นตอน ใช้เวลาในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนมาก ไม่ยืดหยุ่น ทำให้ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกยังไม่สามารถพัฒนาต่อไปได้เท่าที่ควร

2. ร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การออกแบบและพัฒนาเครื่องมือการสังเคราะห์สร้างรูปแบบและตรวจสอบรูปแบบ โดยการ ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ที่มาของรูปแบบ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัด พระนครศรีอยุธยา “HERITAGEs Model” ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลในพื้นที่ ประกอบด้วย

1) H – Horizontal process (กระบวนการทำงานเชิงราบในพื้นที่) การพัฒนาพื้นที่เมือง มรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุก ภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนจำเป็นต้องมีการทำงานร่วมกัน โดยการใช้การ สื่อสารกันเชิงราบ มีการบริหารจัดการในเชิงราบ ซึ่งมีข้อดีตรงที่การรับส่งข้อมูลระหว่างทั้งสามฝ่าย สามารถกระทำได้โดยตรง ทำให้ประหยัดเวลาในการรับส่งข่าวสาร และข่าวสารหรือข้อมูลนั้นมีความ

เพ็ญน้อยเพราะไม่ต้องผ่านลำดับขั้นตอนมาก อีกทั้งสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้รวดเร็วกว่าการดำเนินงานแนวตั้ง ซึ่งมีขั้นตอนและพิธีการมากมายไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการหรือเหตุการณ์ที่เข้ามากระทบได้ในระยะเวลาอันสั้น ขณะเดียวกันการเปิดใจรับฟังความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกด้านก็มีความสำคัญ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งสื่อถึงความต้องการของทุกฝ่ายอย่างแท้จริง ควรมีการจัดการประชุมปรึกษากันอย่างสม่ำเสมอโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายมีสถานะที่เท่าเทียมกันจะลดปัญหาความไม่เข้าใจและการสื่อสารที่ผิดพลาดลงได้ เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ ภาครัฐและภาคเอกชนอาจเข้าไปในชุมชนและกระตุ้นให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แต่อย่างไรก็ดีภาครัฐไม่ควรจะเป็นคนออกคำสั่งให้ชุมชนทำอะไรหรืออย่างไร เพื่อให้ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ เกิดความรัก ความผูกพันต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นๆ

2) E- Effort (ความพยายาม) เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นอดีตราชธานีที่มีอายุยืนนานมากกว่า 417 ปีซึ่งถือได้ว่าเป็นหนึ่งในอดีตราชธานีที่มีอายุยืนนานที่สุดอาณาจักรหนึ่งในประเทศไทย การที่มีนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศเข้าเยี่ยมชมเป็นจำนวนมากถือว่าเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนระบบเศรษฐกิจของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชาชนในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือชุมชนล้วนมีความรักและภาคภูมิใจในสิ่งที่พวกเขามี อย่่างไรก็ดีในการรักษาไว้ซึ่งมรดกของโลกอายุหลายร้อยปีจะต้องอาศัยความพยายาม ความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าเพื่อให้มรดกชิ้นนี้ยังคงยืนหยัดไปได้อย่างยั่งยืน

3) R- Reality (ความแท้จริง) นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาได้รับการพิจารณาให้เป็นมรดกโลกในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2534 โดยคณะกรรมการมรดกโลกได้พิจารณาแล้วว่านครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็นที่ยืนยันถึงหลักฐานของวัฒนธรรมหรืออารยธรรมที่ยังปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน เป็นนครประวัติศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับจากสังคมโลกในด้านเอกลักษณ์ของผังเมืองที่มีแม่น้ำล้อมรอบที่ใช้เป็นปราการธรรมชาติในการปกป้องข้าศึก เป็นเส้นทางคมนาคม และมีสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะเฉพาะตัวของอยุธยา นอกจากนี้ยังมีการพิจารณาถึงความแท้จริงของสิ่งที่ยังคงหลงเหลือในพื้นที่อีกด้วย ในการรักษาไว้ซึ่งสถานะของมรดกโลกจึงจำเป็นต้องรักษาไว้ซึ่งคุณสมบัติของมรดกโลกด้วย นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การมีส่วนร่วมและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนอย่างกลมกลืนทั้งจากการพูดคุย ทดลองทำ และการใช้ชีวิตร่วมกัน โดยที่กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมนั้นเป็นสิ่งที่ทำกันอยู่เป็นปกติของผู้คนในชุมชนนั้นๆไม่ใช่สร้างขึ้นใหม่ เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงในพื้นที่จริง

4) I - Identity (อัตลักษณ์ของพื้นที่) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การมีส่วนร่วมและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน ผ่านการสร้างสรรคกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาดั้งเดิมโดยมีอัตลักษณ์ของท้องถิ่นผสมผสานกับ

แนวคิดจินตนาการของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้กิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำกันเป็นประจำของคนในชุมชนอยู่แล้ว เช่น การทำนา การประมงพื้นบ้าน งานหัตถกรรมในชุมชน ฯลฯ ทำให้นักท่องเที่ยวได้พัฒนาหรือได้ใช้ศักยภาพหรือความสามารถด้านแนวคิดสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น ทั้งนี้ชุมชนก็มีโอกาสได้รับการพัฒนาจากการแลกเปลี่ยนกับความรู้และความคิดสร้างสรรค์จากตัวนักท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน ซึ่งนั่นหมายความว่าพื้นที่นั้นๆจะต้องมีความหลากหลายและโดดเด่นทั้งทางวัฒนธรรมหรือธรรมชาติ และตัวนักท่องเที่ยวเองได้มีโอกาสเลือกกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจ

5) T- Technology (การพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีและสารสนเทศ) ในการสร้างเมืองมรดกโลกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น จำเป็นที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องร่วมมือกันการทำงานของคนหมู่มากจำเป็นต้องสามารถเข้าใช้แหล่งข้อมูล รวมทั้งเทคโนโลยีโดยผ่านการใช้งานในด้านสารสนเทศเพื่อก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ในขณะที่เดียวกันนักท่องเที่ยวก็จำเป็นต้องมีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ด้วยระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศที่มีศักยภาพ อีกทั้งความปลอดภัยของข้อมูลก็จำเป็นต้องได้รับการดูแล

6) A(s) - Attraction, Activity, Accessibility, Amenities, Awareness, Accommodation (สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมในการท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึง สถานที่ท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว การรับรู้ และที่พัก) ในการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้น ความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย :

6.1) แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) แหล่งท่องเที่ยวสำคัญภายในพื้นที่เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและพื้นที่ชุมชนโดยรอบ คือ พระราชวังโบราณ วัดพระศรีสรรเพชญ์ วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ วัดพระราม วิหารพระมงคลบพิตรและวังข้างอยุธยาและเพนียด

6.2) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) ได้แก่ กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆในชุมชนเพื่อเรียนรู้และได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์หรือสร้างผลงานสร้างสรรค์เป็นของตนเอง เช่น งานยอยศยั้งฟ้าอยุธยาเมืองมรดกโลกเป็นงานใหญ่ประจำปี โฮมสเตย์ชุมชนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น 1) โฮมสเตย์ชุมชนมุสลิมบ้านประตูชัย นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้และทดลองทำอาหารวัฒนธรรมไทย-มุสลิม ร่วมกิจกรรมทำโรตีสายไหมครบทุกขั้นตอน ชมการแสดงศิลปปะการแสดงโบราณ เช่น ลำตัด ลิเกฮูลูเอกลักษณ์อยุธยา นักท่องเที่ยวสามารถลองเรือชมอยุธยาตามลำน้ำที่มีเสน่ห์ หรืออาจจะเรียนรู้การพายเรือสัญจรทางน้ำ นอกจากนี้จากพื้นที่ชุมชน นักท่องเที่ยวยังสามารถชื่นชมวิถีชีวิตที่ศาสนาพุทธ คริสต์ และมุสลิมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข 2) กลุ่มคลองรางจระเข้โฮมสเตย์ มีกิจกรรมล่องเรือชมธรรมชาติสองฝั่งคลอง ชมและฟังการเล่าวิถีชีวิตการทำนา การหาปลาและพืชพรรณนาชนิด เช่น ผักกระเฉด ผักบุ้ง กระจับ ชมบ้านทรงไทย รั้งนกระจาบ มีการสอนทำอาหารพื้นบ้านและรับประทานอาหารร่วมกับเจ้าของบ้าน พุดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน มีบริการนวดและแสดงรำไทย 3) หมู่บ้านท่องเที่ยวไอทีอป

เกาะเกิด มีกิจกรรมที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้พืชสมุนไพร งานปั้นจิว ทำลูกประคบ ทำยาสมุนไพร และปุ๋ยน้ำชีวภาพ 4) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนมไทย ตำบลเกาะเรียน เป็นกลุ่มทายาทขนมตามตำรับท้าวทองกีบม้า นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเรียนรู้วิธีการทำและเลือกซื้อขนมไทยต่างๆได้ และ 5) กิจกรรมโฮมสเตย์เพนียดคล้องช้างและหมู่บ้านช้างเพนียดหลวง เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและความผูกพันระหว่างควาญและช้าง นอกจากนี้ยังมีตลาดย้อนยุค ลานวัฒนธรรม งานสาธิตทางวัฒนธรรม เรียนรู้การปั้นตุ๊กตาชาววัง สานปลาตะเพียน ทำว่าว กิจกรรมด้านการแสดง เช่น ลำตัด ลิเก ลิเกฮูลู่ เรียนรู้วิถีชีวิตชาวนา ชาวประมงพื้นบ้าน หรือการตกบาตรชุดไทยในบรรยากาศเมืองโบราณ

6.3) ความสะดวกในการเข้าถึงตัวแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาสามารถเดินทางเข้าถึงได้สะดวก ทั้งทางบก เช่น ด้วยรถยนต์ส่วนตัว รถตุ๊กโดยสาร ทั้งประจำทางและแบบรับจ้าง รถรางล้อยาง จักรยาน หรือพาหนะทางบกอื่นๆ และการสัญจรทางน้ำ ไม่ว่าจะเป็นเรือพาย หรือเรือที่มีเครื่องยนต์ นับเป็นเสน่ห์ของการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

6.4) ที่พักแรม Accommodation ในเขตเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีจำนวนมาก มีหลายระดับให้นักท่องเที่ยวเลือกได้ ตั้งแต่โรงแรมระดับห้าดาว โรงแรมขนาดเล็ก โรงแรมขนาดใหญ่พร้อมห้องประชุมครบครัน บ้านพักตามอากาศ รีสอร์ท โรงแรมริมน้ำ ห้องพักแบบรายวันหรือรายเดือน อพาร์ทเมนท์ เป็นต้น โดยนักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้ตามความชอบและงบประมาณในกระเป๋า

6.5) สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว (Amenities) เป็นสิ่งที่จะช่วยให้ได้รับความสะดวกสบายและมีความสุขกับการเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พักแรม อาหารและเครื่องดื่ม สถานบันเทิง การบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ สินค้าที่ระลึก โครงสร้างพื้นฐาน ฯลฯ

6.6) ความรับรู้ ความเข้าใจ (Awareness) เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวภาคเอกชนที่ให้บริการต่างกับนักท่องเที่ยว และ ภาครัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลแหล่งโบราณสถานในเมืองมรดกโลก

7) G – Good service (การให้บริการที่ดี) บุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว และผู้ให้บริการด้านอื่นๆควรให้บริการที่ดีแก่นักท่องเที่ยว คนที่ทำงานบริการจะต้องให้บริการนักท่องเที่ยวด้วยจิตใจที่รักงานบริการ และแสดงออกถึงความเอาใจใส่ต่อนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการยิ้มแย้ม ทำงานรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ มีความอดทน การแต่งกายสุภาพสะอาดเรียบร้อย ถูกกาลเทศะ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในการมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเดินทางกลับมาเที่ยวอีกครั้งเมื่อมีโอกาส

8) E - Efficiency (ประสิทธิภาพ) เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จะประสบผลสำเร็จได้ จำต้องมีประสิทธิภาพในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นประสิทธิภาพขององค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประสิทธิภาพของการสื่อสารและการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประสิทธิภาพของบุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ประสิทธิภาพของระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ และประสิทธิภาพของโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้รูปแบบจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่และการศึกษาเชิงคุณภาพ จึงยกร่างรูปแบบที่ผู้วิจัยใช้ชื่อว่า “HERITAGEs Model” มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) H – Horizontal process (กระบวนการทำงานเชิงราบในพื้นที่) 2) E-Effort (ความพยายาม) 3) R- Reality (ความแท้จริง) 4) I - Identity (อัตลักษณ์ของพื้นที่) 5) T - Technology (การพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีและสารสนเทศ) 6) A(s) - Attractions, Activities, Accessibility, Amenities, Awareness, Accommodation (สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมในการท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว การรับรู้ และที่พัก) 7) G – Good service (การให้บริการที่ดี) และ 8) E - Efficiency (ประสิทธิภาพ) ซึ่งมีองค์ประกอบรวม ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถของบุคลากรในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการพัฒนาพื้นที่อย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งการเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน

องค์ประกอบที่ 3 ชุมชนมีการพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ ที่ประกอบด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดเป็นชุมชนการเรียนรู้ ที่สามารถพัฒนาไปสู่การค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชน และการแสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์ในทุกมิติ

องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยเอื้อ (ภายใน) เป็นองค์ประกอบที่เอื้อให้เกิดผลสำเร็จจากปัจจัยภายในที่มีรากฐานมาจากประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม เป็นจังหวัดที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เป็นเมืองพหุวัฒนธรรม เป็นเมืองอู่ข้าวอู่น้ำ ความสามัคคีในการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความเข้มแข็งของภาคเอกชน

องค์ประกอบที่ 5 ปัจจัยสนับสนุน (ภายนอก) เป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนให้เกิดความสำเร็จจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายจากภาครัฐ แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษ การเปิดตลาด AEC การจัดสรรงบประมาณของภาครัฐเพื่อการบริหารจัดการเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ส่วนที่ 3 ผลการร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.1 เพื่อพัฒนากลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัด พระนครศรีอยุธยา โดยนำแบบสอบถาม (ร่างกลยุทธ์) ไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ (IOC)

การวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยวิธีการวิจัยเชิงอนาคตด้วยเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research: EDFR) โดยผู้วิจัยจัดทำร่างกลยุทธ์และนำร่างกลยุทธ์ที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และนำมาหาค่า IOC ของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปจึงจะถือว่าแบบสอบถามนั้นมีความเที่ยงตรงในเนื้อหาตามค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็น โดยข้อมูลได้มาจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อให้ตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อจัดทำกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์สามารถร่างเป็นรูปแบบและกลยุทธ์ได้ ดังนี้

วิสัยทัศน์ มรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน

พันธกิจ

1) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างเหมาะสมเป็นไปตามบริบทของพื้นที่และตามหลักขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ

2) พัฒนาส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านการมีส่วนร่วมของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างสมดุล

3) พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างเป็นระบบโดยใช้ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเป็นเครื่องมือสนับสนุน

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา

เป้าประสงค์

1. สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม เพื่อให้เห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม ให้เป็นแหล่งรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัด

แนวทางการดำเนินการ

- เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการรับรู้แล้วนำไปปรับใช้ในชุมชนและส่งเสริมการต่อยอดความคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในรูปแบบต่างๆบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมที่มีอยู่เดิม
- องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เน้นการท่องเที่ยว บริการ และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมของแต่ละชุมชน เช่น กิจกรรมทำโรตีสายไหม ชมการแสดง ศิลปะการแสดงโบราณ เช่น ลำตัด ลิเกฮูลู่ ชมวิถีชีวิตชาวนาและประมงพื้นบ้าน เรียนรู้พืชสมุนไพร งานปั้นจิว ทำลูกประคบ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเรียนรู้วิธีการทำและเลือกซื้อขนมไทยตามต้นตำหรับทำวทองกิบม้า โดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ เพื่อเป็นการสร้างรายได้และดึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน
- จัดให้มีคณะกรรมการทำงานร่วมจากภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมที่มีอยู่
- จัดให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เป้าประสงค์

- ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน มาตรฐานสินค้าและบริการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน

แนวทางการดำเนินการ

1. องค์การภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวร่วมกันทำการสำรวจตรวจสอบ และประเมินคุณภาพขององค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทั้งภายในและโดยรอบเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา โดยอาจเริ่มศึกษาจากแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกที่มีลักษณะการเป็นชุมชนที่ใกล้เคียงกัน เช่น เกียวโต และนำมาปรับใช้ตามบริบทเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. บังคับใช้กฎหมายและระเบียบอย่างเคร่งครัด ชัดเจนและจริงจังในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัย และสร้างความประทับใจต่อผู้มาเยือน
4. จัดการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานจากทุกภาคส่วนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เป้าประสงค์

1. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาทั้งในประเทศและต่างประเทศสร้างระบบนิเวศและพัฒนาการจัดการพื้นที่สร้างสรรค์ให้เกิดเป็นรูปธรรม
2. ส่งเสริมพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีความเชื่อมโยงกับเมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

แนวทางการดำเนินการ

1. ศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกที่มีลักษณะการเป็นชุมชนที่ใกล้เคียงกัน เช่น เกียวโต ฮอยอัน และนำมาปรับใช้หรือเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. สร้างการรับรู้และจดจำพระนครศรีอยุธยาในฐานะแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งสนับสนุนช่องทางการตลาดให้กับชุมชนทั้งสินค้าและบริการผ่านแนวคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการรับรู้ และการยอมรับจากนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ
3. สานต่อสื่อสารเชิงลึก เน้นย้ำถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ ความเป็นมา วัฒนธรรม ประเพณี ที่จะนำพาให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างอย่างมีคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งนำเสนอภาพของสินค้าคุณภาพและบริการที่น่าประทับใจ เพื่อยกระดับภาพลักษณ์การท่องเที่ยว

4. สื่อสารเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในเมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาอย่างครอบคลุมผ่านทั้งสื่อดั้งเดิม (Traditional Media) และ สื่อใหม่ (New Media) ที่เป็นที่ยอมรับในระดับโลกและในพื้นที่ตลาดให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เสริมด้วยการติดตามบริหารจัดการภาพลักษณ์เชิงลบในสื่อต่างๆ โดยเฉพาะ สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) และ ชุมชนสังคมออนไลน์ (Social Community)
5. ยกย่องความสำเร็จของกิจกรรมและพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมและพื้นที่ให้มีมาตรฐานในระดับสากล
6. สานสัมพันธ์ สร้างความผูกพันและความรักดีกับนักท่องเที่ยวที่เป็นฐานลูกค้าปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นสร้างแรงจูงใจให้เดินทางมาเที่ยวซ้ำและกระตุ้นให้ใช้จ่ายเพิ่มขึ้น โดยนำเสนอสินค้าเชิงประสบการณ์ที่เพิ่มมูลค่า เน้นส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน
7. ส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มกระแสหลักให้เดินทางในวันธรรมดาเพื่อลดการกระจุกตัวในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์
8. สื่อสารเพื่อสร้างความรักและความภาคภูมิใจและปลุกจิตสำนึกรักและหวงแหนโบราณสถานในท้องถิ่น รวมถึงทรัพยากรทางวัฒนธรรมด้วยรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เป้าประสงค์

1. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ
2. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวทั้งในเขตและโดยรอบเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. ส่งเสริมบุคคลต้นแบบที่มีผลงานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แนวทางการดำเนินการ

1. ศึกษาข้อกำหนด ระเบียบหลักเกณฑ์ และหนังสือคู่มือบริหารจัดการการท่องเที่ยวของมรดกโลกเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของมรดกโลก
2. แลกเปลี่ยนข้อมูลของทางมรดกโลกอย่างละเอียดและถูกต้อง เพื่อให้ชุมชนในท้องถิ่นรับคู่มือเหล่านี้ไปปฏิบัติ โดยมีการปรับไปใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ และสภาพของพื้นที่จริง
3. จัดการฝึกอบรมผู้ประกอบการและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวทั้งในเรื่องกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและเขตมรดกโลก การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และภาษาต่างประเทศ

4. จัดการอบรมให้ความรู้ แนวคิด และวิธีปฏิบัติกับชุมชนในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน เรียนรู้การเป็นเจ้าของบ้านที่ดี เพื่อช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยว
5. พัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรมบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวของไทยให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้นให้เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือชำนาญเฉพาะทางในกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น สาขาธุรกิจโรงแรม และ สาขาธุรกิจนำเที่ยว
6. สถานศึกษา สถานประกอบการเอกชนและชุมชนร่วมกันพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและบุคลากรในสาขาอาชีพต่างๆ ทั้งในธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการโดยตรงและที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ

กลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เป้าประสงค์

1. ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน

แนวทางการดำเนินการ

1. จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการมรดกโลก ที่มีลักษณะเป็น big data เพื่อให้มองภาพได้อย่างรอบด้าน สามารถเลือกมาใช้งานได้หลากหลาย มีความเป็นมิตรต่อผู้ใช้ (Ergonomic Design) เที่ยงตรง แม่นยำ ถูกต้อง สมบูรณ์ และปลอดภัย
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนธุรกิจท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของที่พักเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เป้าประสงค์

1. พัฒนาระดับคุณภาพและมาตรฐานที่พักระดับต่างๆในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แนวทางการดำเนินการ

1. ส่งเสริมโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของจังหวัด โดยตกแต่งให้งดงามและเรียบง่าย
2. เข้าตรวจประเมินโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานของกรมการท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงความสะอาด ปลอดภัย ใช้งานง่าย ทั้งทางด้านกายภาพและการให้บริการให้อยู่ในสภาพที่ดี สะอาด มีมาตรฐานและปลอดภัย ทั้งนี้ควรมีการตรวจประเมินคุณภาพที่พักก่อนการต่ออายุ

ใบอนุญาตประกอบธุรกิจการโรงแรมทุกปีเพื่อให้ที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มาตรฐาน

3. จัดการประกวดโรงแรมและที่พักที่มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ที่น่าจดจำของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อกำหนดเป็น Best practice และเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆเพื่อช่วยโปรโมทโรงแรมและที่พักนั้นๆโดยใช้เทคโนโลยีเป็นตัวช่วย
4. Best practice ของโรงแรมและที่พักแต่ละประเภท จะถูกนำมาจัดทำเป็น Benchmark เพื่อนำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีการประเมินทุกปีเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน
5. ส่งเสริม คุณภาพและมาตรฐานที่พักระดับต่างๆแต่ละประเภทในระดับประเทศ หรือสร้างเป็นต้นแบบให้แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีลักษณะเป็นเมืองโบราณ เพื่อให้การออกแบบของโรงแรมไม่ขัดแย้งกับบริบทของพื้นที่

4. ผลการประชุม Policy Meeting

เพื่อสรุปรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาของผู้เข้าร่วมประชุมนโยบายทั้งสิ้น 32 คน จากการอภิปรายซักถามและแสดงความคิดเห็นในการประชุมเพื่อหารูปแบบและกลยุทธ์ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้เข้าร่วมประชุมลงความเห็นว่ากลยุทธ์ทั้ง 6 กลยุทธ์มีความเหมาะสมที่จะเป็นกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมประชุมได้เสนอแนะสิ่งสำคัญ คือ การนำนโยบายไปใช้ให้เกิดการปฏิบัติจริง รวมทั้งควรมีการติดตามประเมินผลตามสภาพการณ์เพื่อให้ทราบถึงผลสรุปที่แสดงออกมาและผลักดันให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น นำไปเป็นแนวทางในการกำหนดแผนงาน โครงการและกิจกรรมต่างๆ ตามภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อขับเคลื่อนกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างชัดเจนต่อไป อีกทั้งควรมีการทำตัวแบบ (Model) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นต้นแบบให้กับแหล่งมรดกโลกอื่น ๆ ที่มีลักษณะชุมชนใกล้เคียงกันยึดถือตามแนวทางเดียวกัน หรือปรับใช้ตามบริบทของพื้นที่อย่างรอบคอบและครอบคลุมต่อไป

ปฏิสัมพันธ์กับสถานที่ วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และผู้คนเจ้าของพื้นที่ ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกเสมือนว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่นั้นๆได้ และเมื่อคำนึงถึงปัญหาหนึ่งของชุมชนในเรื่องจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น และอัตราเกิดที่ลดลง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มุ่งเน้นจุดเด่นหรือสินทรัพย์หรือทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่หรือปฏิบัติอยู่แล้วในแหล่งท่องเที่ยววันนั้นๆ ผู้สูงอายุในชุมชนจะเป็นผู้เล่นหลักในการนำเสนอศิลป วัฒนธรรม หรืออัตลักษณ์ของชุมชนต่อนักท่องเที่ยวได้

2. การสร้างรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ประกอบไปด้วยจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) (Wheelen and Hunger, 2006) นำไปสู่การร่างกลยุทธ์ ครอบคลุมแนวทางแก้ปัญหาในระยะยาว พร้อมทั้งจัดทำแผนงาน มาตรการป้องกันแก้ไขอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะเกิดขึ้นได้จากการบูรณาการการทำงานของชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชนโดยการเชื่อมโยงวัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นนั้นๆมาผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และเปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนเข้าไปมีส่วนร่วม และสัมผัสกับวัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์ของสถานที่หรือชุมชนที่ไปเยือนโดยตรง นำไปสู่การเป็นชุมชนพื้นที่ที่มีบรรยากาศเอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับผู้อำนวยความสะดวกประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา กรมศิลปากร ที่ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไว้ว่า

“เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยามีศักยภาพเพียงพอในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างแน่นอน เพราะเรามีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายและโดดเด่นทั้งทางด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม ศิลปวัฒนธรรม และในความเป็นจริงแล้วการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีความจำเป็นต่อมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา เพราะการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะช่วยเพิ่มสีสัน ความมีชีวิตชีวาให้กับมรดกโลกมากขึ้น เป็นการเปิดจุดขายที่จะให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในการเข้ามาเที่ยวชมในเขตมรดกโลกด้วยการให้ความรู้ก่อนแล้วก็พาไปดูตามจุดต่างๆที่มี ทั้งนี้บางจุดที่สำคัญเราก็มี QR Code ให้นักท่องเที่ยวสามารถหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับจุดนั้นๆได้ด้วยตัวเอง น่าเสียดายที่บางส่วนเสียหายเพราะมรดกโลกพระนครศรีอยุธยา ประสบภัยพิบัติน้ำท่วม ขณะนี้อยู่ระหว่างการซ่อมแซมให้กลับมาใช้งานได้ดังเดิม” (สุกัญญา เภาเนต, 2560)

รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ถูกพัฒนาขึ้นประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ มีผลการประชุมเชิงนโยบายเพื่อยืนยันกลยุทธ์ มีการเสนอข้อสรุปการกำหนด 6 กลยุทธ์ โดยมีความเห็นอย่างฉันทามติ (Consensus) ยอมรับประเด็นต่างๆ ในภาพรวมของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความเป็นไปได้และเหมาะสม เนื่องจากเป็นการศึกษากลยุทธ์ที่

เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ การศึกษา สภาพการณ์และความต้องการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกจากภาพรวมและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทำให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและเที่ยงตรง และร่างรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทำให้ได้กลยุทธ์ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและการดำเนินการ โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์เป็นการกำหนดเป้าหมายระยะยาวต่อการมุ่งมั่นไปสู่จุดหมายปลายทางเกี่ยวกับบทบาทและส่วนร่วมในการผลักดันให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งสามารถกำหนดทิศทางกลยุทธ์ ดังนี้

1. สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนรากฐานทางประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์ และอารยธรรมมาเป็นพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกนั้น สามารถมองได้จากหลายมุมมองตามแต่ความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ บางกลุ่มจะมองการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในรูปของกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเข้าร่วมทำกับชุมชน บางกลุ่มจะมองว่าเป็นเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ในการร่วมกันค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชนและนำเสนอต่อนักท่องเที่ยวบนพื้นฐานที่ชุมชนนั้นๆ มีอยู่ในพื้นที่ชุมชนนั้น โดยการที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้จะก่อให้เกิดประสบการณ์ที่น่าประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ การเข้าใจกระบวนการการเกิดประสบการณ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้กำหนดนโยบายทางการท่องเที่ยวควรศึกษาและทำความเข้าใจเพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายทางการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง Understanding Cultural Heritage Visitor Behavior: The Case of Melaka as World Heritage City โดย Carol Boon Chui Teo และคณะ (2014) ที่กล่าวถึงประสบการณ์ในการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกว่า ประสบการณ์การท่องเที่ยวที่น่าจดจำนั้นถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้เข้าชมจะแสวงหาเมื่อเข้าสู่แหล่งมรดกโลก เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี และคนพื้นเมือง ร่วมกับการเป็นส่วนหนึ่งของบรรยากาศที่แท้จริง ล้วนเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ที่น่าจดจำอย่างแท้จริง การทำความเข้าใจเกี่ยวกับประสบการณ์การท่องเที่ยว จะช่วยให้ผู้กำหนดนโยบายในเรื่องการกำหนดแบบแผนการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมทรัพย์สินมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน อันเนื่องมาจากองค์ประกอบเหล่านี้มีความจำเป็นต่อการเป็นท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ศรีอยุธยา โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว และอาจจะมีผลกระทบต่อความประทับใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ประกอบไปด้วย ปัญหาความทับซ้อนของตัวโบราณสถานและเมืองปัจจุบัน ปัญหาด้านกายภาพของพื้นที่โดยเฉพาะอัตราส่วนของพื้นที่ต่อกำลังคนในการดูแลเมืองมรดกโลก ปัญหาด้านปริมาณขยะสะสมในเขตโบราณสถานซึ่งถือว่าเป็นมลพิษทางสายตาในเขตมรดกโลก ปัญหาอันเกิดจากอุทกภัยที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อทั้งนักท่องเที่ยวและตัวมรดกโลกเอง ปัญหาด้านความปลอดภัยของการจราจรโดยรอบเขตมรดกโลก รวมทั้งทางจักรยานที่ไม่ครอบคลุมและไม่ปลอดภัย ทัศนวิสัยที่ทำให้บริการขาดมาตรฐานในการบริการ ป้ายสัญญาณจราจรที่ไม่ชัดเจน ปัญหาเรื่องไฟฟ้าส่องสว่างทั้งในและโดยรอบเมืองมรดกโลก และปัญหาเรื่องจำนวนและความสะอาดของห้องน้ำสาธารณะ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาท่าด่านโฮม สเตย์ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยทองยุ่น บุตรโสภา (2547 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าชุมชนมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และมีปัจจัยภายในของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนได้แก่การสร้างบรรยากาศให้เกิดความอบอุ่นแก่นักท่องเที่ยว ส่วนการบริการและโปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนซึ่งสามารถนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนอย่างยั่งยืน จึงเห็นได้ว่าสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แล้ว ความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ขึ้นอยู่กับสินค้าที่จับต้องไม่ได้และมีผลต่อความรู้สึกของนักท่องเที่ยว คือการบริการ รายการการท่องเที่ยว และ ประสบการณ์ ดังนั้นสินค้าที่จับต้องไม่ได้ถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์หลักของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั่นเอง เมื่อองค์ประกอบต่างๆไม่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงยากที่จะเกิดขึ้น

3. การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากผลการวิจัยพบว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังไม่เป็นที่รู้จักของทั้งนักท่องเที่ยวทั้งในและนอกประเทศมากนัก และชุมชนที่จะมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อาจจะยังขาดความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อีกทั้งยังมีปัญหาในเรื่องภาพลักษณ์การท่องเที่ยว โดยจำเป็นจะต้องสื่อให้เห็นประสบการณ์ที่แตกต่างเป็นเอกลักษณ์ในแบบที่นักท่องเที่ยวจะไม่ได้รับจากที่อื่นผ่านสื่อที่มีความหลากหลายเพื่อรองรับกับความหลากหลายของกลุ่มนักท่องเที่ยว และเพื่อยกระดับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศ และมีการบริหารจัดการภาพลักษณ์ด้านลบผ่านทางสื่อออนไลน์เพื่อความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพผ่านสื่อต่างๆ ดังนั้นการสื่อสารและการตลาดจึงมีความจำเป็นต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยประเด็นในเรื่องการสื่อสารและการตลาดนี้มีความสอดคล้องกับการศึกษาในเรื่องการพัฒนารูปแบบการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการโดยกระบวนการ มีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของตลาดบางหลวง อ.บางเลน จ.นครปฐม โดยผลการวิจัยพบว่าปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารทางการตลาดของชุมชนตลาดบางหลวง อ. บางเลน จังหวัดนครปฐม โดย ขวัญญา ศรีสว่างและมัสลิน บัวบาน (2557) คือ สื่อไม่มีความหลากหลายการ

นำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวของตลาดยังไม่ชัดเจน และ ยังไม่ทันสมัย ต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานด้านนี้ นอกจากนี้พบว่าแนวทางการจัดทำรูปแบบการ สื่อสารทางการตลาดเชิงบูรณาการของตลาดบางหลวงควรมีรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลาย และไม่ใช้งบประมาณสูง อีกทั้งสามารถปรับเปลี่ยนข้อมูลได้ง่าย เช่น เว็บเพจ แพนเพจ การจัดทำรูปแบบการสื่อสารทางการตลาดเชิงบูรณาการที่เหมาะสมกับชุมชนนั้น ต้องมีการศึกษาการนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในแต่ละช่วง เวลา และควรส่งเสริมการร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ทางด้านนี้ เนื่องจากช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณในการทำงาน และการนำเสนอข้อมูลที่ทันสมัย ซึ่งเป็นปัญหาหลักในการทำงานด้านนี้ของชุมชนตลาดบางหลวง ในที่นี้การใช้การสื่อสารและการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สามารถสร้างความยั่งยืนได้จากการใช้ทักษะและเทคนิคด้านการตลาดเพื่อประโยชน์โดยการทำความเข้าใจความต้องการของนักท่องเที่ยว และนำมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ยั่งยืนมากขึ้น และระบุวิธีสื่อสารที่น่าเชื่อถือมากขึ้นเพื่อนำมาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวได้

4. การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากผลการวิจัยพบว่า บุคลากรด้านการท่องเที่ยว เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังต้องมีการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถโดยเฉพาะในเรื่องโดยเฉพาะในด้านที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนด กฎหมาย หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งมรดกโลก ซึ่งมีเป็นจำนวนมากหลายฉบับ และบางส่วนเขียนด้วยภาษาต่างประเทศ ซึ่งทำให้การทำความเข้าใจ และการนำไปปรับใช้มีความยากขึ้นไปอีก นอกจากนี้ปัญหาในเรื่องการรู้กฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้ว ภาษาต่างประเทศที่ใช้สำหรับสื่อสารกับตัวนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพก็เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เช่นกัน โดยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรด้านการท่องเที่ยว นั้น ตามความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO World Heritage, 2010) ว่าการท่องเที่ยวสร้างสรรค์รวมถึง การจัดกิจกรรมต่างๆโดยเน้นการเรียนรู้ การศึกษาจากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน การท่องเที่ยวสร้างสรรค์จะเน้นความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวและผู้คนในชุมชนนั้นๆโดยมีเป้าหมายว่านักท่องเที่ยวในลักษณะของการท่องเที่ยวสร้างสรรค์จะเป็นนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่เพียงนักท่องเที่ยว (tourist) แต่จะเป็นสมาชิกของชุมชนที่ได้มีโอกาสเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกัน (citizen of community) จึงเห็นได้ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จะต้องมีความสามารถในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นคุณสมบัติสำคัญในการนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้กับนักท่องเที่ยวได้ ประเด็นเรื่องทรัพยากรบุคคลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาในระยะยาวของภาคการท่องเที่ยวโดยทั่วไปและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีศักยภาพในการจ้างงานแก่บุคคลทุกวัยและทุกระดับฝีมือ และขึ้นอยู่กับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่เพื่อพัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงแข่งขันที่ตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้บริโภค

5. การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากผลการวิจัยพบว่า ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยเฉพาะในเรื่องการนำระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศมาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทั้งในเรื่องนวัตกรรมและกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ โดยปัญหาและอุปสรรคสำคัญมีสาเหตุมาจากสองกลุ่มใหญ่ๆ คือ 1) การที่นักท่องเที่ยวยุคใหม่นิยมหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวและยังนิยมการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองมากขึ้น และ 2) ส่วนการทำงานของภาครัฐ และภาคเอกชนก็จำเป็นต้องพึ่งพาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศมากขึ้นเพื่อให้การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หากแต่ระบบโครงสร้างพื้นฐานของเทคโนโลยีและสารสนเทศในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยายังไม่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เท่าที่ควร สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานพระนครศรีอยุธยา ว่า

“นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่มีโทรศัพท์มือถือติดอยู่กับตัวตลอดเวลา เขาสามารถเข้าถึงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวได้ด้วยตัวเอง การเดินทางท่องเที่ยวด้วยตัวเองก็เป็นไปได้ง่ายมากขึ้น นักท่องเที่ยวยุคใหม่อาจจะไม่จำเป็นต้องพึ่งพาหนังสือเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรืออาจจะไม่จำเป็นต้องมีคูปองหรือตั๋วอีกต่อไป ตอนนี้ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงกำลังพัฒนาระบบ QR Code เพื่อตอบสนองต่อทิศทางการเปลี่ยนแปลงของนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวได้ด้วยตัวเอง นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาโปรแกรมให้นักท่องเที่ยวสามารถเห็นภาพสันนิษฐานของโบราณสถานเป็นภาพสามมิติ (เป็นภาพสมบูรณภาพของสถานที่นั้นๆก่อนที่จะถูกทำลาย) ซึ่งเป็นการบูรณาการกันระหว่างกรมศิลปากรและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยอีกด้วย นับว่าเป็นก้าวใหม่สำหรับเทคโนโลยีและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นอกจากนี้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ เราต้องมีระบบฐานข้อมูลที่รวบรวมข้อมูลหลากหลายด้านที่จำเป็นเพื่อช่วยในการบริหารจัดการและการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับตัวเมืองมรดกโลก”

(อิสระพงศ์ แทนศิริ, 2560)

6. การพัฒนาคุณภาพของที่พักรับรองการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการวิจัยพบว่าคุณภาพของที่พักรับรองการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเฉพาะในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานที่พักรับรองในระดับต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เช่น สภาพที่พักรับรองมีสภาพค่อนข้างเก่าและทรุดโทรม มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยทั้งต่อตัวอาคารและตัวนักท่องเที่ยว ทั้งนี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาต้องการยืดเวลาในการท่องเที่ยวให้อยู่ในจังหวัดนานขึ้น เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวจากค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ก็จำเป็นต้องมีการพัฒนาด้านที่พักรับรองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีคุณภาพทั้ง

ทางด้านกายภาพและการบริการที่ดีขึ้นเช่นกัน ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง Sustainable Tourism Practices of Accommodation Establishment in Bulgaria : An Exploratory study โดย Hristov, S.et al. (2012) โดยผลการวิจัยพบว่า ประเภทสถานที่ตั้งและขนาดของทรัพย์สิน และคุณภาพในการบริการมีผลต่อระดับของการประยุกต์ใช้แนวทางการปฏิบัติที่ยั่งยืนต่างๆโดยสถานที่พักในบัลแกเรีย

3. การรับรองรูปแบบกลยุทธ์ในการจัดทำรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการวิจัยพบว่า ในการประชุมสัมมนาในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้นหากจะมีการนำกลยุทธ์เป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางดำเนินการไปสู่การปฏิบัติจริงตามแนวคิดของเฮลโรเจล และคณะ (2007) ได้กล่าวเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์ไว้ว่า การวางแผนยุทธศาสตร์เป็นกระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การเพื่อตัดสินใจในส่วนของวิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์การ นอกจากนี้การวางแผนยุทธศาสตร์ยังใช้ในการพัฒนาในส่วนของเป้าหมายรวมขององค์การอีกด้วย การวางแผนยุทธศาสตร์เป็นกิจกรรมที่มีขั้นตอนที่เชื่อมโยงและสัมพันธ์กับการจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยเริ่มจากการประเมินจุดหมายพื้นฐานและธรรมชาติขององค์การด้วยการศึกษาอนาคต และกำหนดความคาดหวังโดยใช้หลักการ SWOT ต่อไปจึงสร้างยุทธศาสตร์ทางเลือกด้วยการประเมินคัดเลือก และกำหนดพื้นที่ของผลลัพธ์ที่สำคัญ เพื่อเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดซึ่งอาจมากกว่าหนึ่งทางเลือก การจัดการเชิงยุทธศาสตร์นั้นมี “ยุทธศาสตร์” เป็นวิธีการจัดการกับทรัพยากรที่ตนเองมี ไม่ว่าจะป็นในด้านวัตถุดิบ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ คน หรือแม้แต่ทรัพยากรทางการเงินเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่ง “ผลลัพธ์” แล้วจึงจะสามารถวางแนวทางเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่ตนต้องการ ผู้บริหารสามารถพัฒนาแนวทางขึ้นมาได้หลากหลาย หากแต่มีเพียงไม่กี่แนวทางเท่านั้นที่จะทำให้บรรลุถึงผลลัพธ์ที่ตนเองต้องการ ซึ่งก็คือ ยุทธศาสตร์นั่นเอง เพราะฉะนั้นความรู้หรือไม่รู้ในด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์อาจเป็นปัจจัยที่จะตัดสินว่ากิจกรรมนั้นๆจะประสบความสำเร็จหรือไม่ก็ได้ (บุญเกียรติ ชิวะตระกูลกิจ, 2556) ในแผนปฏิบัติการรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้กำหนดกลยุทธ์จะต้องนำไปปฏิบัติให้ได้ตามกลยุทธ์ และร่วมมือกันในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีอำนาจและหน้าที่ที่จะสามารถขับเคลื่อนนโยบายได้อย่างเป็นรูปธรรม

ดังคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นสอดคล้องและเป็นฉันทามติร่วมกันกับที่ประชุมสรุปได้ว่า วิสัยทัศน์และพันธกิจที่ว่า วิสัยทัศน์และพันธกิจ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก โดยมีพันธกิจดังนี้ 1) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างเหมาะสมเป็นไปตามบริบทของพื้นที่และตามหลักการขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ 2) พัฒนา ส่งเสริม และเพิ่มศักยภาพเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านการมีส่วนร่วมของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างสมดุล และ 3) การพัฒนา กลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างเป็นระบบโดย

ใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศเป็นเครื่องมือสนับสนุน ที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อเสนอวิสัยทัศน์ โดยเห็นว่าเป็นการวางรากฐานในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ในเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์และ Thailand 4.0 เพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าอย่างยั่งยืน เพื่อกระตุ้นและก่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่เศรษฐกิจฐานราก จากชุมชน และยังคงสอดคล้องกับพันธกิจกับหน่วยงานภาครัฐที่มุ่งเน้นการกระจายสู่รายได้สู่ชุมชนอย่างยั่งยืน ชุมชนสามารถขับเคลื่อนได้ด้วยตัวชุมชนเอง

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญา บนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ประกอบด้วยเป้าประสงค์จำนวน 2 ประการ ดังนี้ 1) สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม เพื่อให้เห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 2) ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม ให้เป็นแหล่งรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัดพัฒนาภาคและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก ทั้งนี้ ตามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งเป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยในทุกประเด็น โดยมีความเห็นว่ากลยุทธ์ที่ 1 นั้นเป็นไปได้และเหมาะสม

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์จำนวน 3 ประการ คือ 1) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) ยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน มาตรฐานสินค้าและบริการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3) ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน ทั้งนี้ตามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งเป้าประสงค์กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยในทุกประเด็น โดยมีความเห็นว่ากลยุทธ์ที่ 2 นั้นเป็นไปได้และเหมาะสม

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์จำนวน 2 ประการ คือ 1) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาทั้งในประเทศและต่างประเทศสร้างระบบนิเวศและพัฒนาการจัดการพื้นที่สร้างสรรค์ให้เกิดเป็นรูปธรรม และ 2) ส่งเสริมพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง

สร้างสรรค์ ทั้งนี้ตามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนา ด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัด พระนครศรีอยุธยา รวมทั้งเป้าประสงค์กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยในทุกประเด็น โดยมีความเห็นว่ากลยุทธ์ที่ 3 นั้นเป็นไปได้และเหมาะสม

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากร ด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์จำนวน 3 ประการ คือ 1) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา บุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ 2) จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการ ท่องเที่ยวทั้งในเขตและโดยรอบเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา และ 3) ส่งเสริมบุคคลต้นแบบที่มี ผลงานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา ทั้งนี้ตามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับกล ยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพเพื่อ รองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งเป้าประสงค์กล ยุทธ์และแนวทางการดำเนินการตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยในทุก ประเด็น โดยมีความเห็นว่ากลยุทธ์ที่ 4 นั้นเป็นไปได้และเหมาะสม

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและ สารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่ง ประกอบด้วยเป้าประสงค์จำนวน 1 ประการ คือ 1) ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามา ขับเคลื่อน ทั้งนี้ตามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนา ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัด พระนครศรีอยุธยา รวมทั้งเป้าประสงค์กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยในทุกประเด็น โดยมีความเห็นว่ากลยุทธ์ที่ 5 นั้นเป็นไปได้และ เหมาะสม

ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของที่พักรับรองบริการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์จำนวน 1 ประการ คือ 1) พัฒนาระดับคุณภาพและมาตรฐานที่พักระดับต่างๆในเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา ทั้งนี้ตามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพ ของที่พักเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้ง เป้าประสงค์กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมเห็นด้วย ในทุกประเด็น โดยมีความเห็นว่ากลยุทธ์ที่ 6 นั้นเป็นไปได้และเหมาะสม

จากการจัดประชุมเพื่อหาข้อสรุปเชิงนโยบาย (Policy Meeting) ผู้เข้าร่วมประชุม ทั้ง 32 คนมีความเห็นว่ารูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติต่อไป

จากการประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความเห็นชอบในภาพรวมของรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมบางประการดังนี้ 1) ความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการการทำงานของภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในพื้นที่เป็นสำคัญ 2) แนวทางการดำเนินการด้านระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศนั้นมีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก จึงนับได้ว่าเป็นกลยุทธ์ที่ดีและน่าสนใจยิ่ง ควรมีการเพิ่มการอบรมการใช้งานระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศให้แก่บุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพราะการมีระบบสารสนเทศที่ดีแต่ผู้ใช้งานไม่สามารถใช้งานระบบให้เกิดประโยชน์ได้ก็จะทำให้การขับเคลื่อนวิสัยทัศน์นั้นเป็นไปได้ช้า อีกทั้งควรมีการตรวจสอบข้อมูลที่น่าเชื่อถือหรือเผยแพร่ผ่านระบบสารสนเทศดังกล่าวด้วย และควรมีการกำหนดระดับการเข้าถึงข้อมูลเพื่อรักษาข้อมูลให้ปลอดภัยและสามารถนำไปใช้อย่างถูกต้องตรงกับวัตถุประสงค์

ประเด็นสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เกิดขึ้นจริงได้นั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวจำเป็นต้องร่วมกันกำหนดแผนปฏิบัติการอย่างเป็นขั้นตอน พร้อมกับการวางเป้าหมายของแต่ละชั้นอย่างชัดเจนว่าต้องการให้ประสบความสำเร็จในเรื่องใดบ้างทั้งนี้แผนปฏิบัติการนี้จะต้องคำนึงถึงบริบทของพื้นที่นั้นๆเป็นสำคัญ โดยที่ไม่ควรลืมนำหลักการบริหารและการจัดการท่องเที่ยวขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติเข้าร่วมพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของแต่ละแผน ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนควรวางเป้าหมายประสงค์ในการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แต่ละขั้นตอน นอกจากนี้ส่วนงานการปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมสำคัญในการจัดทำแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก และมีการระบุข้อควรปฏิบัติในส่วนงานการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งโดยต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากส่วนงานการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความใกล้ชิดกับชุมชนมากกว่าหน่วยราชการอื่นๆ ส่วนงานการปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะเป็นหน่วยงานแรกที่จะเข้าไปสู่ชุมชน

การเพิ่มขีดความสามารถในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรพัฒนาโลกเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบโดยใช้ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเป็นเครื่องมือสนับสนุน ทั้งทางด้านสังคมและวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ควรมีการส่งเสริมให้แต่ละชุมชนลองนำหลักการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไปทดลองและประยุกต์ใช้ในพื้นที่จริง และให้องค์กรทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนมีส่วนร่วมช่วยในการวิเคราะห์สาเหตุ ปัญหา อุปสรรค ข้อได้เปรียบ ภัยคุกคาม เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างรอบด้าน และมีการออกมาตรการที่สอดคล้องและเหมาะสมในการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการครอบคลุมในทุกพื้นที่ รวมถึงมีรูปแบบการติดตามและประเมินผล รวมกับการผลักดัน พัฒนาให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสำคัญ ควรมีการส่งเสริมการบูรณาการการทำงานของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างจริงจัง ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานที่มีอำนาจหน้าที่และมีกฎหมายรองรับ เพื่อให้การดำเนินงานอยู่บนพื้นฐานสิทธิอย่างเท่าเทียม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน รวมถึงการอนุรักษ์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าควรมีการนำ Model การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากแต่ละเมืองที่มีลักษณะชุมชนที่ใกล้เคียงกับมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาที่ได้มีการดำเนินการแล้ว มาวิเคราะห์ผลกระทบ ประโยชน์ ข้อได้เปรียบ เพื่อนำมาสร้างรูปแบบเฉพาะในการดำเนินการ เป็นแนวทางแห่งความสำเร็จ (Key Success) ที่สามารถปฏิบัติตามได้ตามลำดับขั้นตอน ถ่ายทอดด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย เพื่อให้คนในชุมชนปฏิบัติตามได้

1.3 จากผลการวิจัยพบว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาขาดความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ดังนั้นหน่วยงานราชการของจังหวัดควรมีการสร้างและส่งเสริมความร่วมมือทุกภาคส่วน โดยเสนอตัวเป็นเจ้าภาพ เพื่อสร้างภาคีเครือข่ายด้านการจัดการพื้นที่สร้างสรรค์ เพื่อสร้าง สะท้อน อนุรักษ์อัตลักษณ์ในท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

1.4 จากผลการวิจัยพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ คือ ควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้งาน เพื่อจัดเก็บข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในรูปแบบ Big Data และนำเทคโนโลยี Data Science มาวิเคราะห์ เพื่อลดต้นทุนในการดำเนินการ และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.5 จากผลการวิจัยพบว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบ ดังนั้นควรทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำ กลยุทธ์ที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแผนปฏิบัติการในการดำเนินการต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรดำเนินการศึกษาวิจัยกับนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มเติม เนื่องจากนักท่องเที่ยวในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีหลายกลุ่มและมีความชอบที่แตกต่างกัน การวิจัยเพิ่มเติมจะทำให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้หลากหลายขึ้น

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเปรียบเทียบกับแหล่งมรดกโลกอื่นๆที่มีลักษณะใกล้เคียงกับมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อจัดทำเป็นต้นแบบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในเขตมรดกโลก

3. การวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาในรายละเอียดของศักยภาพ อัตลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละชุมชนเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.1 ในส่วนของภาครัฐ ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

3.1.1 สร้างความร่วมมือกับจังหวัดในเขตภาคกลางเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับพระนครศรีอยุธยา เช่น สุพรรณบุรี อ่างทอง ลพบุรี ฯลฯ ในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของในแต่ละพื้นที่ สร้างโอกาสในการเข้าถึงนักท่องเที่ยวที่มากขึ้น และสร้างทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยวเพิ่มเติมให้กับนักท่องเที่ยว

3.1.2 พัฒนา บูรณะ พื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้มีมาตรฐาน มีศักยภาพรองรับนักท่องเที่ยว

3.1.3 ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชน โดยเน้นกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมของแต่ละชุมชน เช่น กิจกรรมทำโรตีสายไหม ชมการแสดงศิลปการแสดงโบราณ เช่น ลำตัด ลิเกฮูลู ชมวิถีชีวิตชาวนาและประมงพื้นบ้าน เรียนรู้พืชสมุนไพร งานปั้นจิว ทำลูกประคบ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเรียนรู้วิธีการทำและเลือกซื้อขนมไทยตามต้นตำหรับทำวทองกิบม้า เรียนรู้ระบบนิเวศวิทยาให้แก่นักท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวได้ท่องเที่ยวอย่างเข้าใจ ได้ประสบการณ์การเรียนรู้

3.1.4 ส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่น มีความภูมิใจ มีความรัก และหวงแหน วัฒนธรรม ประเพณีที่ดั้งเดิมของชุมชนของตน ทำให้วัฒนธรรม และประเพณีในชุมชนนั้นได้รับการดูแลอย่างยั่งยืน

3.1.5 ส่งเสริมการสร้างบุคลากรทางการท่องเที่ยว โดยการสร้างองค์ความรู้ทางการท่องเที่ยว ผ่านการอบรม สัมมนา ดูงาน และพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ มีทักษะความสามารถ เช่น ทางด้านภาษาต่างประเทศ ทางด้านกฎระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.2 ในส่วนของภาคเอกชน ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

3.2.1 ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและกลับมาเที่ยวซ้ำ โดยการให้บริการที่ดีเหนือความคาดหวัง

3.2.2 ส่งเสริมการนำเสนอขายพระนครศรีอยุธยาอย่างหลากหลาย หลีกเลี่ยงการขายแบบสำเร็จรูปขึ้นอยู่กับความชอบและความต้องการของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้การจัดกิจกรรมแบบเป็นกลุ่มเล็กจะให้นักท่องเที่ยวทุกคนในกลุ่มมีโอกาสได้ทดลองทำและเรียนรู้จากกิจกรรมที่นำเสนอ

3.3 ในส่วนของชุมชน ควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

3.3.1 ทำการศึกษาวิเคราะห์วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์หรือหัตถกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของคนในชุมชน

3.3.2 ทำความตกลง รวมกลุ่มและตั้งคณะกรรมการในชุมชนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนเอง

รายการอ้างอิง

- Aas, C., et al. (2006). "Stakeholder Collaboration and Heritage Management." Annals of Tourism Research Vol. 32(No. 1): 28-48.
- Adhikary, M. (1995). Management of Ecotourism. Bangkok, Srinakarinwirot University.
- Al-hagla, K. (2010). "Sustainable Urban Development in Historical Areas using the Tourist Trail Approach: A Case Study of the Cultural Heritage and Urban Development (CHUD) project in Saida, Lebanon." Journal of Cities: 234-248.
- Amir, S., et al. (2015). "Sustaining local community economy through tourism: Melaka UNESCO world heritage city." Procedia – Environmental Sciences Vol. 28(2015): 443-452.
- Aronson, L. (2000). The Development of Sustainable Tourism. London, Bath Press.
- Avieli, N. (2015). "The Rise and Fall (?) of Hoi An, a UNESCO World Heritage Site in Vietnam." Journal of Social Issues in Southeast Asia Vol. 30(No. 1, 2015): 35-71.
- Bartol, K. M. and D. C. Martin (1998). Management. 3rd Edn. New York, McGraw-Hill.
- Benur, A. M. and B. Bramwell (2015). "Tourism product development and product diversification in destinations." Journal of Tourism Management Vol. 50(2015): 213-224.
- Bourdeau, L., et al. (2015). World Heritage, Tourism, and Identity : Inscription and Co-production. UK, Ashgate.
- Briedenhann, J. and E. Wickens (2004). "Tourism Routes as a Tool for the Economic Development of Rural Areas – Vibrant Hope or Impossible Dream?" Journal of Tourism Management Vol. 25: 71-79.
- Butler, R. W. (1999). "Sustainable tourism: A state-of-the-art review." Tourism Geographies 1(1): 7-25.

- Chaoprayoon, P., et al. (2013). "The Local Economic Promotion through the Creative Tourism Travelling Route: the Practical Application for Chiangrai Province, Thailand." GSTF International Journal on Business Review **Vol. 3**(No. 1 November 2013).
- Cherkaoui, A. S. and A. C. Cadiat (2015). McKinsey 7s Framework: Boost business performance, prepare for change and implement effective strategies. USA, 50 minutes.
- Cooper, C., et al. (2000). Tourism Principles and Practice. 2nd Edn. UK, Pearson Education.
- Cornet, C. (2015). "Tourism Development and Resistance in China." Annals of Tourism Research **Vol. 52**(2015): 29-43.
- Cuccia, T., et al. (2016). "The Effects of UNESCO Heritage List Inscription on Tourism Destinations Performance in Italian Regions." Journal of Economic Modeling **Vol. 53**(2016): 494-508.
- Delbecq, A. L., et al. (1975). Group Techniques for Program Planning: A Guide to Nominal Group and Delphi Processes. Scott, Foresman Glenview.
- Denzin.N.K. (1978). The Research Act, 2nd edn. New York, McGraw-Hill.
- Dian, A. M. and N. C. Abdullah (2013). "Public Participation in Heritage Sites Conservation in Malaysia: Issues and Challenges." Procedia-Social and Behavioral Sciences **101**(2013): 248 – 255.
- Doxey, G. V. (1976). "When enough's enough: the natives are restless in Old Niagara." Heritage Canada **Vol. 2**(2): 26-27.
- Dumbraveanu, D. (2007). "Principles and Practice of Sustainable Tourism Planning." Journal of Studies and Research in Human Geography **Vol.1**(Issue 1).
- Eber, S. (1992). Beyond the green horizon: A discussion paper on Principles for

Sustainable tourism. London, WWF and Tourism Concern.

Evans, N. (2015). Strategic Management for Tourism, Hospitality and Events. (2nd Edn.). New York, Routledge.

Farid, S. M. (2015). "Tourism Management in World Heritage Sites and its Impact on Economic Development in Mali and Ethiopia." Procedia – Social and Behavioral Science **211**(2015): 595-604.

Forsyth, T. (1997). "Environmental Responsibility and Business Regulation: the case of Sustainable Tourism." The Geographical Journal **163**(3): 270-280.

Glenn, J. C. (2010). Handbook of Research Methods. UK, Oxford Book.

Hani, U., et al. (2012). "Preserving Cultural Heritage through Creative Industry: A lesson from Saung Angklung Udjo." Procedia – Economics and Finance **Vol. 4**(2012): 193-200.

Huang, C. H., et al. (2012). "Does World Heritage list really induce more tourists? Evidence from Macau." Journal of Tourism Management **Vol. 33**(2012): 1450-1457.

Inskip, E. (1999). Guide for Local Authorities on Developing Sustainable Tourism: Supplementary Volume on Sub-Saharan Africa. Madrid, World Tourism Organization.

Ismagilova, G., et al. (2015). "Using Historical Heritage as a factor in Tourism Development." Procedia – Social and Behavioral Sciences **Vol. 188**(2015): 157-162.

Khlaikaew, K. (2015). "The Cultural Tourism Management under Context of World Heritage Sites: Stakeholders' Opinions between Luang Prabang Communities, Laos and Muang-Kao Communities, Sukhothai, Thailand." Procedia – Economics and Finance **Vol. 23**(2015): 1286-1295.

Kinicki, A. and Williams B. (2009). Management. 3rd Edn. USA, McGraw-Hill International.

- Korez-Vide, R. (2013). "Enforcing Sustainability Principles in Tourism via Creative Tourism Development." Journal of Tourism Challenges and Trends **Vol. VI**(No. 1, 2013): 35-58.
- Kotler, P. R., et al. (2014). Marketing for Hospitality and Tourism (6th Edn.) UK, Pearson Education.
- Lamprakos, M. (2015). Building a World Heritage City – Sanaa, Yemen. UK, Ashgate Publishing
- Landorf, C. (2009). "Managing for Sustainable Tourism: a Review of Six Cultural World Heritage Sites." Journal of Sustainable Tourism **Vol. 17**(No. 1, January 2009): 53-70.
- Lemaire, R. and H. Stovel (1994). "The Nara Document on Authenticity 1994." The Nara Conference on Authenticity in Relation to the World Heritage Convention 1 – 6 November 1993(Nara, UNESCO).
- Li, M., et al. (2008). "Tourism Development of World Heritage Sites in China: A Geographical Perspective." Tourism Management **Vol. 29**(2008): 308-319.
- Liburd, J. J. and D. E. Edwards (2010). Understanding the Sustainable Development of Tourism. Oxford, Goodfellow.
- Linstone, H. A. and M. Turoff (1979). The Delphi Method : Techniques and Applications, (3rd Edn.). Massachusetts, Addison-Wesley.
- Mason, P. (2006). Tourism Impacts, Planning and Management. Burlington, Elsevier Butterworth-Heinemann.
- McKercher, B., et al. (2005). "Relationship between tourism and cultural heritage management: evidence from Hong Kong." Tourism Management **Vol. 26**(2005): 539-548.
- Mitchell, N., et al. (2009). World Heritage Cultural Landscapes: A Handbook for

Conservation and Management. Paris, UNESCO World Heritage Centre.

Monavari, S. M., et al. (2013). "Delphi-Based Strategic Planning for Tourism Management – a Case Study." Journal of Pol. **Vol. 22**(No. 2, 2013): 465-473.

Moy, L. Y. Y. and C. Phongpanichanan (2014). "Does the status of a UNESCO World Heritage City make a destination more attractive to Mainland Chinese tourists? A preliminary study of Melaka." Procedia – Social and Behavioral Sciences **Vol. 144**(2014): 280-289.

Owen, R. E., et al. (2000). Sustainable Tourism Development in Wales : From Theory to Practice. Tourism Management : Towards the New Millennium. C. Ryan and S. Page. Kidlington, Oxford, Elsevier Science.

Page, S. J. (2011). Tourism Management : an Introduction, (4th Edn.). USA, Routledge.

Page, S. J. (2015). Tourism Management, (5th Edn.). USA, Routledge

Parnell, J. A. (2014). Strategic Management: Theory and Practice (4th Edn.). California, SAGE.

Parraga, M. M., et al. (2014). "DELPHI-SWOT tools used in Strategic Planning of the Port of Manta." Procedia – Social and Behavioral Sciences **Vol. 162**(2014): 129-138.

Patuelli, R., et al. (2013). "The Effects of World Heritage Sites on Domestic Tourism: a spatial interaction model for Italy." J Geogr Syst **2013**(15): 369-402.

Pearce, P. L. and R. W. Butler (1993). Tourism Research : Critiques and Challenges. London, Routledge.

Pedersen, A. (2002). Managing Tourism at World Heritage Sites: a Practical Manual for World Heritage Site Managers. Paris, France, UNESCO World Heritage Centre.

Pendlebury, J., et al. (2009). "Urban World Heritage Sites and the problem of authenticity." Journal of Cities **Vol. 26**: 349-358.

Peter, T. J. and Waterman R. H. (1982). In Search of Excellence: Lessons from America's

Best-Run Companies. New York, Harper & Row Publisher.

Richards, G. (2010a). Creative Tourism and Local Development. Creative Tourism A Global Conservation how to provide unique creative experiences for travelers worldwide. the 2008 Santa Fe & UNESCO International Conference on Creative Tourism Santa Fe, New Mexico, USA.

Richards, G. (2011). "Creativity and Tourism : The State of the Art." Annals of Tourism Research **Vol. 38**(No. 4): 1225-1253.

Richards, G. and L. Marques (2012). "Exploring Creative Tourism: Editors Introduction." Journal of Tourism Consumption and Practice **Vol. 4**(No. 2).

Richards, G. and R. Palmer (2010). Eventful Cities. Oxford, Elsevier.

Richards, G. and C. Raymond (2000). "Creative Tourism." ATLAS News **No. 23**: 16-20.

Richards, G. and J. Wilson (2006). "Developing Creativity in Tourist Experiences : A Solution to the Serial Reproduction of Culture?" Journal of Tourism Management **Vol. 27**: 1209 – 1223.

Robbins, S. P., et al. (2013). Fundamentals of Management: Essential Concepts and Applications. (8th Edn.). UK, Pearson Education.

Rubenstein, H. M. (1992). Pedestrian Malls, Streetscapes, and Urban Spaces. USA, John Wiley & Sons.

Saunders, M., et al. (2012). Research Methods for Business Students. (6th Edn.). England, Pearson Education.

Stovel, H. (2004). Monitoring World Heritage. Paris, UNESCO World Heritage Centre.

Su, M. and B. Li (2012). "Resource Management at World Heritage Sites in China." Procedia – Environmental Sciences **Vol. 12**(2012): 293-297.

Takamitsu, J. (2011). "The Impact of World Heritage Site Designation on Local

- Communities – A Case Study of Ogimachai, Shirakawa-mura, Japan." Tourism Management **32**(2011): 288-296.
- Tan, S. K., et al. (2013). "A Model of 'Creative Experience' in Creative Tourism." Annals of Tourism Research **Vol. 41**: 153-174.
- Tan, S. K., et al. (2014). "A Taxonomy of Creative Tourists in Creative Tourism." Journal of Tourism Management **Vol. 42**: 248-259.
- Teo, C. B. C., et al. (2014). "Understanding Cultural Heritage Visitor Behavior: The Case of Melaka as World Heritage City." Procedia – Social and Behavioral Sciences **Vol. 130**(2014): 1-10.
- Tourism Western Australia and from (2008) Five A's of Tourism.
- Tucker, H. and E. Carnegie (2014). "World Heritage and the contradictions of Universal Value." Annals of Tourism Research **Vol. 47**(2014): 63-76.
- Tucker, H. and A. Emge (2010). "Managing a World Heritage Site: The Case of Cappadocia." Anatolia **Volume 21**(No. 1): 41-54.
- UNESCO (1964). The Venice Charter: International Charter for the Conservation and Restoration of Monuments and Sites. Paris, UNESCO.
- UNESCO (1972). Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, World Heritage Convention. Paris, UNESCO World Heritage Centre.
- UNESCO (1976). Recommendation Concerning the Safeguarding and Contemporary Role of Historic Areas. Nairobi, UNESCO.
- UNESCO (2005). Vienna Memorandum on "World Heritage and Contemporary Architecture – Managing the Historic Urban Landscape". Paris, World Heritage Centre.
- UNESCO, et al. (2011). Preparing World Heritage Nominations (2nd Edn.) Paris, UNESCO

World Heritage Centre.

UNESCO, et al. (2012). Managing Natural World Heritage. Paris, UNESCO World Heritage Centre.

UNESCO World Heritage Centre (2010). Reflection on the Trends of the State of Conservation. Paris, UNESCO World Heritage Centre.

UNESCO World Heritage Centre (2012). Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention. Paris, UNESCO World Heritage Centre.

Untermann, R. K. (1984). Accommodating the Pedestrian. USA, Van Nostrand Reinhold.

Ursache, M. (2015). "Tourism – significant driver shaping a destination heritage." Procedia – Social and Behavioral Sciences **Vol. 188**(2015): 130-137.

Van Oers, R. and S. Haraguchi (2010). Managing Historic Cities, UNESCO World Heritage Centre. Paris, UNESCO World Heritage Centre.

Wager, J. (1995). "Developing a Strategy for the Angkor World Heritage Site." Tourism Management **Vol. 16**(No. 7): 515-523.

Waterman, R. H., et al. (1980). "Structure is not Organization." Business Horizons **June 1980**.

Wehrich, H. and H. Koontz (1993). Management: A Global Perspective, 10th edn. New Delhi, Mcgraw-Hill College.

Wheelen, T. L. and J. D. Hunger (2012). Strategic Management and Business Policy: Toward Global Sustainability, (13th Edn.). USA, Pearson.

Wijesuriya, G., et al. (2013). Management Cultural World Heritage. Paris, UNESCO.

Winter, T. (2007). "Rethinking Tourism in Asia." Annals of Tourism Research **Vol. 34**(No. 1): 27-44.

Wurzburger, R., et al. (2009). "Creative Tourism: A Global Conversation: How to Provide

Unique Creative Experiences for Travelers Worldwide." Paper presented at the 2008 Santa Fe & UNESCO International Conference on Creative Tourism(Santa Fe, New Mexico, USA).

Yorke, F. (2013). "Classification of Tourism Purposes." Paper presented at United Nations Regional Workshop on Travel and Tourism Statistics(Roseau, Dominica).

กนกวลี สุริยะธรรม (2560). "หัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจันทระเกษม." (สัมภาษณ์ 30 มีนาคม).

กรมศิลปากร (2552). นำชมอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ, กรมศิลปากร.

กรมศิลปากร (2559). นำชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา. นนทบุรี, กรมศิลปากร.

กรมศิลปากร (2559). แผนแม่บทฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2559 นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา, กรมศิลปากร.

กรมหม่อนไหม (2558). การบริหารจัดการอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2558). "ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 - 2560." (กรุงเทพฯ): กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2558). "สรุปสถานการณ์การท่องเที่ยว มกราคม – ธันวาคม 2557." (กรุงเทพฯ): กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2559). "แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2560-2564)." (กรุงเทพมหานคร): สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2559). "สรุปสถานการณ์การท่องเที่ยว มกราคม – ธันวาคม พ.ศ. 2558" (กรุงเทพฯ): กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2560). "ข้อมูลเบื้องต้นสถานการณ์การท่องเที่ยวไทย ระหว่างเดือน มกราคม-พฤศจิกายน 2560." (กรุงเทพมหานคร): สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2560). "สรุปสถานการณ์การท่องเที่ยว มกราคม – ธันวาคม พ.ศ. 2559." (กรุงเทพฯ): กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กระทรวงอุตสาหกรรม (2559). "ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ.

2560 – 2579)." (กรุงเทพฯ): กระทรวงอุตสาหกรรม.

กาญจนา แสงลี้มสุวรรณ and ศรีนยา แสงลี้มสุวรรณ (2555). "การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน." วารสารนักบริหาร ปีที่ 32 (ฉบับที่ 4): 139-146.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2558). ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

กำพล จำปาพันธ์ (2559). อยุธยา : จากสังคมเมืองท่านานาชาติ สู่มรดกโลก. นนทบุรี, มิวเซียม เพรส.

ชนิษฐา คำจันทร์แก้ว (2560). "วัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา." (สัมภาษณ์ 29 มีนาคม).

ชนิษฐา บรมสำลี and รัฐพล สิ้นสน (2017). "รูปแบบกลยุทธ์การตลาดเพื่อการท่องเที่ยวตลาดน้ำแบบยั่งยืน." วารสารเวอริเตียน มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ 10(ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม)): 1-22.

ขวัญยุพา ศรีสว่าง and มัสลิน บัวบาน (2557). "การพัฒนารูปแบบการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของตลาดบางหลวง อ.บางเลน จ. นครปฐม." สถาบันวิจัยและพัฒนา(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม).

คณะสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2555). "องค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์." โครงการต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์(กรุงเทพฯ): คณะสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คณิตา เลขะกุล (2543). พระนครศรีอยุธยา: มรดกโลก. กรุงเทพฯ, ด้านสุทธนาการพิมพ์.

คัชพล จันเพชร and พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2560). "การบูรณาการทุนทางวัฒนธรรมสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา ชุมชนบ้านชากแง้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี." Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences) 2017((10) 1): 111-121.

จรงค์ กิจวานา (2554). "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโฮมสเตย์กรณีศึกษาชุมชนบ้านเกาะกลาง หมู่ที่ 1 ตำบลคลองประสังค์ อำเภอมือง จังหวัดกระบี่." วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรมนุษย์)(มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์).

จาดรงค์ โปะะรัตน์ศิริ (2557). "มรดกโลก-มรดกใคร? สู่ข้อท้าทายการเปลี่ยนกระบวนการวิธีคิดด้านท่องเที่ยว

วัฒนธรรม." TAT Review Magazine ฉบับที่ 1/2557(มกราคม-มีนาคม): 20-24.

จินตนา บุญบงการ and ณิชฎฐพันธ์ เขจรนันท์ (2544). "การจัดการเชิงกลยุทธ์ / Strategic Management." กรุงเทพฯ(ซีเอ็ดยูเคชั่น).

จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ (2554). "ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา." วิทยานิพนธ์ ปริญญาตรี สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ): มหาวิทยาลัยบูรพา.

จุมพล พูลภัทรชีวิน (2546). "ปฏิบัติการวิจัยขนาดด้วย EDFR." วารสารเศรษฐศาสตร์ 32, (1 (กรกฎาคม - ตุลาคม 2546): 1-39.

จุมพล พูลภัทรชีวิน (2548). "ปฏิบัติการวิจัยขนาดด้วย EDFR." วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น 1(2): 19-31.

จุฬาวดี จันทร์เทวลิขิต (2547). "การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนเกาะช้าง : กรณีศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่หมู่ 2 บ้านสลักเพชร อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด." วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม(สำนักพัฒนาบัณฑิตศึกษา): สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2551). การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2554). "อิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว." วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ ปีที่ 4 (ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2554)): 71 - 78.

ชาย โพธิสิตา and (2552). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ, อมรินทร์พริ้นติ้งฯ.

दनัย เทียนพุ่ม (2540). "วิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์." กรุงเทพฯ(บุ๊คแบงค์).

दनุพล สกุดสุขมงคล (2555). "การดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการปางช้างที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา." วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ(มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).

ดลฤทัย ไกวรรณกุล (2550). "แนวทางการพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาทเพื่อเป็นแหล่ง

ท่องเที่ยวมรดกโลก." งบประมาณเพื่อสนับสนุนทุนวิจัยสำหรับคณาจารย์ เงินรายได้
ประจำปีงบประมาณ 2550(กลุ่มวิชาการท่องเที่ยว): คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ดำรงค์ วัฒนา (2548). "ยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงเครือข่ายการวิจัยของประเทศ." (กรุงเทพฯ): สำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

เดชา บุญค้ำ (2539). การวางผังบริเวณกรุงเทพฯ. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ทองยุ่น บุตรโสภา (2547). "การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาท่า
ด่านโฮมสเตย์ ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก " การค้นคว้าแบบอิสระ
(เศรษฐศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์): มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2558). "เชียงรายรำลึก: ฐานรากสู่อนาคตการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน." วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ ปีที่ 55(ฉบับที่ 1): 103-129.

ธงชัย สันติวงษ์ (2539). "การบริหารงานบุคคล." กรุงเทพฯ(ไทยวัฒนาพานิช).

ธีระ สิ้นเดชารักษ์ and นาฬิกาอดิศักดิ์ แสงสนิท (2558). "การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: การรับรู้ของ
นักท่องเที่ยว ความพร้อมของเจ้าของกิจกรรม และความเป็นไปได้ของการท่องเที่ยวเชิง
สร้างสรรค์ในประเทศไทย." (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่าง
ยั่งยืน).

นพวรรณ ธีระพันธ์เจริญ (2549). "การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมใน
การท่องเที่ยวเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา." ทุนสนับสนุนการวิจัย
เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี(สำนักงานคณะกรรมการวิจัย
แห่งชาติ): ปี พ.ศ. 2549.

นพวรรณ ปีสิริกันต์ (2551). "การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กับการพัฒนาที่ยั่งยืน : กรณีศึกษา 3 ชุมชน
บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่." วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
เศรษฐศาสตร์การเมือง(คณะเศรษฐศาสตร์): บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นรินทร์ สังข์รักษา (2557). "การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา." พิมพ์ครั้งที่ 6(นครปฐม): มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

นรินทร์ สังข์รักษา and อีร์ศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ (2551). "รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องผลดีของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี นครปฐม." สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

นรินทร์ สังข์รักษา and สมชาย ลักษณะนารักษ์ (2555). "รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายอย่างยั่งยืนในจังหวัดราชบุรี นครปฐม." สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

นรินทร์ สังข์รักษา, et al. (2559). "รายงานวิจัยเรื่องการพัฒนาเมืองต้นแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ “เมืองโอ่ง ดินสูกและตุ๊กตา” เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและสนับสนุนสินค้าโอท็อป กับการท่องเที่ยวเมืองแห่งศิลปะและการพักผ่อนของจังหวัดราชบุรี นครปฐม." สถาบันวิจัยและพัฒนา(มหาวิทยาลัยศิลปากร).

นรินทร์ สังข์รักษา, et al. (2557). "รายงานวิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยใช้วัดเป็นฐานการเรียนรู้และท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดนครปฐม." นครปฐม(สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร).

นันทิยา หุตานุวัตร and ณรงค์ หุตานุวัตร (2551). คิดกลยุทธ์ด้วย SWOT. อุบลราชธานี, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

นิศศา ศิลปะเสรีรัฐ (2560). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญเกียรติ ชีวะตระกูลกิจ (2556). การจัดการเชิงยุทธศาสตร์สำหรับ CEO : Strategic Management. กรุงเทพฯ พี.เพรส.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542). การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, เพรส แอนด์ ดีไซน์

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2549). การพัฒนาและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ, เพรส แอนด์ ดีไซน์.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2555). การจัดการด้านการตลาดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประทีป เพ็งตะโก (2559). "ผู้อำนวยการสำนักศิลปากรที่ 3 พระนครศรีอยุธยา." สัมภาษณ์(20 ธันวาคม).

ประภัทร สุทธาเวส (2550). วิวัฒนาการและพัฒนาการการท่องเที่ยว. ปทุมธานี, มหาวิทยาลัยรังสิต.

ประโยชน์ ส่งกลิ่น (2558). "การจัดการการท่องเที่ยวท้องถิ่น : กรณีศึกษาการจัดการท่องเที่ยวบ้านชะ
ชอม อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี." วารสารการเมืองการปกครอง ปีที่ 5(ฉบับที่ 1 กันยายน
2557-กุมภาพันธ์ 2558).

ปวีรศา สิทธิสาร (2551). "การศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้มาเที่ยวชมนครประวัติศาสตร์
พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา." วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
(สาขาการจัดการทั่วไป): มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล and พิชรินทร์ เสริมการดี (2556). "การศึกษาศักยภาพและแนวทางการ
พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนบ้านทุ่งมะปราง อำเภอกวนโดนและบ้านโดนพานัน
อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล." วารสารสุทธิปริทัศน์ ปีที่ 27(ฉบับที่ 83): 97 - 112.

ปิยะวรรณ คงประเสริฐ (2551). "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการวางแผนพัฒนาการ
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกาะพังงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี." วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม(บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

ปรีร์น ชินโชติ and ธีระวัฒน์ จันทิก (2559). "รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง."
Veridian E-Journal, Silpakorn University ปีที่ 9(ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน
2559): 250 – 268.

พงษ์อนันต์ จันทร์โพธิ์ (2560). "ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา." สัมภาษณ์(5 เมษายน).

พจนา บุญคุ้ม (2556). บทบาทของชุมชนในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน
จังหวัดนครปฐม. นครปฐม, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- เพชรรุ่ง เทียนปิวโรจน์ (2560). "ความหลากหลายของวัฒนธรรมอาหารการกินสมัยอยุธยา." วารสารสงขลานครินทร์ (ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์) ปีที่ 23(ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม – เมษายน 2560)): 67-89.
- ภราเดช พยัฒวิเชียร (2539). "พัฒนาการท่องเที่ยวไทยในทิศทางที่ยั่งยืน." จุลสารการท่องเที่ยว ปีที่ 15(2 (เดือนเมษายน-มิถุนายน 2539)): 4-7.
- ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิด, et al. (2553). "ระบบนวัตกรรมรายสาขาเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานความรู้และเชิงสร้างสรรค์ : กรณีศึกษาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์." รายงานการวิจัย (กรุงเทพฯ) : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ภัณมณี แก้วสง่า and นิตาชล จำนงศรี (2555). "การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : ทางเลือกใหม่ของการท่องเที่ยวไทย." Suranaree J. Soc. Sci. Vol. 6 (No. 1 June 2012): 91-109.
- ภูริวัจน์ เดชอุ่ม (2556). "การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : กรอบแนวคิดสู่แนวทางปฏิบัติสำหรับประเทศไทย." วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และศิลปะ ปีที่ 33(ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2556).
- มณฑล เงินหิรัญ (2560). "กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สภาวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา." สัมภาษณ์ (3 เมษายน).
- มณีนรัตน์ สุขเกษม and พัทธ์ชัย ศิริวงศ์ (2560). "การดำรงอัตลักษณ์ชาวไทยพวนของบ้านดงโฮมสเตย์ผ่านบริบทการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน." วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ ปีที่ 19(ฉบับที่ 37): 92 – 102.
- มนัส สุวรรณและคณะ (2541). "โครงการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสภาตำบล (สต.)." เชียงใหม่(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย).
- มนัสสินี บุญมีศรีสง่า (2556). "การสร้างอัตลักษณ์ตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยวอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในมุมมองของนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น." วารสารเวอร์ริเดียน มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่6(ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน)): 548-560.
- มนัสสินี บุญมีศรีสง่า (2558). "การให้ความหมายรูปแบบและกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวแบบดาร์กทัวร์ริซึม พื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี." Veridian E-Journal, Silpakorn University ปีที่ 8 (ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน)): 1-10.

ที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2558): 571-592.

มนัสสินี บุญมีศรีสง่า and กนกพร วงศ์วีระไพบูลย์ (2558). "รูปแบบความสำเร็จและกลยุทธ์การจัดการธุรกิจโรงแรมสีเขียวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ฝายปากอ้อไคร้สอร์ท อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี." การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ครั้งที่ 1(ประจำปี 2558 “สหวิทยาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” 23-24 มีนาคม 2558): 490 – 493.

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา (2547). อยุธยา เมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

มานพ ถนอมศรี (2547). อยุธยา เมืองประวัติศาสตร์ มรดกโลก. กรุงเทพฯ, พี พี เวิลด์ มีเดีย.

ยุวดี นีรัตน์ตระกูล (2539). "Eco-tourism: การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์." จุลสารการท่องเที่ยว กรุงเทพฯ (กรกฎาคม – กันยายน 2538): 50-58.

ยุวดี นีรัตน์ตระกูล (2554). "การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : ต่อยอด เพิ่มคุณค่า หาจุดต่าง." จุลสารการท่องเที่ยว กรกฎาคม – กันยายน 2554: 50-58.

รวีวรรณ โปรรุ่งโรจน์ (2557). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว : Tourist Behavior. กรุงเทพฯ, โอเดียนสโตร์.

ราชกิจจานุเบกษา (2554). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559, 17 มิถุนายน 2554.

ราชบัณฑิตยสถาน (2532). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ, อักษรเจริญทัศน์.

ราชบัณฑิตยสถาน (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ, อักษรเจริญทัศน์.

ราณี อีสัยกุล and ชัชพล ทรงสุนทรวงค์ (2555). "การท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบเพื่อสร้างการเรียนรู้ผ่านการสื่อความหมายสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวยุโรป." วารสารการบริการและการท่องเที่ยว ปีที่ 7(ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2555)): 41-57.

ราณี อีสัยกุล, et al. (2555). การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวไทยอย่างยั่งยืน. นนทบุรี, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.

ราณี อีสัยกุล and รชพร จันทร์สว่าง (2560). "การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทย."

วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี ปีที่ 11(ฉบับพิเศษ): 1-17.

เรียงทองบาท มีพันธ์ (2560). "ผู้บริหารวังข้างอยุธยาแลเพนียด." สัมภาษณ์(16 มีนาคม).

ลายทองเหรียญ มีพันธ์ (2560). "รองประธานสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา."
สัมภาษณ์(16 มีนาคม).

วรรณพร วณิชขานุกร (2540). การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : Ecotourism. กรุงเทพฯ, กองวิชาการและ
ฝึกอบรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

วรวิทย์ เกิดสวัสดิ์, et al. (2552). "ยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วมวัด
พระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี." วารสารการบริการ
และการท่องเที่ยวไทย ปีที่ 4(ฉบับที่ 1): 35-48.

วรรณงค์ โกวิทเสถียรชัย and วชิรวิษณุ สิริชัยพงศ์กุล (2556). "การบริหารจัดการนครประวัติศาสตร์
พระนครศรีอยุธยา." วารสารการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา Vol. 2.

วัชรภรณ์ สุรภี and ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์ (2560). "การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบเนิบช้าในเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้ กรณีศึกษาเมืองน่าน ประเทศไทย และเมืองหลวงพระบาง ประเทศ สปป.
ลาว." วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ ปีที่ 10(ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2560)): 1 – 9.

วัชรวิวรรณ ศศิผลิน (2549). "การจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว: กรณีศึกษากิจกรรมถนนคนเดินใน
จังหวัดเชียงใหม่." วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการอุตสาหกรรมการ
ท่องเที่ยว(มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

วัลลภ คล่องพิทยาพงษ์, et al. (2554). อยุธยา ไปมาแล้ว. กรุงเทพฯ, รักคนอ่าน.

วัลลีย์ กระจ่างวี (2560). "ภัณฑารักษ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา." สัมภาษณ์(30 มีนาคม).

วิจิต กำมันตะคุณ (2552). "ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ร้อยเอ็ด." วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต(มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

วีรพล ชื่นแขก (2560). "ผู้บริหารบริษัท Turismo Thailand Tour." สัมภาษณ์(7 เมษายน).

ศราวุธ ผิวแดง (2558). การพัฒนากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. อุตรธานี, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.

ศลิษา ธีรานนท์ and ประภาศิต โสภณจรัสกุล (2559). "การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : ทางเลือก ทาง

รอดการท่องเที่ยวไทย." วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี ปีที่ 8(ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม)): 206 – 215.

ศักดิ์ชัย บาลศิริ (2543). "การเปรียบเทียบผลการให้ข้อมูลกลับคืนในเทคนิคเดลฟายระหว่างการให้ข้อมูลกลับคืนด้วยค่าสถิติที่แตกต่างกัน." วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

ศิริพงศ์ รักใหม่ (2553). "เทคนิคการวิจัยอนาคต: เครื่องมือวิจัยเพื่อการพัฒนา." วารสารวิทยาลัยอุตสาหกรรม ปีที่ 4(มกราคม – ธันวาคม): 23-33.

ศูนย์ข้อมูลมรดกโลก (2558) มรดกโลกของไทย.

สมจินต์ ชาญกระบี and นรินทร์ สังข์รักษา (2560). "ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสุพรรณบุรี." วารสารเวอร์ริเดียน มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ 10(ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2560)): 2410 - 2425.

สยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ (2554). บันทึกเสวนาทางวิชาการ เรื่อง อยุธยา : มรดก(โลก) ที่น่าเป็นห่วง. กรุงเทพฯ, สยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์.

สันติ เล็กสุขุม, et al. (2542). หนังสือภาพประวัติศาสตร์ มรดกโลกอยุธยา : รัถกอดีตสู่ปัจจุบัน. กรุงเทพฯ, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สาคร สุขศรีวงศ์ (2550). การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร (Management from the Executive's Viewpoint). กรุงเทพฯ, ศูนย์หนังสือจุฬา.

สายันต์ ไพรัชญจักร์ (2548). การจัดการโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑ์สถาน โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. นนทบุรี, สถาบันพระปกเกล้า.

สายันต์ ไพรัชญจักร์ (2550). การจัดการทรัพยากรทางโบราณคดีในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ, โครงการหนังสือโบราณคดีชุมชน.

สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (2560). สรุปผลการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญ ครั้งที่ 41. กรุงเทพฯ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2558). บรรยายสรุปประจำปี 2557 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา สำนักงานข้อมูลสารสนเทศ

และการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554). แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559. กรุงเทพฯ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559). แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564. กรุงเทพฯ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2556). ความรู้ด้านการอนุรักษ์คุ้มครองแหล่งมรดกโลก สำหรับเยาวชน. กรุงเทพฯ, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2558). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (2558 -2560). กรุงเทพมหานคร, สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ, สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

สำนักนโยบายและแผน (2551). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2552 – 2556. กรุงเทพฯ, สำนักนโยบายและแผน.

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ (2557). อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองป้อมปราการ. กรุงเทพฯ, สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.

สุกัญญา เบนินิต (2560). "ผู้อำนวยการอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา." สัมภาษณ์(5 เมษายน).

สุชน อินทเสมอ (2555). "ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ." วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร ปีที่ 7(ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2555).

สุดแดน วิสุทธิรักษ์, et al. (2558). ท่องเที่ยวสร้างสรรค์ : เครื่องมือสำคัญนำไปสู่ชุมชนยั่งยืน. กรุงเทพฯ

- , องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน).
- สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ (2556). หนังสือคู่มือการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ, องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน).
- สุนทร สุวรรณละออง (2555). การท่องเที่ยวทางเลือกรับกับความยั่งยืนของสังคมไทย. บทความเผยแพร่ทางวิทยุกระจายเสียง สำนักบริการวิชาการมหาวิทยาลัยบูรพา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภางค์ จันทวานิช (2553). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช (2538). 108 คำถามการวิจัย การวัดและประเมินผลสถิติ. กรุงเทพฯ, สมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- ห้าวหาญ ทวีแสง (2555). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : กรณีศึกษา ศูนย์กลางเศรษฐกิจนเขตบาลนครยะลา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : WTO) (1985). "The Future of National Tourism." Seminar Proceedings(กรุงเทพฯ): องค์การการท่องเที่ยวโลก.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (2554). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ, องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน).
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2559). นายก อบจ. พาเที่ยวอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา, องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2559). อยุธยา: มรดกโลกภาพสะท้อนอดีต. พระนครศรีอยุธยา, องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- อนุชา เล็กสกุลดิถ (2560). "การท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวหลัก..อย่าให้ใหญ่เกินตัว Tourism : Super Size ME." TAT Review Magazine ไตรมาสที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน ปี พ.ศ. 2560.
- อภิชัย ศรีเมือง (2555). SWOT : เทคนิควิเคราะห์ธุรกิจอย่างละเอียด (สไตส์ผู้บริหารมืออาชีพ). นนทบุรี, ริงค์ บีคอนด์ บุ๊คส์.

- อรธนุช โกศล and โชคชัย สุทธาเวช (2557). "การจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน." วารสารการเมืองการปกครอง ปีที่ 4 (ฉบับที่ 1 กันยายน 2556 – กุมภาพันธ์ 2557).
- อริสรา เสยานนท์ (2560). การประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ, ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- อรุณี อ่อนสวัสดิ์ (2551). ระเบียบวิธีวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 3). ภาควิชาการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- อังคินันท์ อินทรกำแหง (2548). "การวิจัยอนาคต : การศึกษาแนวโน้มบทบาทขององค์กร." วารสารจิตวิทยา ปีที่12(มกราคม-ธันวาคม): 128-140.
- อัสม่า สิมาร์กซ์ (2551). ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรมในเมืองฮอยอัน ประเทศเวียดนาม ภายหลังได้รับการประกาศให้เป็นเมืองมรดกโลก. วิทยานิพนธ์ คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อภาวดี ทับสิริรักษ์ (2555). การพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวญ้อกร อำเภอสทิงพระ จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อารีย์ แผ้วสกุลพันธุ์ (2553). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ, ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- อิสระพงศ์ แทนศิริ (2560). "ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานพระนครศรีอยุธยา." สัมภาษณ์(3 เมษายน).
- เอกชัย บุญยาพิษฐาน (2553). คู่มือวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ. กรุงเทพฯ, ปัญญาชน.
- เอราวัณ โปธิสุตนันท์, et al. (2557). แนวทางการจัดทำเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยวเทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ในชีวิตจริง : กระบวนทัศน์การเรียนรู้สู่อาเซียน, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ/เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

และรายนามผู้เข้าร่วมประชุมเชิงนโยบาย (Policy Meeting)

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ/เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสตัย	ประธานสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิราณูช โสภา	สาขาวิชาการท่องเที่ยว โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
3. คุณมณฑล เงินศิริบุญ
พระนครศรีอยุธยา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สภาวัฒนธรรมจังหวัด
4. อาจารย์ ดร. จันทิมา บรรจงประเสริฐ	คณะวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. อาจารย์ ดร. สิปปพันธ์ นवलละออง	คณะวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ/เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

ภาครัฐ (การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด/วัฒนธรรมจังหวัด/พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ/อุทยานประวัติศาสตร์/การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา/องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน)

1. คุณชนิษฐา คำจันทร์แก้ว	วัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. คุณพงษ์อนันต์ จันทร์โพธิ์	ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดระยอง
3. คุณศานติ อรรถวธรชน	ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4. คุณอิสระพงษ์ แทนศิริ	ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานพระนครศรีอยุธยา
5. คุณสุกัญญา เบนเนต	ผู้อำนวยการอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา
6. คุณกนกวลี สุริยะธรรม	หัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจันทเกษม
7. คุณวันสิย์ กระจ่างวี	ภัณฑารักษ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา
8. คุณสมจินต์ ชาญกระบี่	ผู้จัดการ อพท. สำนักงานพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอู่ทอง
9. คุณธีรศานต์ สหัสสพาศน์	คณะทำงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ภาคเอกชน

1. คุณลายทองเหรียญ มีพันธุ์	รองนายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. คุณเรียงทองบาท มีพันธุ์	ผู้บริหารปางช้างอยุธยา แลเพนียด
3. คุณวีรพล ชื่นแขก	ผู้บริหารบริษัท Tourismo Thailand Tour
4. คุณธนิษา บุญสนอง	มัคคุเทศก์อิสระ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
5. คุณชวิศร์ อรรถสาสน์	เจ้าของบ้านคังธารา อยุธยา

นักวิชาการ

1. คุณมณฑล เงินทิรัญ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สภาวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิรานุช โสภา	สาขาวิชาการท่องเที่ยว โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์	ประธานสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
4. อาจารย์ ดร. จันทิมา บรรจงประเสริฐ	คณะวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. อาจารย์ ดร. สิปปนนท์ นวลละออง	คณะวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร
6. อาจารย์ ดร. อุเทน วงศ์สถิต	คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมเชิงนโยบาย (Policy Meeting)

1. พ.อ.อ. นรชัย กฤษณเกษกุล	องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. คุณสิทธิพร เหตุธีร์	องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. คุณมณฑล เงินทัญญู	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สภาวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4. คุณเรียงทองบาท มีพันธุ์	ผู้บริหารปางช้างอยุธยา แลเพนียด
5. คุณศานติ อรรถววรรณ	ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
6. คุณวันลีย์ กระจ่างวี	ภัณฑารักษ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา
7. คุณธนินชา บุญสนอง	มัคคุเทศก์อิสระ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
8. คุณธนชาติ สอนง่าย	มัคคุเทศก์อิสระ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
9. คุณธิติวุฒิ ศรีบูรพาภิรมย์	มัคคุเทศก์อิสระ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
10. คุณชวีศรี อรรถสาสน์	เจ้าของโรงแรมบ้านคังธารา อยุธยา
11. คุณจุฑารัตน์ ทองโชติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
12. ดร. กชพรรณ ลักโณปกรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
13. คุณวิรัตน์ วัฒนปกรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
14. คุณวนิดา อินทรลักษณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
15. คุณพัทธ์ แต่งพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
16. คุณปีทพงษ์ ชื่นบุญ	สถาบันอยุธยาศึกษา
17. คุณสาธิตา ชื่นชล	สถาบันอยุธยาศึกษา
18. คุณภาณุวัฒน์ วงศ์ประดิษฐ์	สถาบันอยุธยาศึกษา
19. คุณวีจิตรา ศรีเชื่อนแก้ว	ยุวมัคคุเทศก์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
20. คุณผกาภาศ เพชรรัตน์	ยุวมัคคุเทศก์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
21. คุณณัฐรุจา กอพงษ์	ยุวมัคคุเทศก์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
22. คุณกาญจนา ประไพพงษ์	ยุวมัคคุเทศก์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
23. คุณระนชัย ไกรสำอาง	ยุวมัคคุเทศก์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
24. คุณภัศราภรณ์ นาคสูง	โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย
25. คุณดวงหทัย อีร์พงษ์	ชาวบ้านชุมชนเมืองพระนครศรีอยุธยา
26. คุณธนภุต เพชรแสง	ชาวบ้านชุมชนเมืองพระนครศรีอยุธยา
27. คุณกิตติภูมิ รัตนบุรี	ชาวบ้านตำบลหอรด้นไชย
28. คุณเบญจพร คำตัน	ชาวบ้านตำบลหอรด้นไชย
29. คุณศุภชัย จิตรฉาย	ชาวบ้านตำบลประตู่ชัย
30. คุณภูริชญา แป้นชุมพล	ชาวบ้านตำบลประตู่ชัย
31. คุณธนบดี ไทยประกอบ	ชาวบ้านตำบลหัวรอ
32. คุณนันทพงศ์ ศรีโคตร	ชาวบ้านตำบลหัวรอ

ที่ ศธ 6806/ 1411

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ดลิ่งชั้น
กรุงเทพฯ 10170

๓๐ มีนาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ อารัตถ์คนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดี บัณฑิตวิทยาลัย ดลิ่งชั้น

โทรศัพท์ 0-2849-7502

โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 1410

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ดลิ่งชั้น
กรุงเทพฯ 10170

๗๐ มีนาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.จิราณัฐ โสภา

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดี บัณฑิตวิทยาลัย ดลิ่งชั้น

โทรศัพท์ 0-2849-7502

โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 1412

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ดลิ่งชั้น
กรุงเทพฯ 10170

๓๐ มีนาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณมณฑล เงินศิริณ

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดี บัณฑิตวิทยาลัย ดลิ่งชั้น

โทรศัพท์ 0-2849-7502

โทรสาร 0-2849-7503

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เบอร์ภายใน 31205

ที่ ศธ 6806/1๒๑7 วันที่ 30 มีนาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.จันทิมา บรรจงประเสริฐ

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เบอร์ภายใน 31205

ที่ ศธ 6806/ 1076 วันที่ 30 มีนาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.สิปปนนท์ นวลละออง

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทศนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 6806/1492

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ตำบลช้าง
กรุงเทพฯ 10170

3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

เรียน คุณชนิษฐา คำจันทร์แก้ว

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัตตวงค์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ตำบลช้าง

โทรศัพท์ 0-2849-7502

โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 1495

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ดลิ่งชั้น
กรุงเทพฯ 10170

3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

เรียน คุณพงษ์อนันต์ จันทร์ไพโร ผู้อำนวยการสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดระยอง

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศนวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ดลิ่งชั้น
โทรศัพท์ 0-2849-7502
โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 1๔๙๗

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ตลิ่งชัน
กรุงเทพฯ 10170

3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

เรียน คุณศานติ อรรถวรธรณ ผู้อำนวยการสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัทสนวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ตลิ่งชัน
โทรศัพท์ 0-2849-7502
โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 1๔๙๘

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ตำบลจตุจักร
กรุงเทพฯ 10170

3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

เรียน คุณอิสระพงษ์ แทนศิริ ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานพระนครศรีอยุธยา

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ตำบลจตุจักร
โทรศัพท์ 0-2849-7502
โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 1496

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ดลิ่งชั้น
กรุงเทพฯ 10170

3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

เรียน คุณสุกัญญา เบนิต ผู้อำนวยการอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารัทศนวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ดลิ่งชั้น
โทรศัพท์ 0-2849-7502
โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 1494

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ดลิ่งชั้น
กรุงเทพฯ 10170

3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

เรียน คุณกนกวลี สุริยะธรรม

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศนวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ดลิ่งชั้น
โทรศัพท์ 0-2849-7502
โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 1๔๙3

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ดลิ่งชั้น
กรุงเทพฯ 10170

๑ เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

เรียน คุณวันลี๊ กระจ่างวี

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัตวงค์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ดลิ่งชั้น

โทรศัพท์ 0-2849-7502

โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 1๕๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ตลิ่งชัน
กรุงเทพฯ 10170

3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

เรียน คุณสมจินต์ ชาญกระบี่ ผู้จัดการสำนักงานพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอู่ทอง

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ตลิ่งชัน
โทรศัพท์ 0-2849-7502
โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 1600

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ตำบลช้าง
กรุงเทพฯ 10170

3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

เรียน คุณธีรศักดิ์ สหัสสพาศน์ คณะทำงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัตตวงค์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ตำบลช้าง
โทรศัพท์ 0-2849-7502
โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 1501

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ตำบลช้าง
กรุงเทพฯ 10170

3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

เรียน คุณลายทองเหรียญ มีพันธุ์ รองนายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศนวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ตำบลช้าง
โทรศัพท์ 0-2849-7502
โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 15๐๑

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ตลิ่งชัน
กรุงเทพฯ 10170

3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

เรียน คุณเรียงทองบาท มีพันธุ์

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ตลิ่งชัน
โทรศัพท์ 0-2849-7502
โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 1503

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ตำบลจตุจักร
กรุงเทพฯ 10170

3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

เรียน คุณวีรพล ชื่นแขก

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศนวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ตำบลจตุจักร
โทรศัพท์ 0-2849-7502
โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 1604

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ตำบลช้าง
กรุงเทพฯ 10170

3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

เรียน คุณธนิษา บุญสนอง

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ตำบลช้าง
โทรศัพท์ 0-2849-7502
โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 1๕๐5

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ตลิ่งชัน
กรุงเทพฯ 10170

3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

เรียน คุณชวิศร์ อรรถสาสน์

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัตตวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ตลิ่งชัน

โทรศัพท์ 0-2849-7502

โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 1506

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ดลิ่งชั้น
กรุงเทพฯ 10170

3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

เรียน คุณมณฑล เงินทิพย์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สภาวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ดลิ่งชั้น

โทรศัพท์ 0-2849-7502

โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 1507

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ตำบลชั้น
กรุงเทพฯ 10170

3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

เรียน อาจารย์ ดร.จิราณัฐ โสภาก

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศนวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ตำบลชั้น
โทรศัพท์ 0-2849-7502
โทรสาร 0-2849-7503

ที่ ศธ 6806/ 15๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
22 ถนนบรมราชชนนี ตำบลจตุจักร
กรุงเทพฯ 10170

3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาโทผู้บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัตตวงค์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ตำบลจตุจักร
โทรศัพท์ 0-2849-7502
โทรสาร 0-2849-7503

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เบอร์ภายใน 31205

ที่ ศธ 6806/1๓๑๐ วันที่ 3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.จันทิมา บรรจงประเสริฐ

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรี บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิค การวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพ เครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัตตวงค์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เบอร์ภายใน 31205

ที่ ศธ 6806/1489 วันที่ 3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.สิปปนนท์ นวลละออง

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิค การวิจัยอนาคตแบบ EDR ให้แก่นักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพ เครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เบอร์ภายใน 31205
 ที่ ศธ 6806/ 1491 วันที่ 3 เมษายน 2561
 เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.อุเทน วงศ์สถิตย์

ด้วย นางสาวอมรา วีระวัฒน์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” และจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้านเทคนิค การวิจัยอนาคตแบบ EDFR ให้กับนักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพ เครื่องมือการวิจัยให้มีความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถาม
งานวิจัยเรื่อง รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก
พระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิจัยระดับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีวัตถุประสงค์สำหรับเป็นเครื่องมือเพื่อทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถาม เพื่อวัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของแบบสอบถามรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พระนครศรีอยุธยา โปรดเติมเครื่องหมายลงในช่องใดช่องหนึ่งในแต่ละข้อคำถาม ตามระดับความเห็นของท่านและข้อเสนอแนะลงในช่องข้อเสนอแนะที่กำหนดดังต่อไปนี้

- 1 หมายถึง ข้อคำถามในแบบสอบถามไม่มีความเหมาะสม
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 1 หมายถึง ข้อคำถามในแบบสอบถามมีความเหมาะสม

จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์และขอความกรุณาพิจารณาตอบตามความคิดเห็นของท่าน คำตอบของท่านมีค่าอย่างยิ่งต่องานวิจัยในครั้งนี้ ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการวิจัยหรือข้อคำถามเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม โปรดสอบถามได้ที่ โทรศัพท์ 084-109-1190 ขอขอบพระคุณท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อแบบสอบถามในครั้งนี้

นางสาวอมรา วีระวัฒน์
นักศึกษาระดับปริญญาเอก
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิสัยทัศน์และพันธกิจ

วิสัยทัศน์และพันธกิจ	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	1	
วิสัยทัศน์				
“มรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน”				
พันธกิจ				
1. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลกอย่างเหมาะสมเป็นไปตามบริบทของพื้นที่และตามหลักสากล ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ				
2. พัฒนา ส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพเขตมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อความสมดุลและยั่งยืน				
3. พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาอย่างเป็นระบบโดยใช้ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเป็นเครื่องมือสนับสนุน				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

กลยุทธ์ที่ 1 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ

กลยุทธ์ที่ 1 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	1	
กลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมสู่การเป็นพื้นที่				

ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา				
เป้าประสงค์				
1. สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อให้เห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา				
2. ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา ให้เป็นแหล่งรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัด				
แนวทางการดำเนินการ				
1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและสร้างจิตสำนึกแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการรับรู้แล้วนำไปปรับใช้ในชุมชน				
2. ร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เน้นการท่องเที่ยว บริการ และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนของแต่ละชุมชนโดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ เพื่อเป็นการสร้างรายได้และดึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน				
3. จัดให้มีคณะกรรมการทำงานร่วมจากทุกภาคส่วนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์				
4. ประชาสัมพันธ์แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เพื่อให้เกิดการรับรู้และยอมรับทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงสนับสนุนช่องทางการตลาดให้แก่สินค้าและบริการที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์				
5. จัดให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 1 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

กลยุทธ์ที่ 2 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ

กลยุทธ์ที่ 2 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	1	
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา				
เป้าประสงค์				
1. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา				
2.ยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน มาตรฐานสินค้าและบริการเพื่อ สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์				
3. ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พื้นที่มรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน				
แนวทางการดำเนินการ				
1. ร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพของ องค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้งภายในและ โดยรอบพื้นที่มรดกโลก				
2. จัดตั้งกองทุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสนับสนุนเงินทุนด้านต่างๆ เพื่อ รองรับการเริ่มต้นธุรกิจจนถึงการต่อยอดธุรกิจ				
3. บังคับใช้กฎหมายและระเบียบอย่างชัดเจนและจริงจังในเขต มรดกโลก เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัย และ สร้างความประทับใจต่อผู้มาเยือน				

4. จัดการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงาน ให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนางานที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา				
--	--	--	--	--

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 2 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

กลยุทธ์ที่ 3 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ

กลยุทธ์ที่ 3 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	1	
กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา				
เป้าประสงค์				
1. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยาในจังหวัดใกล้เคียงและระดับประเทศ				
2. ส่งเสริมพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์				
แนวทางการดำเนินการ				
1. ศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกที่มีลักษณะการเป็นชุมชนที่ใกล้เคียงกัน				
2. สร้าง Brand Awareness โดยการประชาสัมพันธ์แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาผ่านสื่อต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งสนับสนุนช่องทางการตลาดให้กับชุมชนทั้งสินค้าและบริการผ่านแนวคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการรับรู้ และการยอมรับ				

จากนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ			
3. สนองต่อการสื่อสารเชิงลึก เน้นย้ำถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ ความเป็นมา วัฒนธรรม ประเพณี ที่จะนำพาให้นักท่องเที่ยวได้รับ ประสบการณ์ที่แตกต่างอย่างมีคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้ง นำเสนอภาพของสินค้าคุณภาพและบริการที่น่าประทับใจเพื่อ ยกย่องภาพลักษณ์การท่องเที่ยว			
4. สื่อสารเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่ มรดกโลก พระนครศรีอยุธยาอย่างครอบคลุมผ่านทั้ง Traditional Media และ New Media ขอดนิชม ระดับโลกและในพื้นที่ตลาดให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เสริม ด้วยการติดตามบริหารจัดการภาพลักษณ์เชิงลบในสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ผ่าน Social Media และ Social Community			
5. ยกย่องความสำเร็จของกิจกรรมและพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ พระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา กิจกรรมและพื้นที่ให้มีมาตรฐานในระดับสากล			
6. สนับสนุน สร้างความผูกพันและความภักดีกับนักท่องเที่ยว ที่เป็นฐานลูกค้าปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นสร้างแรงจูงใจให้ เดินทางมาเที่ยวซ้ำและกระตุ้นให้ใช้จ่ายเพิ่มขึ้น โดยนำเสนอสินค้า เชิงประสบการณ์ที่เพิ่มมูลค่า เน้นส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่ หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน			
7. ส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มกระแสหลักให้เดินทางในวัน ธรรมดาเพื่อลดการกระจุกตัวในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุด นักชัตตกษ์			
8. สื่อสารเพื่อสร้างความรักและความภาคภูมิใจใน และปลูก จิตสำนึกรักและหวงแหน โบราณสถานในท้องถิ่น รวมถึง ทรัพยากรทางวัฒนธรรมด้วยรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์และยั่งยืน			

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 3 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ (โปรดระบุ)

.....

.....

กลยุทธ์ที่ 4 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ

กลยุทธ์ที่ 4 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	1	
กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ				
เป้าประสงค์				
1. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ				
2. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวทั้งในเขตและโดยรอบเขตรมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา				
3. ส่งเสริมบุคคลต้นแบบที่มีผลงานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตรมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา				
แนวทางการดำเนินการ				
1. ศึกษาข้อกำหนด ระเบียบหลักเกณฑ์ และหนังสือคู่มือบริหารจัดการการท่องเที่ยวของมรดกโลกเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของมรดกโลก				
2. แปลคู่มือต่างๆของทางมรดกโลกอย่างละเอียดและถูกต้องเพื่อให้ชุมชนในท้องถิ่นรับคู่มือเหล่านี้ไปปฏิบัติ โดยมีการปรับไปใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ และสถานภาพของพื้นที่จริง				
3. จัดการฝึกอบรมผู้ประกอบการแหล่งเที่ยวทั้งในเรื่องกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเขตรมรดกโลก การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และภาษาต่างประเทศ				
4. ให้ความรู้ แนวคิด และวิธีปฏิบัติในเรื่องการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เรียนรู้การเป็นเจ้าบ้านที่ดี เพื่อช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงชุมชนในพื้นที่ควรได้รับการอบรมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเช่นกันซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและเป็นแนวทางการทำธุรกิจระยะยาวอีกด้วย				

5. พัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรมบุคลากรวิชาชีพ ท้องถิ่นของประเทศไทยให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประเทศสมาชิก อาเซียน โดยจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้นให้เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือ ชำนาญเฉพาะทางในกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น สาขาธุรกิจ โรงแรม และ สาขาธุรกิจนำเที่ยว				
6. สถานศึกษาและสถานประกอบการเอกชนร่วมกันพัฒนา คุณภาพการเรียนการสอนและบุคลากรในสาขาอาชีพต่างๆ ทั้งใน ธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ โดยตรงและที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตรง กับความต้องการของผู้ประกอบการ				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 4 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

กลยุทธ์ที่ 5 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ

กลยุทธ์ที่ 5 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	1	
กลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและ สารสนเทศเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนใน เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา				
เป้าประสงค์				
1. ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการจัดการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน				
แนวทางการดำเนินการ				
1. จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการมรดกโลก ซึ่ง ควรจะเป็นลักษณะ big data เพื่อให้มองภาพได้อย่างรอบด้าน สามารถเลือกมาใช้งานได้หลากหลาย มีความเป็นมิตรต่อผู้ใช้				

(Ergonomic Design) ที่เชิงตรง เม่นยำ ถูกต้อง สมบูรณ์ และปลอดภัย			
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนธุรกิจท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์			

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 5 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

กลยุทธ์ที่ 6 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ

กลยุทธ์ที่ 6 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	-1	0	1	
กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา				
เป้าประสงค์				
1. พัฒนาระดับคุณภาพและมาตรฐานที่พักระดับต่างๆในเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา				
แนวทางการดำเนินการ				
1. ส่งเสริมโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของจังหวัดและตกแต่งให้เรียบง่ายแต่ดูดี เพื่อดูแลทำความสะอาดได้ง่าย และที่สำคัญซ่อมบำรุงรักษาได้ง่ายอีกด้วย				
2. จัดทำมาตรฐาน โรงแรมและที่พักต่างๆสำหรับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยคำนึงถึงความสะอาด ปลอดภัย ใช้งานง่าย ทั้งนี้ควรมีการเข้าตรวจประเมินคุณภาพของที่พักก่อนการต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจการโรงแรมทุกปีเพื่อให้ที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มาตรฐาน				

3. สํารวจคุณภาพของที่พัก ทั้งทางด้านกายภาพและการให้บริการ ให้อยู่ในสภาพที่ดี สะอาด มีมาตรฐานและปลอดภัย				
4. จัดการประกวด โรงแรมและที่พักที่มีการออกแบบและตกแต่ง สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ที่น่าจดจำของจังหวัด พระนครศรีอยุธยาและเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆเพื่อช่วยโปรโมท โรงแรมและที่พักนั้นๆ (หา Best practice) โดยอาจใช้ เทคโนโลยีเป็นตัวช่วย				
5. Best practice ของโรงแรมและที่พักแต่ละประเภท จะ ถูกนำมาจัดทำเป็น Benchmark เพื่อนำผลของการ เปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุง โรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา โดยมีการประเมินทุกปีเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา อย่างยั่งยืน และสามารถสร้างเป็นต้นแบบให้แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆที่มีลักษณะเป็นเมืองโบราณ เพื่อให้การออกแบบของโรงแรมไม่ ขัดแย้งกับบริบทของพื้นที่				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 6 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

แบบสอบถามรอบที่ 1

เรื่อง รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง จุดมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาเรื่องรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการรวบรวมคำถามและระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยใช้วิธีการเทคนิคการวิจัยแบบอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยจะขออนุญาตเรียนถามความคิดเห็นจากท่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 รอบ รอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและคำถามปลายเปิดซึ่งสามารถแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ รอบที่ 2 เป็นการให้น้ำหนักแก่ข้อความตามความคิดเห็นของท่าน

ทั้งนี้แบบสอบถามทั้ง 2 รอบ มีจุดมุ่งหมายให้แสดงความคิดเห็นของท่านผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อเป็นรูปแบบและกลยุทธ์ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยขอความคิดเห็นจากท่านผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อความที่ผู้วิจัยสรุปและได้นำเสนอในแบบสอบถามนี้ ว่าท่านผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความเหล่านั้นในระดับใด

5	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้น
3	หมายถึง	ไม่แน่ใจกับข้อความนั้น
2	หมายถึง	ไม่ค่อยเห็นด้วยกับข้อความนั้น
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

ส่วนคำถามปลายเปิดนั้น ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญกรุณาระบุเพิ่มเติมในแต่ละด้าน เพื่อคำตอบชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ความคิดเห็นของท่านและผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นๆ ผู้วิจัยจะไม่นำมาเปิดเผยเป็นรายบุคคล แต่จะนำเสนอเป็นข้อสรุปแสดงเป็นภาพรวมของความคิดเห็น เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุผลตามเป้าหมาย ขอความกรุณาจากท่านผู้เชี่ยวชาญโปรดให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม จักขอบพระคุณยิ่ง

นางสาวอมรา วีระวัฒน์

นักศึกษาระดับปริญญาเอก

คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยศิลปากร

**คำชี้แจงเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการลงสำรวจพื้นที่ในเขตเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเบื้องต้นของผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของแหล่งมรดกโลกว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ น่าประทับใจ และ

นำศึกษา อีกทั้งยังควรค่าแก่การดำรงไว้ให้แก่ชนรุ่นหลังต่อไป การศึกษาเรื่องรูปแบบและกลยุทธ์การ
ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะทำให้ทราบข้อมูลสภาพการณ์
ความต้องการด้านการท่องเที่ยวในเชิงวิชาการ และประเด็นปัญหาเชิงยุทธศาสตร์ที่จำเป็นเกี่ยวกับ
การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งหน่วยงานภาครัฐที่
ปฏิบัติงานและดูแลรับผิดชอบงานด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถนำไปใช้
ในการกำหนดรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวและสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
เมืองมรดกโลกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังได้รูปแบบและกลยุทธ์การ
ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในการ
จัดทำร่าง ตรวจสอบและจัดทำเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเอง และได้นำผลการวิจัยไปกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้งในภาครัฐและเอกชนต่อไป โดยรูปแบบ
และกลยุทธ์ที่ได้จะได้รับการยอมรับร่วมกันจากการที่ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการรับรองร่างรูปแบบ
และกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้วยกัน และ
สามารถจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันต่อไป การศึกษาเรื่องรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิง
สร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจึงเป็นเรื่องที่นำศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้เมือง
มรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยายังคงเป็นพื้นที่ที่น่าท่องเที่ยว นำศึกษา และควรค่าแก่การอนุรักษ์
ไว้ได้อย่างยั่งยืน โดยนักวิจัยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

5. เพื่อศึกษาสภาพการณ์และความต้องการในด้านการจัดการ
ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
6. เพื่อศึกษาร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
7. เพื่อศึกษาร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
8. เพื่อนำเสนอและรับรองรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิง
สร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. คำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเป็นแนวทางในการหาคำตอบผู้วิจัยได้
กำหนดข้อคำถามของการวิจัยดังนี้

5. สภาพการณ์และความต้องการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดก
โลกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะเป็นอย่างไร มีประเด็นที่เป็นปัญหาและ
อุปสรรคอย่างไรบ้าง

6. ร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรเป็นอย่างไร
7. ร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรเป็นอย่างไรประกอบด้วยอะไรบ้าง
8. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นด้วยอย่างไรต่อรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง

4. ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบบแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) และเป็นการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) มีการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร วารสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การเก็บข้อมูลภาคสนาม การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก หลังจากเก็บข้อมูลแล้ว จึงนำมาวิเคราะห์ สรุป และนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบนำเสนอนโยบาย (Policy Meeting) ทั้งนี้พื้นที่เป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ พื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เช่น พระราชวังโบราณ วัดพระศรีสรรเพชญ์วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ วัดพระราม วิหารพระมงคลบพิตร และวังข้างอยุธยาและเพนียด ทั้งนี้รวมพื้นที่ชุมชนโดยรอบ

5. ขั้นตอนการวิจัย

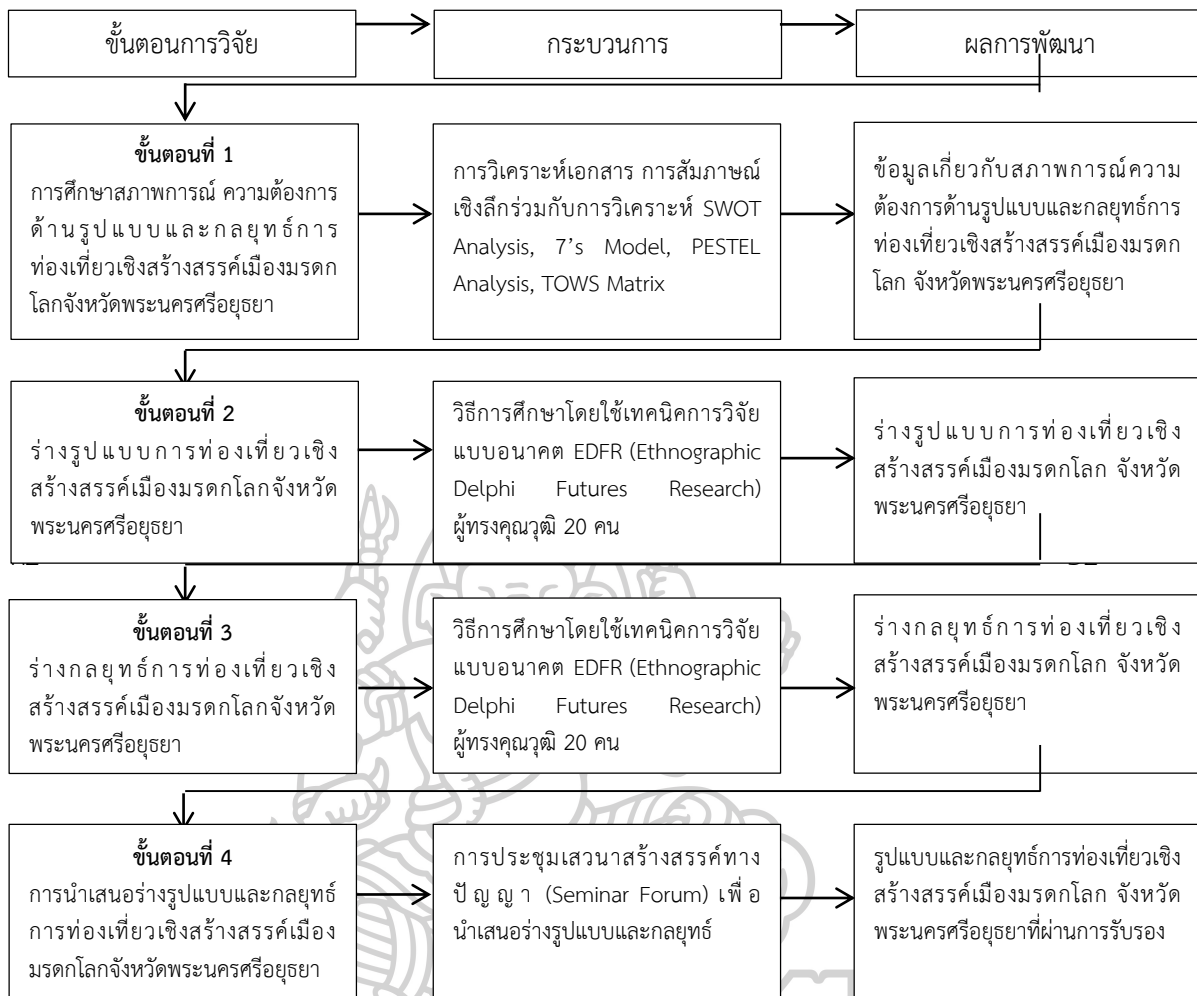
จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ เพื่อให้การวิจัยดำเนินการไปตามระเบียบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพการณ์ ความต้องการด้านรูปแบบและกลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้วิธีวิธีสัมภาษณ์และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 2 การร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยาผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้คือ จะใช้เทคนิคการวิจัยแบบอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ทั้งสองครั้ง รวม 17 คน

ขั้นตอนที่ 3 การร่างกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้คือ จะใช้เทคนิคการวิจัยแบบอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ทั้งสองครั้ง รวม 17 คน

ขั้นตอนที่ 4 การประชุมเสวนาสถาสร้างสรรคทางปัญญา (Seminar Forum) เพื่อนำเสนอร่างรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยการนำเสนอแนะนโยบาย (Policy Meeting)

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หมายถึง แบบจำลองที่ประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบ กระบวนการ และผลที่ได้ตามลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยวในเมืองมรดกโลกซึ่งอาจจะเป็นในรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ การท่องเที่ยวในแหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม หรือ การท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ

กลยุทธ์การท่องเที่ยว หมายถึง วิธีดำเนินการหรือแนวทางในการกำหนดเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้บรรลุผลตามกลยุทธ์ โครงการและกิจกรรม เพื่อให้มีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การจัดวิธีการหรือขั้นตอนการท่องเที่ยวในบริเวณเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์การมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน โดยมีรากฐานจากประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนเป็นสิ่งที่ทำกันอยู่เป็นปกติของผู้คนในชุมชนนั้นๆ และใช้ความรู้ที่ได้รับมาให้เป็นประโยชน์ ได้พัฒนาหรือได้ใช้ศักยภาพหรือความสามารถโดยเฉพาะ

เมืองมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา หมายถึง นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองป้อม เป็นมรดกทางวัฒนธรรมในเขตเกาะเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

PESTEL Analysis หมายถึง การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก โดยมีการวิเคราะห์ P = Policy (ด้านนโยบาย), E = Economy (ด้านเศรษฐกิจ), S = Socio-Cultural ด้านสังคมและวัฒนธรรม, T = Technology (ด้านเทคโนโลยี), E = Environment (ด้านสิ่งแวดล้อม) และ L = Legal (ด้านกฎหมาย)

HERITAGE(s) Model หมายถึง แบบจำลองรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบไปด้วย H- Horizontal (กระบวนการทำงานเชิงราบในพื้นที่), E- Effort (ความพยายาม ความมุ่งมั่น), R - Reality (ความเป็นจริง), I - Identity (อัตลักษณ์ของพื้นที่), T- Technology (การพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีและสารสนเทศ), A(s) – Attraction, Activities, Accessibility, Accommodation, Amenities, Awareness (แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม ความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ที่พักแรม สิ่งอำนวยความสะดวก การรับรู้), G – Good service (การให้บริการที่ดี), และ E – Efficiency (ประสิทธิภาพ) โดยกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่โดดเด่น ได้แก่ การทำโรตีสายไหม แสดงลิเกฮูลู นั่งรถตุ๊กหน้ากบ ปั่นจักรยานชมโบราณสถาน ทำอาหารไทยโบราณ การเรียนรู้วัฒนธรรมอาหารมุสลิม ทำขนมไทย ประเภททองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง ทำงานหัตถกรรมในท้องถิ่นเช่น สานพัดโบราณ ปั่นเครื่องปั้นจิว ปั่นตุ๊กตาชาววังจิว ตีมีดอรัญญิก สานปลาตะเพียน ทอผ้าขาวม้า โฮมสเตย์ (Home Stay) เพลิดเพลินเพื่อเรียนรู้การอยู่ร่วมกันของความงามและช้าง การดักบาตรริมน้ำในบรรยากาศเมืองโบราณตามความต้องการและความสนใจของนักท่องเที่ยว

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

7.1 ประโยชน์ทางด้านวิชาการ การวิจัยเรื่องนี้สามารถก่อให้เกิดแนวคิดวิธีการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ในพื้นที่มรดกโลกทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการนำไปใช้เป็นตัวอย่งกรณีศึกษาเพื่อดำเนินการศึกษาวิจัยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่มรดกโลกอื่นๆที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้ อีกทั้งยังก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำผลการศึกษานี้มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาชุมชนที่มีลักษณะใกล้เคียงกันอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

7.2 ประโยชน์ต่อพื้นที่เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทำให้คนในพื้นที่ทราบถึงข้อมูลสภาพการณ์ ความต้องการด้านการท่องเที่ยวในเชิงวิชาการ และแสดงให้เห็นในพื้นที่ได้เห็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวไปในทิศทางเดียวกัน โดยการนำศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้วในพื้นที่มาพัฒนาและสร้างมูลค่าทางการท่องเที่ยวให้มากขึ้น กระตุ้นให้เกิดความเชื่อมโยงและร่วมกันทำงานร่วมกันในการพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน ทั้งนี้ยังสามารถเป็นตัวอย่างหรือแนวปฏิบัติที่ดีให้กับพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นๆในประเทศไทยได้อีกด้วย

7.3 ประโยชน์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ทราบถึงรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของเมืองมรดกโลกที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชนและชุมชนในการจัดทำร่าง ตรวจสอบและจัดทำ และสามารถนำรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้งในภาครัฐและเอกชนต่อไป โดยสามารถ

จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกัน เพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมือง
มรดกโลกต่อไปในอนาคต

แบบสอบถาม

รูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับประเด็นความคิดเห็นในรูปแบบและกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้เชี่ยวชาญ

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 30-39 ปี 50-59 ปี
 40-49 ปี 60 ปีขึ้นไป
3. หน่วยงาน
 หน่วยงานภาครัฐ
 รัฐวิสาหกิจ
 หน่วยงานภาคเอกชน
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
4. ประสบการณ์ในการทำงาน
 0-5 ปี
 6-10 ปี
 10-15 ปี
 16-20 ปี
 20 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิสัยทัศน์และพันธกิจของการร่างรูปแบบและกลยุทธ์

แนวโน้มนำสำหรับความเป็นไปได้ของวิสัยทัศน์และพันธกิจ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
วิสัยทัศน์					
มรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน					
พันธกิจ					
1. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างเหมาะสมเป็นไปตามบริบทของพื้นที่และตามหลักขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่นและประเทศ					
2. พัฒนา ส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านการมีส่วนร่วมของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างสมดุล					
3. พัฒนากลไกและเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างเป็นระบบโดยใช้ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเป็นเครื่องมือสนับสนุน					

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม (โปรดระบุ)

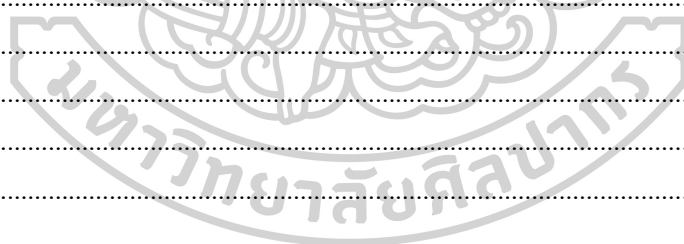
.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการร่างกลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการ
ของ กลยุทธ์ที่ 1

แนวโน้มนำสำหรับความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ที่ 1 เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
กลยุทธ์ที่ 1 สร้างรูปแบบในการพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมสู่ การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา					
เป้าประสงค์					
1. สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวบนพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม เพื่อให้เห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา					
2. ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัต ลักษณ์และอารยธรรม ให้เป็นแหล่งรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัด					
แนวทางการดำเนินการ					
1. เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดการรับรู้แล้วนำไปปรับใช้ในชุมชนและส่งเสริมการต่อยอดความคิดเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ยั่งยืนในรูปแบบต่าง ๆ บนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมที่มีอยู่ เดิม					
2. องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพของการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เน้นการท่องเที่ยว บริการ และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรมของแต่ละชุมชน เช่น กิจกรรมทำโรตีสายไหม ชมการแสดง ศิลปะการแสดงโบราณ เช่น ลำตัด ลิเกฮูลู ชมวิถีชีวิตชาวนาและประมงพื้นบ้าน เรียนรู้พืช สมุนไพร งานปั้นจี้ ทำลูกประคบ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเรียนรู้วิถีการทำและเลือกซื้อขนม ไทยตามต้นตำหรับทำจากภูมิปัญญา โดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อเป็นการสร้างรายได้และดึงดูด นักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน					
3. จัดให้มีคณะกรรมการทำงานร่วมจากภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยาบนพื้นฐานประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และอารยธรรม ที่มีอยู่					
4. จัดให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน					

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม (โปรดระบุ)

.....

.....

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการร่างกลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการ
 ของกลยุทธ์ที่ 2

แนวโน้มสำหรับความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ที่ 2 เป้าหมายประสงค์ และแนวทางการดำเนินการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา					
เป้าหมายประสงค์					
1. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา					
2. ยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน มาตรฐานสินค้าและบริการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา					
3. ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน					
แนวทางการดำเนินการ					
1. องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวร่วมกันทำการสำรวจ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพขององค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้งภายในและโดยรอบเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา					
2. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลกพระนครศรีอยุธยา โดยอาจเริ่มศึกษาจากแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกที่มีลักษณะการเป็นชุมชนที่ใกล้ชิดกัน เช่น เกียวโต และนำมาปรับใช้ตามบริบทเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา					
3. บังคับใช้กฎหมายและระเบียบอย่างเคร่งครัด ชัดเจนและจริงจังในเมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัย และสร้างความประทับใจต่อผู้มาเยือน					
4. จัดการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานจากภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนส่วนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ให้มีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าของแผนการพัฒนากลยุทธ์ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์พื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 2 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการร่างกลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการ
ของ กลยุทธ์ที่ 3

แนวโน้มนำสำหรับความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ที่ 3 เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา					
เป้าประสงค์					
1. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ					
2. ส่งเสริมพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่มรดกโลก พระนครศรีอยุธยา เพื่อ กระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์					
แนวทางการดำเนินการ					
1. ศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งมรดกโลกที่มีลักษณะการเป็นชุมชนที่ใกล้เคียงกัน เช่น เกียวโต ฮอยอัน และนำมาปรับใช้หรือเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาด้านการสื่อสารและการตลาดการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา					
2. สร้างการรับรู้และจัดจำพระนครศรีอยุธยาในฐานะแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งสนับสนุนช่องทางตลาดให้กับชุมชนทั้งสินค้าและบริการผ่าน แนวคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการรับรู้ และการยอมรับจากนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ					
3. สานต่อสื่อสารเชิงลึก เน้นย้ำถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ ความเป็นมา วัฒนธรรม ประเพณี ที่จะนำพาให้ นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างอย่างมีคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งนำเสนอภาพของสินค้าคุณภาพ และบริการที่น่าประทับใจเพื่อยกระดับภาพลักษณ์การท่องเที่ยว					
4. สื่อสารเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในเมืองมรดกโลก พระนครศรีอยุธยาอย่างครอบคลุมผ่านทั้งสื่อ ดั้งเดิม (Traditional Media) และ สื่อใหม่ (New Media) ที่เป็นที่ยอมรับในระดับโลกและในพื้นที่ตลาด ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เสริมด้วยการติดตามบริหารจัดการภาพลักษณ์เชิงลบในสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อสังคม ออนไลน์ (Social Media) และ ชุมชนสังคมออนไลน์ (Social Community)					

5. ขยายความสำเร็จของกิจกรรมและพื้นที่ต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมและพื้นที่ให้มีมาตรฐานในระดับสากล					
6. สานสัมพันธ์ สร้างความผูกพันและความภักดีกับนักท่องเที่ยวที่เป็นฐานลูกค้าปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นสร้างแรงจูงใจให้เดินทางมาเที่ยวซ้ำและกระตุ้นให้ใช้จ่ายเพิ่มขึ้น โดยนำเสนอสินค้าเชิงประสบการณ์ที่เพิ่มมูลค่า เน้นส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน					
7. ส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มกระแสหลักให้เดินทางในวันธรรมดาเพื่อลดการกระจุกตัวในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์					
8. สื่อสารเพื่อสร้างความรักและความภาคภูมิใจและปลูกจิตสำนึกรักและหวงแหนโบราณสถานในท้องถิ่น รวมถึงทรัพยากรทางวัฒนธรรมด้วยรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และยั่งยืน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 3 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการร่างกลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการของ กลยุทธ์ที่ 4

แนวโน้มนำสำหรับความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ที่ 4 เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา					
เป้าประสงค์					
1. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ					
2. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวทั้งในเขตและโคจรอบเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา					

3. ส่งเสริมบุคคลต้นแบบที่มีผลงานเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา					
แนวทางการดำเนินการ					
1. ศึกษาข้อกำหนด ระเบียบหลักเกณฑ์ และหนังสือคู่มือบริหารจัดการการท่องเที่ยวของมรดกโลกเพื่อให้เกิดการปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของมรดกโลก					
2. แปลคู่มือต่างๆของทางมรดกโลกอย่างละเอียดและถูกต้อง เพื่อให้ชุมชนในท้องถิ่นรับคู่มือเหล่านี้ไปปฏิบัติ โดยมีการปรับไปใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ และสภาพของพื้นที่จริง					
3. จัดการฝึกอบรมผู้ประกอบการและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวทั้งในเรื่องกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเขตมรดกโลก การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และภาษาต่างประเทศ					
4. จัดการอบรมให้ความรู้ แนวคิด และวิธีปฏิบัติกับชุมชนในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน เรียนรู้การเป็นเจ้าบ้านที่ดี เพื่อช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางการทำธุรกิจอย่างยั่งยืน					
5. พัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรมบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวของไทยให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้นให้ผู้เชี่ยวชาญหรือชำนาญเฉพาะทางในกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น สาขาธุรกิจโรงแรม และ สาขาธุรกิจนำเที่ยว					
6. สถานศึกษา สถานประกอบการเอกชนและชุมชนร่วมกันพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและบุคลากรในสาขาอาชีพต่างๆ ทั้งในธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการโดยตรงและที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 4 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 7 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการร่างกลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 5

แนวโน้มนำสำหรับความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ที่ 5 เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
กลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา					

เป้าประสงค์					
1. ส่งเสริมการพัฒนาและต่อยอดการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา โดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อน					
แนวทางการดำเนินการ					
1. จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการมรดกโลก ที่มีลักษณะเป็นกลุ่มข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) เพื่อให้มองภาพได้อย่างรอบด้าน สามารถเลือกมาใช้งานได้หลากหลาย มีความเป็นมิตรต่อผู้ใช้ (Ergonomic Design) ที่ชัดเจน ง่ายต่อการใช้งาน ถูกต้อง สมบูรณ์ และปลอดภัย					
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนธุรกิจท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 5 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 8 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการร่างกลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการของกลยุทธ์ที่ 6

แนวโน้มนำสำหรับความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ที่ 6 เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพของที่พักเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เมืองมรดกโลก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา					
เป้าประสงค์					
1. พัฒนาระดับคุณภาพและมาตรฐานที่พักระดับต่างๆในเขตมรดกโลก พระนครศรีอยุธยา					
แนวทางการดำเนินการ					
1. ส่งเสริมโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของจังหวัด โดยตกแต่งให้สวยงามและเรียบง่าย					
2. เข้าตรวจประเมินโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานของกรมการท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงความสะดวก ปลอดภัย ใช้งานง่าย ทั้งทางด้านกายภาพและการให้บริการให้อยู่ในสภาพที่ดี สะอาด มีมาตรฐานและปลอดภัย ทั้งนี้ควรมีการตรวจประเมินคุณภาพที่พักก่อนการต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจการโรงแรมทุกปีเพื่อให้ที่พักในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มาตรฐาน					

3. จัดการประกวดโรงแรมและที่พักที่มีการออกแบบและตกแต่งสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ที่นำจดจำของจังหวัด พระนครศรีอยุธยาเพื่อกำหนดเป็นแนวปฏิบัติที่ดี และเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆเพื่อช่วยส่งเสริมการขายโรงแรมและที่พักนั้นๆโดยใช้เทคโนโลยีเป็นตัวช่วย					
4. แนวปฏิบัติที่ดีของโรงแรมและที่พักแต่ละประเภท จะถูกนำมาจัดทำเป็นหลักการเปรียบเทียบสมรรถนะ (Benchmark) เพื่อนำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงโรงแรมและที่พักต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีการประเมินทุกปีเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน					
5. ส่งเสริม คุณภาพและมาตรฐานที่พักระดับต่างๆแต่ละประเภทในระดับประเทศ หรือสร้างเป็นต้นแบบให้แหล่งท่องเที่ยวอื่นที่มีลักษณะเป็นเมืองโบราณ เพื่อให้การออกแบบของโรงแรมไม่ขัดแย้งกับบริบทของพื้นที่					

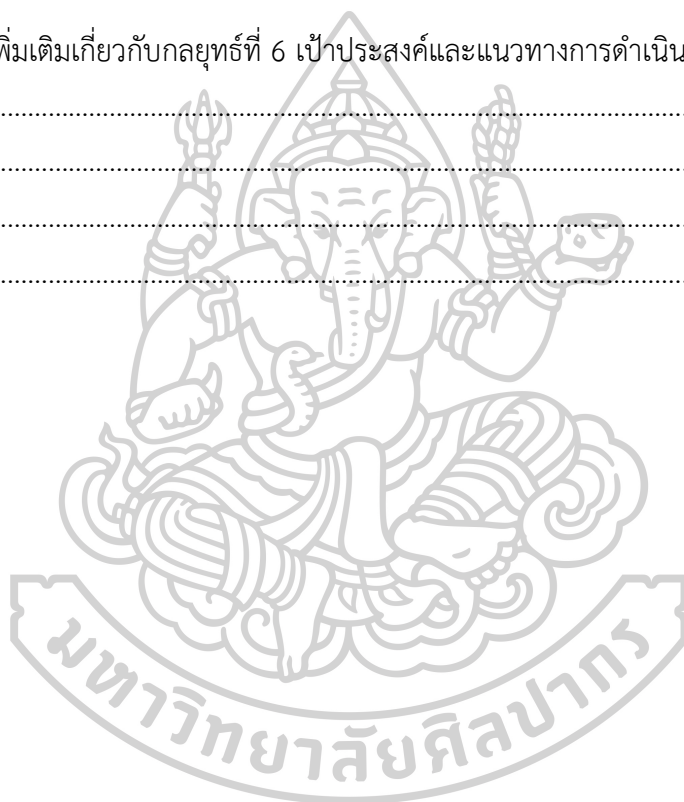
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ 6 เป้าประสงค์และแนวทางการดำเนินการ (โปรดระบุ)

.....

.....

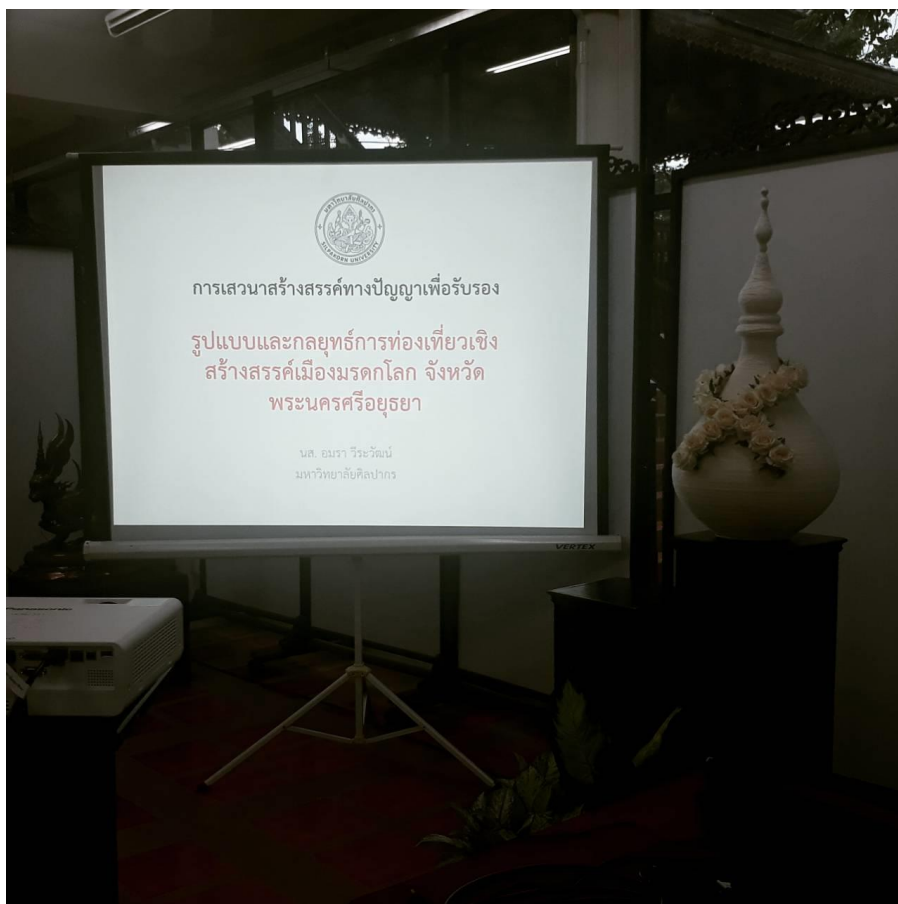
.....

.....

ภาคผนวก ค
ภาพประกอบการประชุม

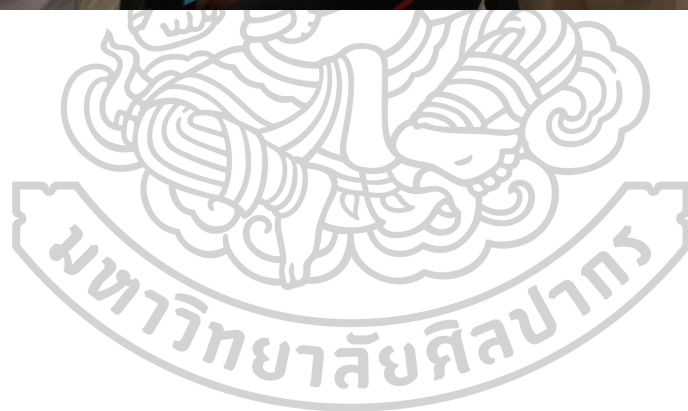

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวอมรา วีระวัฒน์
วัน เดือน ปี เกิด	11 กันยายน 2520
สถานที่เกิด	กรุงเทพฯ
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2555 ศึกษานิเทศศาสตร์บัณฑิต สาขาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2544 สำเร็จการศึกษา Master of Education in Hospitality and Tourism Organizational Training and Management, Glion Institute for Higher Education, Switzerland and Endicott College, USA พ.ศ. 2541 สำเร็จการศึกษา Bachelor of Art in Travel Industry Management, Mahidol University International College, Bangkok, Thailand
ที่อยู่ปัจจุบัน	60/17-18 หมู่บ้านวรารมย์ 69 ซอย 4 ถนนเลียบคลองภาษีเจริญฝั่งใต้ หนองแขม กรุงเทพฯ
ผลงานตีพิมพ์	<ul style="list-style-type: none">• Hotel Management Graduates' Competency and the Thai Hotel Industry Expectation, The 6th National & International Graduate Study Conference 2016, Creative Multi-Disciplinary Studies for Sustainable Development, Sanskrit Studies Centre• บทความวิจัย เรื่อง "เรื่องเล่าชีวิตหม่อมราชวงศ์ถนัดศรี สวัสดิวัตน์" งานประชุมวิชาการท่องเที่ยวระดับชาติ ครั้งที่ 1 สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี วันที่ 25 พฤษภาคม 2558 ณ ห้องประชุมดอกจาน 3 และ 4 สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี หน้า 294-316• Service Quality and Marketing Mix Factors Affecting Undergraduate Students' Satisfaction toward Cinema Usage in Bangkok Area - Case Study of Silpakorn University International College, Silpakorn University International College International Tourism Conference 2013• Conceptual paper on Community Participation in Sustainable Community-Based Tourism: Role of HRD, presented in Sustainable Hospitality and Tourism Management : Beyond the Global Economic Recession, Silpakorn University International College International Tourism Conference 2009